

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Grajski trg št. 7. telefon št. 2455.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
telefon št. 65.

Rokopis se ne vračajo

Šestdnevni nemški ultimatum ČSR

Chamberlain je poslal češkoslovaški vladi nemški memorandum, ki je ultimativnega značaja — Zahteva predvsem brezpogojno izročitev sudetskega ozemlja — Delna mobilizacija v Franciji

Ljubljana, 24. sept. Ker se je iz odgo-
vora kancelarja Hitlerja na Chamber-
lainovo dopoldansko pismo pokazalo, da
se nasprotujoča stališča ne dajo izravna-
ti, se je angleški ministrski predsednik od-
ločil, da se vrne v London. Ves dan ni
prišlo med Angleži in Nemci do nobenega
stika. Zvečer so se vršila pogajanja med
nemškim ministrom Ribbentropom in
Chamberlainovima spremljevalcema, da
se oba vodilna državnik za slovo še en-
krat sestane. Tako je ob pol 11. ponoči
prišel Chamberlain v hotel Dreessen, kjer
ga je čakal Hitler.

Predvideni poslovilni razgovor pa se
je pretvoril v dolgo konferenco, h kateri
so bili pozvani tudi nemški zunanji mi-
nister Ribbentrop, državni tajnik Weiz-
säcker ter Chamberlainova spremljeval-
ca, veleposlanik Henderson in Horace
Wilson.

Konferenca je trajala do pol 2. zjutraj.
Hitler je v glavnem vztrajal na svojih
spremenjenih predlogih: češkoslovaška
vojska naj se takoj umakne iz sudetskega
ozemlja, ki ga zasedajo nemške čete;
madžarska in poljska manjšina naj se tudi
izloči iz okvira čsl. države; ČSR naj
takoj demobilizira in naj v bodoče ne
vodi več samostojne zunanje politike.

Chamberlain se je vračal v svoj hotel
očividno razočaran. Izjavil je novinar-
jem: Odnosaj se niso prekinili. Zelo
sem truden. Stavil sem gotove predloge
čsl. vladi. Ne bi hotel reči, da je situacija
brezupna!

O konferenci je bil ob 4. zjutraj izdan
komuniké, ki v glavnem sporoča, da je
Chamberlain prevzel od Hitlerja memo-
randum o definitivnem nemškem stališču
v sudetsko-nemškem vprašanju in da mu
je obljubil ga sporočiti čsl. vladi.

Chamberlain se je danes dopoldne pre-
ko Kölna z letalom vrnil v London.
Zvečer ob 22. uri 20 minut je ČSR od-
redila splošno mobilizacijo.

V Parizu so bili zbrani ministri pri
predsedniku vlade Daladieru. Navoč je
bil tudi šef generalnega štaba Gamelin
s svojimi glavnimi sodrujki. Ob 11. po-
noči je prispel z letalom iz Londona fran-
coski veleposlanik. Ko je proti 2. uri iz
Godesberga prispelo poročilo o rezultatu
nočnega sestanka, je francoska vlada od-
redila delno mobilizacijo svoje vojske.
Zjutraj ob 4. je bila razglašena naredba,
ki poziva pod orožje sedem letnikov,
kar predstavlja približno en milijon vo-
jakov.

Ravno tako je angleška vlada sklenila
prve obširnejše vojaške ukrepe. Celok-
kupna mornarica je mobilizirana.

V vseh prizadetih državah so izvršeni
zaščitni ukrepi proti letalskim napadom.
Glavna mesta so ponoči delno zate-
njena.

Nemška vojska je v velikem pokretu
proti vzhodu in zapadu. Čsl. vojska je
še tekom noči pojačala svojo prvo ob-
rambno linijo, ki teče 8 do 10 km od
nemške meje.

Po vestih iz Pariza je tudi ruska vojs-
ka v pokretu, da izvrši koncentracijo ob
poljski meji in v Besarabiji.

Vojaški ukrepi so storjeni tudi v Ita-
liji, na Madžarskem in na Poljskem.

Poljska in Madžarska vztrajata na tem,
da morata dobiti od ČSR ozemlje, ki je
naseljeno s prebivalstvom njune narod-
nosti.

Telefonski in telegrafski promet s ČSR,
v kolikor gre preko Nemčije in Mad-
žarske, je prekinjen. Jugoslavija ima zve-
zo s Prago le preko Rumunije.

Angleški in ameriški državljani po
pozivu svojih vlad zapuščajo češkoslova-
ško in nemško ozemlje.

Ameriška vlada po vestih iz Washing-
tona budno proučuje položaj. Dosedaj še
ni izdala nobenih ukrepov.

Celokupno svetovno časopisje presoja
položaj zelo črnogledno. Pojavlja se edino
še nada, da bo kancelar Hitler upošteval
posledice, ki nastanejo, ako se v zadnjem
hipu ne najde miren izhod.

V Angliji in Franciji, zlasti v Londonu
in Parizu je prišlo do velikih manifesta-
cij za Češkoslovaško.

Nemški memorandum

Doseganje informacije o njegovi vsebini — Optimistične
izjave iz nemških uradnih krogov

Berlin, 24. septembra. AA. DNB pri-
naša tole informacijo: V tujakšnih po-
litičnih krogih mislijo, da je po Cham-
berlainovem obisku pri fjerju položaj
popolnoma razčiščen. Poudarjajo,
da je Nemčija vnovič z vso potrebno
odkristostjo orisala položaj in tako pri-
spevala k miroljubni ureditvi. Spome-
nica, ki jo je predsednik britanske vlade
poslal v njenemu imenu praški vladi,
ne vsebuje po informacijah teh kro-
gov nič drugega kakor samo predloge
za izvedbo tistega, kar je Nemčiji že
priznalo. Posebno poudarjajo, da se
niče ne sme vdajati kakim iluzijam in da
mora ves svet vedeti, da so ti nemški
predlogi dokončni in da je to poslednja
nemška mirovna ponudba Pragi. Če
Čehi odklonijo nemške predloge, bo-
do s tem prevzeli vso odgovornost za
vse nadaljnje posledice. Če pa na te
predloge pristanejo, bo mir ohranjen.
Dunaj

Berlin, 24. sept. AA. (DNB). Letalski
minister je izdal uredbu, da je vsem
letalom prepovedano preleteti Dunaj
in okolice. Nemškim letalom, ki vrše
reden promet na letalskih progah, je
dovoljeno pristajanje na letališču As-
pernu pri Dunaju.

Pariz, 24. septembra. AA. Iz pariških
političnih krogov javlja agencija Ste-
fani: Hitler pristaja na to, da ne bo
takoj prekoračil z vojaštvom meje.
Čakal bo dva ali tri dni, preden zasede
Sudete, da pusti Čehom časa da te kra-
je izprazni. Sicer bo za zdaj pustil
na strani vprašanje poljske in madžar-
ske manjšine. Prevladuje vtisk, da je
kategorično prišlo do sporazuma glede
ene točke: glede odstopa Sudetov tret-
jemu rajhu. Pri srečanju z Chamberlai-
nom in Hitlerjem je prišlo tudi do pre-
ciziranja osnovnega elementa položaja,
to je stremeljenje, da se češko-nemški
spor v nobenem primeru ne spremeni
v evropsko vojno.

Godesberg, 24. septembra AA. Havas.
V nemških krogih izjavljajo, da so v
nemški spomenici, ki je bila snopi izro-
čena Chamberlainu, vsa vprašanja raz-
zen sudetskonemškega navedena samo
kot pripomoček, ne pa kot zahteva. Po-
trjuje se, da je za ureditev sudetsko-
nemškega problema postavljen rok pri-
bližno 10 dni. V tem času se imajo iz-
prazniti sudetsko-nemški kraji in omo-
gočiti vkorakanje nemških čet v te kra-
je.

Prav tako govore, da Nemčija ni ho-
tela dati nobene obveznosti za mirno
ureditev tega vprašanja za primer, da
se evakuacija ne izvrši do določenega
roka.

Govorili so tudi o splošni ureditvi
evropskih odnosov.

V nemških krogih so z večeršnjimi
rezultati zadovoljni. Prihodnjih 10 dni
bo pokazalo, ali se da sudetski problem
urediti na miren način.

London, 24. sept. br. Agencija Reuter
poroča: Hitlerjev memorandum, ki mu
je priložena tudi specialna sudetsko-
nemškega ozemlja, je danes angleški
vojaški ataše v Berlinu Mac Fallen z
letalom odnesel v Prago. Memorandum
obsega tudi natančne podatke o sudet-
sko-nemškem ozemlju, ki si ga Nemčija
priskrbi.

Nadalje je bilo mogoče izvedeti, da
ima memorandum v resnici značaj ul-
timata, katerega rok poteče 1. oktobra.
Chamberlain pa se nasproti Hitlerju ni
obvezal, da bo praški vladi svetoval
ali drugače vplival na njo, da bi ul-
timat sprejela. Hitlerju je obljubil le,
da ga bo izročil praški vladi, kar se je
danes tudi že zgodilo.

Izjava nemškega poslaništva v Beogradu

Beograd, 24. septembra A. Iz uradnih
nemških krogov je agencija Avala do-
bila tole uradno poročilo:

V Nemčiji je vse mirno in Nemci so
zelo zadovoljni z Godesbergom. Upajo,
da se bo vse končalo n. miren način.
V češkoslovaški mobilizaciji vidijo po-
slednjo izzivanje iz Moskve, toda Ber-
lin ne bo nasledel takšnemu izzivanju,
ohranil bo mir in si z vsemi silami pri-
zadeval, da se prepreči vojna nevarnost.
Nemčija ima veliko zaupanje v Cham-
berlaina, v čigar rokah je svetovni mir.

Ves železniški promet med ČSR in Nemčijo ustavljen

Berlin, 24. septembra AA. (DNB). Po
poročilih z obmejnih postaj do petek
zvečer okoli 19. ure so prekinili ves želez-
niški promet med Nemčijo in ČSR. V
Lundenburgu so na češkoslovaški meji
zadržali okrog 30 uradnikov nemških že-
leznic in carinskih oblasti. Zato so na dru-
gih obmejnih postajah zadržali prav toli-
ko češkoslovaških uradnikov, ki se bodo
mogli vrniti v ČSR šele tedaj, ko se vr-
nejo nemški uradniki iz ČSR.

Chamberlainov povratek iz Godesberga v London

Izjave pri odletu in doletu — Poročilo vodilnim mini-
strom — Popoldne se je sestala vlada k dolgi seji

London, 24. sept. br. Chamberlain
je ob 10. odpeljal iz Petersberga v
Köln, od tam pa z letalom v London.
Pred odhodom je izjavil: »Prihodnje
dni bomo evropski državniki nosili naj-
večjo odgovornost in pazljivo bomo
moral proučiti posledice vsakega svo-
jega koraka.«

Letalo je ob 12.15 pristalo v Londo-
nu. Na aerodromu so ga pozdravili za-
stopniki vlade in nemški odpravnik
poslov. Chamberlain je pristopil k mi-
krofonu ter po radiu sporočil angleški
javnosti: »Prva moja naloga je, da ob-
vestim britansko in francosko vlado o
rezultatih svojega tečajnega poslan-
stva. Vse dotlej ne morem ničesar re-
či kakor to, da bomo vsi po svoji naj-
boljši moči prispevali k ureditvi čsl.
vprašanja, ker je od nje odvisen evrop-
ski mir.«

Chamberlain je bil videti zelo za-
skrbljen in utrujen.

Pred palačo zunanjega ministrstva v
Downingstreetu in sosednjih ulicah je
bila zbrana na nepregledne desetstote
brojčala množica, ki je predsedniku pri-
rejala ovacije ter klicala: Pomagajmo
Čehoslovakom!

V zunanjem ministrstvu so predse-
dnika pričakovali sir Simon, zunanji mi-
nister lord Halifax in notranji mini-

ster Samuel Hoare. Chamberlain je po-
dal podrobno poročilo o svojih razgo-
vorih s Hitlerjem ter je s svojimi to-
variši proučeval nemški memorandum.

Po sestanku v Downingstreetu je
odšel Chamberlain na dvor, kjer ga je
sprejel kralj v avdijenci.

Po povratku iz dvora se je ob pol 6
pričela seja ministrskega sveta.

V Londonu vlada silna vznemirje-
nost. Politični krogi presoja položaj
jako resno. »Times« zahteva v uvodni-
ku popolno iskrenost. Nič se ne da več
prikrivati. Angleški narod hoče vedeti
na čem je. Nekateri listi predočujejo
situacijo tako, kakor da je Anglija svo-
jo posredniško vlogo končala in da
prepušča čsl. vladi odločitev ali so no-
ve Hitlerjeve zahteve sprejemljive ali
ne. Še šest dni je čas.

Diplomatski sodrujki »Daily Ex-
press« piše v današnji izdaji lista, da
so pogajanja med Anglijo in Nemčijo
definitivno prekinjena in da se je
Chamberlain vrnil v London praznih
rok. V tej zvezi pripominja isti sotr-
dnik, da je zelo verjetno, da bo par-
lament sklican na izredno zasedanje že
v ponedeljek, vsekakor pa že prve dni
prihodnjega tedna, da skupno z vlado
prevzame odgovornost za nadaljnji
razvoj dogodkov.

Daladier in Bonnet poletita zopet v London

Nova konferenca Anglije in Francije, vendar sedaj
skupaj s ČSR — Posveti v Parizu

Pariz, 24. sept. br. Delna mobilizacija
francoskih vojnih obveznikov, ki jo je
francoska vlada odredila na svoji ponočni
izredni seji v navzočnosti načelnika gene-
ralnega štaba generala Gamelina, je bila
v prvih jutranjih in v dopoldanskih urah
izvršena. Mobilizacijske operacije so po-
tekale v popolnem miru in redu. Popoldne
so se nove formacije vojske že pričele
koncentrirati v zapadnih in jugovzhodnih
obmejnih krajih.

Med tem je prispela v Pariz vest o za-
ključku godesberških razgovorov. Prvi
vtis komunikacije ni bil neugoden. Politič-
ni krogi so pričeli znova računati z mož-
nostjo, da se bo kriza vendarle morda
mirno uredila.

V vojnem ministrstvu je bilo danes ves
dan izredno živahno. Daladier je v do-
poldanskih urah sprejel v vojnem mi-
nistrstvu načelnika generalnega štaba ge-
nerala Gamelina, poštne ministra Julie-
na, mornariškega ministra Campinchie
in zunanjega ministra Bonnet. Slednji je
zapustil opoldne vojno ministrstvo. Novi-
narjem je dejal, da je z Daladierjem go-
voril o občem političnem položaju. Na
vprašanje, ali namerava v resnici jutri
odpotovati v London, je izjavil, da fran-
coska vlada doslej z ene strani Rokav-
skega preliva še ni prejela nikakega ta-
kega vabila.

Bonnet se je odpeljal v zunanje mi-
nistrstvo, kjer ga je čakal angleški po-
slanik Phipps. Poslanik mu je podal prva
poročila angleške vlade o zaključkih v
Godesbergu. Bonnet pa ga je informiral o
izvedbi delne mobilizacije francoske vojs-
ke.

V političnih krogih so se danes razširile
vesti iz Londona, da bosta Daladier in
Bonnet v ponedeljek krenila v London.
Francoska vlada bo dotlej vsekakor že do-
končno proučila Hitlerjev memorandum
in zavzela o njem svoje stališče, a se tudi
sporazumela s češkoslovaško vlado glede
nadaljnje skupnega postopanja. V Londo-
nu naj bi se potem v ponedeljek Angli-
ja, Francija in ČSR sporazumele glede
skupnega stališča napram poslednjim Hi-
tlerjevim zahtevam. Sicer Bonnet ni hotel
izrecno povedati, ali bo šel v London ali
ne, vendar smatrajo to pot Daladierja in
njega za gotovo stvar.

Sestanek z ruskim poslanikom

Pariz, 24. sept. AA. (Havas) Danes po-
poldne ob 16. je prišel sovjetski velepo-
slanik na Quay d'Orsay, da konfirira z
Bonnetom. Konferenca je trajala do 16.30.
Zatem je zunanji minister Bonnet sprejel
turškega veleposlanika Suada.

Izvedba delne mobilizacije v Franciji

Vpoklicanih je sedem letnikov — Predsednik vlade o
izdanih ukrepih — Mobilizacija poteka v redu

PARIZ, 24. sept. v. Od leta 1914 fran-
coska prestolnica še ni doživela tako napete
noči, kakor je bila današnja. Kljub poznim
uram je na stotisoče ljudi potrpeljivo ča-
kalo po bulvarih poročil o poteku usod-
nega sestanka v Godesbergu, kjer se je
razpravljalo o miru ali vojni.

Ko so davi objavile posebne izdaje pa-
riških listov izjavo predsednika angleške
vlade Chamberlaina, da so odnosi po-
polnoma prekinjeni in da je zelo truden, so
Parizani vedeli, pri čem so. Ob 4. zjutraj
(po našem ob 5.) so se oglasile vse fran-
coske radijske postaje, ter pričele s čitanjem
mobilizacijskega razglašila za 7 letnikov, to
je okoli milijon mož. Mobilizacijski raz-
glas je že tudi publiciran po lepkih. 8
tem je Francija, ki je do sedaj klicala svo-
je rezerviste individualno po dorozje, prvič
proklamirala po svetovni vojni delno mo-
bilizacijo svoje oborožene moči.

Francoska vlada je ob 8. zjutraj sporo-
čila, da je Maginotova linija v polni voj-
ni pripravljenosti in da ne potrebuje več

nobenih ojačenj, ker je že nekaj tednov
sem popolnoma zasedena s tehničnimi čet-
tami.

Pariški listi objavljajo na prvih mestih
poročila o demisiji francoske vojaške mi-
slija v Pragi generala Faucherja, ki je iz-
stopil iz francoske vojske in vstopil v če-
škoslovaško ter sprejel češkoslovaško dr-
žavljanstvo. Njegov korak je vzbudil naj-
boljše komentarje.

Pariz, 24. sept. Opoldne so se pojavili
poleg mobilizacijskih letakov na pariških
kioskih še razglasi ministrstva vojske, s
katerim se uvaža v cel vrti francoskih
departementov pravica vojaških rekvizicij
v primeru potrebe. Poleg njih je tudi nov
razglas ministra notranjih del, ki prepove-
duje stavke na železnicah ter pri avtobus-
nih ter kamionskih podjetjih, ki prevažajo
vojsko ali vojni material.

Pariške ulice so izredno žive. Opaža se
živahno kretanje rezervistov, ki se zbirajo
na zbornih mestih. Pariški kolodvori so

prenapolnjeni z vojaškimi vlaki, ki odha-
jajo na meje. Prvi rezervisti se se prija-
vili zgodaj zjutraj, posebno specialisti za
razna tehnična orožja, ki so bili vpokli-
cani individualno z osebnimi pozivi v teku
noči. Mobilizacija se razvija po izdelanem
načrtu in v največjem redu. Kakor javlja-
jo iz podeželja, je prebivalstvo sprejelo
delno mobilizacijo mirno in odločno.

Pariz, 24. sept. AA. (Havas). Rezervisti
s knjižicami št. 2 in 3 odhajajo od danes
zjutraj na svoja mesta. Določena pod po-
goji v uradnih objavah. Na mejah ni opa-
ziti nikake posebne živahnosti. Edino po
starosti gotovih rezervistov in uniformah
rezervnih častnikov se more sklepati, da
gre za izreden ukrep. Mobilizirane rezervi-
ste navadno spremljajo člani njihovih rod-
bin. Na severni postaji je število potnikov
manjše. Vojaške oblasti izjavljajo, da ima-
jo rezervisti redne vlake ter da ves promet
poteka normalno ter v popolnem redu. Tre-
ba je poudariti, da odhajajo rezervisti v
absolutnem redu.

Predsednik vlade o mobilizaciji

Pariz, 24. sept. o. V zvezi s proglasitvi-
jo delne mobilizacije francoskih vojnih
sil je danes dal Daladier novinarjem na-
slednje izjave:

»Poziv v vojsko je bil naravna posledica
razvoja mednarodnega položaja. Posebna
paznja je posvečena naši severovzhodni
meji. V poštev so prišle predvsem spe-
cialne obrambne čete in se sedanjí ukrep
ne more smatrati za splošno mobilizacijo.

Poziv v vojsko je bil izveden s plakati-
ranjem, ker se je nanašal samo na one, ki
imajo v vojaških knjižkah številko 2 ali
3. Vzporodno s temi ukrepi in da se hkrati
francoske čete opremijo z vsem potre-
bnim, je izdan tudi nalog, za rekvizicijo
potrebnih sredstev. Tudi železničarji na
vzhodnem železniškem predelu so dobili
nalog, da morajo izvršiti vsako dolžnost,
ki se od njih zahteva. Potrjuje se, da je
francoska vojska zbrana tik za Magino-
tovo linijo, ki je bila polno zasedena že
poprej. Oblasti so opozorile prebivalstvo
Strasbourg in ostalih alpsko-lotarinških
mest, da se pripravijo na evakuacijo za pri-
mer nemškega napada. Vsa francoska po-
sadka ob Renu in za obrambnimi linijami
je dobila nalog, da je v polni pripravljenos-
ti.

Prednost vojaških transportov

Pariz, 24. septembra. AA. Ministrstvo za
javna dela je sporočilo, da je vlada danes
dopolnila izdala uredbu, po kateri imajo
prednost transporti, ki so jih odredile vo-
jaške oblasti brez ozira na vse posledice,
ki bi iz tega izvirale glede na splošni po-
tniški in blagovni promet. To uredba sta
podpisala predsednik vlade in minister za
javna dela.

Konec gradbene stavke

Pariz, 24. sept. AA. (Havas) Gradbeni
delavci, ki so bili deloma v stavki, so
sklenili, da se z ozirom na težaven med-
narodni položaj v ponedeljek vsi vrnejo
na delo.

Nadzorstvo nad francoski- mi radijskimi postajami

Pariz, 24. septembra. AA. Havas. Uradni
list bo jutri objavil naredbo, po kateri bo
pri vsaki zasebni radijski oddajni postaji
imenovan kontrolor, ki bo imel nalogo na-
zirati vesti, ki jih te postaje oddajajo.

London se pripravlja

London, 24. sept. o. V vseh delih mesta
poučujejo prebivalstvo glede uporabe
plinjskih mask. To se godi tudi na dvoru.
Učitelji ljudskih šol so dobili navodila,
da odpredajo okrog pol milijona otrok
na deželo, ako izbruhne vojna. Železnice
in transportni podjetniki so pripravljene
za takojšnjo evakuacijo mesta. Notranje
ministrstvo je sprejelo pol milijona pro-
stovoljcev za zaščito prebivalstva pred
napadi iz zraka. Po mestu in po vsej An-
gliji je nalepljenih na milijone letakov,
ki poučujejo prebivalstvo, kako naj se
ravna za primer napadov iz zraka.

Pripravljenost angleške mornarice

London, 24. septembra. AA. Havas. Ma-
tično brodogradje Velike Britanije je davi
zarana odplulo iz Invergordona, kjer je bilo
zbrano na jesenskih manevrih.

London, 24. sept. AA. (Stefani) Domo-
vinsko brodogradje, ki sestoji iz 14 bojnih
ladij, katere bi do 7. oktobra letos mo-
rale ostati v svoji bazi Invergordona, je
odplulo izvenjskega potob. Nanje so na-
tovorili žividenske potrebščine in gorivo.
Ministrstvo vojne mornarice potrjuje, da
je to brodogradje odplulo, ne objavlja pa iz
kakšnih razlogov.

Tudi Norveška je oprezna

Oslo, 24. septembra. AA. Reuter. Norve-
ško vojno ministrstvo je sklenilo do nadalj-
nega obdržati v službi letnik mornarjev, ki
mu je te dni potekel kadetski rok. Obenem
so sklenili, podaljšati manevre vojne mor-
narice.

Vrednost oglasov v dnevnih najbolje
preodite po številu malih oglasov. —
Današnje jutro ima

402

malih oglasov. Enkratni pokus s malim
oglasom v jutro Vas postji, da ima
oglas dvojno vrednost, če se javi dvojno

Mussolinijev govor o sedanjí situaciji

**Pred ogromno množico v Padovi — še vedno možna
mirna rešitev — V primeru evropske vojne bi šla
Italija z Nemčijo**

Rim, 24. septembra. AA. Mussolinij je danes sprejel v Padovi množico 300.000 ljudi. Ko se je duce pojavil ob 11. ga je veličanska množica pozdravila z največjim navdušenjem. V svojem nagovoru je Mussolini dejal, da je položaj danes mračen, a vendar se lahko prikaže sonce iz zaoblakov. Ker je Praga pristala na francosko-britanski načrt, se je moglo misliti, da je ves ta problem na dobri poti do ugodnega razpleta. Toda prišlo je isto, kar se pogosto dogaja v tako imenovanih demokratskih državah. Vlada, ki je pristala na ta načrt, je imela moralno obveznost ostati na svojem mestu in načrt izvesti. Toda ta vlada je odstopila in na njeno mesto je prišel general, o katerem vsi govorijo, da je največji prijatelj Moskve. Prvo dejanje te nove vlade je bilo proglasitev splošne mobilizacije. Glede na okoliščino, da so Čehi uvedli nasilni režim v Sudetih, je Nemčija pokazala veliko zmernost, ko je poslala Pragi svoje nadaljnje zahteve in ji dala časa do 1. oktobra, da na nje odgovori. Zato je torej točno še šest dni časa, da najde češkoslovaška vlada ponovno pot do modrosti.

Vendar mislim, da bi bila huda napaka napačno razlaganje potrpežljivosti, ki jo kaže Nemčija. Samo v tako imenovanih demokratskih režimih vlada popolna neodgovornost in vsakdo misli, da se lahko odriže od odgovornosti. V totalitarnih vladavinah ni moč, da bi odgovorni činitelji ne prevzeli vse odgovornosti. Problem, postavljen pred vseh narodov,

se ima popolnoma in dokončno urediti, a če bi imelo priti do oboroženega spopada, je še zmerom možnost omejitve tega spopada. Toda zgodilo se je te dni, da so se v zahodnih državah pojavile stranke in težnje, ki bolj ali manj kažejo nestrpnost. Tam mislijo nekateri krogi, da je prišel ugoden trenutek za obračun s totalitarnimi državami. V tem primeru bi te stranke in ta stremeljenja trčila ob dve državi, toda ob takšni dve državi, ki tvori en sam blok.

Na koncu svojega govora je duce poudaril, da ne čuti potrebe še bolj utrjevati italijanski narod v njegovem stališču. »Toda kljub temu vas moram pozvati, da bodite pripravljeni za vsak slučaj.« Velikanska množica je odgovorila z navdušenim in soglasnim: Da!

Prvi odmevi

Rim, 24. sept. AA. (DNB). Govor Mussolinija v Padovi objavlja rimsko časopisje pod naslovom »Šestdnevni rok za Prago« in »Zadnji opomin Evropi«. Listi pri tem kot posebno pomembno poudarjajo čvrstost nemško-italijanskega bloka in osi Rim-Berlin, kakor tudi pripravljenost Italije za primer, da Praga in njeni prijatelji v zadnjem času ne pridejo k pameti. Italijanski časopisje spremlja vsa poročila z razumljivim zanimanjem, a tudi čisto mirno, česar tu ne smatrajo samo kot dokaz zaupanja vase, pač pa tudi kot dokaz zaupanja italijanskega naroda v njegovo vodstvo.

Praška vlada proučuje zadnje nemške zahteve

**Mobilizacija izvedena — Prvi podatki o Hitlerjevem
memorandu — Zadoščenje zaradi francoske mobili-
zacije — Nadaljnje manifestacije**

Praga, 24. septembra. br. Današnji dan je v Pragi in po vsej Češkoslovaški potekel v znamenju valovanja enako ogromnih množic kakor včeraj. Mobilizacija je bila izvršena s popolnim uspehom v določenem roku, tako da so bili v jutranjih urah že vsi vpoklicani rezervisti na svojih mestih. Formacije vojske so se takoj začele odpravljati v obmejne kraje ter zavzemati določene jim postojanke. Te vojaške operacije so bile do nocoj že skoro končane. V sudetskimi krajih je zavladal popoln mir. Tako se je ustvarila atmosfera, ki si jo je včeraj želel Chamberlain.

Češkosl. vlada je davi prejela ultimativni memorandum, ki ga je Hitler v pretekli noči izročil angleškemu ministrskemu predsedniku, da ga izroči Češkoslovaški. O memorandumu uradno sicer ni moglo izdati nikakih podrobnosti, a vendar so v dobro poučene politične kroge že prodrle dokaj verjetne informacije o njegovi vsebini. Že komunikacije o sestanku med Chamberlainom in Hitlerjem v Godesbergu pravi, da je nemška vlada v memorandumu zavzela definitivno stališče glede na ureditev češkoslovaškega problema. Zatrjuje se, da memorandum ne zahteva neposredne odcepitve ozemlja, na katerem prebivata madžarska in poljska manjšina. Zahteva pa, da v roku 6 dni, to je do 1. oktobra češkoslovaška vlada brezpogojno izprazni ono ozem-

lje, ki naj bi po londonskem načrtu pripadlo Nemčiji. Poleg tega pa postavlja še nekatere nove zahteve, ki jih je bil Hitler sporočil Chamberlainu v Godesbergu, med drugim tudi odstop sedanjice vlade.

Češkoslovaška vlada je nemudno pričela proučevati memorandum, a tudi ostala poročila o Chamberlainovih razgovorih s Hitlerjem, in posebej o njunem poslednjem nočnem sestanku.

Z velikim zadoščenjem je bila v Pragi sprejeta vest, da je francoska vlada v pretekli noči odredila delno mobilizacijo svoje vojske in da se je tudi francoska rezervna armada že v današnjih dopoldanskih urah pričela pojavljati v neposrednem zaledju Maginotove linije, ki je že 14 dni polno zasedena po tehničnih četah. Vest o mobilizaciji v Franciji se je v Pragi razširila že okrog devetih. Listi so jo objavili v posebnih izdajah, ki so jih množice v hipu razgrabile. In že so se po Pragi pričele velike manifestacije za Francijo, ki je v zadnjih dneh izgubila mnogo na svojem ugledu med najširšimi plastmi, a si je s tem ukrepom zopet pridobila njih simpatije. Manifestacije so se nadaljevale tudi popoldne. Opaziti pa je bilo na njih znamenje mobilizacije vsega moškega elementa: med manifestanti so bili žene in dekleta v večini.

Uspeh splošne mobilizacije v ČSR

Izvedena je bila v redu in v odrejenem roku

Praga, 24. septembra. AA. (ČTK). Mobilizacija se je izvršila v teku noči in v prvih urah današnjega dopoldneva v popolnem redu in miru. V trenutku, ko je radio objavil naredbo o mobilizaciji, so bile ulice nenavadno žive. Ljudje so hiteli domov, da se preoblečejo in posloje, ali pa na postaje, da ujamejo še prve vlake in se odpeljejo v svoja vojna okrožja. Na vseh obrazih se je brala velika odločnost. Mnogostevilne skupine rezervistov so hitele po glavnih ulicah in prepevale državno himno in patriotske pesmi. Na postajah je vladala velika živahnost. Povsod na Češkoslovaškem je mobilizacija potekala z enako brezhibnostjo in enakim navdušenjem. V Plzni, Brnu, Moravski Osvrtavi, Uhřetovu, Bratislavi, Košicah — povsod si videl iste slike rezervistov, kako hite na svojo dolžnost, z istim stočnim mirom, z isto odločno voljo. Povsod na Češkem, Moravskem, v Slovinci, na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji se je mobilizacija izvedla v pričakovanem roku in v redu in disciplini.

Prijavljanje dobrovoljcev za čl. vojsko

Praga, 24. sept. AA. V poučenih krogih izjavljajo, da je mobilizacija potekala v popolnem redu, in sicer v mnogih primerih mnogo pred določenim rokom, čeprav je bil rok zelo kratek in je trajal samo 6 ur. To velja za vse vojaške obvezance ne glede na njihovo narodnost. Ministrstvo za narodno obrambo dobiva stalno mnogo prošelj od tujih državljanov, ki se stavljajo na razpolago za obrambo ČSR. Te manifestacije velikih simpatij za obrambo češkoslovaške republike in za čl. vojsko so zelo bodrilne, toda ni jim mogoče vsem ustreči, ker je češkoslovaška vojaška uprava zaposlena z mobilizacijo čl. državljanov samih.

Tešín, 24. septembra. AA. (Havas). V zvezi z mobilizacijo v ČSR je bila češkoslovaška meja zaprta.

Vrhovni poveljnik čsl. vojske

Praga, 24. sept. b. Prezident dr. Beneš je podpisal ukaz o imenovanju šefa generalnega štaba Ludvika Krejčija za vrhovnega poveljnika vseh češkoslovaških vojskih sil. Za vrhovnega poveljnika letalstva pa je imenovan brigadni general Karel Hašek.

Dva slovaška ministra

Praga, 24. sept. b. Prezident republike dr. Beneš je popoldne podpisal ukaz o imenovanju prof. Matuša Černaka in prof. Emerika Karvaša za ministre kot zastopnike Slovkov v vladi.

Spopadi ob meji

Praga, 24. septembra. v. Pretekla noč je minula skoraj v celi republiki v največjem redu in miru. Do večjega incidenta je prišlo samo na mejnem mostu med Poljsko in Češkoslovaško pri Tešinu. Tam se je pojavila na mostu ob 2. ponoči skupina treh neznanecv in pričela streljati na češkoslovaško omejeno stražo. Vrgli so tudi 6 ročnih bomb, ki so vse eksplodirale. Ubite so bile tri osebe.

V okolici Cheba je aretirala vojaška patrulja skupino tihotapev orožja in zaplenila pri njih 40 ročnih bomb, večje število revolverjev ter raznega streljiva.

Do večjega spopada je prišlo ponoči tudi na češkoslovaško-nemški meji pri Znojmu, kjer je napadla skupina sudetskih četnikov oddelek čeških obmejnih grani-

čarjev. Vnela se je bitka, ki je trajala nad eno uro. V borbi so streljali sudetski četniki s strojnimi ter metali ročne granate.

Mobilizacija upokojenih poštarjev in železničarjev

Praga, 24. sept. v. Tekom današnjega dne so bili pozvani preko radia na službo vsi upokojeni češkoslovaški železničarji in poštarji.

Letalske zveze s ČSR ukinjene

Praga, 24. sept. br. V ČSR je z današnjim dnem ukinjen ves potniški in privatni letalski promet.

Posvetovanja strank

Praga, 24. sept. v. Danes dopoldne se je sestel pod predsedstvom dr. Milana Hodže odbor sedmorice, ki je proučeval notranje in zunanje politične položaje, nastal po objavi mobilizacijskega razglasa. Na seji je bilo sklenjeno, da bo odbor permanentno zasedal.

V Bratislavi se je sestalo vodstvo Hlinkove ljudske stranke: Glavni referent je bil dr. Tiso, ki je obširno poročal o poteku svojih razgovorov s prezidentom dr. Benešem o čim tesnejšem sodelovanju Slovkov in Čehov.

V Pragi se je sestel glavni odbor češke ljudske stranke, kateremu je poročal msgr. dr. Šramek o političnem položaju. Glavni odbor je izrekel dr. Šrameku zahvalo za vse njegovo delo ter ga pooblastil, da zastopa stranko pri vseh bodočih razgovorih in odločitvah.

Vpoklici vojaštva v Belgiji

Bruselj, 24. sept. AA. (DNB). Izredna seja belgijske vlade se je končala ob 13.20. Takoj po seji je izšlo tole poročilo:

Zaradi razvoja mednarodne krize in vojaških ukrepov raznih držav je belgijska vlada sklenila povečati obrambo belgijskega ozemlja. V ta namen je pozvala na službovanje vojaške osebnosti, ki pripadajo specializiranim enotam in katerih naloga je izvedba raznih tehniških del. Po drugi strani je vlada poklicala pod zastavo tudi rekrute letnika 1917 in en topniški polk. Ukinjeni so tudi vsi dopusti v vojski. Belgija je odločena držati se svoje nevtralnostne politike.

Bruselj, 24. sept. AA. (Havas) V zvezi z varnostnimi ukrepi so vojaške oblasti začele z rekvizicijo avtomobilskih prevoznih sredstev.

Madžarske zahteve

Budimpešta, 23. septembra. AA. (Stefani). Madžarski časopisje poudarja potrebo, da se češkoslovaško vprašanje reši do vseh podrobnosti in na splošen način. Poudarjajo, da bi bilo absurdno misliti na to, da bodo Madžari, Poljaki, Rusini in Slovaki čakali do jutri, da dosežejo to, kar so sudetski Nemci dosegli že danes. Listi naglašajo, da madžarska vlada računa na pomoč Italije, Nemčije in Poljske in da je poleg tega storila tudi v Londonu in Parizu potrebne korake.

Razgibana Ljubljana

Usodni dogodki, ki jih je sprožil spor ob Sudetih in ki groze pogladi vojno furijo čez Evropo, so v živo zadeli tudi našo zemljo in narod.

Ni čuda, da sta se tudi Ljubljana in še mirnejša pokrajina zbudili iz svoje pasivnosti in se začeli živo zanimati za potek stvari. Pred redakcijami listov se neprestano zbirajo ljudje, da bi zvedeli najnovejša poročila. Posebno pred Narodno tiskarno kar vre v opoldanskih urah, ko izhaja »Slovenski Narod«, in zvečer, ko prihajajo najnovejše vesti in se pripravljajo prva izdaja »Jutra«. Ljudje si trgajo liste iz rok in kolportirajo se jedva prebija skozi množico. Kar je na sliki, ki jo nudi današnja ulica, najbolj značilno, je mladina, ki je prišla v življenje že v nacionalni državi, pozno potem, ko je svetovna vojna odvrhala mimo nas, pa je v krizah in težavah, ki jih je vojna še v miru pustila za sabo, okusila njene grozote in je danes prav tako resna kakor stari frontniki, ki so prinesli polne tornistre težkih izkušenj domov. Tej mladini smo doslej brez dvoma delali krivico, ko smo jo poznali samo s sportnega igrišča, z žogo v rokah. V nji je resnoba, kakršne otroci leta 1914. niso poznali.

Pred desko, na kateri se nalepljajo »Jutra« in »Slovenski Narod« in na kateri te dni sproti afiširamo vsako pomembnejšo vest, ki nam jo sporočata radio in telefon iz evropskih središč, se ves dan in še pozno v noč zbirajo trume ljudi. Kadar pride na desko novica iz Godesberga, Londona, Pariza ali Prage, se takoj zgrne množica okrog nje, in ker ne more vsakdo z očmi do besedila, se med njimi zmerom najde kdo, da prevzame nalogo spikerja in da glasno oznanja novico ljudem.

A kakor je na ulicah živahen vrvež globoko v noč, je enako razgibano življenje po lokalnih in domovih. V gostilni in kavarni ni več omežja, ki bi se utegnili razgovorjati o čem drugem kakor o problemih evropske napetosti. Po zasebnih stanovanjih pa so ljudje na radiu prenehali poslušati koncerte in iščejo samo še postaji, ki dajejo poročila o položaju.

Samomor slovenskega železničarja v Slavoniji

Vinkovci, 24. sept. o. Na sredi proge blizu Vinkovcev so našli včeraj zjutraj odrezano glavo z železničarsko čepico, precej daleč stran pa je pozneje železniška policija našla tudi truplo med tračnicami. Preiskava je ugotovila, da gre nedvomno za samomor. Nesrečnik je 32-letni železniški strojevodja Ludvik Kumar iz Slovenije, uslužben v Zemunu, oče treh otrok. Včeraj je vozil od Rume dalje lokomotivo brez vođe. Zaradi tega je nastala velika škoda, v kotlu in je morala lokomotiva ostati v Vinkovcih, namesto da krene v Slavonijo. Najbrž iz strahu pred odgovornostjo si je Kumar končal življenje.

INSERIRAJTE V „JUTRU“

Začasna prepoved shodov sprevedov in zbiranj

Važen odlok notranjega ministra za vso državo

Beograd, 24. septembra. AA. Uradno se objavlja: Notranji minister je danes izdal odlok l št. 35.653, ki se glasi:

V interesu javnega mira in varnosti ter reda ter v zvezi z zunanje-političnim položajem v Evropi in na podlagi členov 64 do 67 in 69 do 71 zakona o notranji upravi odredjam, da se v vsej državi prepovedo do nadaljnjega vsa zbiranja, posvetovanja in sprevedov sploh, kakor tudi zbiranje ljudi po ulicah in na drugih javnih mestih. Kdor bo postal proti tej prepovedi, bo kaznovan od 10 do 1.500 din globe v korist državne blagajne, a za primer, da bi ne plačal denarne kazni, z zaporom od enega do 30 dni, v kolikor njegov prestop ne bi bil težje narave in bi spadal pod paragrafe drugih zakonov.

Od te prepovedi je izvzeto zbiranje ljudi radi kupoprodaje in trgovine po mestnih trgih in sejnih, dalje zbiranje zaradi opravljanja verskih obredov, verskih predpisov in običajev in zaradi kakšne gospodarske, kulturne ali humanitarne akcije. Ali tudi v teh primerih ne sme biti nikakih govorov, ki bi imeli kakršnokoli politično vsebino.

Ta odlok stopi v veljavo takoj. — Notranji minister dr. Anton Korošec. Opozarjajo se vsi prebivalci, da se drže popolnoma mirno ter da slede odlokom in navodilom oblasti in njenih organov, da bi se v današnjem resnem položaju okoli nas ohranili v naši državi popoln mir in disciplina ter da bi se na ta način preprečili vsak incident. — Beograd, 24. septembra 1938.

Iz včerajšnje druge izdaje

Dramatični razvoj godesberških dogodkov

Komunike o nočnem sestanku

Godesberg, 24. septembra ob 4. zjutraj. br. Davi ob 3. je bil objavljen naslednji komunikacije o zaključku godesberških razgovorov med Chamberlainom in Hitlerjem:

»V prijateljskem duhu so se razgovori voditelja države in državnega kancelarja Hitlerja in angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina v petek zvečer nadaljevali in zaključili z izročitvijo nemškega memoranda angleškemu ministrskemu predsedniku. V memorandumu je nemška vlada podala končno stališče glede definitivne ureditve sudetsko-nemškega problema. Ministrski predsednik Chamberlain je sprejel memorandum na znanje in obljubil Hitlerju, da ga bo sporočil češkoslovaški vladi.

Ministrski predsednik Chamberlain se je v petek zvečer v spremstvu angleškega poslanika v Berlinu Nevilla Hendersona in svojega prvega svetovca Horacea Wilsona pripeljal v hotel Dreesen, kjer ga je sprejel Hitler v družbi zunanjega ministra Ribbentropa. Chamberlain se je prišel posloviti. Kancelar Hitler je izrekel ministrskemu predsedniku Chamberlainu in obče angleški vlad v svojem imenu in v imenu vse Nemčije iskreno zahvalo za njuno prizadevanje, da bi se dosegla mirna ureditev problema.

Danes zjutraj se bo angleški ministrski predsednik Chamberlain s svojim spremstvom v letalom vrnil v Anglijo. Zaključni razgovor kancelarja Hitlerja in predsednika Chamberlaina je trajal tri ure. Ob 1.30 se je predsednik Chamberlain poslovil od Hitlerja, ki je svojega gosta spremlil do avtomobila pred hotelom Dreesen.

Komunike o seji vodstva JNS

Kakor smo že poročali, je bila v ponedeljek in torek v Beogradu seja ožjega glavnega odbora JNS, iz katere je bil izdan komunikacije, ki pravi med drugim:

Ožji glavni odbor JNS je imel pod predsedstvom predsednika stranke g. Petra Živkovića 19. in 20. septembra 1938 sejo, kateri je od 114 povabljenih članov prisostvovalo 97, 12 pa se jih je opravičilo.

Na seji se je obravnavala celokupna zunanja in notranja situacija naše države.

Dogodki v svetu ponovno dokazujejo, da je samo čvrsta povezanost celokupnega našega naroda v jugoslovenski misli in politiki najmočnejše poročilo za bodočnost naše države. Ta misel je bila odločilna za ustanovitev JNS. Ona je določila njen program in opredeljevala vedno njeno stališče, zato tudi danes nalaga stranki in vsem njenim članom in organizacijam, da se kot strankine edinece zavzamejo z vso silo za konsolidacijo državnega in nacionalnega življenja v duhu svobode ter politične, gospodarske in socialne enakopravnosti.

V svojem delu je stranka ohranila popolno notranjo slogo in enotnost in vsi poskusi od zunaj, da se zrahljajo njene vrste, so se razbili ob lojalnosti strankinih članov in na disciplini njenih pristavev, ki so ohranili polno zaupanje v vodstvo stranke. Poročila iz vseh banovin dokazujejo, da je stranka prav v zadnjem času okrepila svojo aktivnost in utrdila svoje vrste. Glavni odbor je poudaril, da je v vprašano politike in taktike stranke edino vodstvo stranke pooblaščen, da o tem obvezno sklepa v sporazumu z glavnim odborom.

Komunike nadalje navaja, da se je razpravljalo o politiki vlade, zlasti glede decentralizacije in političnih zakonov. Posebno se poudarja potreba reforme volilnega zakona. Komunikacije pravi končno: Stanje, v katerem se naš narod v svojem notranjem življenju nahaja, in zunanje nevarnosti ukazujejo, da se takoj iščejo ukrepi, ki bodo omogočili, da se s pospešenim tempom pristopi k urejanju notranjih odnosov na temelju narodnega in državnega edinstva ter se ob pravilnem ocenjevanju in upoštevanju potreb in upravičenih zahtev vseh delov naroda izvedejo korenite reforme v našem notranjem življenju na podlagi državnih ustave.

Komunike govori tudi o Češkoslovaški, na koncu pa pravi: »Svesta svoje misije na Jugoslovanska nacionalna stranka nadaljevala svoje delo v popolni solidarnosti, čvrsto verujoč v popolno zmago misli, kateri vdano služim.«

Seje ožjega glavnega odbora se je udeležil tudi bivši senator dr. Krulj, ki je potem v sredo izjavil, da izstopa iz organizacije. O tem je tajništvo JNS izdalo sledeče sporočilo:

»Bivši senator g. dr. Uroš Krulj je vodil na svojo pest, brez pooblastila in znanja vodstva stranke nekaj političnih akcij, ki so bile v nasprotju z dosedanjim političnim smerjo in disciplino v stranki. To nedopustno postopanje g. Krulja je izzvalo najresnejšo obsodbo na seji ožjega glavnega odbora. Le predsednik stranke je s svojo intervencijo preprečil, da dr. Krulj ni bil izključen iz stranke. Na poziv predsednika je izjavil, da obžaluje, kar je doslej počel, in da se bo v bodoče lojalno podrejal disciplini v stranki.«

Diplomati pri predsedniku vlade

Beograd, 24. sept. AA. Predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović je danes sprejel v zunanjem ministrstvu ameriškega, angleškega in francoskega poslanika na našem dvoru ter predsednika svetovne rotarske zveze, ki se mudi v Beogradu.

Angleška kraljica ostane v Londonu

London, 24. septembra. AA. (Reuter). Angleška kraljica Elizabeta se nocoj ne bo vrnila v Balmoral, kakor je bilo prej rečeno.

Kralj Boris pri Göringu

Berlin, 24. septembra. AA. (DNB). Kralj Boris, ki je bil na obisku pri maršalu Göringu, se je danes vrnil s letalom iz Alstrenberga v Berlin.

Upokožitev pri železnici

Beograd, 24. septembra. AA. S kraljevim ukazom je upokojen pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani Anton Cajko, inšpektor V. skupine.

Glej tudi poročila na 4. str.

Vremenska napoved

Dunajska vremenska napoved za danes: Deloma oblačno. V vzhodnih krajih pozneje nekoliko dežja. Temperatura se ne bo mnogo spreminjala.

Zgodovinskih šest tednov

Kratek oris najvažnejših dogodkov od Runcimanovega prihoda v Prago do včerajšnjega dne

3. avgusta: Prihod angleškega posredovalca lorda Runcimana v Prago, da brez uradnega naloga, toda z uradno privolitvijo, pomaga urediti sudetsko vprašanje.

10. avgusta: Velika prizadevanja za neposredna pogajanja med češkoslovaško vlado in sudetsko-nemško stranko. Henlein pooblasti za pogajanja poseben odbor.

14. avgusta: Nemčija nepričakovano razglasi mobilizacijo rezervistov, ki jih okoli 750.000 vpokliče pod orožje. Številčna moč njene armade doseže poldrug milijon vojakov.

18. avgusta: Lord Runciman se prvič sestane s Henleinom.

19. avgusta: Praška vlada napove nove koncesije sudetskemu Nemcem.

21. avgusta: Sudetski Nemci odklonijo vladne predloge kot nesprejemljive.

25. avgusta: Na Runcimanov pritisk se ministrski predsednik dr. Milan Hodža odloči za nove predloge (tretji Hodžev načrt). Načrt predvideva razdelitev države na župe z razširjeno avtonomijo.

26. avgusta: Prvi večji incidenti, ki jih izzovejo sudetski Nemci in ki jih nemško časopisje porabi za ostre napade proti Češkoslovaški.

28. avgusta: Angleški finančni minister sir John Simon ima v Lanarku govor, v katerem opozori, da se angleško stališče, kakor je bilo izraženo že v Chamberlainovem govoru dne 24. marca, ni spremenilo, kar se tolmači tako, da bi Anglija brez pomislekov stopila na francosko stran, ako bi morala Francija priskočiti ČSR na pomoč.

2. septembra: Na Runcimanovo željo obišče Henlein Hitlerja v Berchtesgaden, medtem ko prezident dr. Beneš istočasno sprejme zastopstvo Henleinove stranke, ki je pooblaščen za pogajanja.

4. septembra: Henlein obvesti Runcimano mislo o stališču kancelarja Hitlerja.

5. septembra: Na nov Runcimanov pritisk izda vlada tako zvani »četrti načrt« za ureditev sudetskega vprašanja, ki v glavnem sprejema zahteve Henleinove stranke, kakor so bile 24. aprila formulirane v Karlovih Varah. Ker je s tem meja češkoslovaških koncesij dosežena, je novi načrt označen kot »definitiven«.

6. septembra: Vlada izroči »četrti načrt« zastopnikom sudetsko-nemške stranke, kar zbudi nova upanja in naleti vsepovsod, zlasti v Angliji, na zelo ugoden odmev.

7. septembra: Londonski »Times« objavi povsem nepričakovan članek, v katerem predlagajo odcepitev sudetskega ozemlja kot »pravično rešitev«. Angleška vlada uradno demantira sleherni zvezo s tem nepričakovanim predlogom, ki je zbujal na kongresu narodnosocialistične stranke v Nürnbergu (od 6. do 12. septembra tega leta) izredno pozornost.

8. septembra: V sporazumu z angleško vlado odredi Francija večjo zasedbo Maginotove linije ter vpokliče zaradi tega v vojaško službo večje število specialistov. Angleško brodogradništvo se zbere na manevre.

9. septembra: Angleški poslanik v Berlinu sir Neville Henderson se trudi, da bi v Nürnbergu zbranim nemškimi iržavniki obrazložil stališče angleške vlade za primer resnega konflikta.

10. septembra: Dva ostra govora v Nürnbergu: Göringovi izpadi proti ČSR ter Göbbelsove izjave o temni povezanosti demokracij in boljševizma, ki sta v Pragi skupno na delu.

11. septembra: Posvetovanja angleških ministrov o tem, ali bi kazalo nasloviti na Hitlerja novo svarilo. Zvečer je izdana službena izjava, v kateri je rečeno, da bo Anglija v primeru konflikta na francoski strani.

12. septembra: Hitler zahteva v »vojem zaključnem govoru« pravico samoodločbe

za vse sudetske Nemce, katerim obljubi svojo pomoč, ako bi si sami ne mogli priboriti svojih pravic.

13. septembra: Prvi poskusi sudetskih Nemcev, da bi incidenti izzvali splošne nemire v državi. Češkoslovaška vlada proglasi v nekaterih okrožjih obsedno stanje. Henlein stavi vladi ultimatum, na katerega vlada ne odgovori. Lord Runciman poslednjič poskusi, da bi dosegel nadaljevanje pogajanj.

14. septembra: V francoskem javnem mnenju se začne pojavljati omahovanje v znamenju že omenjenega članka londonskih »Times«. Pozno zvečer se že izve, da se je Chamberlain odločil, da stopi osebno v stike s Hitlerjem.

15. septembra: Chamberlainov razgovor s Hitlerjem v Berchtesgaden, ki naj bi po prvotnih napovedih trajal tri dni, traja dejansko samo tri ure; podrobnosti o njem niso še znane. Tik pred Chamberlainovim prihodom izda Henlein proglas, v katerem zahteva priključitev sudetskih Nemcev k tretjemu rajhu.

16. septembra: Chamberlain se vrne v London. Lord Runciman je odpoklican iz Prage.

17. septembra: Celodnevna posvetovanja angleške vlade. Francoska državna Dadaier in Bonnet sta povabljena v London. Henlein ustanovi sudetsko legijo.

18. septembra: Londonska posvetovanja angleških in francoskih državnikov. Razširijo se prve verzije o novih angleško-francoskih predlogih. Lord Runciman je mnenja, da sudetski Nemci ne morejo več ostati v ČSR.

19. septembra: Angleška in francoska vlada sprejmeta londonske predloge, ki določajo odcepitev sudetskih krajev od ČSR, nevtralizacijo ČSR in mednarodna jamstva za novo, okrnjeno ČSR.

Spomenik Viteškega kralja pred Tivolijem

Nekaj podrobnosti s seje spomeniškega odbora

Ljubljana, 24. septembra.

Včeraj smo na kratko poročali o seji širšega odbora za postavitve spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. Uredilju, ki je pod predsedstvom direktorja dr. Pipenbacherja in po poročilu upravnika Narodne galerije Zormanja odobril osnutek inž. arh. Hermana Husa, po katerem naj bi spomenik stal ob vhodu v Tivoli.

Na predlog žirije in v sporazumu z ožjim odborom je bil med člani Kluba arhitektov razpisana natečaj za regulacijo prostora pred univerzo in prostora med Bleiweisovo cesto in železniškim prelazom ob vstopu v Tivoli, ki naj bi po sporazumni sodbi odbora, žirije in kluba prišla v poštev. Natečaja se je udeležilo samo pet projektantov. Po vsestranskem pretresu je žirija izločila najprej vse osnutke za ureditev prostora pred univerzo in je sklepala na podlagi variant, ki sta jih predložila inž. arh. Herman Hus in Pavel Göstl za prostor med pravoslavno cerkvijo in bodočo moderno galerijo. Husov načrt ima ustanovljeno mesto za spomenik v osi Aleksandrove ceste v majhni distanci za sedanjim glavnim kandelabrom, Göstlov pa izven osi, desno proti cerkvi. Za Husov načrt govorijo naslednji momenti: Dolžina proge od »Slona« do Tivolskega gradu potrebuje cezure, ki bi vidno ločila mestno cesto od šetališča. Spomenik na tem kraju bi bil viden od vseh strani, ni vezan na okolico, kiparjeva umetniška zasnovna monumenta je najsvobodnejša, regulacija prostora najminimalnejša, promet

ni oviran. Postavitev spomenika desno od glavne osi je tudi naša zagovorniki iz razloga, da bi se izognili tradiciji lege v osi in prešli iz dominantnega položaja v intimitetnega. V tem primeru bi bil spomenik takorekvis odvisen od okoliških objektov in še neresene regulacije prostora. Tako se je razsodišče odločilo, predlagati Husov načrt, ki je bil na seji z veliko večino glasov odobren. Predsedstvo bo o sklepu obvestilo mestno občino in na prvi prihodnji seji bo mestni svet odločil o tem, ali odstopi prostor. Po zagotovilu mestnega svetnika univ. prof. dr. Steleta mestna občina izvedbi načrta ne bo delala ovir.

Pot naših obrtnikov v Beograd in na Oplenac

Potrebna je takojšnja prijava!

Kakor smo že poročali, priredi Zveza obrtnih društev v dnehu od 15. do 17. oktobra izlet v Beograd in na Oplenac. Udeleženci izleta si bodo ogledali I. državno obrtno razstavo v Beogradu. Kolikšen je pomen in zanimanje za to razstavo, izpričuje dejstvo, da si jo bodo v velikem številu ogledali tudi drugi narodi, kakor Čehi, Rumuni, Bolgari in Grki. Madžari pa napovedujejo kar poseben vlak obiskovalcev.

Na razstavi bodo zastopane prav vse panoge obrtnikov, poleg tega pa bo v posebnem oddelku tudi razstava industrije, v kolikor pride v poštev pri obrtniških izdelkih. Udeleženci si bodo nadalje ogledali tudi modno revijo, razne muzeje, da ne omenjamo posebej še drugih znamenitosti prestolnice.

Zakaj take zamude vlakov na Gorenjskem?

Ker imajo eno samo lokomotivo premalo

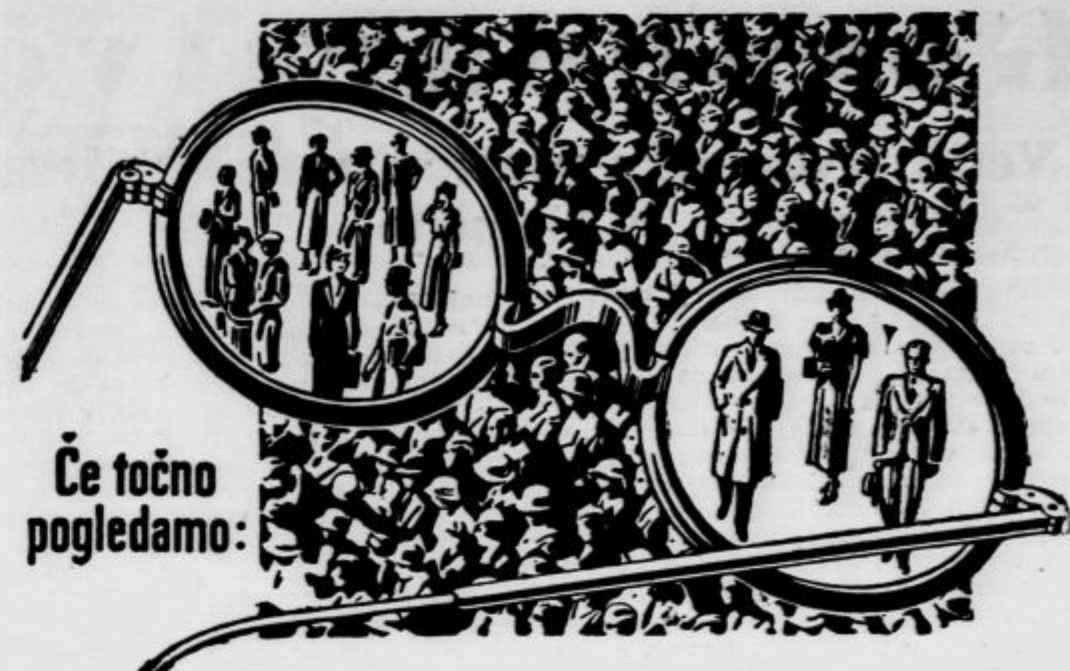
Radovljica, 24. septembra.

Zamude vlakov na Gorenjskem so postale že tako vsakdanje, da precej ljudi sploh ne gleda več na vzorni red. Ljudje hodijo kar tako po priliki gledat na postajo, če bodo urli kak vlak. Zgodilo se je, da se je potnik, ki je imel opravke v Ljubljani, da bi prišel gotovo ob pravem času v mesto, hotel peljati z avtobusom. Na vlak se pač ni mogel zamesti. Smola pa je hotela, da je bil avtobus prenapolnjen in ga ni sprejel. Moč je odšel v pisarno, pa se je spomnil čez nekaj časa, da bi morda le še dobil vlak, čeprav je minilo že nad pol ure, ko bi bil moral vlak odpeljati. Ko je prišel na postajo so mu rekli, da ima vlak še pol ure zamude, tako da ga je v omenjenem primeru razvidno le rešila zamuda.

Ljudje hodijo na postajo, računajoč približno po običajnih zamudah, ker se jim končno zdi čas predrag, da bi ga zapravljali s postopanjem, posebno če jim gre le za kratke proge. Zgodi se večkrat, da jo potnik, namesto da bi čakal na milost vlaka, peš mahne ob progi iz Podnarta v Kranj. Največ naših ljudi potuje v Kranj in v Ljubljano, kjer imajo v mnogih primerih le kratke, toda važne opravke. Če dopoldanski vlak št. 913 nima zamude, je potnik že malo čez 11. v Kranju in lahko marsikaj opravi. Pa tudi za Ljubljano je

če vozi redno, ta vlak precej ugoden, ker so uradi odprti čez poldne. Vpravi zaradi tega, ker je po prejšnjem voznem redu dopoldanski vlak odhajal prekasno z Jesenice, da bi bil ugoden za poset Kranja in Ljubljane, so vozniki red spramenili v toliko, da stoji v sedanjem voznem redu napisano, da odhaja vlak 913 prej, kakor po starem voznem redu. Toda to stoji le zapisano, doseglo pa se je vpravi nasproti. Po nekoliko zgodnejšem odhodu mora biti sorazmerno urejen tudi vozni red za one vlake, ki imajo križanje z dopoldanskim vlakom. Toda z običajno zakasnitvijo vlaka št. 913. se zmeša ves vozni red in prekladanju križanj ni konca ne kraja.

Navedem klasičen primer iz preteklega tedna: Vlak št. 913, ki ima po voznem redu odhod z izhodne postaje na Jesenicah ob 9.53, je odpeljal šele ob 10.30. Namesto, da bi bil imel križanje z brzovlakom št. 6, v Podnartu, je moral zaradi prvotne zamude čakati na brzovlak v Lescah in je dvignil zamudo že na 50 minut. Ljudje v vlakcu so se jezili, zakaj so sploh odšli zdoma, ko v Kranju zaradi zamude ne bodo mogli nič opraviti. »Kdo mi bo povrnil stroške za pot?« je tožil kmet. »Doma me čaka, polno dela, jaz pa hodim v Kranj na uro gledat?« Nervozni so postajali ljudje, ki so imeli opravka v Ljubljani. Posebno nejevoljni pa so postali v

Če točno pogledamo:

samo 3 od 10 nimajo zobnega kamna!

Med fisoči jih je le malo, ki ne vpa na zobnem kamnu. Nihče ni varen pred njim -- in s tem pred izgubo zob! Borite se zoper nevarni zobni kamen z rednim čiščenjem zob s Sargovim Kalodontom! Kajti edino Sargov Kalodont vsebuje v Jugoslaviji učinkovit sulfocinoleat proti zobnemu kamnu.

SARGOV

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

Škofji Loki, kjer je bilo križanje s tistim vlakom, ki pri redni vožnji šele po prihodu vlaka št. 913 odhaja iz Ljubljane. Konec koncev pa smo se 5 minut pred 13. uro le pripeljali v našo belo Ljubljano.

Nastane vprašanje, kaj je povod neprestanim zamudam, ko je vendar izhodna postaja vlaka št. 913 na Jesenicah, na zvezo pa tudi ne čaka. Za Gorenjsko, o kateri se toliko piše, da mora posebno gledati na red že zaradi poseta tujeve, — manjka železniških strojev. Tisti stroj, ki pride z vlakom št. 912 ob 9.22 na Jesenice, bi moral po voznem redu odpeljati ob 9.58. Vlak št. 913. Ker pa baje ta stroj v tako kratkem času ne more biti napojen, nastanejo zamude in neprilike za potnike.

Gotovo da načelnik na Jesenicah, niti šef kurilnice in uredniki ne sprejmo osebo, ki ne morejo delati čudeže pri opremljenju stroja. Toda tisti, ki so delali vozniki, bi bili morali računati s tem, da je Gorenjska tako zapostavljena, da ji niti enega stroja več ne morejo posoditi! Vpravi zaradi neprestanih zamud se potniki poslužujejo avtobusov, kar je gotovo v škodo železnice. Najbolj prizadeti pa so tisti kraji, kjer ni avtobusnih zvez in so oddaljeni od postaj. Potniki iz takih krajev so prisiljeni čakati na vlak in računati s tem, da prispe morda izjemoma pravčasno ali pa bo vsa pot zastoj. Mnogi, če le gre, jo kakor rečeno pogostokrat rajši mahnejo pčš.

Franjo Seršen — mecén CMD

Tudi njej je zapustil 25.000 din

Ljubljana, 24. septembra. Trgovec in posestnik v Ljutomeru g. Fran Seršen, ki je umrl 16. julija v Zagrebu, se je spomnil v svoji oporoki tudi narodno obrambne Družbe sv. Cirila in Metoda ter ji volil 25.000 din.

Sin slovenske matere, vzgojen v narodnem duhu, Sokol po Tyrševem nauku je iskreno ljubil domovino in rodno zemljo. Živel ob severni meji je temeljito poznal nadloge in težave svojega naroda, ki mu jih je zadalo tisočletno suženjstvo pod tujevarjarnom. Bil je dober in vnet Cirilmetodar, ki je ob vsaki priliki pokazal svoje

rodoljubno srce z darom za narodno obrambno delo. Ob neki priliki sestanka ljubotermerskih Cirilmetodarjev, kjer je družbeni odposlanec predaval o ciljih delovanja CMD, se je izjavil: »Če hočemo naš narod obvarovati pred potujčenjem, ga je treba vzgojiti v sokolskem duhu, da mu vlijemo nacionalno prepričanje in samozavest. Ta bo rodila odpornost nasproti potujčenju in voljo do žrtve, ki jih bo narod doprinal za svojo ohranitev.«

Slava plemenitemu pokojniku in iskrenemu rodoljubu Franu Seršenu. Njegov spomin bodi nemrljiv!

Lep uspeh razstave Borisa Kalina

Deležna je obiska, kakor še nobena domača razstava

Ljubljana, 24. septembra. Boris Kalin razstavlja v umetnostnem paviljonu pod Tivolijem svoje plastike. Razstava je že ob otvoritvi žela nenavadno veliko zanimanje, kakor pri nas doslej še nobena razstava sodobne umetnosti. Kalinovo delo je zgrajeno na trdni obrtni podlagi brez slehernega pehanja za kakimi nenavadnimi efekti, za originalnostjo za vsako ceno. Značilnost njegovih plastik je dobro obvladane človekovih oblik, odlično poznanje materiala in njega obdelave. Idealistično-realističen način podajanja predmeta je na moč tudi program Kluba neodvisnih, kateremu pripada; kljub temu pa spada Kalin med tiste člane svojega kluba, na čij

jih delih in uspehih se bodo neodvisni ulegli kdaj povzpeli do pomembnejše skupine med našimi likovnimi ustvarjalci.

Veliko zanimanje za Kalinovo razstavo je najboljše kaizpot, kakšna naj bo umetnost za našega človeka. Saj kljub vsem kritičnim reklamam in samopoveličevanju našim ljudem ne kaže, dopovedovati, da so n. pr. surrealizem in podobna iznakažena umetnost za nje primerna duševna hrana. Kar je za Pariz posebnost ali celo značilnost, se pri nas kaj lahko izprevrže v izrodek. Morda bi uspelo gojiti planike tudi na gnojišču; kdo pa bo vendar v tem našel kaj lepote? Kalinova razstava je vredna vse pozornosti.

Spet nova žrtev na zasavski progi

Mlad delavec je padel pod vlak in kmalu izdihnil

Kresnice, 24. sept.

V zadnjih mesecih je sledila v Zasavju kar cela vrsta železniških nesreč, ki so terjale človeške žrtve. Tako sta postala žrtev vlaka tudi dva otroka, poženika, ki so povozila blizu Laz, drugiča v Mošeniku. Danes pa se je primerila nova tragedija in njena žrtev je 20letni železniški delavec Lojze Drobež iz Verneke. Zadnji čas je bil zaposlen v skupini delavcev, ki je pod vodstvom progovnega nadzornika g. Frančiška Ronka popravljala železniško progo blizu Litje.

Kakor vsak dan, je Drobež tudi davi krenil že zarana z doma, da ujame vlak ob 6. uri. Stanuje v Verneku, ki leži nasproti kresniški postaji. Preko Save ni mostu, zato se je Lojze posluževal Cerarjevega broda. Bil je pa po sredi že neki šment, ki je zadržal brodnike, da niso prispeli pravi čas čez reko. V tistem, ko je Cerarjev brod pristal na nasprotnem bregu, je jutrnji vlak že blizgal ob prihodu na kresniško postajo. Lojze se je bal zamude in črne pike v službi, zato je stekel na vse kriplje preko travnika do vlaka. V tistem pa je vlak že potegnil. Lojze — od razburjenja in teka otonen — je skušal skočiti kar na drveči vlak. Jože Kenig, delavec na Birollovih apnenicah, je uvidel pretečo nesrečo in je zaklical zakasnelemu potniku, naj ne lovi drvečnega vlaka. Pa je bilo že prepozno. Lojze se je pognal na stopnico, zgubil je ravnotežje in se je zakotalil po stopnicah naravnost pod vlak.

Ko je vlak odhitel proti Litiji, je apneničar Kenig zdrvel dregetajoč od groze k prometnemu uradniku, da mu sporoči, kar je videl. Lojze Drobež je ležal nezavesten ob progi, vze krvav in z utrto lobanjo. Ponesrečenca, ki je še kazal življenje, so hitro prenesli v postojano pisarno. Telefonično so zaprosili železniškega zdravnika dr. Lebingerja iz Litije in o nesreči so obvestili tudi progovnega nadzornika g. Ronka. Oba gospoda sta s prvim vlakom pohitela v Kresnice. Toda nesrečnemu delavcu žal že ni bilo mogoče pomagati. Smrt ga je kmalu rešila trpljenja. Truplo nesrečnega mladeniča so položili dopoldne v belo krsto.

Lojze Drobež je bil sin malega kmeta. V družini imajo osem otrok in marljivo Lojze je izročal vse svoj zaslužek doma za preživljanje družine. Poštenega fanta so cenili vsi; pri železnici je bil od lanske pomladi, preje pa je bil zaposlen pri savski regulaciji. V ponedeljek dopokine ga bodo pokopali v Hotiču.

V zastarelih slučajih zapeki spremljanj po hemoroidih in oteklinah je naravna »Franz-Josefova« grenčica užita tudi v malih količinah pravi blagoslov. »Franz-Josefova« voda milo učinkuje in zanesljivo odpira, a tudi po daljši uporabi nikdar ne odreče.

Ogl. reg. S. br. 15. 465-25

Predsednik čsl. vlade general Syrový

Novi predsednik češkoslovaške vlade in minister narodne obrambe armadni general Jan Syrový se je rodil v Trebiču leta 1888. Ob izbruhu svetovne vojne je bil vpisan na tehnični fakulteti v Varšavi. Prostovoljno se je tedaj javil v rusko armado in je v maju 1915. postal oficir. L. 1917. je vstopil v češkoslovaško legijo in je prevzel vodstvo pehotnega oddelka polka »Jana Husa«. Udeležil se je bitke pri Zborovu, kjer je izgubil eno oko. Po bitki je kot komaj 29letni polkovnik prevzel po-

veljstvo pešpolka Jurija Podjebradskega. Poleti 1918. ga je češkoslovaška provizorična vlada imenovala za generala in vrhovnega poveljnika češkoslovaških legij v Sibiriji. Pod njegovim poveljstvom so prebrodili češkoslovaški vojaki vso Sibirijo.

V juniju 1920. se je general Syrový vrnil v domovino in je bil takoj imenovan za delžnega vojaškega poveljnika Češke. Januarja 1921. je postal divizijski general, januarja 1924. pomočnik šefa generalnega štaba, januarja 1926. pa šef generalnega štaba. Od marca do oktobra 1926. je bil minister narodne obrambe in v juliju istega leta je postal armijski general. V decembru 1933. je zavezel najvišji vojaški položaj v ČSR s tem, da je postal vrhovni inspektor češkoslovaške armade. To je ostal vse do svojega imenovanja za predsednika vlade.

Gospodarstvo

Velik izvoz naše pšenice in našega lesa v Nemčijo

Celotni podatki o naši zunanji trgovini v mesecu avgustu nam še niso na razpolago, vendar so že znani nekateri podrobni podatki, iz katerih se da sklepati, da se je v zvezi s politično napetostjo v Evropi v avgustu precej povečal naš izvoz, zlasti v Nemčijo. Poročali smo že, da smo v preteklem mesecu pričeli izvažati letošnjo pšenico. Celotni izvoz pšenice je v tem mesecu dosegel 4305 vagonov v vrednosti skoraj 83 milijonov din; od tega je šlo vse, razen šest vagonov v Nemčijo.

Kakor nam poročajo iz Beograda, se je v avgustu precej povečal tudi izvoz lesa, in sicer prav tako najbolj izvoz v Nemčijo. Medtem ko je doslej naš izvoz lesa zaostajal za lanskim izvozom, kažejo številke za avgust prvikrat letos večji izvoz lesa, kakor lani. V avgustu smo namreč izvozili vsega 9.578 vagonov lesa in gozdnih proizvodov (lani v avgustu 8.150) v vrednosti 90,8 milijona din (lani 83,1). Letošnji izvoz lesa je bil torej v preteklem mesecu za 1.420 vagonov ali za 17,4% večji nego v lanskem avgustu.

Ze v juliju se je naš izvoz lesa v Nemčijo povečal in je dosegel 1673 vagonov

(lani 804), v avgustu pa se je pospel na 2.578 vagonov (lani 635) v vrednosti 28,2 milijona din (lani 10,9). Povečal se je tudi izvoz lesa v Italijo, ki se je dvignil na 2.582 vagonov (lani 1.923), v vrednosti 18,2 milijona din (lani 13,1). Izvoz lesa v Anglijo, ki je prejšnje mesece hudo zaostajal za lanskim izvozom, je v avgustu skoro dosegel lansko količino; znašal je namreč 1197 vagonov (lani 1438). Omeniti je tudi povečanje izvoza lesa v Argentino na 434 vagonov (275) in povečanje izvoza v Grčijo na 608 vagonov (595). Zmanjšal pa se je naš izvoz lesa v Madžarsko na 436 vagonov (616) in v Nizozemsko na 136 vagonov (663). Večji je bil še izvoz v Egipt, ki je dosegel 274 vagonov (208), in izvoz v Alžir, ki se je dvignil na 185 vagonov (10).

V prvih osmih mesecih tekočega leta je znašal celotni naš izvoz lesa in gozdnih proizvodov 63.904 vagonov (lani 79.879) v vrednosti 568 milijonov din (750). Od tega celotnega izvoza je šlo v Italijo 17.771 vagonov (lani 18.162), v Nemčijo 10.999 vagonov (9.575), v Anglijo 7.181 vagonov (13.803) in v Madžarsko 7.084 vagonov (8.656).

Statistika naše topilniške produkcije v avgustu izkazuje, da smo v tem mesecu pridobili 4555 ton surovega železa (lani 4019, predlanski 4583). Produkcija bakra je znašala 2862 ton (3938), produkcija svinca 654 ton (338), produkcija cinka 419 ton (406) in produkcija antimona 254 ton (60).

Gospodarske vesti

== Posojilo 100 milijonov din za nove avtomatske telefonske centrale. Pred dobrim mesecem smo poročali, da je pošto ministristvo izdelalo načrt za postavitev avtomatskih telefonskih central v Skoplju, na Cetinju, v Petrogradu, Osičku in Kranju. Ekonomsko-finančni odbor ministristva je te dni na svoji seji v načelu odobril predlog postopnega ministra, da sme najeti pri Poštni hranilnici posojilo v višini 100 milijonov din za izvršitev tega načrta. Najetje posojila bo moral definitivno odobriti še ministrski svet. — V zvezi z nemško intervencijo zaradi telefonskega kabla Beograd-Maribor, poročajo iz Beograda, da je bila prejšnji mesec sestavljena posebna komisija, da prouči, ali se more vprašanje kablov rešiti z postavitvijo domače tvornice kablov. Ta komisija je že zaključila svoje delo in predložila svoje poročilo. Po zanesljivih informacijah je komisija stavila predlog, da se vprašanje mednarodnega telefonskega kabla Maribor-Beograd loči od vprašanja ustanovitve domače tvornice kablov, ker z ustanovitvijo domače tvornice kablov se ne bi bilo rešeno vprašanje mednarodnega kabla. Zato je pričakovati, da se bo vprašanje dobave kablov iz inozemstva znova proučilo.

== Odložene sestanke gospodarskega sveta Male antante. Dne 3. oktobra bi se moral sestati v Splitu gospodarski svet Male antante na svoje jesensko zasedanje, posamezne sekcije pa bi morale pričeti z delom že prej. Zaradi nemško-čehoslovskega konflikta je ta sestanke gospodarskega sveta Male antante v sporazumu med Jugoslavijo, Rumunijo in Čehoslovako odložen. Ker je Čehoslovaka pristala na francosko-angelski načrt o odepitvi sudetsko-nemških pokrajin, na tem sestanku ne bi mogli razpravljati o najvažnejšem vprašanju, to je o razširjenju trgovine med Čehoslovako in ostalimi državami Male antante, ker se bo po odepitvi sudetsko-nemških pokrajin struktura čehoslovske zunanje trgovine precej spremenila. Čm se bo sudetsko vprašanje definitivno rešilo, bo takoj sklican gospodarski svet Male antante.

== Slabe posledice poostrene mednarodne politične situacije za naš turizem. Izgledi za jesensko turistično sezono, zlasti v Dalmaciji, so bili še pred tedni zelo ugodni. Prijavljeno je bilo veliko število turistov. Nenadno pase je situacija dočela spremeniti. Poostritev mednarodne situacije je zadnje dni napotila številne turiste, da so se predčasno vrnili, napovedani turisti pa ne bodo prišli. Hoteli v Dalmaciji dobivajo dnevno odpovedi iz inozemstva. Odpovedani sta tudi dve mednarodni konferenci, ki bi se morali vršiti v Splitu (interbalkanski pomorski komite in gospodarski svet Male antante).

== V Nemčiji bodo izdelovali olje iz grozdnih pečk. Kakor je znano, vlada v Nemčiji precejšnje pomanjkanje maslobov za brano in mora Nemčija uvažati iz inozemstva velike količine maslobov. Zato gre prizadevanje za tem, da se iz nemških surovin pridobi čim več maslobov. Ze lani so v Porenju delali poskuse, da bi pridobili olje iz grozdnih pečk. Na podlagi doseženih pozitivnih rezultatov so za letošnje leto odredili, da morajo vsi vinogradniki po končanem pranju grozdja izročiti tropine posebnim obratom, ki bodo iz tropin izločili pečke. V Porenju so postavili 45 do 50 strojev za izločanje pečk iz tropin, pri čemer pri vinogradniških zadrugah. Iz pridobljenih pečk bodo potem pridobivali olje in računajo s produkcijo 800.000 do 1 milijona litrov. Odpadki pri pranju pečk se bodo uporabili kot krnilo za živino.

== Odpoklicane ladje s surovinami v nemških lukah. Iz Londona poročajo, da so angleške tvrdke, odpoklicale ladje s surovinami, ki so bile na poti v nemške luke. Angleške tvrdke, ki so imele v prostih skladiščih nemških luk zalogo surovin, so v zadnjih dneh svoje zaloge vkrcale na ladje in in poslake nazaj v Anglijo.

== Zmanjšana pasivnost italijanske zunanje trgovine. Po uradni statistiki je znašal v avgustu italijanski uvoz 774 milijonov lir (lani 1092), uvoz pa 618 milijonov lir (lani 714). Ker se je uvoz v mnogo večji meri zmanjšal nego izvoz, je pasivnost trgovinske bilance v avgustu nazadnje bila 156 milijonov lir nasproti 378 milijonov v lanskem avgustu. V prvih osmih mesecih t. l. se je zmanjšal italijanski uvoz na 5753 milijonov lir (lani v istem razdobju 9199), izvoz pa se je za malenkost dvignil na 5102 milijona lir (lani 5046). Pasivnost trgovinske bilance je dosegla v osmih mesecih t. l. 1. 2471 milijonov lir nasproti 4073 milijonov v istem razdobju lanskega leta.

== Pridobivanje nafte v Medjimurju je znova naraslo. Poročali smo že, da se je letos pričela naglo dvigati naša produkcija nafte v Medjimurju, ki je v prvem polletju dosegla 508 ton nasproti 240 ton v prvem polletju lanskega leta. Povprečna produkcija v prvi polovici leta je nekaj nad 80 ton mesečno. Na tej višini se je gibala produkcija tudi v juliju, ko je znašala 82 ton. v avgustu pa se je povzpela kar na 151 ton in je pričakovati, da se bo prihodnji mesec dvignila na 200 ton. V prvih osmih mesecih t. l. smo v naši državi pridobili že 741 ton nafte.

== Naša produkcija elektrolitičnega bakra. Proti koncu julija je začela v Boru obratovati tvornica za elektrolizo bakra. V tem mesecu je produkcija znašala samo 193 ton. V avgustu pa je bila tvornica že v polnem obratu in je v tem mesecu produkcija dosegla 1.371 ton.

== Novi mednarodni trgovni listi. Uprava državnih monopolov, oddelek za prodajo v Beogradu, razglša, da pridejo s 1. oktobrom t. l. v promet novi mednarodni navadni in brzovozni trgovni listi po 2,50, 20,50 in 25,50 din, ki se morajo uporabljati od tega dne. Prejšnje mednarodne navadne in brzovozne trgovne liste zamenjajo davčne uprave po 1. oktobru t. l. Rok zamenjave bo trajal 90 dni, t. j. do 29. decembra t. l.

== Gradbena dela. Kr. banska uprava je skupaj z glavno upravo bolniškega fonda za državno prometno osebje razpisala licitacijo za prevzem gradbenih del pri gradnji zdravniškega prizidka in depandanse na Golniku, in sicer za izvršitev zgradb v surovem stanju. Načrti in proračuni so interesantom na razpolago za zdravniški prizidek v tehničnem oddelku banske uprave, za depandanso pa pri oblastni upravi bolniškega fonda za državno prometno osebje na direkciji državnih železnic v Ljubljani. — Nadalje je banska uprava razpisala drugo licitacijo za gradnjo vodovoda v Suhi Krajini. (Proračun 1,98 milijona din.)

== Konkurz je razglašen o imovini Alfreda Amana, neprotokolarnega tovarnarja pohištva v Trzinu. (Upravnik mase dr. Josip Gruđen, odvjetnik v Trzinu; prvi zbor upnikov pri okrajnem sodišču v Trzinu 8. okt. ob 9., prijavni rok do 31. oktobra, ugotovitelni narok 5. novembra.)

== Kemična tovarna Moste, družba z. o. z., bo znižala svojo osnovno glavnicu od 8 na 3 milijone din, torej za 5 milijonov din.

== Sumna uprava v Bohinjski Bistrici proda dne 1. oktobra 1933 2430 prn³ lubja, loco gozd, zloženega v kupe, v 10. partijah. Direktno pisemne ponudbe se bodo sprejemale za posredne partije ali pa za skupno količino dne 1. X. 1933 ob 11. uri dopolne. Splošni prodajni pogoji so na vpogled pri šumski upravi v Boh. Bistrici za časa uradnih ur Šumska uprava v Boh. Bistrici

Borbe

Na ljubljanski borzi je znašal pretekli teden devizni promet 12.00 milijona din nasproti 11.00, 4.44, 6.68 in 7.49 milijona

po naročilu izdelujejo pianini z angleško mehaniko, kar pa nikakor ne odgovarja resnici. Ena sama tovarna v inozemstvu ima baje svoj patent: nekakšno izboljšanje normalne pianinske mehaniko, ki pa nima ničesar skupnega z angleško klavirsko mehaniko. Cena 20.000 din je za take pianine utemeljena pač samo v reneumu izdelovalca, kajti pianini pa ne v specialni mehaniki, ki navzlic svoji posebni konstrukciji nikoli ne dopušča doseči načina igranja, kakršno je mogoče na instrumentu s pravo angleško klavirsko mehaniko.

Tudi moji boljši instrumenti imajo specialno mehaniko, ki je dosti dražja in dopušča lepše igranje nego normalna pianinska mehanika. Navzlic temu, da je bila z razsodbo v tej pravdi ustvarjena možnost, da bi lahko svoje pianine s to specialno mehaniko imenovali pianine z angleško mehaniko, pa tega kot pošten izdelovalec in trgovec vseeno ne bom storil, ker vem, da pianini pač nimajo angleške mehanike, čeprav so le-te naročene na Angleškem, ali z drugimi besedami povedano: angleška mehanika se nanaša na konstrukcijo, ki je uporabljiva samo pri klavirjih, ne pa na kraj, kjer se izdeluje.

Čeprav sem tožbo izgubil, se mi zdi, da sem vendarl dosegel svoj namen: ugotovitev namreč, da imajo vsi pianini eno in isto mehaniko in da je razlika edinele v različni regulaciji. Sodbo o tem ali imam prav ali ne, prpuščam zdravemu razumu čitateljev.

Rudolf A. Warbinek

din v prejšnjih štirih tednih. V privatnem klirungu a, je nemška klirinska marka držala sprčo intervencij Narodne banke na višini 14,00 in je le prehodno za malenkost popustila izpod 14.

DEVIZE

Curih. Beograd 10, Pariz 11,92, London 21,27, New York 44,8, Bruselj 75,20, Milan 23,2750, Amsterdam 238,40, Berlin 177,10, Dunaj 1, Stockholm 109,30, Oslo 106,9250, København 95, Praga 15,10, Varšava 83, Budimpešta 87,50, Atene 3,95, Bukarešta 3,25.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 25. septembra. Začetni tečaj: pšenica: za dec. 68,50 za maj 69; koruza: za dec. 52,50 za maj 54,50.

+ Winnipeg, 25. septembra. Začetni tečaj: pšenica: za okt. 68,50, za dec. 68,575, za maj 71,025.

Moskva računava z vojno

„Pravda“ o mobilizaciji v češkoslovaški

MOSKVA, 24. sept. br. Vsi moskovski listi so snoti ob 0,30 moskovskega časa (22,30 srednjeevropskega časa, op. ur.) v posebnih izdajah objavili proglas splošne mobilizacije v Češkoslovaški, obenem pa so v podnaslovih objavili, da sta poljska poslanika v Londonu in Parizu izjavila tomošnjima vladama, da Poljska ne bo napadla Češkoslovaške.

»Pravda« je k tej vesti dodala naslednji komentar: Čehoslovaki so se dolgo ponizovali ker so bili prepričani, da bodo s svojo popustljivostjo koristili svetovnemu miru. Ko so pa sprevideali, da bi njihova žrtve ne odvrnila vojne, so izbrali edino

Kako je bila sklenjena mobilizacija

LONDON, 24. sept. v. Angleški listi objavljajo obširna poročila o poteku češkoslovske mobilizacije, ki se razvija povsem po določenih smernicah. Do mobilizacije je prišlo po angleških informacijah takole: Proti večeru sta bila sprejeta pri češkoslovaškem prezidentu dr. Benešu francoski in angleški poslanik, ki sta sporočila, da pogajanja v Godesbergu med predsednikom Chamberlainom in kancelarjem Hitlerjem ne potekajo ugodno. Priporočila sta češkoslovaški vladi naj nemudoma ukrene potrebne mere za obrambo republike za čas dokler Francija in Anglija ne posežeta v nadaljni tok dogodkov v slučaju nemškega napada.

Takoj je bila sklicana seja ministrskega sveta, katere so se udeležili tudi člani bivše vlade ter voditelji strank. Predsedoval je prezident Beneš. Na tej seji je bila soglasno sklenjena mobilizacija.

Delavske manifestacije v Parizu

PARIZ, 24. sept. br. Nocoj je pariška zveza delavskih sindikatov izdala proklamacijo na vse delavstvo, naj da z vso odločnostjo izraza svoj nevolji sprčo postojalo za zunanjo politiko odgovornih fakcij, naj se v strničnih vrstah izreče za Časlovska, za načela demokracije v obrambi proti skupnim francosko-češkoslovaškim nasprotnikom.

V poznih večernih urah so se pričele ogromne manifestacije meščanstva in delavstva za Češkoslovaško. V center Pariza so se zgrnile stotisočglave delavske množice iz vse pariške okolice. Manifestacije za Češkoslovaško, za francosko-češkoslovaško zvezo, so dosegle doslej še nepojmljiv obseg. Na velikanskem zborovanju je množica z nepopisljivimi ovacijami za Češkoslovaško sprejela resolucijo, v kateri izraža svoje neomajno prijateljstvo za Češkoslovaško. Resolucija je bila takoj predložena češkoslovaškemu poslaniku Osusku.

Previdnostni ukrepi na švedskem

STOCKHOLM, 24. sept. AA. (Havas). Švedska vlada je sklenila še nekaj časa pridržati v vojaški službi 25% tistih kadrovec, ki bi na jesen morali zapustiti vojašnice. Predsednik vlade je izjavil za stisnikom tiska, da se je to zgodilo v zvezi s sedanjim mednarodnim položajem.

Poziv Američanom v ČSR, naj odpotujejo

Washington, 24. sept. AA. (Reuter). Ameriški poslanik v Pragi je opozoril vse ameriške državljane v ČSR, da naj odpotujejo iz Češkoslovaške.

Angleške priprave

Pariz, 24. sept. AA. (Havas). Z letalom so dopotovali žene in družinski člani namščencev angleškega poslanstva v Pragi.

Angleška mornarica mobilizirana

London, 24. sept. AA. (Reuter). Kmalu po polnoči se je v Londonu zvedelo, da je admiralita izdala izredne varnostne odredbe. Admiralita je med drugim pozvala vse mornarje z dopusta.

Nova diplomatska akcija v Španiji

LONDON, 24. sept. h. Predsednik nevtalnostnega odbora lord Perth je imel danes daljše razgovore s portugalskim poslanikom Monterom, odpravnikom poslov nemškega poslanstva dr. Kordtom in italijanskim poslanikom svetnikom dr. Croim. Kakor zatrjujejo, so se razgovori nanašali na Perthovo namero, da bi se v Burgos in Barcelono odposlal tajnik nevtalnostnega odbora, ki bi vladni obeh španskih taborov podrobno informiral o angleških načrtih za likvidacijo španske državljanske vojne.

Borbe v Španiji

Barcelona, 24. septembra. AA. (Havas). Uradno poročilo republikanske vrhovne poveljstva pravi med drugim, da je na vzhodni fronti vso noč trajala huda bitka. Porčilo pravi, da se je nacionalistom posrečilo zavzeti nekatere sprednje republikanske postojanke, vendar pa so jih republikanske čete s protinapadi zopet zavzele.

Ugodna in zdrava

za osveženje

v poletni vročini je časa Rogaske mineralne vode, same ali pomešane s sadnim sokom. Kako prijeten, hladen vetroven občutek imajo Vaši notranji organi.

BOMBAZ

+ Liverpool, 23. septembra. Tendence stalna. Zaključni tečaj: za sept. 4,57 (prejšnji dan 4,57), za dec. 4,66 (4,65), za april 4,71 (4,71).
+ New York, 23. septembra. Tendence stalna. Zaključni tečaj: za okt. 7,52 (7,50), za dec. 7,87 (7,94).

Beckovo zagotovo

VARSAVA, 24. sept. h. Zunanji minister Beck je sprejel danes popoldne angleškega in francoskega poslanika ter jima uradno izjavil, da Poljska s svojo oboroženo silo ne bo napadla Češkoslovaške.

Sestanek županov slovenskih mest

Na povabilo ljubljanskega župana so se včeraj sestali na skupno konferenco županji slovenskih avtonomnih mest. Sklenili so, da bodo občine izvršile proslavo 20letnice zedinjenja dne 1. decembra čim slovesneje in po enotnih smernicah.

Pri zvezi mest se zahteva nujna reorganizacija v tem smislu, da se delo pri zvezi požiivi in poglobi in da bo zvezna pisarna res koristno služila vsem mestom.

Mestni občini ljubljanski je bila poverjena naloga, da izdela vzorno prammatiko za mestne uslužbenke, ki bo služila tudi ostalim trem mestnim občinam. Enako naj se po enotnih vidikih izdelajo službeni redi za mestne delavce, ki jim bo služil za podlago najnovejši mariborski delavski red. Mestno poglavarstvo v Ljubljani bo nadalje izdelalo enotni red glede vršenja požarne policije.

Sklenjeno je bilo, da se strokovni referenti socialnega skrbstva sestajajo najmanj enkrat na leto, da se pogovore o programu za delo na polju socialnega skrbstva slovenskih mest. Postavljena je bila nujna zahteva, da se v mestih ustanove samostojni mestni cestni odbori, dokler se pa to ne izvrši, naj se mestnim občinam iz njihovih prispevkov v sreske cestne sklade povrne sorazmerno primerni del za njihove potrebe. Enako je bilo sklenjeno, da se zaprosijo iz prispevkov banovinskega bednostnega fonda dotacije mestom v večji meri. Ugotovilo se je nadalje, kako velike stroške morajo nositi občine za prenešeni delokrog in da bi bilo potrebno, da tudi država občnam za vršenje teh poslov prispeva.

Imenovanja na univerzi

Beograd, 24. sept. AA. S kraljevim ukazom so imenovani za docenta v VII. skupini dr. Anton Ocvirk, suplent I. realne gimnazije v Ljubljani za stolico zgodovine starih in modernih književnosti; za stolico splošna zgodovina starega veka in srednjega veka s pomožnimi zgodovinskimi znanostmi in novega veka pa dr. Franc Zwitter, profesor realne gimnazije v Kočevju; na medicinski fakulteti za izrednega profesorja v 4/I. dr. Albin Solihkar, docent iste fakultete; na tehniški fakulteti za izrednega profesorja v 4/I. dr. inž. Anton Kurholj, docent iste fakultete; na bogoslovni fakulteti za docenta v VII. skupini dr. Franc Janžeković.

Planinski kongres v Beogradu

Beograd, 24. sept. AA. 13. kongres zvez planinskih društev kraljevine Jugoslavije bo v Beogradu 1. in 2. oktobra letos. Organizacijo in vse priprave je izvedlo planinsko društvo iz Beograda. Pričakuje se, da se tega kongresa udeležijo veliko številno planincev. Z zdaj se pripravljajo posebni vlaki iz dravske in savske banovine, dalje iz Novega Sada, Sarajeva, Niša in Skoplja. Za udeležence kongresa je odobrena polovična vozina na državnih železnicah. Po sporedu se bodo udeleženci kongresa peljali tudi na Oplenac in Avalo, zatem na Kopaonik, Rtnaj ter na nekatere druge planine v južni in vzhodni Srbiji, Bosni in Crni gori. V okviru kongresa bo Srbsko planinsko društvo v Beogradu priredilo zanimivo foto razstavo. Kongres in razstava bosta v veliki dvorani inženjerskega doma.

Ukinjeni palestinski listi

JERUZALEM, 24. sept. br. Zaradi stroge cenzure so izdajatelji arabskih listov sklenili ukiniti izdajanje listov za 15 dni. Izdali so posebno deklaracijo, v kateri arabskemu prebivalstvu pojasnjujejo položaj. V njej napovedujejo za 8. oktober nadaljne ukrepe.

V Jeruzalemu, Haifi in Jafi je bila danes proglašena obča protestna stavka. Vse trgovine in drugi lokali ter kavarne so bile davi zaprte.

O klavirju in njegovi mehaniki

V »Jutru« od 18. t. m. je izšel pod naslovom »Nelojalna konkurenca ali nedelna tekma« članek o tem, kako je sodišče v trih instancah obravnavalo vprašanje, v kolikšno se sme nika tvrdica v oglaših posluževati gotovih tehničnih izrazov, ki imajo namen posebno poudariti kvaliteto ponujane predmeta. Ker so čitatelji nedvomno v kraticah, s katerimi sta v tem članku označeni tožena in tožeča tvrdka spoznali, da gre tu za moje podjetje, se mi zdi umestno, k omenjenemu članku dodati nekaj stvarnih pojasnili.

V prvi vrsti moram pripomniti, da prihajata označbi »dunajska« ali »angleška«, mehanika v poštev samo pri klavirjih. Klavirji so vodoravno stoječa glasbila na tipke, kar je veljavno pač za vse klavirske profesorje in je bila ta definicija od sodišča priznana v vseh treh instancah. Prav tako je tudi na podlagi razsoda v vseh treh instancah dokazano, da imajo pianini, to so navpično stoječa glasbila na tipke, samo enotni mehanični sistem. Zato voljo tega je pri njih tudi odveč razpravljati o dunajski in angleški mehaniki. V nadaljnji dokaz tega dejstva nam navedem, da nobena inozemska tovarna klavirjev ne označuje v svojih katalogih in cenikih izdelave pianinov z angleško mehaniko. Na sodnih obravnavah sem predložil tudi pisemne izjave treh največjih evropskih tovarn za izdelovanje klavirskih in pianin-

skih mehanik, da le-te niso nikoli slišale pri pianinih govoriti o angleških mehanikah. Ena teh treh tovarn je tudi dobaviteljica tožeče stranke.

Pri drugi sodni obravnavi je dala tožeča stranka postaviti v sodno dvorano dva pianina; enega z mehaniko avstrijskega fabrikata, drugega pa, po izjavi tožeče stranke, z mehaniko dobavitelja iz Anglije. Prav v tej izjavi je jedro cele stvari: odtod je namreč izvirala označba »angleške mehanike«. Obe mehaniki sta bili povsem enakega konstrukcijskega sistema, samo, da obe nista bili enako regulirani. Mehanika cenejšega instrumenta je bila regulirana primitivno, mehanika dražjega instrumenta pa je bila — kakor — pravimo — hipo regulirana, tako da je približno nalikovala repetitiji angleške klavirske mehanike. Tako hipo regulirana mehanika pa ne more dolgo izdržati. Ze po nekaj urah igranja začne repetitcija popuščati, ker je konstrukcija pianinske mehanike pač docela drugačna kakor konstrukcija angleške klavirske mehanike. Na isti način bi se dala tudi pri cenejši pianinski mehaniki doseči neka repetitcijska sposobnost. Pianinska mehanika se tudi s strokovnim izrazom imenuje repetitcijska mehanika, dočim se angleška klavirska mehanika označuje kot dvojna repetitcijska mehanika, kakor je tudi sodišče razsodilo. V članku je rečeno, da se v inozemstvu

Pod umetno meglo

Ameriški letalci spuščajo nad New Yorkom umetno meglo, ki naj zakrije velenost sovražnim letalom

Preteklo nedeljo smo v »Jutru« govorili o plinskih napadih in o varovanju pred njimi. Kakor je važno pripraviti vse za obrambo prebivalstva proti posledicam napada iz zraka, tako je tudi potrebno preprečiti vnaprejšnji napad sam. Takšne preventivne mere imajo za cilj: v kolikor ni mogoče popolnoma preprečiti napada, naj ga vsaj delno preprečijo in otežijo. Popolnoma preprečiti napad sovražnika tudi z najboljšimi protiletalskimi topovi in mitraljezi ni mogoče, ali to je naloga naše vojske. Civilne oblasti pa morajo takisto skrbeti za čim večjo varnost svojih mest, da ne bodo postale tarče napadov. Kakor kolodvorje, tovarne, bolnice, mostove in drugo čim prej dobro maskirajo.

Maskiranje mora biti trajno ali samo začasno.

Trajno maskiranje se lahko izvrši s pomočjo nasadov, dreves, grmičevja in sličnega, ter z barvanjem raznih objektov. s takozvano varovalno barvo. Upoštevati moramo letne čase in tako prilagoditi varovalno barvo okolici. To je zelo težko in večkrat neizvedljivo, kajti cest, rek, železnic, kanalov in jezera ne moremo barvati; ta pa služijo pilotu bombardierju za dobro orientacijo. Treba je tudi to preprečiti.

Z umetnimi nasadi je zelo težko maskirati velike objekte, ker drevesa počasi rastejo, spreminjajo barvo po letnem času ter jih senca večkrat izda. Zaščitno barvanje streh objektov mora biti prilagojeno barvi okolice. Pisane barve niso koristne, temveč so enostavne boljše, če se prilagodijo barvi okolice. Spomladi je vse svetlo zeleno, poleti bolj temno zeleno, v času žetve so polja in drevesa rumena, pozneje pa je zorana zemlja rjava do zime, ko jo pobeli sneg. Tako bi bilo potreba skoraj vsak čas spreminjati zaščitne barve objektov, za kar bi se morala zaposliti cela armada pleskarjev ter bi se porabile ogromne količine barv. Tak način umetnega, trajnega maskiranja torej ni praktičen. Cest, ulic, železnic, rek in kanalov pa sploh ne moremo barvati.

Napadi iz zraka se vršijo, kakor poročajo poročila iz Španije in Kitajske, v vsakem času, ob belem dnevu, v temni noči. Torej je potrebno, da pripravimo zaščitne mere ne samo za noč, temveč tudi za beli dan. Če je noč temna, brez mesečine, zadostuje le ugasniti luči in svetiljke po cestah in ulicah, pa tudi v hišah, ki so vidne od zunaj. Če pa je mesečna noč, ne koristi ugašenje luči, ker mečejo visoke zgradbe sence, ki služijo pilotu v orientacijo.

Uspesno sredstvo za začasno in dosti trajno maskiranje važnih objektov vseh vrst je **umetna zameglitev**, ki je uporabljiva v vsakem času, če imamo za to potrebna sredstva.

Z umetno meglo moremo onemogočiti napadalcu razgled tako, da bo bombe metali v slepo, dosegel bo morda moralni, ne pa materialni uspeh. Letalska bomba, ki pade na odprto polje, v park, vrt ali na trg, bo z eksplozijo napravila razmeroma majhno škodo. Mnogo večja je škoda, če bomba zadene stavbo.

Pri nas v Jugoslaviji imamo večino takozvani neskladen sistem. Po sklenjenem stavbnem sistemu so zgrajena jedra mest, kjer se nahajajo večina stavbe civilnih in tudi največjih vojnih objektov. Če pade bomba n. pr. na kako ministrstvo ali slično, bo uničila mnogo aktov in pisarniško opremo, kar pa ne bo vplivalo na vojne operacije. Navadno se nahajajo važni vojaški objekti, tovarne, kolodvorji, vojašnice, skladišča streliva in živil na periferiji mest, v takozvanem odprtem stavbnem redu. Če bo zadet takšen važen objekt ter uničen ali težko poškodovan, tedaj je lahko mogoče, da bo to imelo hude posledice za sam izid vojne.

Če bo zadeta na kolodvorju centrala kretanja, tedaj bo prekinjen ves promet, ne bo mogoče dovažati na fronto potrebnega vojaštva, orodja, municije in hrane. Ali če

bo uničena tovarna streliva ali municijsko skladišče, potem ne bo s tem nastala samo materialna škoda v tovarni, marveč zaradi eksplozije tovarne ali skladišča poškodovana vsa okolica in bo prekinjeno oskrbovanje čet z municijo.

Malo bi nam koristilo, če bi zavarovali samo ljudi na ta način, da bi jih spravili na zaščitne prostore, stroje pa bi pustili nezaščitene v tovarni. Načrt in opis vsakega mesta si more sovražnik pravočasno kupiti v vsaki knjigarni. Tega ne moremo preprečiti, niti ne moremo prepovedati prodaje načrtov mest, ker so potrebni za tujski promet. Iz načrta so razvidna vsa komunikacijska sredstva. Zelo važni objekti so še s posebnim tiskom posebno označeni, da jih morejo tuji lahko najti. Vidijo se tudi železnice, reke, kanali, mostovi, tovarne, kolodvorji. Po takšnih objektih se lahko orientira pilot bombardierja. Zato je važno, da ne omejujemo zameglitve le na važne vojaške objekte, ampak je neobhodno potrebno zamegliti tudi vso okolico, predvsem komunikacijska sredstva, po katerih bi se pilot lahko orientiral. Čim večjo površino okoli objekta zameglimo, tem manjša je verjetnost, da bo pilot zadel cilj!

Aparati »megljeniki« so prenosljivi in vsebujejo 16 litrov meglenne kisline, ki se napolnjeni je z 10 l tebine, bi zameglitev lahko trajala 12 do 13 minut. V primeru polnih aparatov so tla najmanj 20 do 25 minut popolnoma pod meglo.

Zračni napadi se vršijo zelo hitro, v presledkih od 10 do 15 minut; če v tem času dobro maskiramo mesto, bo moral pilot metati svoje bombe ali v slepo, ali si bo končno tudi premislil; bombe so namreč drage. Zaradi tega se bo rajši oddaljil. Ko pa bo videl, da je zameglitev prenehala, se bo vrnil in ponovil svoj napad. Zatorej je treba ponovno alarmirati in ponovno zamegliti in to se mora večkrat ponoviti. In treba je skrbeti, da imamo na razpolago

dovoljno število polnih aparatov za zameglitev.

Potrebno je, da se pravočasno prešturamo vse mestne razmere, kakor smer in jakost vetra, klimatske razmere in zveze za vsako mesto, v katerem je industrija, važni vojaški objekti in slično; nadalje, katera mesta je treba zaščititi proti napadom iz zraka. Izdelati se mora načrt zameglitve ter določiti namestitve aparatov, njihovo število in kapaciteta. V primeru vojne ne bo dovolj časa za ta dela.

Tudi je treba računati s tem, da v času vojne ne bo v zaledju dovolj mladih in močnih mož, ampak samo starejši, invalidi, nesposobni, ki ne morejo nositi 50 kg teških aparatov. Zato je potrebno predvideti razen nosilnih megljenikov tudi vozilne z dovoljno kapaciteta.

Idealna rešitev zameglitve večjega mesta bi bila s pomočjo stabilnih aparatov, ki se potem spravijo z elektriko v obrat iz posebnih, za to določenih in urejenih central. Zameglitev velikih mest se more najbolje in najhitreje izvršiti iz aparatov, montiranih na aeroplanih. Taki aparati so že prijavljeni za patent.

Za napravo načrta in organizacijo obrambnih mer, kakor tudi za šolanje potrebnega osebja, ki bo pravilno manevriralo s takimi stabilnimi, vozilnimi in nosilnimi aparati in z aparati montiranimi na letalih, pa tudi z izdelovanjem samih aparatov je potrebno mnogo časa.

Megljenike in tudi kisline potrebno za zameglitev izdelujemo že doma in smo tako že neodvisni od inozemstva. Cene aparatov za megljenje so različne po velikosti in izdelavi. Ker pa so aparati in cela aparatura zelo trpežni in stalno uporabni, pri-

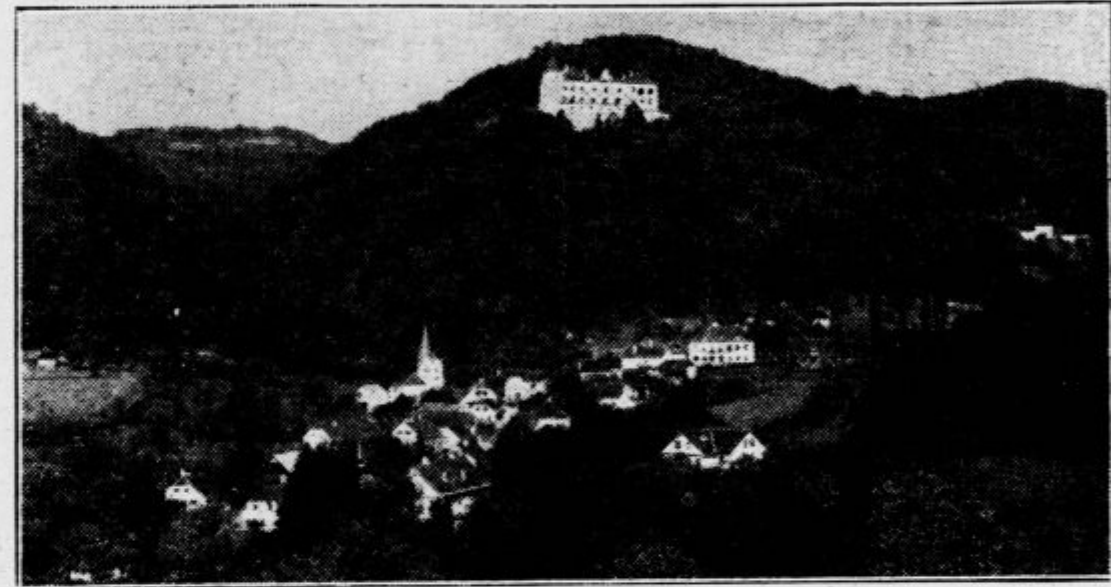
dejo v poštev samo kot nabavni stroški, proti čemur so stroški za vzdrževanje malenkostni. Obratni stroški sestojijo iz stroškov za nabavo meglenne kisline, za nabavo tesnil in iz personalnih stroškov. Za vsak nosilni megljenik je potreben en mož, ki mora biti dovolj močan, ker tehta napolnjeni aparat okoli 48 kg. Za vsak vozilni aparat sta potrebna dva moža ali pa dve ženski, ki morata biti dovolj močni. Za stabilne aparate zadostuje 1 mož ali ženska za 5 naprav, glede na razsežnost kraja in mesta sta potrebna eden od dva ključavničarja ali mehanika, pri stabilnih tudi električar. Vse osebje pa je potrebno le pri pripravi in pri periodičnih poizkusih naprav in pri shranitvi aparatov po uporabi.

Na aeromitingu, dne 7. t. m. v Mariboru, je bilo v 8 minutah potrošeno okroglo 23 litrov meglenne kisline. Stroški za zameglitev letališča (cca 0.5 km²) so iznašali približno 230 din. Če bi na mestu improvizirane vasi, odnosno teh barak stala tovarna enakega obsega, vredna približno 15 milijonov dinarjev, bi stroški zameglitve in zaščite tovarne iznašali 0.16% zavarovane vrednosti!

Upoštevati je slednjič treba veliko moralno vrednost zameglitve. V primeru zračnega napada avtomatično zameglimo na dogovorjen znak siren mesto, prebivalstvo se bo mirno in brez panike pokrilo v zaščitne prostore, kjer se bo počutilo varovano po megli. Dasi smo miroljubni in nikdo ne želi, da bi se resno preizkusile te naprave, moramo vendar s tem računati, kajti le tedaj bomo mirno gledali v bodočnost, če bomo na vse, tudi na najslabše pripravljeni.

Ing. M. R.

Kraj, ki ne zasluži pozabe Trg Podčetrtek lahko postane sloveče letovišče

Eden izmed najiminennejših trgov na nekdanjem Slovenskem štajerskem je bil Podčetrtek, saj se je širila vsa oblast iz gradu, ki visi na strmini nad trgov, ob Sotli tja do Rogataca in to skozi stoletja, v trgu samem pa se je razvijal promet, kakršnega ni poznal noben kraj v bližini. Grad je izgubil gospostvo, trga pa se je izgubila cesta, ki je speljala sedaj okoli hriba, s čimer so izgubili tržni zaslužek ob pripragah, a tudi trgovina se je preselila v Pristavo, kjer je nastala Zupaneva veletrgovina. V zadnjih letih je izgubil trg še obično in se je združil z velikim okrogščim, čeprav je sedež še vedno v Podčetrtku. Tudi kraju samemu se pozna, da je izgubil svoj polet, a bi mu bilo potrebno le, da si najde v novih razmetah novih nalog, namesto da tuguje za preteklostjo.

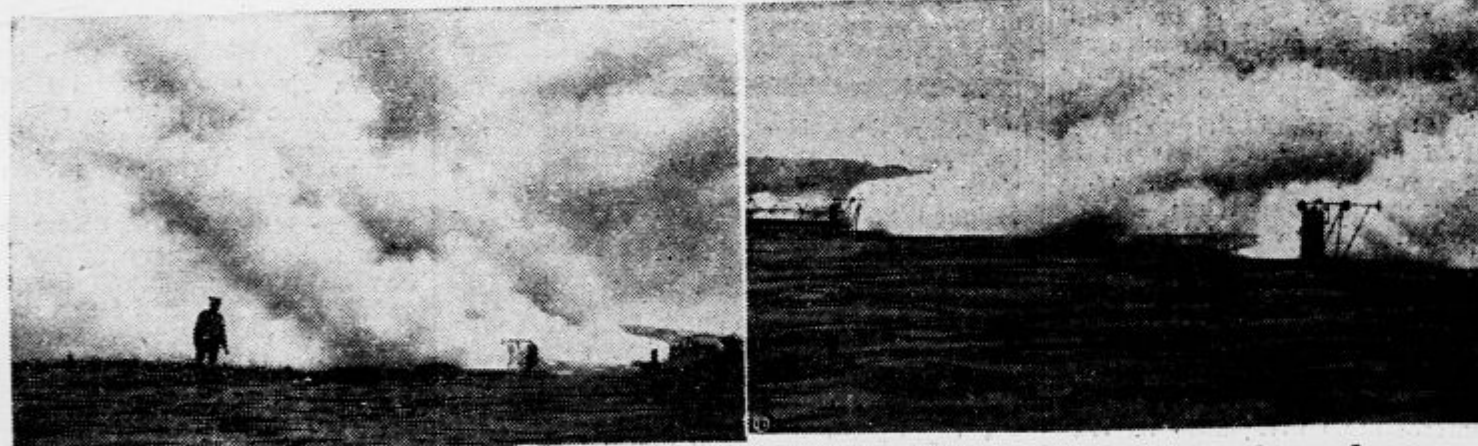
Podčetrtek je oblagodaren s prekrasno okolico, ki bi ga na primer na Gorenjskem postavila takoj med najbolj zavidljive se razvijajoče kraje, saj ga varuje sicer visoka, a s krasnimi poti preprežena Rudenca. Nad trgov je krasen grad, ves se ohranjen in vabljiv za romantično navdahnjene prebivalce, letoviščarje ali kake počitniške kolonije, v soteski je smazni trg s hišami, ki pričajo o nekdanjem pomenu trga, saj so večina nadstropne, v bližini je Sotla z vabljivimi kopelemi. Vse je pripravljeno za tujski promet, samo tujskega prometa ni. Kdo je kriv? Pač premalo poznajo po svetu lepoto slovenskih kotičkov, zato je treba o pravem času in na primerno načine opozarjati na take lepote. Pa nekoliko podjetnosti je treba.

Tam pri Podčetrtku izvira topla voda, tako da ima kar pokrajina že ime Toplice, a o tem zveste komaj, če pridejo v neposredno bližino. Nikogar ni, ki bi ta naravni zaklad hotel izrabiti, rajši se bolni-

ki vozijo v Krpanške ali Varadžinske Toplice. Voda pa žubori v širokem izlivu sama izpod skale in ima še 35 stopinj, ko je že iz zemlje. Neposredni okolici se pač kopljeje v njej, perice perejo tam perilo tudi pozimi bosih nog, a ne najde se ne posameznik ne skupina, ki bi pričela izrabljati to naravno bogastvo vsaj v skromni meri. Ne bilo bi treba velikih naprav, ne hotelov, ne črpalk, saj žubori voda sama na dan.

Le skromne ograditve in malo postrežbe je treba in hvaležni bolniki bi prihite-li. Med tem pa bi se popravile še druge znamenitosti, ki bi dvignile pomen teh krajev, tako podzemeljska jama, ki skriva tajni izhod iz gradu, legendarna neblagoslovljena cerkev sv. Jurija na Rudenci, Olimska gora z lijakom v podzemeljsko jezero, izleti v znameniti samostan v Olimju, krasna Zagorska Sela, po prekrasni, a malo znani okoliščini od Boča do Borhorja in preko Desenič in Pregrade na hrvaško stran. Podjetnosti bo treba in Podčetrtek bo znova vzcvetel ko noben kraj — seveda, če izstavimo banovinsko Roggaško Slatino ob Sotli, v ponos šmarnskega srezu, ki sicer nima pokazati ničesar razven svojega siromaštva, a je vendar sredi paradiža.

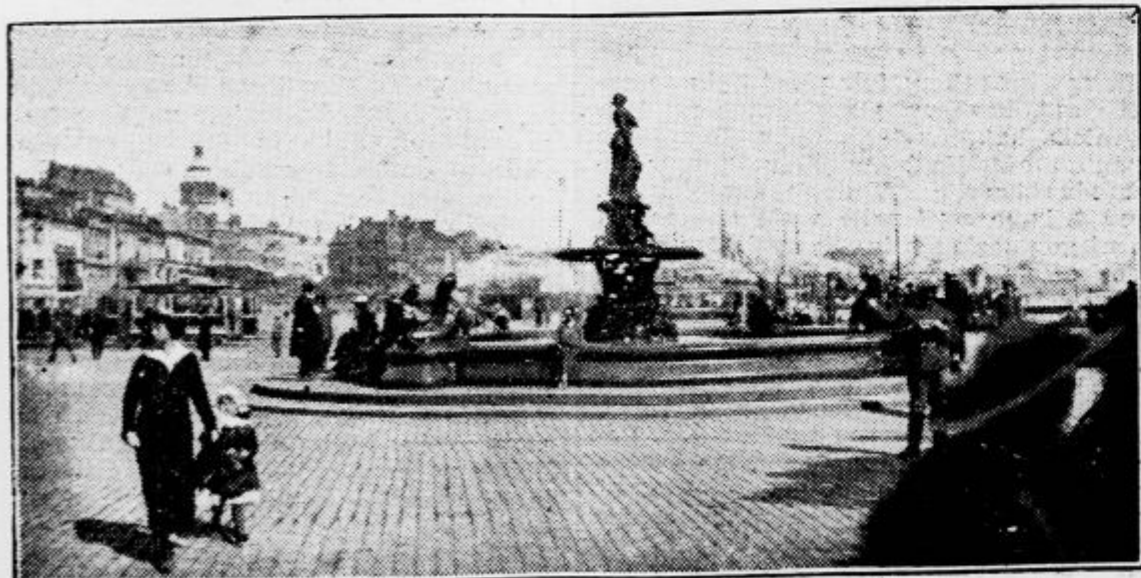
Dr. P. St.

Umetna megla, ki onemogoča razgled na pokrajino, da more letalec metati bombe le v slepo

Dr. Robert Kukovec, Zagreb:

Suomi, dežela prihodnje olimpiade

Trg v Helsinkih, glavnem mestu finske republike

Morda ni nič bolj značilnega za Fince kakor sauna, finska parna kopel. Ko sem v neki bolnišnici pregledoval med drugim tudi stanovanje osebja, me je šef bolnišnice opozoril, da spada k njej še kopališče na jezeru, tenišče in sauna. Na moj prigovor, da vendar ima osebje na razpolago kadne kopeli, je gospod začuden odgovoril: »Ampak v kadi se vendar ni mogoče pošteno očistiti!« — Malo sem se prestrašil, saj do mojega prihoda na Finsko nikoli še nisem bil v sauni. In niti pomisliti se nisem upal na množico drugih Evropevcov, ki o sauni sploh še niso čuli, kaj šele jo uporabiti. Pa je gospod le imel nekoliko prav.

Sauna je več ko navadna kopel, to je društveni dogodek, h kateremu povabiš samo dobre prijatelje. In to je zanje velika cast. Ves dan je o tem govora in točno se določi načrt kopanja. Mene kot tujca so pustili v popolni negotovosti o sauni. V tej neizvestnosti sem s prijateljem in njegovim očetom odkorakal proti majhni kolibi, ki je stala ob jezeru in iz katere se je dvigal dim in širil duh po finski brezi. Kajti samo s finsko brezo je dovoljno zakuriti v sauni. Sama kočica, v katero smo vstopili, sestoji iz dveh prostorov. V prvem se vsak obiskovalec saune sleče do gola. Že tukaj vlada skoraj več ko ugodna temperatura. Ko stopim v drugi pro-

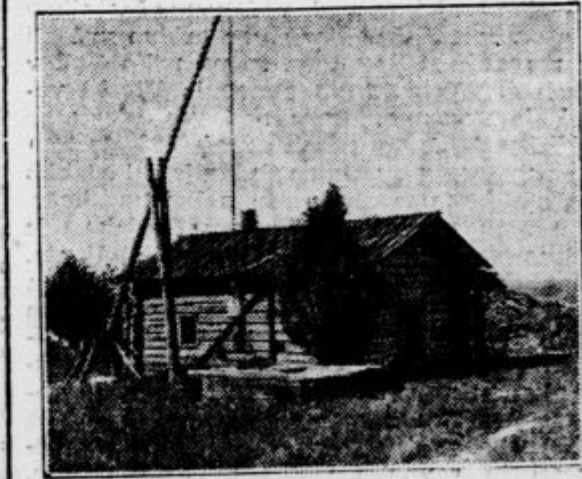
stor, sem skoraj razočaran. Štirilati prostor, kamenita peč, ki je do skrajnosti podkurjena, ter dva velika kotla, prvi napolnjen s toplo, drugi z mrzlo vodo, to je vse, kar ugledam. Na nasprotni strani je pod stropom sezidana galerija s podolgovato klopjo, do katere vodijo stopnice. Moj prijatelj mi da v roko veliko posodo z mrzlo vodo in pa šopek brezovih vej. Tako oborožena se podava na klop na galeriji. V tem trenutku vrže prijatelj oče vrč vode na vročo peč. Voda se v trenutku pretvori v paro, ki se seveda takoj dvigne k stropu. Imam občutek, da je strela šla miha v mene. Hočem zbežati s svojega mesta, vendar me prijatelj prisili, da se vlečem na klop in zdaj me on z brezovimi vejami, namočenimi v mrzli vodi, ne samo masira, temveč prav pošteno tolče po vsem telesu. Zdaj šele občutim sladkosti saune. Kar nepopisno užitek je mrzla voda, ki intenzivno namaka moje razbeljeno telo. Toda čim prijatelj oče opazi, da se pre-dobro počutim, že siplje vrč vode na peč in spet mislim, da je po meni. To se ponavlja tako dolgo, dokler tega več ne izdržim, ter zbežim po stopnicah dol, odprem vrata, pa iz kočice ven naravnost v jezero. Ne-popisna blaženost! To se večkrat ponovi in med tem se Finci tudi pošteno operejo s milom. Če pomislimo, da je na Finskem za časa žetve in spravljaja sena navada, da dnevno gredo v sauno, potem se gotovo ne čudimo več, da so Finci res čisti ljudje in da so pri njih kožne bolezni skoraj nepoznane. Hotel bi samo še opozoriti, da ima vsaka hiša na Finskem svojo sauno in da so jih našli preko 50.000. Ko so bili Finci na olimpiadi v Berlinu, so postavili za svoje tekmovalce dve sauni.

Sauna ne stoji vedno ob vodi, temveč časih tudi sredi kake naselbine. Vendar se nihče ne čudi, če ob belem dnevu pridejo ljudje nagi iz saune, da se malo ohladijo. Ta prirodnost se pokaže tudi v kopališčih.

Povsod na jezerih in na morju imajo velika kopališča, katera stavlja občina svojim meščanom zastonj na razpolago. Navadno sta za ženske in moške postavljeni dve ločeni, veliki, odprti utoci, kjer se vsak svobodno oblači in slači ter brez vsake skrbi pusti v njej denar in dragocenosti.

Ker v velikih mestih vsak zasebnik ne more imeti svoje saune, so za to napravljene posebni zavodi. Najzanimivejše je, da pride v sauno kaka starejša ženska, ki kopalca otare z brezovkami, in ki potem v tretjem prostoru kopalca z gobo in ščetko od glave do pete pošteno umije. Drugi kraji, druge navade!

Sauna ne da človeku samo ugodnega občutja lene zadovoljnosti, temveč tudi pošten tek. Pa bi hotel kar pri tej priliki povedati tudi nekaj o finski hrani, ki je popolnoma različna od naše. Mleko, maslo in kruh gospodarijo pri njih na vsaki mizi. Poskušal bom na kratko pokazati njihov način prehrane. Ob devetih zjutraj je navadno bela kava z maslom, sirom, kruhom ter v glavnem s slaščicami. Pravo razode-

Kmečka »sauna« v samoti

tje je pa njihov opoldanski lunch. Vsaka restavracija ima opoldne sredi jedilnice postavljeno velikansko mizo, na kateri je 30 do 40 najrazličnejših mrzlih jedil. Predvsem dominirajo ribe različnih vrst in v različni priredbi. Sledijo gnjat, narezki, jajca, majoneze in solate. Od vseh teh jedil si lahko gost vzame po mili volji in sicer se mora sam posluževati. K temu ješ kruh z maslom, mleko ali pa kislo mleko, in pa navadni kuhan krompir. Po takem hors d'oeuvre-u pride na vrsto topla jed, kakšna pečenka. S tem je lunch končan. Ob 15. je čaj s slaščicami. Obed je ob 17. uri. Sličen je lunchu, samo da je več toplih jedi, celo juho je mogoče sem in tja dobiti. Ob 22. uri je večerja, navadno hladna. Ker je hrana jako mastna, Finci tudi pijejo mnogo alkoholnih pijač, kajti mleko samo ne nevtralizira masti. Alkohol je pa državni monopol in zato zelo drag. Tako marsikdo več plača za pitje kakor za hrano. Pije se v glavnem žganje in pivo, ki pa je slabo, saj ima samo 2% alkohola. Nečesa sem posebno pogršel, namreč vode. Finska je ravna zemlja, zato tudi izvirov v našem smislu nimajo, temveč samo talno vodo, katero pa redko pijejo. Glavna pijača je mleko. Vprašal sem nekoga, koliko popije trilateralna družina dnevno mleka. Odgovoril mi je: do 7 litrov!

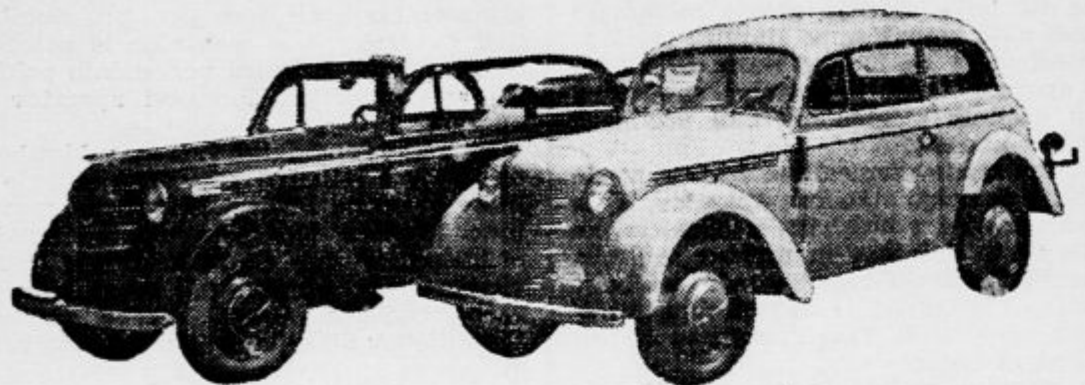
Vedno sem se tudi čudil, kako mirno je v finskih javnih lokalih. Ljudje skoraj šepetajo med seboj. Stvar temperamenta. Ko sem bil v Stockholmu na nekem parobrodu v družbi dveh Jugoslovank, smo napravili več šuma kakor vsa ostala ladja in so skoraj vsi prišli poslušati kako pojemo. Tudi stvar temperamenta! Če smo že pri tem, moram priznati, da sem vendar nekoč opazil ljubavni par, ki se je javno poljuboval. Bilo je opočnoči v nekem parku in bilo je še vedno svetlo.

300 m nadmorske višine ima na Finskem najvišji vrh. (Edino na severnem Lapon-

TOMBOLA V KRANJU

2. OKTOBRA

DVA AVTOMOBILA — dve motorni kolesi

Vrednost vseh dobbitkov nad Din 200.000.—

Kupite tablice v predprodaji po DIN 5.—, na dan tombole stane tablica DIN 6.—

Polovična voznina na železnici z nedeljskimi povratnimi listki.

Domače vesti

* »Jutro« v kritičnih dneh. Naš list izhaja v teh kritičnih dneh v več izdajah, ki se ravna v glavnem po odhodu vlakov, s katerimi prihaja »Jutro« v roke svojih čitateljev. Tako smo včeraj, ko se je vršil usodepolni nočni sestanek med Chamberlainom in Hitlerjem v Godesbergu, čakali z zadnjim izdajo »Jutra« do 4. ure zjutraj, da smo mogli čitateljem sporočiti še službeni komunikacije o nočni konferenci. Seveda smo morali medtem za ogromno večino naših čitateljev »Jutro« — v prvi izdaji — že odposlati. Vendar smo v kraje, ki so z vlakci še dopoldne dosegli, v katerih imamo podružnice, odposlali v kolportažo odn. v prodajo tudi drugo izdajo našega lista. Kakor nam poročajo, je bila povsod takoj razgrajena. V bodoče bo prihajalo »Jutro« v te kraje (predvsem v Maribor, Celje, Zidani most, Jesenje itd.) tekom dopoldneva tudi v drugi izdaji, ki jo bo moč dobiti po trafikah. Opozorjamo nadalje, da v mnoge kraje prispe še isti dan popoldne tudi »Slovenski Narod«, ki prinaša poročila, prispela do popoldne.

LJUBLJANA
Komenskega ul. 4.
Telefon 36-23

Dr. Franc Dergane
šef primarij
kirurg. odd. v p.
Ordinacija II.—I.

* Slovaške prošnje na naših solah. Včeraj je bila obletnica smrti Antona Martina Slomška, velikega rodoljuba in cerkvenega kneza lavantinskega. Obletnica njegove smrti se praznuje šele zadnja tri leta na bolj svečan način kakor prednja leta. Prvotno je bilo določeno za odlokom kr. banske uprave, da se vrše spominke prošnje po vseh naših ljudskih, meščanskih in srednjih solah. V ta namen se naj bi priredile prošnje zadnje učno uro. Na upravitelstva ljudskih sol pa je prišel v petek muren odlok, da bodo ljudske šole na svečan način proslavile Slomškove spomine. Vseprovid so se vršile zato šolske maše, nato pa se je mladina zbrala v telovadnicah ali večjih učilnicah k akademijam. Deklamirali so Slomškove pismene, v program pa so vpleli tudi Slomškove, večinoma ponarodele pesmice. Učitelji pa so prikazali Slomška kot pomembnega narodnega buditelja in književnika. S pioslopi ljudskih sol v vsej banovini so višale državne zastave. Dan je bil pouka prost. Meščanske in ostale šole so počastile Slomškove spomine pri jezikovnih urah.

Vabimo na udeležbo in včlanjenje, naši izleti so skrbno in boljše pripravljani. Naše vodstvo je res strokovno in ne bo dovolilo, da bi izletniki samevali ali kje ostali. Zavezanje prosimo in navodila: »TOUREX-SLOVENIJA« Tujskoprometna gospodarska zadruga v Ljubljani, Masarykova 12.

* Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc Jozefove grenčice.

skem so hribi do 1300 m visoki.) Zato je razumljivo, vsaj zanje, da na griče, ki so visoki več ko 100 m, radi postavljajo razgledne stolpe. Kakor se nam morda to zdi nekoliko smešno, se kljub temu s teh točk proži prekrasen pogled čez neskončne gozdove in neštevila jezera, posebno ob večerih, kadar sonce dolgo noče zatoniti. Kljub vsem ogromnim količinam vode, pa potokov in rek v našem smislu ni, kar je razumljivo zaradi pomanjkanja večje višinske razlike. Kjer je tekoča voda, je ali umetno napravljena, ali pa veže jezera med seboj, ali pa jezera z morjem. Le na skrajnem severu so velike reke, ki predstavljajo pravo atrakcijo. Ker gre tu vedno za vodovod z veliko energijo, so ta izražena ali za električno silo, ali pa kot prevozno sredstvo za les.

Prav gotovo živimo od svetovne vojne dalje v dobi, ki jo lahko označimo po nemško: »Die Umwertung aller Werte«. Ni čudno, da se moč in slava narodov v 20. stoletju presoja po njihovi vojaški moči, po gospodarski zmoglosti in socialnem ravnanju, ter po njih sportni slavi. S tega vidika se nekaj stavkov o Finski. Njen vojaški položaj zahteva, da je vsaj za obrambo dobro oborožena. Čeprav žive z vsemi sosedi v prijateljskih odnosih, se vendar Fini dobro zavedajo, da je Evropa kotel pred eksplozijo. Če pride do vojne, bodo gotovo Nemci in Rusi nasprotniki. Ker pa nimajo skupnih mej, si jih bodo hoteli ustvariti. In kaka lepa prilika n. pr. za Nemce pasti iz Finske Rusom v hrbet. To so Rusi že med svetovno vojno dobro vedeli, zato so zgradili skozi vso južno

* Novi grobovi. V Kroki je v četrtek zvečer umrla ga. Marija Jalnova, dolgoletna gospodinja in gospodarica ugledne gorenjske hiše. Pokojnica, ki je dosegla leto starost 75 let, je bila doma v eni izmed prvih kropskih hiš, bila je sestra g. Franceta Solarja, prvega ravnatelja Kropske željarke zadruge. Kot skrbna mati je kljub temu, da je že zgodaj izgubila ljubljeno soproga Jožeta Jalna, vzorno vzgojila svojo rodbino. Sin Jožko je prokurist v Zagrebu, mlajši Vinko pa je inženjer pri naši kr. mornarici. Hčerka Milica je na domu poročena z g. Alojzijem Potočnikom. Včeraj ob 17.30 ugodno pokojnico položili k večnemu počitku. — V St. Vidu nad Ljubljano je umrl ugledni posestnik g. Ferdinand Cirman. Poleg vdove žalujeta za njim brat dr. Miroslav in sestra ga. Jožica, poročena dr. Kavčeva. Pokopali ga bodo danes ob 10.10. — Na Opekarski cesti 20 v Ljubljani je umrla gdnja. Anica Bučarjeva, uradnica poštne direkcije. Smrt jo je rešila dolga trpljenja. Blago pokojnico bodo danes ob 16. spemili k večnemu počitku. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Socialni politiki v slovanskih državah
posvečena
posebna številka
kulturne in socialne revije

Misel in delo

s prispevki avtorjev iz Prage, Varšave, Sofije, Beograda i. t. d.

izide v začetku prihodnjega tedna. Revijo lahko naročite pri upravi, Gosposvetska 4.

* Gasilska zajednica dravske banovine razpisuje natečaj za gasilske diplome. Za najboljšo osnutke so predvidene nagrade v znesku 5.000 din in sicer: I. 1.500 din, II. 1.000 din, III. 500 din ter 4 odkupi po 500 din. Pogoji razpisa se dobe brezplačno v pisarni Gasilske zajednice dravske banovine v Ljubljani, Tyrseva 29-II.

* Obvestilo. Dovoljujemo si sporočiti vsem, ki imajo svoje pokopane v Julijski Krajini (Italija), da pripravljamo za dan mrtvih v dnevi od 29. oktobra do 1. novembra posebne izlete v Trst, Gorico, Vipavo in Idrijo. Zadevne informacije boste prejeli od 10. oktobra naprej v vseh biletarnah Putnika. — Zveza za tujski promet za Slovenijo, Ljubljana.

* Samo 78 din. brez vsakega doplačila plačate pri Putniku za izlet v Trst dne 16. oktobra 1938.

Finsko obrambno črto iz betona, ki Nemcem nikakor ne bi dopustila izkrcanja na kopno. Sam sem imel priliko v okolici Helsinkov videti strelne jarko, ki so se danes dobro ohranjeni.

Zavedajoč se svojega položaja, razpolaga Finska danes z majhno, toda moderno oboroženo vojsko. Posebno pazno posvečajo mornarici in letalstvu. Zelo sem se začudil, ko sem zagledal na njihovih letalnih kljukasti križ, ki nima seveda nič skupnega z današnjo Nemčijo, temveč je prevzet po starogermanski svastiki. Vzgoja vojakov ni samo vojaška, temveč tudi sportna. Na vseh kopalnicah so veliki oddelki pridržani uporabi vojakov, ki jih tudi pridno izkoriščajo. Večkrat sem videl oddelke vojakov pod vodstvom častnikov priti v kopalnico, kjer so se pridno vežbali v plavanje. Poleg tega se pa urijo tudi v vseh drugih sportnih panogah. Finski vojak je skromno, toda nad vse dostojno oblečen. V svojih prostih urah (18. do 22.) je popolnoma svoboden državljan, ki lahko zahaja kamor hoče in s komur hoče. Skromna zunanost finskega vojaka je odraz vsega njihovega javnega življenja. Res zelo redko vidiš močnejša socialna nasprotja. Vsi ljudje so skromno, toda lepo in čisto oblečeni. Pretiranih želja, polagati vse na zunanost, ki odključuje južnjaka, tu ni videti. In če, potem imaš gotovo opravka z inozemcem.

Finska je zemlja velike socialne pravičnosti in ravnotežja. Tu ni brezposelnih. Nasprotno, poleti ob žetvi je težko dobiti težake. Tudi ženske služkinje primanjkuje. Kakor vsi delovni sloji imajo n. pr. ta

* »Krvavo plačilo za dobroto«. K poročilu, objavljenem pod tem naslovom dne 24. avgusta, smo prejeli: »Dogodek na gasilski veselici na Vidmu se ni vršil o polnoči, temveč okrog 2. ure zjutraj. Milan Stupar ni nenaadno udaril s stolom po glavi posestnika J. H., temveč ga je, napaden, v silobranu zadel s stolom. Poškodba ni bila nevarna, temveč lahkega značaja, ter ni resnica, da se je zahvaliti takojšnji zdravniški pomoči, da je ostal J. H. pri življenju, ker je bila poškodba brez vsakih resnih posledic. Ni resnica, da bi bil čin povzročen iz sovraštva, ki ga goji Stupar proti posestniku J. H. zaradi izgubljene pravde z zeno posestnika J. H., res pa je, da je žena posestnika J. H. izgubila pravdo v vseh treh instancah in sicer v prvi instanci pri okrožnem sodišču v Celju, v drugi pri apelacijskem sodišču v Ljubljani in v tretji instanci pri Stolu sedmorice v Zagrebu. Stupar torej ni imel nikakega povoda gojiti do J. H. kakega sovraštva.«

Zaloga za Jugoslavijo:

Noben turist brez bonbona Chicks!

MAKS JERAS — Ljubljana
Miklošičeva c. 34. Telefon 38-36.

* Službeni list kr. banske uprave dravske banovine prinaša v 77. številki od 24. t. m. uredb naše vlade o normalizaciji, uredb o čuvajih nedržavnih gozdov, s katero se dopolnjuje zakon o gozdovih, pojasnilo o oprostitvi mož od vojaške službe, oprostitev političnega propagandnega gradiva iz Nizozemske od uvozne carine, odločbo o kontroli vnosa in iznosa špirta, odločbo o spremembi mej med župljama St. Lovrenc in Trebnje, spremembe v staležu državnih in banovinskih uslužbencev v otmotju dravske banovine ter razglase kr. banske uprave in raznih oblasti.

* 78 din. plačate za enodnevni izlet v Trst dne 16. oktobra 1938.

Čitajte članek

* Pogreb sloveče hrvatske pisateljice Ivane Brlićeve-Mazurineve ki je umrla v 64. letu, je pokazal veliko spoštovanje do pokojnice. Na krsto je bilo položenih okrog 30 venecov. V sprevid so se uvrstili številni ugledni predstavniki zagrebških oblasti, občine, vojske, konzulatov, univerze ter literarnih in umetniških združenj. Govorila sta v imenu Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti dr. Široja in podpredsednik Penkuba dr. Livadić.

* Smrt rudniškega ravnatelja v Trebri. V Zvečanu pri Kosovski Mitrovici je umrl g. Andrew S. Howie, generalni direktor rudnika Trebča Mines Limited. Star je bil 57 let. Ugledni pokojnik je bil s škotskega in se je že v zgodnji mladosti posvetil rudarstvu. 12 let je preživel v Južni Ameriki. V svetovni vojni se je nato boril kot prostovoljec na francoski fronti, po vojni pa je prišel v Jugoslavijo in je postal generalni ravnatelj štirih rudarskih družb. Pridobil si je lepe zasluge za zgraditev soč. v Zvečanu, za bolnišnico v Kosovski Mitrovici in za lepo urejeno delavsko kolonijo v Zvečanu. Pri delavstvu je bil zelo priljubljen.

* »TOUREX-SLOVENIJA« priredi: Dvodnevni izlet v GORICO—SV. GORO—DOBERDOB—TRST. Za one, ki v nedeljo ne udeležijo, 5. in 6. oktobra za Din 120.—, Prijava do 28. IX.

* Namestu grenke soli je kupil svojemu tovarišu strupa. 29-letni krojaški delavec Josip Josipović v Skoplju je prosil svojega tovariša Petra Janevica, naj mu prinese iz lekarne karlovarske soli, da si bo očistil želodec. Janević je res kmalu nato prinesel vrečico z belo snovjo, wki jo je Josipović povžl. Kmalu nato se je začel zvijati v strašnih krčih in je izdihnil. Pri obdukciji so ugotovili, da mu je tovariš prinesel iz lekarne strupa, seveda ne namenoma, temveč po nesporazumu z lekarjarjem.

* Dopisna trgovska šola v Ljubljani, Kongresni trg 2, vpisuje dnevno. Vsakdo, komur ni moč dobiti ušestnega pouka, si more pridobiti s poukom doma v Dopisni trgovski šoli potrebne znanja in izobrazbe. Zelo šolo vsem, slojem najtopleje priporočamo. Vse informacije in prospekte daje zavod interesentom brezplačno na razpolago.

* Udeležite se avtobusnih izletov: od 9. do 10. oktobra v Trst; od 19. do 20. oktobra v Trst; od 29. oktobra do 2. novembra v Gorico; od 29. oktobra do 2. novembra v Trst; od 29. oktobra do 2. novembra v Idrijo. Prijava sprejema izletna pisarna M. Okorn, Ljubljana, hotel Slon, tel. 26-45. Vhod iz Prešernove ulice!

di služkinje velike pravice. Njih ne smejo odpustati iz službe brez dovoljenja njihove zveze. One imajo enkrat na teden pravico do svobodnega večera in pa svobodno nedeljo. Rečevež in beravce Finska ne pozna. Za obnemogel in dela nesposobne skrbijo država in občina. Plače državnih uradnikov vsaj v začetku niso mnogo večje od naših, je pa življenje cenejše kakor pri nas. Vendar to ni dovolj, da se doseže izenačenost v ekonomiji posameznika. K temu predvsem pripomore skromnost njihovih zahtev in stoddotna solidnost; to so temeljne lastnosti severnih ljudi.

Prepričan sem, da jim ravno te lastnosti v toliki meri pripomorejo do njihovih velikih sportnih uspehov. Mnogo naših sportnikov propade ob lastni megalomaniji. Sedel sem v družbi z Nikkanenom, Pekuriem in Bärlundom. Razen Pekurija, ki je gracilen, so fantje atletski mer, skromno oblečeni, ljubeznivi in veseli. Čeprav so ves večer le malo pili, so vendar že ob 23. uri odšli k počitku. Niti besede niso spregovorili o svojih sportskih uspehih. Kdo bi mislil, da so to svetovni rekorderji, evropski mojstri, olimpijski zmagovalci!

Za lahko atletiko vlada velikomno zanimanje. Gledal sem nogometno tekmo na Finskem proti švedski ter nato lahkoatletski dvoboj Madžarske in Finske. Obojekrat je bilo skoraj 20.000 ljudi na stadionu, v katerem se bo v dveh letih odigrala olimpiada. Vsak Fincec je domala sportni strokovnjak, ki je poučen o vseh posebnostih tekmovalcev ter so zato njihove prognoze jako točne. Na Finskem je naj

Danes ob 15., 17., 19. in 21. uri
Slajna komedija dobrih dvopov, veselja, humorja in zabave
KINO UNION — Tel. 22-21

VESELA ZAPELJIVKA
Any Ondra in Paul Hörbiger

Dopoldne ob 10.30 uri po znižanih cenah isti film

* Večerni trgovsko-pisarniški izobraževalni tečaj. Ravnateljstvo državno priznane trgovske učilnice »Christofor učni zavod«, Ljubljana, objavlja: Kakor vsako leto se tudi letos z začetkom oktobra odpre **VEČERNI TRGOVSKI TEČAJ ZA IZOBRAŽBO PISARNIŠKIH MOČI**. Ta tečaj je namenjen onim, ki iščejo primerne zaposlitve v pisarnah in onim, ki žele izpopolniti svoje strokovno znanje, to je raznim nameščencem, uradnikom itd., priporoča pa se tudi trgovcem obrtnikom in vsem ostalim, ki v dnevnih urah nimajo prilike obiskovati trgovskih sol. Poučuje se: knjigovodstvo, korespondenca slovenska in nemška, trgovsko računstvo, trgovstvo in pravo, pisarniška dela, stenografija, stroještje, nemščina. Poseben tečaj za srbohrvatsko korespondenco, italijanščino z italijansko korespondenco, nemško stenografijo itd. Udeleženci lahko obiskujejo celotni trgovski tečaj ali samo posamezne predmete. Večerni trgovski tečaj tukajšnjega zavoda je po svoji organizaciji najpopolnejši in je odobren po pravilniku, ki ga je za ta zavod še posebej potrdilo ministrstvo trgovine in industrije. Ob zaključku lahko slušatelji polagajo zaključni izpit in dobe završno izpravevalo. Solnina je primerno nizka, da je obisk vsakomur omogočen. Christofor zavod je največji te vrste in najmoderneje opremljen. Edinstvena stroještina s 40 pisalnimi stroji, računski stroji. Specialne učilnice za knjigovodstvo in pisarniške vaje. — Vsa pojasnila, ustna in pismena ter brezplačne nove prospekte daje ravnateljstvo Informacije in vpisovanje vsak dan dopoldne, popoldne in zvečer do 8 ure. Točen naslov: Trgovsko učilnice »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska št. 15. Tel. 48-43.

Vsak je svoje sreče kovač!

V kratkem se prične 37. kolo državne razredne loterije, ko bo zopet izžrebanih velikih in majhnih dobbitkov v skupni vrednosti cca.

Din 65,000.000.—

Ne obotavljajte se in obrnite se čimpreje in zaupljivo na našo **HISO SREČE in glavno kolekturo BEZJAK, Maribor**

Gospoška 25, tel. 20-97, kjer boste našli veliko izbiro novih srečk!

Odločite se pravočasno! Sreča Vas kliče! Cela srečka Din 200.—, polovica Din 100.— in četrtinka Din 50.—

* Obrtniki, nameščenci, trgovci! Izpopolnite svoje strokovno znanje v večernem trgovsko-pisarniškem tečaju. Ustne ali pismene informacije dobite na Christoforovem trgovskem učnem zavodu, Ljubljana, Domobranska 15. tel. 48-43. Čitajte današnjo objavo ravnateljstva.

JAVNA ZAHVALA

Podpisana si štejem v globoko dolžnost, da se tem potom najtopleje zahvalim gosp. dr. Guzelj Vladimiru, primariju drž. bolnice v Ljubljani, za vso skrb ob priliki težke in nevarne operacije s katero mi je rešil življenje.

Ljubljana, dne 25. septembra 1938.

Danica Počivalnik

* Smrt dveh otrok pod drevesom. V nekem gozdu pri Sarajevu so kmetje podirali staro bukev. Dva otroka, in sicer 7-letni Mehmed Sadić in 9-letna Zeynba Jajtovićeva sta blizu tam pasla ovce. Ko sta žula podiranje, sta prihitela gledat, kako bo bukev padla. Na vso nesrečo pa sta prišla prav tisti trenutek in prav na tisto mesto, kamor se je bukev že naginjala in s silnim treskom padla. Drevo je na mestu ubilo oba otroke.

* Potujeja a Putnikom dobro pripravljeno izletov v Trst!

S posebnim vlakom v TRST 9. oktobra za 58.— Din, prijava do 2. oktobra popoldan. Motociklisti, avtomobilisti in izletniki z avtomobili prijavite se za dvodnevni izlet v soboto 15. in 16. oktobra preko Trsta, Dobrdo v Gorico.

višji sportni zakon: fair play! Zato so odločbe sodnikov enako spoštovane pri tekmovalcih kakor pri gledalcih. Oni želijo zmago svojih ljudi ter jih na terenu izvanredno bodrijo. Vse je organizirano. Pred tribuno stoji neke vrste dirigent in njegov znak sto in sto navijačev govora oziroma kriči bodrilne besede, ki se ob zmagi spremene v zmagovalen klic: »Hej, hej, hej, Suomi! Gotovo bodo vsi obiskovalci olimpiade imeli priliko čuti ta klic prav pogosto... Vsekakor pa Finci radi priznajo zmago drugemu, če je boljši, in ga prav tako priščno pozdravljajo. Posebno me je razveselilo, da mnogo Fincev vsaj po imenu pozna našega Smoleja, ki ga smatrajo za najboljšega srednjeevropskega amaterskega tekača.

★

Bi li lep in vester večer, ko je naša ladja zapustila finsko celino. Stal sem na krovu ladje in občudoval počasi sončni zahod ter gledal z otožnim srcem, kako je obal počasi izginjala v morju. Zavedel sem se, da se poslavljam od zemlje nestetih jezer in neizmernih gozdov, ki s svoji prijaznost in delovnih ljudstvom tvorijo prekrasno emoto, v kateri se človek počuti doma z dušo in telesom. Na tistem sem si omislil, da se spet vrnem in da vsakemu najtopleje priporočim obisk te zemlje in tega naroda, ki je tako majhen in je vendar po vsem svetu kar najboljšje poznan in čistan ter posebno nam Slovencem lahko služi samo kot svetel primer naroda bodčnosti.

* Nameščence, uradnike, uslužbence raznih podjetij opozarjamo na večerni trgovsko-pisarniški izobraževalni tečaj pri »Christofor učnem zavodu«, ki nudi priliko za izpopolnitev strokovnega znanja. Čitajte torej današnji posebni razglas ravnateljstva.

Za nakup šolskih in tehničnih potrebščin

se priporoča trvdka

M. TIČAR

d. z o. z.

Šelenburgova ulica 1 in Sv. Petra c. 26.

* Kdor išče primerne pisarniške službe in želi izboljšati svoj položaj ali pa hoče izpopolniti svoje strokovno pisarniško znanje in prakso, naj obiskuje večerni trgovski tečaj na drž. prizn. trgovskem učilnici »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15. Informacije daje vodstvo osebno ali pismeno, Tel. 48-43. Čitajte današnji razglas ravnateljstva.

* Večerni trgovski tečaj pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2. (prostor Dopsne trgovske šole). Vpisovanje in informacije dnevno med običajnimi urami v pisarni zavoda.

* Enoletni učni tečaj za pisarniške moči pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2. (prostor Dopsne trgovske šole) prične s poukom 1. oktobra. Šolnina mesečno 110 din. Vpisovanje in informacije dnevno med običajnimi urami v pisarni zavoda.

Iz Ljubljane

u— Prošnja stanovalcev ob Tržaški cesti. Prejeli smo od prebivalcev hiše št. 17. na Tržaški cesti: Stanovalci hiš ob Bleiweisovi cesti so nezadovoljni s skropljenjem ceste, ki je asfaltirana. Kako naj imenujemo občutke šele mi, ki stanujemo ob Tržaški cesti popolnoma razvrani od avtomobilov, polni kotanj in čisto zmečani? Vse je zavito v sivino prahu, v zraku se vane cele gore tega cestnega produkta tako, da nas je tujec vprašal, ali je v bližini požar, ki vse ovija v sive oblake. Da je to prah naših cest, si ni mogel predstavljati. Pa je moral verjeti očem! Tu niti skropljenje ne zaleže dosti, ker se s skropilnim vozom samim dviga prah, potem pa obleže lužice v kotanjah, a okoli njih se kar kmalu zopet dvigajo cele gore prahu, ki ovija pešce in prodira v stanovanja, kjer seda ta nevarljivi gost po opravi in se ga pri teh razmerah tudi z največjo pridnostjo ne znebiš. Da ne bi zračil! Bog se usmilil! In če zračiš, trikrat: Bog se usmilil! Kadar nam hoče pomagati samo nebo in nam pokropi cesto iz oblakov, tedaj švrka blato iz kotanj za vsakim avtomobilom (zlasti tovornih je mnogo) po peših in hišah. Zopet: Bog se usmilil! Boste rekli, da smo res vredni pomilovanja, a to nam ne pomaga. Prosimo, da se mestna občina loti cestnih del na Tržaški cesti, jo položi s kockami in začne redno skropiti. Saj davke plačujemo v precejšnji meri vsi, vsaj nekaj nam vrnite od njih!

Čitajte članek

u— Neimenovan, zavezan narodni trgovci iz Ljubljane je poslal družbi sv. Cirila in Metoda zavoj blaga s sledečim dopisom: »Kakor že nekaj let, pošljem tudi letos po svojih skromnih močeh nekaj blaga za obemne soljarje. Javne zahvale seveda ne želim, ker ne delam tega radi reklame. Veselilo bi me le, če bi našel vsaj nekaj posnemovalcev.« Enake želje ima tudi Družba, ker želi zlasti za letošnji božič še v višji meri obdarovati obmejno solsko mladino kakor doslej.

u— Podružnica Družba sv. Cirila in Metoda v Šiški priredi dne 1. oktobra ob 20. uri pri Keršiču prošnjo 20letnice Jugoslavije z družabnim večerom. Na sporedu je poleg slavnostnega govora, petje, recitacije in deklaracije. Vstopnine ni. K posetu vabi CMD šiskarje, vsa narodna društva, vso družbo naklonjeno cenjeni javnosti in prijatelje naše narodnoobrambne Družbe sv. Cirila in Metoda.

u— Šentpetrski Cirilmetodari pohitijo na Dolenjsko. Po letošnjem lepo uspelem romanju na Oplenec in po skupni poklonitvi na grobu Franje Tavčarjeve na Visokem se je vodstvo moške in ženske podružnice CMD za Šentpetar odločilo, da priredi letošnjo jesen še izlet na Dolenjsko. Prihodnjo nedeljo ob pol 7. bo kronil iz Tavčarjeve ulice velik in udoben avtobus, ki bo popeljal šentpetrške Cirilmetodarije preko Trebnjega v Mokronog in v Šmarješke toplice, pa mimo Otoka in Struge do Bajnofa, od koder se bodo izletniki povzpeli na slovečo Trško goro, kjer pravkar prepeva črček in vabi na sladko grozdje in na novi most. Tako bodo torej izletniki spoznali Dolino gradov, najlepši predel Dolenjske, in se naužili tudi vseh čarov Trške gore. Zvečer se vrnejo preko Novega mesta v Ljubljano. Vsa vožnja bo stala za osebo le 42 din. Prijava sprejemata predsednica ga. Milka Potočnikova in podpredsednica ga. Angela Tomšetova v Slovaški ulici 19. Povabljen je prav vsakdo.

JESENSKA SEZONA!
DOLENJSKE TOPLICE
RADIO-TERMA 38° C

Od 1. IX. dnevna penzija v Zdraviliškem domu L. razred Din 45.— s prehrano in kopelmi. V kopalniškem domu 10 dnevna pavalna penzija Din 600.—, 20 dnevna L.100.—. V pavslu vračunan poleg prehrane, kopeli in perila, izredni zdravniški pregled in vse takse. Izredni zdravilni uspehi! Krasni izleti v okolico. Zahtevajte prospekte.

UPRAVA.

u— Se o tekmi biljardistov. V ponedeljkovem »Jutru« smo na kratko poročali o tekmovalstvu ljubljanskih in mariborskih biljardistov. Ker končnega rezultata takrat še nismo vedeli, izpolnjujemo danes naše poročilo. Splošni tekmi med posameznimi udeleženci, ki je potekala prav zadovoljivo za obe skupini in je pokazala, da imata Maribor in Ljubljana prav dobre in tudi odlične igralce, je sledila odločilna tekma med igralcem, ki sta v prejšnjih igrah dosegla povprečno največ točk. Najboljši Mariborčan, g. Hobbacher, se je pomeril z najboljšim ljubljanskim igralcem, g. mag. Eisenbartom. Dasi je Hobbacher pokazal prav odlično igranje in je dosegel znatno prednost, ga je Eisenbart v sijajni končni igri prehitel in dosegel predpisanih 500 točk, medtem, ko je njegov tekmeec ostal pri 418 točkah. Mariborska tekma je bila prva prireditelj te vrste na Slovenskem. V kratkem bo revanšna tekma v Ljubljani. Takrat bodo ljubljanski igralci že nastopili pod firmo lastnega kluba, ki ga sedaj snujejo in ki bo imel sedež v kavarni »Evropi«.

Novost! Vazne izboljšave pri Lutz pečeh je izvršila agila tovarna teh peči v Ljubljani. Izpadanje samotnih blokov iz stene in izpod vratice, prezgodnje pregrevanje grelnih kotlov, prepočasno ogrevanje poslovnih prostorov in dvoran, pregrevanje emajlirane plašča itd. so bili nedostaki, ki jih je skrbno oko g. Rupene opazilo v letih, ko je javnost Lutz peči že visoko cenila. Na zavodni višini so sedaj Lutz peči izpopolnjene z devetimi različnimi izboljšavami in patenti br. 11.578 in br. 11.346. Vsak zainteresirani prejemal brezplačno lepo pregledno pojasnilo zakaj ni ista peč dobra za isti prostor, če je v njem pisarna ali spalnica. Strokovnjaki pripravljajo to renimirano a sedaj še odlično izboljšano peč, ki se kuri z drvmi in premogom, je jako odporna proti vsem poškodbam in zadržuje toplino mnogo ur po končanem kurjenju. Ker ravno sedaj potuje po štajerski strokovnjak, javite takoj svoj naslov tovarni, da on po možnosti tudi vas obišče in vam stavi brezplačno ponudbo za peč, ki bo tudi vam najbolj ustrezala. Tovarna izdeluje tudi krasne emajlirane tablice in črke za trgovske napise. Pišite na: Tovarna Lutz peči, Ljubljana—Šiška.

u— Tečaj ruskega jezika. Po primeru prejšnjih let priredi tudi letos Ruska Matica tečaj ruskega jezika za Slovence. Ta tečaj se deli v tri skupine: I. za začetnike, II. in III. za naprednejše. Za II. skupino so določene vaje iz ruske knjižne literature Puškinove dobe, zlasti Puškinov »Evgen Onegin« in Lermontov »Junak našega časa«, za III. skupino pa Turgenjev. Enkratna vpisnina znaša 10 din in ukovina 20 din mesečno. Podrobnejše informacije: Ruski tečaj, Državna dvorazredna trgovska šola, Gregorčičeva ulica 29, I. nadstropje uć. I.

Zensko telo mora nuditi harmonično sliko: celo mišičevje mora biti enakomerno razvito.

Gimnastika za dame in otroke.
ILSE DRUŠKOVIC,
diplomirana učitelj, telovadbe
Kersnikova ul. 8. Pojasnila od 17-19. ure.

u— Pevsko društvo »Slavec« obvešča vse članstvo, da se je preselilo iz dosedanjega društvenega lokala v Rožni ulici pri Sv. Jakobu, v spodnje prostore hotela Metropola. Vhod v nove društvene prostore je iz Kolodvorske ulice (kjer je vhod za na vrt). Vse članstvo se poziva na sestanek, ki bo jutri v ponedeljek v novem lokalu ob 20. uri, tu se bodo sprejemali tudi novi člani in članice. Ker se bodo na tem sestanku dale smernice za novo društveno delovanje in nadaljnja določitev pevskih vaj, opozarja odbor, da je sestanek strogo obvezen za vse članstvo. Istočasno naj se prijavijo tudi novi člani in članice, ki imajo veselje do lepega petja.

u— Tekmovanje jadrskih in motornih modelov. Danes bo tekmovaljeval malih jadrskih in motornih modelov na ljubljanskem letališču. Prav posebno bodo zanimivi v motorni letala. Prireditelj se prične ob 15. Vabimo ljudstvo na to zanimivo prireditev!

Originalne švicarske ure
najcenejše pri LOGAR, pred
Škofijo št. 15, Ljubljana

Dr. Božena Merljak
specialistka za notranje bolezni
JE ODPRLA PRIVATNO PRAKSO.
Miklošičeva cesta 18-I.
Ordinira od pol 2. do pol 4. ure

SLADKOR
za sladkanje vina dobe upravičenci
pri Gospodarski zvezi v Ljubljani.

Kožuho vino
vseh vrst v veliki izbiri po prav ugodnih
cenah dobite pri krznarju
JOSIPU DOLENCU
Sv. Petra cesta 19, telef. 22-62.

Buffe »Rio« črna express kava
1.50 Din.

Buffe »Rio« zendvici po 1 Din.

Buffe »Rio« izredno dobra vina

Lep spomenik —
dar pokojnim
Ogled spomenikov
dolžnost interesentov
Stalna razstava —
nizke cene
FRANJO KUNOVAR,
kamnosestvo
Tel. 49-09.
Sv. Križ — Ljubljana

u— Vrhovni socialni svet. V redno 28. septembra bo ob 18. uri v mestni sejni dvorani zborovanje vrhovnega socialnega sveta mesta Ljubljane. Na dnevnem redu je posvetovanje o načinu preskrbe nezaposlenih delavcev v zimi 1938/39 in o odpravi beračenja. Rešitev obeh vprašanih zavisi v veliki meri od sodelovanja vseh ljubljanskih socialnih ustanov in združenj, zato je njih udeležba nujna!

Danes ob 14.30, 17.30 in 20.,
jutri ob 20. uri „MATERIN-
STVO“ — in „LADJA SUŽ-
NJEV“ Kino Moste.

u— Prijave za božično obdarovanje. Mestno poglavarstvo obvešča stranke, da bo sprejemalo prijave za božično obdarovanje revnih otrok ustmeno v mladinskem oddelku socialno političnega urada. Krekov trg 10. prilijte in sicer od 29. septembra do 20. oktobra neprekinjeno med uradnimi urami.

u— Teden grozja. Prva pošiljka grozja iz Bele Krajine dospe jutri, v ponedeljek popoldne, ter se bo grozje razvažalo že popoldne, na sole in urade. Posamezni priglase-ni dobe gajbece grozja pri Zvezni gospodinj. Gradisce 14. Ostali dobe v sredo. Prijave se sprejemajo še za belokranjski in štajerski grozje.

u— Posebna ortopedsko šolska telovad-ba državne šolske poliklinike v Ljubljani se bo vršila tudi letos v telovadnici I. drž. realne gimnazije v Vegovi ul. Telovad-ne ure bodo vsak tork in četrtek po-poldne ločeno za dečke in deklice. V tečaj se sprejemajo otroci osnovnih, meščanskih in srednjih šol, ki imajo slabo telesno dr-žo, slabo hojo, so slabo razviti in so po-trebni posebne gimnastike. Poliklinika ima v ortopedskem oddelku zdravnika in učitelja telovadbe. Vpis v tečaj je po državni šolski polikliniki vsak dan v do-poldanskih urah.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM
V ŠISKI, TELEFON 41-79
Špijonažni vefilm
Mdlle Docteur
V glavni vlogi Dita Parlo.
predvajamo v nedeljo ob 3., 5., 7. in
9. uri in v ponedeljek ob pol 9. uri.
V dopolnilo: Paramountov zvočni
tehdnik.
SOKOLI! Posetajte in podpirajte
Sokolski kino!
Prihodnji spored:
V kraljestvu valčka

u— Prireditveni odsek krajevnega aka-demskega odbora Jadranske straže bo imel otvoritev svojih tradicionalnih plesnih vaj dne 15. oktobra.

u— Na tekme letčih modelov, ki se bo-do vršile danes ob 14. na aerodromu, od-pelje tekmovalce avtomob Aerokluba ob 13.15 izpred hotela Metropol, odbornike oblast-ne odbora Aerokluba pa ob 13.40.

u— Državno priznano Trgovsko učilišče in stenografski inštitut Robida prireja večerne tečaje za stenografijo, nemščino, stro-jopisje, knjigovodstvo, trgovsko računstvo in korespondenco. Vpisovanje vsak dan v pisarni ravnateljstva v Trnovski ulici št. 15.

u— Kuharski in šivalni tečaji. Ker je v gospodinjstvih in šivalnih tečajih še nekaj praznih mest, se sprejmejo tudi hčerke ne-železničarjev. Cena je nizka. Prijave v pi-sarni Železničarske menze (bivši ljubljanski dvor). Prežakova 19.

u— Italijanske in italijanske kore-spondence se lahko učite v posebnem tečaju na Trgovskem učilišču in stenografskem inštitutu. Robida, Ljubljana, Trnovska ulica 15.

u— Moderna fiziološka gimnastika za da-me in gospode za utrjevanje zdravja in moči učinkuje blagodejno na telo in duha. Vsak ponedeljek, sredo in petek ob 6. do 8. zvečer v telovadnici učiteljske. Resljeva cesta. Začetek v sredo, 28. septembra.

u— Moderna in ritmična gimnastika za da-me, otroke in gospode v popoldanskih, po-poldanskih in večernih tečajih ter posameznih urah. Pejk Hana, Salendrova ulica 4/II. Informacije dnevno od 11. do 15. ure.

u— Tablice za tombolo v Kranju ima v predprodaji trvdka A. Gorec, Tyrševa cesta. V Ljubljani kupljena tablice bo imela še posebno ugodnost, o kateri se prepričajte v izloženem oknu pri A. Gorcu.

u— Plesni zaved »Jenke« v Kazini bo otvoril svoje poučne tečaje za družabni ples sredj oktobra — takoj ko se vrne mojster Jenko s študijskega potovanja iz Pariza in Londona, kamor je bil poslan kot delegat Udruženja jugoslovenskih plesnih učiteljev. Natančnejše glede vpisovanja in informa-cij bo še objavljeno.

u— Plesna šola na Taboru sporoča, da se pričnejo plesne vaje v nedeljo 2. oktobra ob 20. uri. Vabila so razposlana. Reklama-cije v društveni pisarni (južna stran) od 18. do 20. ure vsak delavnik. Vstop proti vabilu.

u— Zveza strojnikov kraljevine Jugosla-vije, sekcija Ljubljana, priredi letos III. višji strojniški tečaj, ki se prične oktobra. V tečaju bosta predavala gg. inž. Gvido Gu-lič in inž. Anton Ditrieh. Priplašene spre-jema izključno le pisarna Zveze do 1. ok-tobra. Priprilasti se je v pisarni Zveze v Ljubljani, Delavska zbornica, I. nadstropje.

u— Pouk Hinka Smrekarja v risanju in slikanju se začne spet 2. oktobra po sta-rih pogojih. Vrši se v dveh kupinah. Prva je na vrsti ob sredah od 19. do 21. ure v prostorih fotostudija g. Josipa Pogačnika na Aleksandrovi cesti. Druga ob nedeljah od 10. do 12. ure v slikarjem ateljeu v Šiški v Aleševčevi ulici 38. Prijave in vprašanja naslovite na ta naslov. Objava bo tudi v oknu Tiskovne zadruge in v omarici fotografra g. Josipa Pogačnika.

u— Če hočete, da se današnji nedeljo ne bo dolgočasi, potem se potrudite na mednarodno razstavo karikatur Ladislava Kondorja v Kazini. Ves dan boste dobre volje, če obiščete razstavo že popoldne. Če pa imate več časa popoldne, lahko malo po-sedite pa bo nagli karikaturist še vas ka-rikiral. Razstava je odprta vsak dan od 9. zjutraj do 9. zvečer. Vsak dan jo obišče lepo število gledalcev in vsi so zadovoljni. Vstopnina je neznatna. Spoznali boste zla-sti vse politične veličane, ki danes vodijo uslo Europe in vsega sveta.

u— Upokoženemu poštnemu inšpektorju Karlu Dobrnju v slovo! Tovarš! Če se koga, velja zate izreči: »nomen est omen«. Bila te je sama dobrota in mili-ša se tam, kjer si zapovedoval kot šef br-zojavnega in telefonskega oddelka, saj je zvezel tudi ukaz iz Tvojih ust kakor skromna prošnja. Kaj čuda, da so te po-leg svojocev, ki si jim bil predeber brat in stric, ljubiti in spoštovati vsi Tvoji tovari-ši. Ko si legel prekrasnega jesenskega po-poldne k zadnjemu počitku, nam je jedka bol stiskala srce. Toda grob je pač mejnik življenja, a ne ljubezni in blagega spomi-na. Blagrujem Te pa, draga tovariš, da si se prav te dni odtegnil nizkosti življe-nja, ko se krči vsako stvansko srce, iz-vzemši žal eno, v brezdanji bolesti! Pa ka-kor verujem, da se je Tvoja blaga duša iz tegob zemeljskega življenja sprostila v rajske višave neskaljive sreče, tako trdno sem prepričan, da zasije tudi slovanstvu zopet jasnejši in boljši čas... Hotel sem Ti spregovoriti teh par vrstic, dragi Ka-rel, ob odprtem grobu, a bal sem se, da me premaga globoko čustvo in mi vzame besedo. — J. K.

u— Nesreča pod tramvajem. Včeraj zju-traj so mestni reševalci prepeljali na ki-rurški oddelk 63-letno kajzarico Ivano Janševjo iz Korintnega pri Bledu. Pripeljala se je z vlakom v Ljubljano, a ko je hotela čez Masarykovo cesto, je zašla pod tramvaj in dobila precej nerodne poškodbe.

u— Registrirne blagajne in knjigovod-stvene stroje, vam strokovno popravi Bo-ris V. Simandl, Ljubljana, Dvofakova ulica 3, telefon 24-07.

Iz Celja

u— Mestni odbor Aerokluba v Celju se zahvaljuje cenj. občinstvu, ki je v tolikem številu posetilo njegovo prireditev. Izpre-membe v programu, ko so odpadle akroba-cije jadranskega letala z g. Raznožnikom in avtoveki brezmotornih letal, je moral od-bor Aerokluba izvršiti v zadnjem trenutku, ker je dobil šele v nedeljo popoldne tele-fonično sporočilo iz Ljubljane, da g. Raz-nožnik ne bo letel. Zaradi tega odbor v ta-ko kratkem času ni mogel dobiti nadomesti-la. Pri avtoveku se je znač vrv maribor-skega Aerokluba pretrgala, tako da do kon-ca prireditve ni bilo mogoče dobiti nado-mestne vrvi.

Kino Union. — »ESNAPURSKI TIGER«. Matineje: »ZA ZENSKO ČAST«.

u— Šoferski izpiti za kandidate iz območ-ja predstojništva mestne policije v Celju in sreskega načelstva v Laškem bodo v po-nedeljek 3. oktobra s pričetkom ob 8. zju-traj pri predstojništvu mestne policije v Celju. Kandidati naj vložijo prošnje čim-prej pri predstojništvu mestne policije v Celju.

u— Hranilnica dravske banovine, podru-žnica v Celju nasproti pošte, obrestuje vloge do 5% ter dovoljuje posojila.

Grehi in priznanje Jožeta Kodra

Maribor, 24. septembra
V današnjem »Jutru« smo zabeležili vest o aretaciji drznega razbojnika Jožeta Kodra; priobčili smo pa že tudi nekaj njegovih priznanj. Stori, ki jih pripoveduje Kodra, bi napolnile debelo knjigo. Ko so ga večeraj odvedli litijski orožniki iz St. Vi-da pri Stični, so ga vsot pot do Maribora opazovali številni gledalci. Na ljubljanskem kolodvoru se je okoli patrolje zbrala velika množica ljudi. Da ga skrijejo pred radovednim občinstvom in pikirimi opa-zkami, so spravili Kodra v pisarno policijskega komisarijata. S potniškim vlakom ob 8. so nato nadaljevali vožnjo do Ma-ri-bora. Dacarjev Pepe je visok fant, vitke postave in dolgega obraza. Lase ima dolge in nazaj počesane. Gotovo si je kaj domišl-ljal na svojo lepoto. Saj so našli pri njem razen viliškega orožja in orožja tudi kremlo in druga lepota sredstva.

Koder je doletski rojak iz Hlinj pri Žu-žemberku. Njegov oče je bil finančar, ma-ti nesrečnega zablodenca pa še živi. Eden izmed njegovih bratov je izvršil pred tre-mi leti samomor. Kakor je Kodra drugače cinik, govori o svojih domačih z največjim spoštovanjem in ob spominu na domače je skesan in obžaluje, da je zašel na kriva pota. Za vzrok svojega padca navaja krat-ko: »Kriva je usoda in življenjske okoliš-čine.« Med zasliševanjem venomer kadi. Pravi, da mu cigareta oživlja spomin, si-ker bi se ne mogel spominjati vseh podrobnosti iz svojega grešnega življenja. Kodra je bil do lanskega leta še v službi pri ne-kem mariborskem podjetniku. Prišel pa je z njegovo družino navzkriž. Naenkrat je zapustil službo, ker se je raznesel glas, da grozi Kodra službojalcu in njegovi ženi s smrtjo. Ko so ga pričeli zasledovati za-radi grožnje — tedaj je nekdo zastrupil še psa čuvaja — je vzela Kodra noč in tedaj je začel življenje, ki ga je privedlo zdaj pred sodnike.

Koder o napadu na Ačka

Oblasti zanima, kako se je zgodil usod-ni napad na trgovca Romana Ačka, ki je bil pri napadu zadet do smrti. Pintarič, ki je bil po dogodku aretiran, krivito taji, tudi Kodra neče priznati, da je on usmrtil trgovca. Da je bil pri ropu Ačko ustrelen, sta zvedela s Pintaričem šele iz »Jutra«, ki je prvo prineslo poročilo o krvavem do-godku v Kalishah.

Koder priznava, da je dal pobudo za na-pad na Ačka, ki ga je osešno poznal. Vedel je tudi za razne podrobnosti pri Ačko-vih, med drugim tudi, kje hranijo denar. Skozil okence se je najprej Pintarič spizlil v hišo, da je odprl svojemu pajdašu, ki je stal ta čas na straži pri vržnih vratih. Oba sta imela črne krinke. Stikala sta po pri-tičju, kjer sta našla 15 litrov silivke. Pošteno sta se je navlekla. Nato sta našla še steklenico pijače za odhodnico. V pri-tičju sta preiskala tudi vse omare in si nabrala precej zaloge. Nato sta se odpra-vila še na obisk v Ačkovo spalnico. Od tam se je pričel krog malega otroka. Brez umislenja sta planila sredi noči v sobo, razbila sta luč, da so se Ačkovi prestrašili, nato pa sta svetila z baterijama in zahte-vala denar. Med tem ko sta Kodra in Pin-tarič stikala za denarjem in so ostali do-mači pobegnili, je ostala v sobi vsa v stra-hu in trepetajoča gospa Ačkova, ki je sti-skala k sebi svojega najmlajšega otroka. Že so se začeli okrog hiše streli. Ačko je očtno dobil pomoč. Kodra in Pintarič sta pobegnila skozi vrata, tedaj pa se navzaj

u— Usmrč je v potek v Gosposki ulici štev. 26 v Celju v starosti 57 kot hčica po-sestnica gđ. Josipina Naskova. Pogreb bo danes ob 16. iz mrtnice na mestnem po-kopališču. Blag ji spomin, svojcem naše so-žalje!

Štajte članek

u— Nesreča pri gradnji. V potek se je ponesrečil pri gradnji hiše na Polzeli 27-letni kočar Alojz Strašek s Polzele. Pri de-lu je padel pet metrov globoko in si nalo-mil več reber na levi strani. Oddali so ga v celjsko bolnišnico.

u— Ljudsko vesečilišče v Celju bo imelo redni občni zbor v ponedeljek 26. t. m. ob 20. uri v risalnici deške meščanske šole po običajnem dnevnem redu. Vabimo član-stvo, da se ga udeleži v čim večjem števi-lu.

Za
nego
kože!

SOLEA
Milo in krema

u— K notici »Nevarna spremeljevalka«, ki smo jo objavili pred dnevi, smo prejeli pojasnilo, da Jože G., ki mu je 21-letna Marija P. dne 4. septembra ukradla na Sp. Hudinji 2.900 din, ni bil vinjen. Marija P., ki ga je hotela okraštati, se je peljala za njim s kolesom in trčila pred nekó gostilno na-menoma vanj. Jože G. je padel in si pri tem zamazal obleko. Stopil je v gostilno in prosil gostilničarko, da bi mu osušila suknjič. Marija P. je šla za njim v gostilno, vzela gostilničarki suknjič, v katerem je bil denar, in pobegnila s plenom.

SPECERIJSKO TRGOVINO
dobro vpeljano obstoječo že 35 let, radi boleznij takoj prodam. Ponudbe na podru-žnico »Jutra« v Celju pod značko Dobra kupčija.

u— Izletniški vlak Celje — Dravograd in nazaj, ki je bil najavljen izjemoma tudi za današnjo nedeljo, po sporočilu ljubljans-ki direkcije ne bo vozil.

ROSALIE Humor, ples, revija, razkošje v velikem pevskem
Nelson Eddy — Eleanor Powell slagerju
Kino Matica 21-24 ob 11., 15., 17., 19. in 21. uri! Matinejska predstava!

nanju napadali in oddali na oba nekaj strelcov. Razbojnika sta pobegnila v noč, žrtev njunih strelcov pa je bil nesrečni Ačko, ki je bil do smrti zadet in je kmalu nato izkerval. Prišel je bratit ženo in najmlajšega otroka, pa je našel smrt.

Kako sta bila Kodra in Pintarič podiv-jana zaradi neuspešne ropa, kaže tudi pri-mer iz Zgornje Poljske. Tam ju je srečal nekaj kmet, ko sta jadrno hitela v gozd. Vprašal ju je, če sta kje videla njegove pobege vole. Pintarič ga je začel pretepa-ti z revolverjem, pobil ga je na tla, nato pa je oddal namet dva strela... Ne ve-sta, ali je kmet obležal mrtev, kajti Pinta-rič je brž vzel kmetu denarnico, v kateri je bilo samo 7 dinarjev, nato pa sta od-brzela dalje.

Orožniške patrolje so medtem že zvedele za drzna napadala in so bile vse okoliške patrolje na nogah. Bitiz Skobra ju je res srečala orožniška patrolja. Malo je manj-kalo, pa bi ju bili zajeli. Rešila sta se sa-mo s strelji, ki sta jih oddala na orožnike, nato pa sta se zmotala v bližnjo hosto. Ker je bilo že proti večeru, jih orožniki niso več našli. Vestno zasledovanje oro-žnikov pa je bilo kronano na praznik sv. Petra in Pavla z lepim plenom. Tedaj sta se Kodra in Pintarič skrivala na Ptujski gori. Bila sta pri vinogradniku Rodošku, ko ju je spet zajela patrolja. Pintarič so ujeli, Kodra pa se je s strelji in bliskovitim pobegom rešil. Klátil se je nato sam po svetu, ropal je in kradel. Na štajerskem se ni več počutil varnega, saj je šel povsod pred njim glas, kod naokrog se skriva in rokovnjači.

Zensko je oropal, hranilnih knjižnic pa ni hotel

Zdaj je pojasnjen tudi dogodek iz Ra-danje vasi pri St. Vidu na Dolenskem. Kodra priznava, da je bil tedaj sila lačen in brez vsakega beliča. Na piko je vzel kmetijo Franciške Mirtove. Močno se je razveselil, ko je ugotovil, da je doma sa-ma gospodinja. »Vse ji bom pobral, kar bom dobil, pa če tudi izgubim glavo,« se je odločil Kodra. Oprezal je okrog hiše, dokler ni uhitnila vsa vas. Okrog polnoči je pritisnil neslišno na vrata. S kolom jih je privzdignil, pa se mu je pot res od-prila. Svetil je z baterijo in je našel v skri-nji nekaj kovancev. Seveda je vse vtaknil v žep. Menda po nesreči je zaškripal pokrov skrinje in tedaj se je Mirtova prebu-dila. Pričela je kričati na pomoč. Kodra pa je navall nanjo in jo ustrahoval. Tre-soča se je sedela na postelji, ko je Kodra stikal še po ostalih omarah. Segel je tudi v posteljo in res mu je žena priznala, da hrani v kučki denar, ki je potisnjen med posteljnino. V kučki je bilo tudi nekaj hra-nilnih knjižnic. Ni se dal omečitati, pobral je vse gotovino, hranilne knjižnice pa je pustil. Čes: »Pa imejva vsak pol, jaz de-nar, ti pa bukvice!«... Vsa dolina je ži-vela nekaj dni in noči v strahu pred dr-znim napadalcem, saj je do smrti prestraš-e-na Franciška Mirtova raznesla takoj zju-traj naokrog, kaj se ji je primerilo sredi noči.

Nadaljnji vdom je izvršil Kodra pri Treb-njem. Ponoči je posvetil v mesto hišo ob ce-sti, pa ni opazil nikogar, ki bi se mu po-stavil v bran. Denarja tam ni našel, pač pa več obisk in perla. Nabesni je dve vreči in s plenom je odšel v bližnji gozd. Neznatno soto je stikal v vase, počasi

"NACET"
NAJBOLJŠA POCENI BRITVICA

vsako rezilo
vsake britvice
je v sakem omotu
enako ostro
in trpežno

u— Sokolsko društvo Celje-matica bo priredilo v nedeljo dne 2. oktobra 1938. ob 14. uri na Glaziji v Celju, v primeru slabega vremena tega dne pa v nedeljo dne 9. oktobra 1938. tombolo, ki bo nudila nad 700 dotikov. Cena tombolskih kart je samo 2 din. Vsak društveni član je po sklepu uprave dolžan prevzeti vsaj 10 tombolskih kart, bodisi v svrhu raz-pečave, bodisi v lastno uporabo, in prosi upravo, da članstvo ne odklanja raznašal-cev, ki jih v teh dneh v to svrhu posešajo.

u— Tablice za tombolo v Kranju so v predprodaji po 5 din pri »Putnikuc. Na dan tombole stane tablica 6 din. Ne odla-šajte z nakupom!

Iz Ptujia

j— Izjava. Ker so se pojavile v zvezi z letošnjim višjim letničnim izpitom na ptujski gimnaziji o menj neosnovane klevete, izjavljam, da je njih vsebina lažniva, kar se do dokazalo pri sodni razpravi. — V Ptuj-u dne 24. septembra 1938. — Dr. Makso Kovačič, ravnatelj gimnazije v Ptuj.

j— Gospa Naveržnik Danica lastnica sa-lona »Elite« Ptuj, Miklošičeva ulica 5. ima stalno v zalogi veliko izbiro najmodernejših klubov po zelo solidnih cenah. Cenje-nim damam priporočamo, da si jih pri tvrdki nabavijo.

j— Zvočni kino, Ptuj predvaja danes ob pol 19. in pol 21. film »Trije neumni dne-vi«. Kot dodatek Aika žurnal in kulturni film o naši državi.

Postani in ostani član
Vodnikove družbe!

ROSALIE Humor, ples, revija, razkošje v velikem pevskem
Nelson Eddy — Eleanor Powell slagerju
Kino Matica 21-24 ob 11., 15., 17., 19. in 21. uri! Matinejska predstava!

ček, pod listje. Čez nekaj dni se je vrnil s svojim pajdašem po obleko, pa robe že ni bilo več.

Pri Trebnjem ga je v začetku avgusta doma premagal neki kmet, pri katerem je napravil nočni poset. Vlomil je v hišo skozi utro okno. Ko je stikal po kaši in smenal slanino, se je gospodar prebudil in je navall na Kodra. Podri ga je že na tla in tiščal, ženske pa so vreščale in klicale na pomoč. Kodru pa se je vendar posre-čilo, da se je izvil iz tregega prijema, iz-velkel je revolver, oddal je dva strela v strop, nakar je kmet pobegnil in ženske seveda tudi. Za njimi se je še Kodra izgu-bil v noč.

V ostalem pa ni bil izbirčen

Koder je včas taval kakor preganjana žival. Zašel je tudi na Gorjance, priplazil se je do Črnomlja, kjer je mogel, je kradel in ropal. Vseh grehov se niti ne more spomniti. Navadno tudi ne ve krajevnih imen ne imen svojih žrtev. Treba bo še mnogo poizvedovanja, da bodo odkriti vsi grehi in da ob obtožnica sestavljena. Ko-der ni bil izbirčen pri jemanju plena. V dolini Mirne ga je zamikala stara grašči-na. Res je bil kmalu na hodniku in nato v sobi. Z vitrihom je nato odpiral ostale sobe, pa ni našel nič posebnega. Da bi ne odšel praznih rok, je vzel s postelje dve odeji, z mize pa potegnil gramofon in ne-kaj plošč. Nato se je zavlekel v bližnjo hosto, vtegel se je na odejo, z drugo se je pokril, ker ga je hladna noč že zmrazila, nato pa si je pod odejo navlajl gramofon in je užival, kakor najbolj miren in pošten človek. Proti jutru, ko se je tudi naspal, je pustil odeje in gramofon v hosti in se je odpravil naprej po svetu.

Koder prizna, da je sklenil ne udati se orožnikom: »živega me ne bodo dobili, ta-ko sem sklenil! Na, zdaj pa ta sramota! Ujeli so me po zvijačnosti na Primsko-velem!...« Kodra se je sila sramoval so-očena s svojim pajdašem Pintaričem. Ko sta se klatila skupaj, je Kodra ob neki priliki svedočno zatrjeval pajdašu, da ga pač ne bodo dobili živega v roke. Zdaj pa sta se oba zločince znašla pred preisko-valnim sodnikom. Drug na drugega zvrta-čata zločince. Z močno orožniško patroljo ju vodijo zdaj na nekatera mesta, kjer sta skupaj rokovnjačila, da jih zastižijo na kraju zločinov. Ljudstvo pa si je vseposod oddahnilo.

Zadnji izlet obeh razbojnikov

Maribor, 24. septembra
Kodra in Pintarič so davi s prvim osebnim vlakom prepeljali pod močno eskorto orožnikov v Slov. Bistrico, odko-der so krenili v Kalše, da rekonstruirajo uboj posestnika Ačka. Oba razbojnika sta komandirju mariborske orožniške čete ka-petanu Mavriču, ki vodi preiskavo, na-tatčno opisala krvavi napad. Kodra je po-novno priznal, da je on streljal skozi ok-no v sobo, pravi pa, da Ačka ni hotel ustrešiti, kar se je eskorta podala do Pol-skave, kjer sta razbojnika napadla kosce in druge. V glavnem se je današnja izpo-ved Kodra in Pintariča ujela s svoje-časno Pintaričovo izpovedjo. Oba razboj-nika sta bila po zaslišanju spet pripetja-na v Maribor in karotena v sodne zapore okrožnega sodišča.

Naši nagrajenci nam pišejo...

Veselo potovanje po sinjem Jadranu

Gdč. Sonja Mikuletičeva, dijakinja VI. razreda državne realne gimnazije v Celju, je potovala kot odlikovanka »Jutra« po našem lepem Jadranu. Poslala nam je sliko s poti kot prijazen pozdrav in nam je zraven tekele opisala svoje doživljanje:

Vest, da sem imela pri nagradnem tekmovalstvu »Jutra« srečo, me je dosegla v Pragi, na vsesokolskem zletu. Neki visokoletelec je zgodaj prišel v meščansko žolo na Kraljevih Vinogradih, kjer je bil naraščaj nastanjen, in je živo vihtel »Jutro« v rokah. Glede razširjenosti se tedaj »Jutro« ne more pritoževati.

Jaz sem bila kakor pijana: niso bili dovolj pestri prašni dnevi, prišla je še nagrada!

Tiho sem si želela, da bi za nagrado dobila kakšno potovanje, ker zelo rada potujem. Dodeljeno pa mi je bilo kot nagrada 14-dnevno bivanje v Aljaževem domu v Vratih. Moj papa, ki pozna moje nemirno kri, je pa sklenil zamenjavo z drugo nagradjenko, gdč. Jeručevjo Mileno iz Ljubljane, in ko sem prišla iz Prage domov, me je čakalo novo veselje, potovanje po morju Ljubljana—Sušak—Kotor in nazaj. Prva zanimivost tega potovanja je bila, da sem bila v nevarnosti za morskimi boleznimi na morju, temveč na cesti iz Ljubljane na Sušak. Tako me je premetavalo, da sem na Sušaku kar pobirala kosti. Vožnja po morju pa je bila nepopisno lepa. Ves čas smo imeli krásno vreme, nebo in morje sta tekmovala, katero bo bolj sinje in blesteče. V vseh večjih krajih smo izstopili, tako, da sem bežno spoznala vse Dalmacijo. Najzanimivejši je bil izlet na Lovčev. Morje goteže kamenja, ki nas je obdajalo je bilo skoraj prijetna izprememba nasproti večni enji barvi morja. Prilagam vam sliko z izleta na Lovčev.

Dalmacije ne bom opisovala, ker so jo in jo že bode opisali za to bolj poklicani. Pač pa zasluži nekaj besed življenja na parniku. Postrežba je bila izvrstna, vsi smo bili navdušeni. Čudila sem se, da se takih voženj ne udeležujejo Jugoslavlani. Moja mama, ki me je spremljala, neka učiteljica, dr. Sadnik iz Celja in jaz smo bili edini iz Jugoslavije na brodu. Drugače sem videla Angleže, Madžare, nekake Danca in največ Nemcev. Omenjenega Danca se moram posebej spomniti. Ves čas vožnje ni nič govoril. Le če smo se nekeje slikali, je prišel.

kel in vzklil: »Človek se nikoli dovolj ne fotografira!« Ta njegov izrek je postal kriletica. Na Sušaku je rekel kratko: »Zbogom!« Ni se zanimal za slike, ni dal naslovov, temveč jo je odpikal na Dansko. Mene so na brodu vsi poznali. Bila sem pa res razigrana. Nepretrgani novi, pestri

vtisj so me opajali. Le eno epizodo naj Vam opišem: Ko smo se vračali, sta nam blizu Šibenika prijadrala nasproti prof. Sirk in moj papa, ki sta živela na nekem otoku kar dva Robinzoni. Ta sestanek je bil prejšnjemu, ves parnik je vedel jaz. Jaz sem stala prav na skrajni konici parnika in mahala in kričala. Sirena je tučila v pozdrav, ves parnik je plapolal samih robcev. Nad nami večno sonce, globoko spodaj pod nami pa majhna barka z belim jadrnom. Bilo je nepopisno, kakor v romanu.

Gospod urednik, vaš prostor je dragocen, zato komčam. Letošnje počitnice so mi prinesle dva možgana vtisa, ki mi ostanejo vse življenje: Praga in vožnja po Dalmaciji. Hvala Vam prišrna, gospod urednik. Ko bo 40-letnica Jugoslavije, se Vam priporočam za svojo bodočo hčerko!

Da, na Polževem je pa res lepo!

Šestošolec Boris Brelih iz Ljubljane je kot nagrajec »Jutra« prebival na Polževem. Zdjaj naj nam o tem pove kaj lepega!

Smola v sreči — to je bila moja prva misel, ko sem čital razveselivo vest, da mi je »Jutro« naklonilo nagrado za štirinajst-dnevno bivanje na Polževem. Sanjal sem o Jadranu, prehodil in preplezal sem v mislih naše planine, končno pa naj ostanem na Polževu! Ko sem polagoma preudaril vso zadevščino, upoštevajoč pri tem staro pravilo, da podarjenemu konju ni gledati na zobe, sem si kupil nedeljski povratni listek in se odpravil na ogled na Polžev.

Predvsem sem si ogledal polževo prestolnico in njeno moderno kopališče — potem navkreber. V vsakim korakom se je rušila moja nezaupnost do odzakanega mi domovanja. Pogled se je ustavljal od vrha do vrha obsežne panorame na severovzhodni strani. Že sem snoval načrte, kako jih bom obhodil, ko se naenkrat znajdem pred domom samim — moderno planinsko zgradbo ki stoji na mali ravni. Ogledal sem si ga od zunaj in znotraj in se predstavil novemu oskrbniku, katerega vsi kličejo gospod Mirko. Sprejel me je nadvse prijazno, mi odkazal za bivanje »Šukljetoovo sobo« in dogovorila sva se za dan nastopa mojih počitnic. Vse zadovoljen sem se vračal z ostalimi številnimi izletniki na vlak.

Čez nekaj dni sem se nastanil v domu in kmalu sem se tam počutil kot domačim. Ob izvršnih hrani, udobni sofi, prijazni postrežbi, ugodnem vremenu in lepi okolici sem nad vse zadovoljivo užival počitnice. Z gosti smo igrali na kroglo in pridno sem telovadil na krogih. Rad sem stopil na vrh k cerkvi sv. Duha, ki jo krijeja dve veliki lipi. Tu sem užival razgled po slikoviti Dolenjski. S te razgledne točke vidimo na vzhodu in jugu Gorjance in širne kočevske gozdove, na severu opazimo stiski samostan in zasavske hribe, na zapadu pa nam sega pogled tja do Nanosa in Snežnika. Lepi so večeri na tem prostoru, ko se zadnji pramenji sončnih žarkov posiljavajo od vinorodnih dolenjskih gričev.

Večkrat sem se napotil v bližnjo in daljnjo okolico z namenom, da vsaj malo spoznam ta mnogo premočno znani del slovenske zemlje. Prvi izlet sem napravil na Muljavo, kamor sem prišel v poldrugi uri. Pot me je vodila zdaj po senčnih in hladnih

gozdovih, zdaj med polji in njivami, kjer so žanjice pravkar žele. Dolge vrste zlatega snopja so ležale na strnišču in čakale, da jih pridne roke spravijo v kozolce. Na poti dohitim staro ženico in jo pobaram za pot. Ko dobim dovoljen odgovor, jo še vprašam za vreme, kajti nad menoj so se podili gosti oblaki. Odvne mi, da se mi dežja ni treba bati, toda, da je danes goš sv. Jakoba in kadar na ta dan sonce nad oblaki vzide, kakor je danes, da to pomeni slabo zimo. Kot navdušen smučar sem si to razlagal v svoj prid, da bo namreč dosti snega, kar bo ustrezalo meni in gospodu Mirku, ki si obeta za zimo rekorden obisk smučarjev.

Kmalu nato sem prišel na prijazno Muljavo. Ogledal sem si Jučičevo rojstno hišo in poleg vrat vzdignano kamnito spomniško ploščo. V bližnji gostini pa je zanimiva soba, v kateri so vse stene poslikane. Na njih vidimo glavne osebe in prizore iz Jučičevih romanov. Napotil sem se proti dobro uro oddaljenemu naselju Krki. Ogledal sem si podzemeljsko jamo reke Krke in oba njena izliva. V trdi temi sem prišel preko Grosuplja na Polžev, kjer me je sprejela gospa oskrbnica z izvrstno večerjo.

V teku svojega bivanja na Polževem sem napravil še več izletov. Najnapornejši je bil izlet v Litijo preko Stične. Nazaj grede sem zašel in sem se po večurnem blodenju znašel na železniški postaji v Jevnici. Najenostavnejše bi bilo, da bi se odpeljal od tu prenočeval domov v Ljubljano. Da pa ne napravim prevelikih skrbi na Polževem, sem jo udaril preko Jančja in Prežganja v Višnjo goro in naprej v dom, kamor sem prišel ob enajstih ponoči. Pot je bila dolga nad 60 km. Seveda je drugi dan telovadba na krogih počivala.

Odmerjeni dnevi so prehitro minili. Polžev pa se mi je tako priljubilo, da se še opetovano vračam gori. O božičnih počitnicah pa upam, da bom preoral s smučmi vse teren, ki sem ga spoznal poleti.

Veliko hvalščino čutim in izrekam upravi »Jutra« za ves užitek, ki mi ga je naklonila s to nagrado. Iskrena hvala pa tudi gosp. oskrbniku Pervanji in njegovi gospe za veliko prijaznost in postrežbo, katero jim priznavajo vsi vedno številnejši izletniki. Naj dvigneta prijazno Polžev do zasluženega visokega slovesa!

Hrvatske mladine obeh spolov je med nami mrgolelo. Kopalniški prilik je v Jelsi na izbiro, čolnov za veslanje s trenerjem dovolj, jadranje vsakodnevnega zabava. Vmes ping-pong, šah, biljard, zvečer pa malo plesa. Dom je imel lasten dijaški jazzi, ki je pridno dvigal mladim in starim pete. Tudi odraslih je bilo v domu daleč nad sto. Prvi teden mojega bivanja nas je bilo vseh 320 na hrani, ki je obilna in izvrstna. V domu je bilo tudi tucat visokošolcev in visokošolk, otrok naših ameriških izseljencev, ki študirajo na naših univerzah. Pogovarjali so se pretežno angleško. Jelsa je jako prijeten kraj na severni obali otok Hvara. Prostoren zaliv je ves

v vencu sočnega borovega zelenja, zadaj rožiči, smokve in vinogradi, da jim ni primere na tem otoku. Sadržaj smo imeli dovolj in poceni. Izlet v bližnjo in daljnjo okolico so zanimivi in lepi. Posebno se mi je vtisnil v spomin zlet z jadrnico v bližnjo Vrbosko, ki leži v globokem, ozkem, plitvem fjordu sličnem zalivu, kjer nas je polnagace v kopalnih oblekah kakor barbare nagnal nazaj v čoln — ne redar, temveč vse nekdo drugi, ki je bil za to najmanj poklican. Nepozaben mi ostane tudi izlet z motorno jadrnico v Makarsko pod mogočnim skalnim Biokovim. Pred njeno luk, ki jo zakrivalo v zelenje odete pečine, je bila ukrasna veličastna siva angleška vojna ladja. Skoda, da nismo smeli nanjo!

Največji dogodek mojega letovanja pa je bil obisk naše vojne mornarice v Jelsi. Vse štiri naše podmornice so prihitele, kakor bi slutile, kako navdušeno jih bo pozdravila predvsem mladina! Vrgle so sidra ob skalnem obrežju malo dalje od najbližjega nam kopališča »Jadrana«. Na te ladje, ki so na njih vohale naše trobojnice, smo pa smeli. V vsak prostorček na vseh štirih sem vtaknil svoj nos. Čudo čudovito na taki morski dvoživki! Častniki in mornarji so bil poosobljena ljubeznivost. Med podmorničnimi častniki je bilo več Slovencev in tudi nekaj mojih bližnjih rojakov in znancev. Da, da, Sloveni ljubimo naš Jadran in zato nas ne bo zmanjkalo med onimi, ki ga varujejo telesno in ne med onimi, ki s svojim srcem bde nad njegovo usodo. Tudi jaz sem jadranski stražar.

Hvaležen sem ugodnemu uredništvu in upravi Jutra za naklonjenost, ki mi je omogočila tako krasne počitnice ter tudi moje zdravlje utrčila, da se bom s podvojeno voljo sret lahko vsedel h knjižam! Z vsem spoštovanjem Vas pozdravljam!

Iz Maribora

a— Današnjega sokolskega telovadnega nastopa v Kamnici v smislu zadevne odredbe oblasti ne bo!

a— Prva mednarodna razstava umetniške fotografije v Mariboru je bila na svečan način otvorjena včeraj dopoldne ob 11. uri v sokolski dvorani na Aleksandrovi cesti. V imenu prireditelja, Fotokluba Maribor, je otvoril razstavo podpredsednik g. inž. Vičič, ki je pozdravil zastopnike oblasti in organizacijo, nato pa se je zahvalil »Ljubljanskemu Fotoklubu«, ki je odstopil najboljša dela s svoje mednarodne razstave ob priliki vselejše. Razstava obsega 273 slik 189 razstavljalcev iz 23 držav in je torej po obsegu, zlasti pa glede kvalitete, doslej ena največjih v Mariboru. Nekatera dela so zares prvovrstna in priporočamo vsakomur, da si ogleda to krasno razstavo, ki bo odprta do 3. oktobra.

a— Počastitev Marije Maistrove. Odbor francoske krožke je počastil spomin svoje pokojne predsednice in ustanoviteljice g. Marije Maistrove. Tople počastitvene besede je spregovoril podpredsednik dr. Miroslav Polj.

čitajte članek

a— Razpis dijaških ustanov. Iz ustanove Feliksa in Pavline Ferk se bo za 1938-39 podelilo desetim mariborskim srednješolcem štipendije po 600 in dvajsetim visokošolcem po 800 dinarjev. Prednost imajo potomci Ferkovih sorodnikov, nato iz Ferkovega rojstnega okoliša (Sv. Barbara v Slov. gor.) ter iz šentlariškega in mariborskega okraja. Nadalje se iz ustanove drja. Franca Rapoca razpisuje pet štipendij po 1200 din za visokošolce mariborske in šoštanjskega okraja. Podrobno utemeljene in podprte prošnje naj se vložijo do 15. oktobra pri Posojilnici v Mariboru, Narodni dom, kjer bodo prosilci koncem oktobra zvedeli rešitev in dvignili svoje priloge.

a— Prva električna vetrnica v Jugoslaviji. Snovi so začele na našem Griču žarnice, ki črpajo električno energijo s pomočjo električne vetrnice. Napravo, ki je ameriškega izuma in ki prekaša v vsakem pogledu druge električne hišne centrale, je izdelala znana tvrdka »Domestic«. Tako je dobil naš Grič prvo napravo te vrste v Jugoslaviji. K tej hišni električni centrali na veter se lahko priključijo tudi hladilne naprave, radio, ventilatorji, stroji za pranje in likalniki.

a— Prodaja živil po hišah. Mestno poglavarstvo prepoveduje ponujanje in prodajo živil izven tržnega prostora. Ter prodajo sirovega masla od hiše do hiše. Pod pojmom živila se razume tudi sadje in zelenjava.

a— Tudi študenti dobe svojo tržnico. Zgledu Kosakov so sledili tudi študenti. Na petkovi občinski seji je bilo sklenjeno, da bo na reguliranem prostoru pred cerkvijo sv. Jožefa posebna tržnica, ki jo bodo poznje tudi prekrili.

a— Koder je podlegel poškodbam. 36-letni hlapec Jožef Koder iz Maribora Snežne, ki mu je šel pred dnevi težko natovoren voz preko telesa in ki so ga prepeljali v bolnišnico, je navzlic skrbni zdravniški negi podlegel v noči na soboto smrtnim poškodbam.

a— Obsojeni. Mali kazenski senat je obsodil 62-letno zasebnico Alojzijo Ploholovo iz Maribora na 4 mesece strogega zapor ter na izgubo častnih pravic za dobo 3 let, 59-letnega upokojenega železničarja Alojzija Roškarija iz Maribora pa na 8 mesecev strogega zapor in triletno izgubo častnih državljanjskih pravic, ker je Ploholovo nagovarjal k temu, da je na neki menici ponaredila podpis. Dalje je obsodil 27-letnega mizarkega pomočnika Ivana Pahrerja na leto dni robije, 33-letnega ključavničarskega pomočnika Alfonza Kralja na leto dni in 6 mesecev robije, ker sta hotela 20. avgusta vломiti v stanovanje brivca Franca Vajsa na Koroški 39. Kazen je zato huda, ker sta bila oba zaradi tatvin že kaznovana.

a— Predstojništvo mestne policije v Mariboru sporoča, da so za današnje nedeljo napovedane prireditve političnega značaja prepovedane.

a— Zaradi preložitve glavnega plinovoda na državnem mostu bo v noči od nedelje na ponedeljek prekinjena dobava plina za ves desni breg Maribora in sicer v času od 21. do 4.

a— Znatno zalogo ukradenih jabolk so našli orožniki pri posestnici Ani Lovrenčičevi v Spodnjem Dupleku. Zasliševanja so pokazala, da je tatvina sadja izvršila posebna tatinska družba, ki je pokradla jabolka po bližnjih sadonosnikih in jih nato spravila na podstrežne posestnice. Našli so nad 700 kg jabolk in vrednosti preko 2000 dinarjev.

a— Francoski tečaji. Francoski krožek v Mariboru bo otvoril v oktobru zopet svoj

francoski otroški vrtec in svoje težaje za mladino osnovnih, meščanskih in srednjih šol in za odrasle. Kraj in ure teh tečajev so označeni na lepaku. Gregorčičeva ulica 4, vsa pojanila se dobijo ob sredah od 17. do 19. v društveni čitalnici Isetlam. Vpisovanje bo 30. septembra in 1. oktobra od 18. do 19. v društveni čitalnici, od 3. do 8. oktobra pa v tečajih samih. Pouk se začne 3. oktobra. Šolnina je zelo zmerna.

Mr. Moto - Rumena maska

DANES ob 15., 17., 19. in 21. uri

V glavni vlogi Peter Lorre, ki kreira v tem filmu popolnoma nov tip pustolovnega detektiva, ki se poslužuje uprav gangsterskih metod. KINO SLOGA, tel. 27-30 Ob 10.30 dopoldne po močno znižanih cenah: ZENA VAMPIR

S P O R T

Za naslov prvaka LNP

Današnji prvenstveni spored obsega spet kopico zanimivih srečanj na vsem območju podsaveza

Prvenstvo LNP se je komaj dobro začelo, a je že zdaj tako zanimivo in presenetljivo, da so skoraj vsi računi postavljeni na glavo. V ljubljanski skupini je izredna gneča za prva mesta. Pet klubov ima enako število točk, zaradi menjajoče se forme pa nikomur od njih ni mogoče dajati boljših izgledov. Slehnja izgubljena točka bo znatno vplivala na stanje lestvice in baš zato je borba v ljubljanski skupini zanimiva kakor še nikdar doslej.

V mariborski skupini je nekoliko drugače. Tu sta dva favorita, eden je ČSK, drugi pa Železničar. Med tema se bo po človeških računih odločilo vprašanje skupinskega zmagovalca. Za zdaj krepko vodijo Čakovčan, ki tudi letos računajo, da bodo posegli v izločilno borbo za vstop v ligo.

V celjski skupini ima najboljši nade za končno zmago SK Celje. Obe dosedajni tekmi je odločil v svojo korist, vendar bitka še ni odločena, ker ga še čakajo nevarni nasprotniki.

Službeni spored obsega naslednje tekme: V Ljubljani:

na igrišču Ljubljane: ob 10.30 Svoboda—Hermes jun., ob 14.45 Svoboda—Hermes

na igrišču Ilirije: ob 9. Mars—Korotan jun., ob 10. Mars—Jadran.

na igrišču Mladike: ob 9. Moste—Korotan jun., ob 10.30 Mladika—Adrija, ob 16. Slavia—Grafika na igrišču Jadrana:

ob 16. Jadran—Moste na igrišču Reke: ob 10.30 Reka—Ljubljana jun.

Na igrišču Ljubljane je razen tega še prijateljska tekma ob 16.30 Orient—Ljubljana

V Kranju ob 14. Savica—Radovljica, ob 15.45 Kranj—Kovinar.

Na Jesenjah na igrišču Gorenjca ob 10. Gorenjec—Ljubelj, na igrišču Bratstva ob 16. Bratstvo—Reka.

V Mariboru na igrišču Rapida ob 14.15

Kaj je s plavalnim dvobojem?

Z italijanskimi plavalci nimamo sreče. Ze lani je bil na sporedu damski plavalni dvoboj med reprezentancama Italije in Jugoslavije v Torinu, a ga je italijanski savez odpovedal. Letos smo s precej sreče spravili pod streho moški dvoboj na Bledu in ženski v Trstu. Revanžni moški dvoboj v Italiji je bil prvotno določen na 17. in 18. t. m. Italijani so ta termin preložili, sklicujoč se na Mussolinijev obisk v Trstu. Končno so določili včerajšnji in današnji dan. Toda tudi za ta dva dneva so se pokazale na njihovi strani težkoče. Najprej so Italijani zahtevali, da Jugoslavija ne sme postaviti posameznika na več kakor dve točki, vstevši stafete. Naš savez tega pogoja ni sprejel, ker smatra, da italijanski savez ne more posegati v pravice jugoslovenskega saveza, čeprav je bil glede tega na Bledu popustljiv.

Po vesteh iz Zagreba, pa je italijanski savez v četrtak obvestil naš savez — torej tedaj, ko je bil že del naše reprezentance v Trstu, drugi pa na Sušaku — da so se pojavile težkoče glede dvoboja v Trstu in prosil, naj bi se srečanje odgodilo. Kot utemeljitev navajajo, da so nekateri njegovi reprezentanti zboleli in da bi bila brez njih italijanska reprezentanca preslaba za srečanje s »sijajno reprezentanco Jugoslavije«. Italijani prosijo, naj bi spored dvoboja obsegal le waterpolo in skoke, jugoslovenski plavalci pa naj bi v Trstu v propagandnem planju pokazali svoje veliko znanje. Vse stroške bi krili Italijani!

Jugoslovenski plavalni savez je s težko muko zbral in sestavil svojo reprezentanco in je imel zaradi skupnega treninga na Sušaku velike stroške. Zaradi tega nikakor ni mogel pristati na italijansko prošnjo, tem manj, ker je bila izrečena šele dva dneva pred dvobojem. Naš savez je zato obvestil Italijane, da vztraja na dvoboju in da bo poslal polnoštevilno reprezentanco v Trst.

Tržaški listi so medtem priobčili službeno objavo italijanskega saveza, da je plavalni dvoboj po olimpijskem sporedu odpovedan in da bodo le skoki in waterpolo med obema državama. Od tega trenutka se nismo prejeli od našega saveza nobenega obvestila, da bi bila ta vest točna. Pravica je na naši strani in bodo morali Italijani hočeš nočeš popustiti.

Sevnikov memorial

V nedeljo dne 2. oktobra 1938, kakor običajno vsako leto, priredi Moto-Hermes veliko nacionalno dirko na Grad v počastitev spomina pokojnega člana Sevnika, ki je padel kot žrtev sportne vne. Udeležbo so prijavili po močnih zastopstvih vsi motoklubi v državi. Moto-dirka na Grad motokluba Hermesa je običajno ena največjih moto prireditev v Sloveniji. Letos se bo najbrže Moto-Hermesu posrečilo nabaviti najčistemu dirkaču Stariču Ludviku nov dirkalni stroj in bo Stariču mo-

Maribor: Slavija rez., ob 16. Maribor: Slavija; na igrišču Železničarja ob 10. Železničar: Rapid jun., ob 14.45 Železničar: Mura.

V Čakovcu na igrišču ČSK ob 16. ČSK: Rapid. V Celju na igrišču Atletikov ob 10.30 Laško: Hrastnik, ob 15. Atletiki: Celje jun., ob 16.15 Atletiki: Celje.

Za danes ob 16.15 določeno podsavezno prvenstveno tekmo med celjskimi Atletiki in SK Celjem ter prvenstveno pretekmo mladim obeh klubov je oblast glede na javni mir in red prepovedala. Pač pa bo ob 10.30 dopoldne na igrišču pri »Skalni kletci« v Celju drugorazredna prvenstvena tekma med Laškim in Hrastnikom.

V Zalcu ob 15. Zalec: Štore.

V Trbovljah na igrišču Amaterja ob 10. Dask: Retje, ob 16. Amater: Olimp.

V Kamniku ob 16. Kamnik: Menges.

Na Rakeku ob 16. Javornik: Vrhnika.

V Dolnji Lendavi ob 15. Lendava: Drava.

Kaj bo še na sporedu

V Varšavi se bosta popoldne srečali reprezentanci Jugoslavije in Poljske. Naše moštvo bo nastopilo v postavi: Glaser, Matosić, Hügl, Lechner, Jazbinski, Kokotović, Šipoš, Antoković, Cimermančič, Wölfi in Welker; poljsko pa: Madejski, Szepeaniak, Galecky, Gura, Piec II, Ditko, Piec I, Pjontek, Šerfke, Willimowsky in Vodorz. Tekmo bosta prenašali beograjska in zagrebška radijska postaja.

V kopališču Ilirije bo danes popoldne ob 14. zaključna letošnja plavalna prireditev. Ljubljanski plavalni podsavez priredi namreč srednješolsko prvenstvo v plavanju, skokih in waterpolu. Borile se bodo posamezne šole med seboj in so nekatere priiglasile po 20 tekmovalcev obojega spola. Podsavez je razpisal dva pokala za prvake v plavanju in waterpolu. Pokala sta prehodna.

Hermesova kolesarska sekcija tma gorsko dirko na Turjak za klubsko gorsko prvenstvo.

Jugoslovenska plavalna reprezentanca bo drevi ob 21. nadaljevala v kopališču Ausonia plavalni dvoboj z Italijo. Tržaški »Piccolo« je sicer poročal, da bo le meddržavna tekma v waterpolu in skokih, a naš savez na to ni pristal, o čemer poročamo na drugem mestu.

goče pokazati vse svoje sposobnosti, najmanj pa zboljšati svoj lanski rekord. Opozorjamo že danes občinstvo na to prireditev. Start bo ob pol 3. Vabimo motoriste ostalih klubov, da se prijavijo pravčasno in v čim večjem številu. Moto-Hermes.

Naše gledališče

D R A M A

Nedelja, 25.: Car Fjodor. Izven. Ponedeljek, 26.: Zaprt. Torek, 27.: Zene na Niskavuriju. Premiera. Premierski abonma.

Sreda, 28.: Car Fjodor. Red Sreda. Četrtek, 29.: Veriga. Red Četrtek. Reprija založirca A. Tolstege »Car Fjodor« bo drevi, izredno znatni dogodki iz ruske zgodovine za časa carja Fjodorja so podani v zgoščen obliki. Drama carja Fjodorja, ki v svoji plemeniti nemoti ni kos državnim poslom, je pretresljiva, njegov padec pomeni začetek Godunove vladavine. V glavnih vlogah: Kralj, Levart in Cesar. Režiser: Ciri Debevec.

Premiera igre »Žene na Niskavuriju« ki obsega 5 slik, bo 27. t. m. za premierski abonma. Delo je napisala priznana fimska pisateljica Hella Vuolijoki, katere dela so vzbudila veliko pozornost. Zanimivo orisani znataji, predvsem niskavurjska mati (Maria Vera) njen sin Arne (Jan), njegova žena Marta (Vida Juvanova) in učiteljica Ilona (M. Danilova), predstavljajo odskočno učinkovite lile. Dejanje je udarno in živo razgibano. Delo je režiral Bratko Kreft.

Naslednja premiera v drami bosta dve Moherovi enodejanci in sicer »Izšla žena« in »Ljubezen-zdravnik« v režiji prof. Sesta. Igrl sta tipični Moherovi komediji, s stalnimi figurami, ki jih je uporabljal v številnih svojih delih. Nastopajo: Sganarelle (Lipah), Geronimo (Potokar), Dorimena (Gabrijelčičeva), Aleantor (Plat), Aleidsa (Jan) Lycaeste (Drenovec), Pancrače (Kralj), Marfurus (Gregorin) in dve ciganki: Slavčeva in Levarjeva. V »Ljubezen-zdravniku« pa poleg Sganarelle (Lipah), Lucinda (Levarjeva), Lizeta (M. Danilova), Tonies (Bratina), Des Fonauces (Daneš), Macroton (Plut), Bahys (Gregorin), Filerin (Sever), Clitander (Jan), notar (Jerman), mazač (Gale), Aminta (Slavčeva), Lucrecia (Rakarjeva), Guillaume (Potokar), Josse (Presetnik).

P. n. občinstvo opozarjamo, da se reflektanti za abonma še vedno sprejemajo v pisarni računovodstva v drami dnevo od 9. do 13. in od 15. do 17. ure. Eventualne informacije glede abonmaja lahko dobe p. n. interesi lahko tudi telefonično (46-12).

Iz Novega mesta

n— Himen. Poročila sta se preteklo nedeljo v kapeli kaptolske cerkve g. mag. ph. Boris Andrianič in gdč. Mara Agnitiševa. Novoporočencema, ki sta oba iz veleuglednih rodbin, iskreno čestitamo!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Naša ženska stran

Moderni zimski plašči

Razkožje in raznolikost — pod tem mnogo obetajočim geslom se nova moda uspešno uvaja v letošnje jesensko-zimsko sezono.

Treba je priznati, da učinkujejo zares razkošno lepota in izbranstvo tvoriv in okrasja, bogastvo krznenih garnitur in obrobnikov, temna krasota globokih, novih barv. Tvoriva so voljna in laskajo obrazu, saj gre po večini za volnena blaga z mehkim, zametnim bleskom. Vse okrasje pa je prvovrstno, povsod se moda izogiba cenenih efektov. Krzno na plaščih je pristno — če sredstva tega ne dopuščajo, priporoča moda rajši lepo krojen plašč brez krzna, kakor plašč z

ničvredno imitacijo. Poleg črnih tvoriv za plašče se uveljavljajo tudi številna temnordeča blaga z vijoličasto, rjavkasto ali modrikasto barvno primesjo. Prijateljema so tudi dokaj temna tvoriva v lepi modri barvi z vijoličastim ali sivkastim bleskom.

*Requance - damski salon
Ljubljana, trg 5
Kraljeva ulica
Izdeluje po najnovejših pariških modah
obleke in plašče. Tena Jurecna.*

Novi krzneni telovniki

so nekaj posebnega, ker jih ne nosimo — kakor prejšnja leta — pod plaščem ali pod jopico kostuma, temveč predstavljajo povsem neodvisno vrhne oblačilo, ki z njim lahko opremimo vsako gladko zimsko ogrinjalo. Izdelani so iz voljnega, kratkodlakega krzna in sestoje le iz obeh sprednjih delov, ki ju drži ovrtnik. Na jopico kostuma ali na plašč jih pritrudimo s pasom iz blaga ali iz usnja. Seveda lahko nosimo isti telovnik k raznim ogrinjalom.

Ples s pajčolanom

Zavesa se je razdelila z rahlim šumom na dvoje in v sredini se je odprl napol zatemnjen oder. Oglasila se je godba, sprva tiho, pozneje zategnjeno. Melodija je zvenela kakor glasovi iz daljne tuje dežele. In kakor da je zrasla iz tal, se je v trenutku pojavila pred gledalci plesalka. V svitu žarometov je hušnila naprej. Gledališče je bilo zasedeno do zadnjega prostora. Občinstvo je zadrževalo diha. Gledalci mehke kretne plesalke Gvendolin Hay so zadivile vse gledalce. Če je njeno ime prej blestelo na letakih v žarečih barvah reklamnih naprav, se je zdaj nenadoma vsa dila globoko v duše vseh navzočih.

Krasno, jedva zakrito žensko telo se je gibalo kakor bi plavalo po zraku, zdelo se je, da je brez zemske teže in slehne navlake. Roki pa sta držali pred obličjem umetnice konca gostega pajčolana, ki je bil ovit okoli glave in je popolnoma zakrival plesalkin obraz. Ob naraščajoči melodiji se je razgibalo tudi plešče telo. Ob strastnih ritmičnih muzikah se je zdelo, kakor da se plesalka približuje nekemu cilju, ki ga ni nihče videl, a ga je vsakdo, ki je spremljal ples s pozornostjo, slutil in čutil v zraku. Nenadoma je godba odrezala z diskordnim in plesalka se je zgrudila kakor v strašni bolečini. Tedaj je v gledališču zasumelo kakor v gaju. Občinstvo je pokazalo, da je sledilo plesalki, ki je izprizila, da ume svoje telo prav tako sprostiti, kakor ga je prej zvala v bolečino. Vnovič se je odzvala godba, topot lahkega in mehkejša. Bila je podoba, da plesalka pripoveduje zrodbo svojega življenja, v katerem so bile vse stopnje od radosti do bo-

lečine, od ponižanja do očiščenja. Gledalcem se je zdelo da umetnica čara. Njeno telo se je nekako zoževalo, postajalo je vedno manjše in neznanterje, na koncu pa se je zgrudilo kakor v resignaciji. Ko se je plesalka sedela, je zavesa zopet zagrnila oder in navdušenja ni bilo konca in kraja.

Gvendolin Hay se je zahvalila enkrat, dvakrat. Šele ko se odobravanje ni hotelo pletati za nobeno ceno, je prišla še tretjič pred rampo. Stala je tam kakor zateta in je čakala, da se razlije vse to priznanje gledalcev preko nje. Pajčolan pa ji je še vedno zakrival obličje, potez njenega obraza ni mogel nihče razločiti. Tako se je zgodilo, da je vse mesto kmalu govorilo o skrivnostni plesalkini pajčolanu, katerega so kritiki imenovali silen trik, za katerim se skriva umetnost velike Gvendolin Hay.

Lord Chiltern je stal pokonci vzravnal v svoji loži in je bil še vedno obrnjen proti oderu. Kakor da nima trdnih tal pod seboj, je sledil plesalkinim gibanjem in je bil očaran od njene umetnosti. Kakšna čudovita ženska je morala biti ta plesalka, ki je umela tako profinitno izražati svoja čustva ter z njimi opojiti vse gledalce! Kakšna šele je morala biti njena duša, da je tako elektrizirala vse gledališče! Neodoljiva sila je gnala lorda Chilterna, da bi se seznanil s plesalko. Vedel je, da drži k umetnici samo ena pot, v vseh podobnih položajih enaka. To pot je nastopil. Postal je umetnik kosarja svetle in je priložil posetnico s svojim imenom ter nekaj besedami. Oboje je izročil v garderobi.

Izrazito sportni plašči so izdelani večinoma iz karirastega ali podobnega, večbarvno pretkanega tvoriva v ohlapnem raglanskem kroju. Nas pa na tem mestu zanimajo pred vsem plašči, ki ne služijo samo sportu, svrham, temveč ki jih lahko nosimo tudi pri vsakdanjih opravkih v mestu. Bolj kakor izrazito sporten plašč nam pride prav skromen dopoldanski plašč, preplet s pasom iz blaga. Takšen

plašč je navadno ravno krojen, opremimo pa ga lahko z garnituro iz vzorčastega krzna (leoparda), kakor je videti na naši skici (1. skica).

Najnovejšo in najbolj originalno obliko ima vsekakor ohlapen, na hrbtu bogato naguban plašč. Takšen plašč ima navadno na ramenih kratko, ravno sedlo, ki iz njega izhajajo na ramah bogati, ob zapetju pa balonasto nabrani rokavi. Dve navpični, dokaj široki krzneni progli dajejeta temu modelu jako eleganten videz (2. skica).

PLAŠČE, JOPICE, PALETOJE iz krzna

ter moderne ovrtnike na plašče izdeluje po najnovejši modi

F. BIZJAK

ELITNA IZBIRA KRZNA

Ljubljana, Kongresni trg

Moderniziranje kožuhovih hitro in poceni!

Ne na pot širokokrajnega korotanskega klobuka!

Gorenjski fantje in dekleta v narodni noši

Ko so v drugi polovici minulega stoletja odjeknile z narodnih taborov prve zveste slovenske besede in izpovedovale prebujenje tlačenega slovenskega življa, je tudi slovenska žena stopila v javnost in izpregovorila svojo narodno veroizpoved. Takrat je odprla pokrov stare družinske skrinje in s svetim spoštovanjem obstala pred čistilno obleko svoje matere in pramater. Le ob najintimnejših prilikah se je do takrat naša žena postavljala z dedščino svoje babice, le takrat, ko je v njenem, družinskem ali sosesklnem življenju na-

stopil važen trenutek, spojen s slovesno božjo počastitvijo. Sedaj pa je slovenska žena razumela, da so tudi tabori tak važen trenutek v življenju njenega naroda. Zato je odslej še skrbneje čuvala narodno nošo, svetinjo svojega pokolenja, in jo jemala iz skrinje le ob dveh prilikah: ob važnih cerkvenih in narodnih dogodkih, ko je bilo treba izkazati posebno čast božji ali narodovi svetosti. Kadarkoli že zagledaš danes sprevid ali skupino narodnih noš, ti zaigra srce, ob misli, da živi pod tem čistilnim starim krojem duša, ki je

prežeta s posebnim zanosom, z vero in nado v nekaj vzvišenega, s hvalečnostjo in spoštovanjem do osebe ali dogodka, ki mu je namenjen ta pristrani javni pozdrav. Kajti zavedna, značajna slovenska žena hrani svojo dragoceno svetinjo, narodno nošo, le zato, da pozdravi v njej častila božje, slovenske in slovenske misli.

Za njega, za blagovestnika svojega rodu, goji tudi rdeči nagelj in zeleni rožmarin, njemu v čast oblači v posvečeni narodni kroj svojo dečo, da ji že za mladih nog vcepi narodni ponos in jo obvaruje bodoče hlapčevske zavesti. Slovenska žena, ki ljubosumno zaklepa svojo podedovano svetinjo v staro družinsko skrinjo, se večkrat spominja bridke usode širokokrajnega klobuka in raševinaste obleke, v kateri je nekoč svobodni praded ustoličeval svoje svobodne vojvode v Kajtimarovi kneževini. Stara narodna obleka, edini simbol narodne svobode, je sčasoma postala Kajtimarovega potomca simbol hlapčevstva in suženjstva. V istem širokokrajnem klobuku in isti raševini je moral kasneje Slovenec pozdravljati tujega kneza, svojega tlačitelja in uničevalca.

Kadar se slovenska žena spomni te bridke usode stare narodne noše, se ji globoko v duši vzbudi žalost in srd, dvakrat, trikrat obrne ključ od svoje skrinje in se roti: raje naj te razjedo molji in uniči trohnoča, kakor da bi morala tudi ti, presveta svetinja in dedščina moje pramater, ti, živi simbol mojega narodnega ponosa in bratske slovenske zavesti, stopiti na poniževalno pot širokokrajnega korotanskega klobuka...

P. H.

Presoljena jedila

Ker se vsaki še tako vestni in spretni kuharici rado primeri, da kakšno jed preveč osoli, zato je prvo pravilo soljenja vse-kakor: rajši manj kakor pa preveč, kajti dosoliti je lahko tudi, ko je že jed na mizi, odsoliti pa je zelo težko, ne da bi vendarle jed ohranila nekaj slabega okusa.

Za presoljene zelenjave je najboljša sredstvo, če vodo, v kateri so se kuhale, odcedimo in nalijemo na zelenjavo novega kro-pa. Če pa je zelenjava že zabeljena, ji primemo malo neslanega krompirja, riža ali kaj podobnega. Krompir in riž sta hitro skuhana, povzameta nekaj soli iz zelenjave in če ta nekoliko dalj časa vre, ji to ne bo nič škodovalo, pač pa bo prej pridobila na okusu.

Pri jedeh čvrste vrste krompirja ali podobnega sicer ne moremo dodajati, pač pa moremo preslan okus dokaj izboljšati tako, da jim dodamo nekoliko sladkorja ali pa kisa. Pri presoljeni juhi si pomagamo tako, da jo zakuhamo s rižem, rezanci, zdrobovimi emoki in podobnim nesoljenim, pa se bo sol tako razdelila, da juha ne bo preslana. Presoljeni pečenki dodamo med pečenjem kos črnega kruha, ki bo poleg soli posrkal sicer tudi nekoliko masti, pa je nam ni treba biti žal, ker bo pečenka izgubila presoljenost in bo bolj okusna. Maščobo, ki se je nabrala v kruhu porabimo tako, da kruh pretlačimo, dobimo mast, pa dodamo kakšno neosoljeno jed. Da ne bi bila pečenka preveč suha in pusta, je dodamo še toliko masti, kolikor jo je vplil kruh.

Popravičamo! Preteklo nedeljo nam je v ženski prilogi tiskarski skrat pod naslovom »Naša ženska domača obrt« vrnil pomoč, ko se je predzrli trdit, da imamo tudi mi Slovenci pestre vzor-ce, ki so prav tako lepi, kot izdelki Srbinj in Hrvatice, le da nimajo svoje posebnosti in značilnosti. Negleda na to, da je s tem zagrešil tudi slovnisko nepravilnost, je s tem podtaknil prav nasprotno kot je res, kajti resnici na ljubo je bilo pravilno rečeno, da izdelki imajo svoje posebnosti in značilnosti!

Ko se je to zgodilo, sem mislila, da bom morala opustiti vse, kar mi je postalo vsebina življenja. Zdelo se mi je pa nemogoče odpovedati se ciljem, po katerih sem tolikanj hrepenela in za katere sem živela. Bila sem pač mlada in sem ljubila življenje. Vedno sem tudi upala, da bom srečala moža, ki bo temu življenju lahko posodil krono na glavo. Avtomobilska nesreča je prekržila moje načrte. In tako sem prišla na misel, da bi lahko angažirala dvojnico, ki me bo nadomestovala pri filmu in v javnosti. Ona, ki mi je na las podobna, le s to razliko, da nima brazgotine, ki kazi moje lice, se je našla. Jaz živim pusto življenje. Ne grem nikamor, pogajam se samo z agenti, podpisujem pogodbe, ona pa doživlja pustolovščine, ki so namenjene meni. Samo na odru sem vedno sama. Trudim se, da bi vili svoji umetnosti vse tisto, kar mi ni dano v življenju.

»Prav za prav ste mi vse to že pripovedovali takrat, ko sem vas videl na odru plesati,« je dejal lord Chiltern. »A čemu ste izdali svojo tajno ravno meni?«

Plesalkine oči so zasijale v veliki toplici. Dejale je: »Veste kaj? Zato, ker sem hotela spoznati prvega in edinega možkega, ki bo videl razliko med mojo dvojnico in menoj.«

Gvendolin Hay je vstala in ponudila lordu roko.

»Hvala mylord, zdaj lahko greste. Tudi vsi drugi, ki bi morda izvedeli za mojo skrivnost, bi šli po poti, ki sem jo zdaj pokazala vam.«

Za trenutek je zavladala v sobi velika tišina. Potem je spregovoril lord Chiltern: »Motite se, Gvendolin Hay. Jaz se nisem zagledal v lep obraz. Jaz ljubim žensko dušo, ki pleše kakor Gvendolin Hay.«

Ko so ga kmalu nato odvedli k Gvendolin Hay, je spoznal v umetnici vitko žensko s pobarvanim obrazom.

»Oh mylord!« je dejala in se nasmešnila kakor na tisoče žensk, ki jih je lord Chiltern srečal v svojem življenju. Prosil je, če jo sme s svojim avtom odpeljati na dom, v kar je ona privolila brez posebnega oklevanja.

Medpotoma sta se ustavila v elegantni restavraciji. Sedela sta si nasproti in ko jo je lord obsopal s ljubeznivostmi, je ona odgovarjala z leprimi konvencionalnimi galantnimi besedami. Vse, kar ji je hotel povedati o občudovanju njene umetnosti, pa je postalo zdaj naravnost brezpredmetno. Ko ji je pripovedoval o svojih imenjih, lovskih zabavah in konjskih dirkah, je postala namah živahna, se je kometno smejala in je bila več šampanjca, kakor se spodobila damo ob takšni priložnosti. Lord Chiltern je opazoval spremljevalko nekako od strani. Prizadeval si je, da bi pozabil, kako silno ga je razočarala njena družba. Ko je videl plesalko v razvneti plemeniti strasti, si je dejal, da je to izredna ženska. Zdal pa si je moral potrditi da je ta Gvendolin Hay prav takšno bitje kakor vse druge njenege spola. Bila je na las podobna sto in sto ženskam, ki jih je srečal v svojem življenju in katere je pozabil še hitreje, kakor bo to.

Naslednjega dne je prejela Gvendolin Hay pismo, ki ga je odprla s tresočimi rokami. Čitala je:

»Madame! Čutim dolžnost sporočiti vam, da se ne bova več videla. Prosim Vas, upoštevajte moj položaj! Ko sem vas videl plesati na odru, se je zglenilo v meni nekaj čudovitega in veličastnega. Bilo mi je, kakor da sem našel nekaj, kar

sem iskal vse življenje. Ko pa so se križala našina pota, sem stal pred neresljivo uganko. Vi niste ženska, ki sem jo iskal! Zmotil sem se. Prosim Vas, madame, da mi tega ne štejete v zlo! Ostajam z odličnim spoštovanjem vaš lord Chiltern.«

Dolgo je stala plesalka pred visokim beneškim ogledalom. Potem je storila nagel sklep. Napisala je na listek:

»Prosim Vas, lord Chiltern, dovolite mi samo še kratek sestanek, ki bo trajal bori petnajst minut. Gvendolin Hay.«

Poslala je pismo lordu.

Ko je lord Chiltern stopil čez prag stanovanja Gvendolin Hay, je bil ves prevzet od tega, kar je videl. Z vseh strani je dihal čar velike sugestivne osebnosti. To je torej bil dom ženske, kakršno je iskal vse življenje.

Zadnja soba, kamor so ga odvedli, je valovala v morju svetlobe. Tam ga je sprejela vitka ženska, s hrptom obrnjena proti vratom. Dejale je:

»Lord Chiltern, sodel me vesel, da ste prišli!«

Dve veliki oči sta se zakrili v došleca. Toda obraz domačice je kazal dolga bragotina, segajoča od senca do brade.

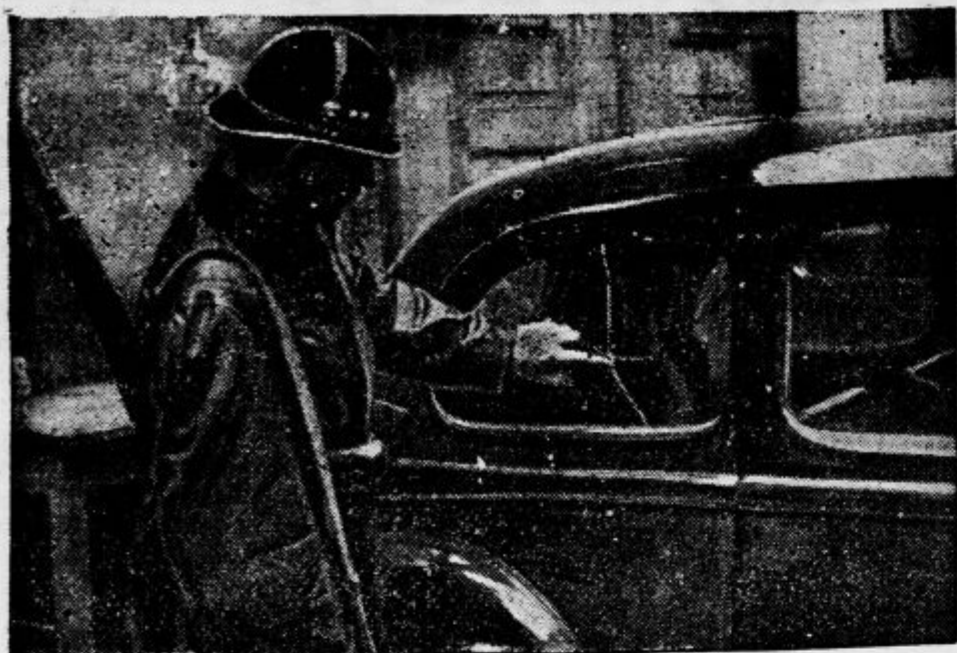
Namignila mu je, naj sede. Potem je spregovorila:

»Jaz sem Gvendolin Hay, ženska, katere ples vas je očaral v gledališču. Hvala za pismo, mylord! Tudi jaz čutim dolžnost, da se vam razodenem, ker ste vi enako postopali napram meni.«

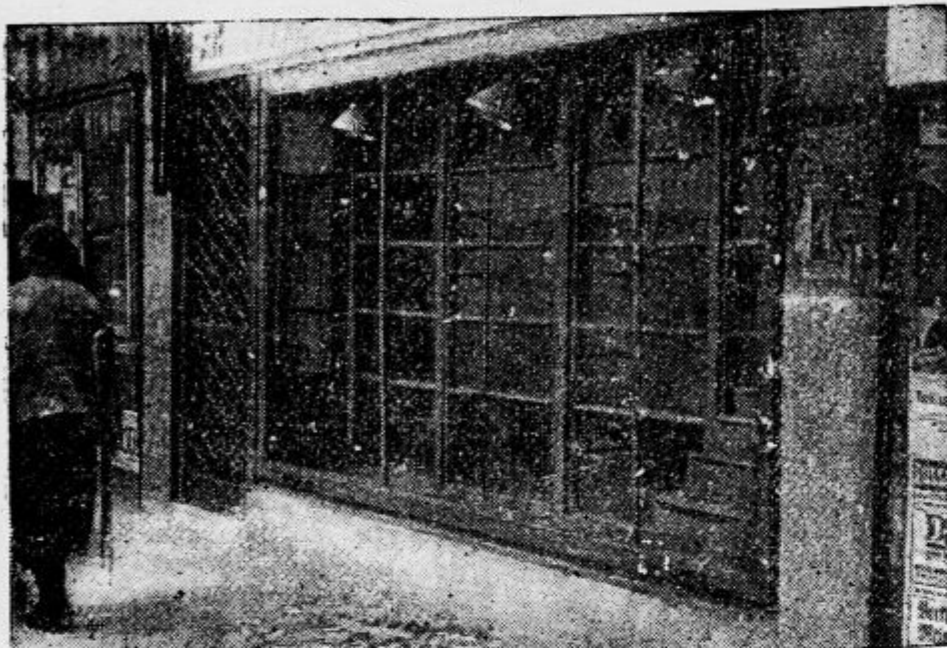
Nekaj časa je molčala, potem je povzela:

»Mogoče se spominjate, da se mi je pred leti, ko je postalo moje ime znano in slavno po svetu, primerila huda avtomobilska nesreča. Šlo mi je prečezalo obraz in

Resnica o češkoslovaških »grozodejstvih« v okrajih sudetskih Nemcev

Henleinovci so streljali s puškami na avtomobile

Demolirana češka tobakarna v nekem sudetskem kraju

Objava obojdnega stanja v nemških krajih. Niti ena oseba ni prišla pred preki sod, čeprav so se napadi stalno ponavljali!

Tisoči sudetskih Nemcev, ki so z družinami pobegnili iz krajev, kjer so se henleinovci spopadali z organi oblasti, so našli zatočišče na Masarykovem stadionu v Pragi

Stradivarka v podstrešju

Štirideset let je ležala med staro šaro, preden so ugotovili, da je vredna 10.000 do 20.000 dolarjev

Po precej zamotani poti so v Ameriki odkrili gosli, ki jih je bil napravil slavni goslar Stradivari.

Pred štiridesetimi leti je prišel star vaški goslač v neki pogrebni zavod v Alfordsville v Indiani. Ni imel nobenih potomcev in sorodnikov, ki bi se pobrigali zanj in ker je mislil na smrt, je prišel, da bi se zmenil zavolj svojega pogreba. Denarja ni imel, namesto tega je prinesel svoje stare gosli in šibrovko, ki ju je nudil lastniku pogrebnega zavoda kot plačilo za dostojen pogreb. Lastniku je šibrovka ugajala in sta se domenila. Ker pa ni vedel, kaj bi počel z goslimi, jih je spravil v podstrešje, kjer je delila štirideset let usodo nerabne šare.

Te dni je lastniku padlo na um, da bi »stara škaflo« lahko podaril svojemu vnuku. Ko je opazil, da dno gosli ni več čisto trdno, je poslal instrument nekemu goslarju v Cincinnati, da bi ga popravil. Namesto gosli je prejel čez nekaj časa goslarjevo ponudbo, da bi gosli prodal. Starec je izjavil, da na prodajo ne misli in ko so mu nato ponudili presenetljivo visoko ceno, je razumel, da gre za stare gosli visoke vrednosti. Na zadnje so mu ponudili dvojce novih gosli po 500 dolarjev. Tudi to je odklonil in ker mu godala niso takoj vrnili, je zagrozil s tožbo. To je pomagalo. Instrument je dal preiskati po strokovnjakih in ti so ugotovili, da gre za pravo stradivarko.

Nadaljnje poizvedbe so ugotovile, da je godalo pred več nego štiridesetimi leti postavil neki muzikant iz Italije gostilničarju, kateremu ni mogel plačati zapitka sedmih dolarjev. Ker mož po gosli ni prišel več, jih je gostilničar prodal nekemu za deset dolarjev. Ker tudi ta ni vedel, kaj naj počne z instrumentom, ga je prepustil staremu vaškemu goslaču in ta je prišel k

lastniku pogrebnega zavoda, da jih ponudi za svoj pogreb. Strokovnjaki cenijo staro godalo sedaj na 10.000 do 20.000 dolarjev.

Indijanci prosijo za zaščito

Med tem ko pravijo, da se oblasti v Združenih državah in Kanadi trudijo na vse načine, da bi Indijance, ki se bavijo kot nomadi s lovom in ribištvo, zavarovale pred pogibom in jim omogočile življenje, kažejo druga poročila, da povsod ni tako.

Indijanci, ki živijo v kootenayskih ravlinah v državi Alberti (Kanada) so naslovili na angleškega kralja spomenico, v kateri se pritožujejo nad svojim položajem in ga prosijo, naj bi belim kmetovalcem in lovci prepovedal vstopitev v njih področje. Priseljevanje belcev jim bo, kakor pravijo sami, kmalu odvzelo vsako možnost doživljenja. Kot nomadi se s poljedelstvom in živinorejo ne morejo sprijazniti. V zadnji uri se obračajo na svojega vladarja. Deputacija, ki mu bo izročila spomenico, je že na poti.

Telefoni brez zvoncev

Neka velika poslovna hiša, ki so jo pravkar dokončali v San Franciscu, se odlikuje po tem, da ima v svojih pisarnah mnogo telefonov, a noben telefon nima zvoncev. Vsi aparati so opremljeni z optičnimi pozivniki napravami, novost, ki se po Združenih državah v zadnjih mesecih zelo širi. Telefoni brez brnil priporočajo pred vsem društvu za odpravo hrupa in zdravniku, ki pravi, da gre velik del živčnih obolenj za račun brezonaž telefonskih zvoncev.

V možganih ni duše

Uspehi moderne kirurgije — Zmanjšanje možganske mase brez škode za inteligenco in osebnost — Dvajset let življenja s kroglo v glavi
Skrivnostna višja sila

Ni še dolgo tega, kar so operacije možganov smatrali za zelo tvegano reč. Moderna kirurgija pa se je izkazala že v nešteti primerih

možganskih operacij

In pri tem je bilo mogoče ugotoviti, da ljudje, ki so imeli omejene možgane ali ki so jim del možganov odstranili, nikakor niso v vseh primerih izgubili sposobnosti za mišljenje, govorjenje in samostojno nastopanje.

Specialist za možganske operacije dr. Ennemoser poroča o primerih, da so imeli ljudje popolnoma omejene možgane ali pa zelo hudo ranjene, pa

niso izgubili zavesti

In ni bilo na njih opaziti tudi nobene posebne spremembe. Prof. dr. Schlaich pravi, da je obravnaval najmanj dvajset primerov težkih možganskih poškodb, pri katerih je pacientom odvzel po cele žilice možganske mase, pa niso izgubili inteligence in svoje osebnosti.

Presenetljivo dejstvo,

da je mogoče odstraniti neke dele možganov, ne da bi se pokazale kakšne kvarne posledice, govori za to, da so poedini deli možganov v medsebojni zvezi in prevzame drug del avtomatično naloge nekega dela, ki je obolel ali ki so ga odstranili. Vsekako nas izkušnja uči, da ostane človek lahko

živ in zdrav tudi brez dela možganov.

Posledica nekaterih možganskih operacij je bila čisto celo ozdravitev celotnega psiho-tehničnega aparata. Pri neki ženski, ki je obolela za oteklino v možganih in ki se je

bilo zanj bati, da bo umrla ali pa zapadla omračitvi uma, so izvršili operacijo, pri kateri so ji

izrezali polovico možganov.

Ostala je zdrava telesno in duševno! Kirurg dr. Spafford, član Ameriške psihiatrske družbe, ki je to operacijo izvedel, si je bil na jasnem, da odstranjanje pacientki važna »miselna središča«. Postopal je zato posebno previdno in se je trudil, da bi od vseh odstranjenih delov

pustil vsaj neki ostanek,

v kolikor je bilo to zavoljo obolenja sploh mogoče. Operacija pa mu ni samo popolnoma uspela, temveč je imela celo za posledico, da je pacientka čez nekaj časa pokazala presenetljivo živahnost in duhovnih področjih.

Kako čudežno si zna narava v človeškem organizmu pogostoma sama pomagati, nam kaže drug primer možganske operacije, ki so jo izvršili v bolnišnici v Paddingtonu na Angleškem. Neki bivši bojevniki je bil dobil

v vojnem času strel v glavo

in menili so, da je krogla ob lobanjski kosti odskočila. V resnici pa je živel dvajset let s kroglo v možganih, kajti ko je pozneje umrl zaradi neke druge bolezni in so ga obducirali, se je izkazalo, da je bila krogla vendarle prodrla v možgane in v njih v teku let dobesedno

romala sem in tja.

Pot, ki jo je krogla pri tem opravila, je bila poapnela cev, ki jo je bilo mogoče pri seiranju izrezati.

Mnogi raziskovalci so danes prepričani, da možgani niso sedež duše, temveč le

sekundaren organ,

ki ga vodi in mu daje moč neki višji vir sile. Prof. dr. Schmick pravi k temu:

Vse govori za to, da možganov ne smemo smatrati za tisti organ v telesu, ki sam predstavlja tako zvano duševno življenje človeka in to življenje ustvarja. Smatrali je ta organ le za pomočnika nekega drugega elementa, ki je na

fizičen način neranjiv

in ki more tega pomočnika uporabljati še potem, če ostane uporaben samo še v poedinih delih ali celo samo v sledovih. Po vsem tem človeški možgani ne morejo biti samostojen organ, temveč samo oporišče za poseganje nekega bistva, ki je popolnoma različno od prave materije.

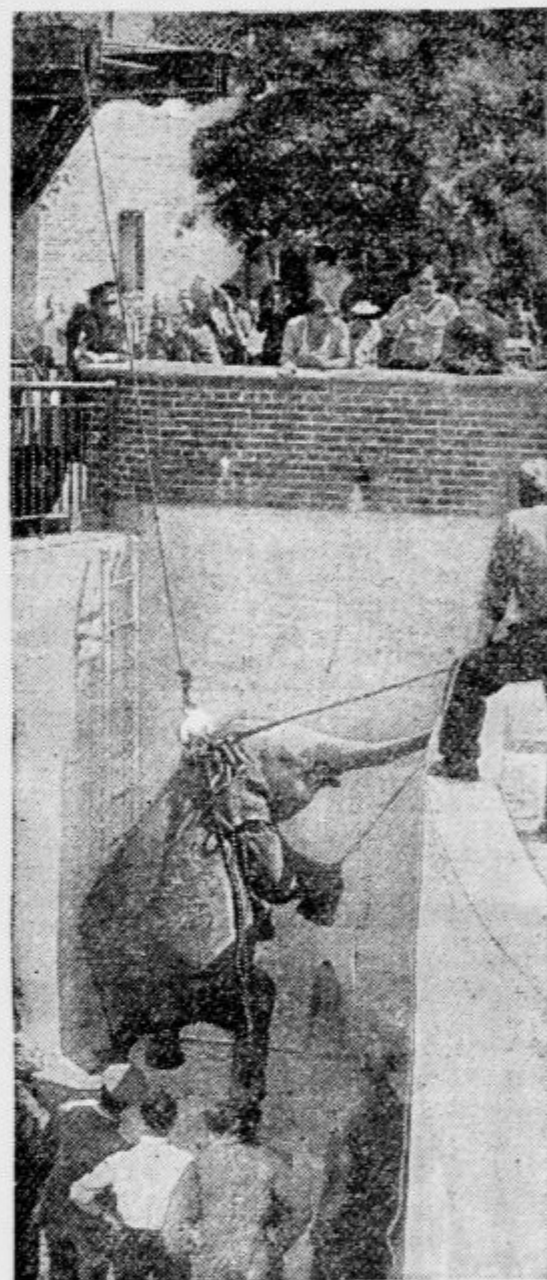
ZA HLADNO JESEN — TOPLEJŠA OBLAČILA!

Oglejte si novo zalogo jesenskega in zimskega blaga za obleke, površnike, nakitje itd. pri trvdki

DRAGO SCHWAB

Ljubljana — Aleksandrova cesta šte. 7. Izgotovljena oblačila vedno na zalogi. Lastni izdelki! Lasten modni saloni!

Hilda v jarku

Slonica Hilda živalskega vrta v Brooklynu je imela pred kratkim smolo, da je padla v cementni jarek, ki loči žival od gledalcev. Šele po dolgem trudu so jo mogli z vrvmi potegniti iz jarka

ANEKDOTA

Filozof Mendelssohn je bil po poklicu knjigovodja. Nekoč mu je dejal neki učenec, da je na svetu vendarle vse narobe, ko mora biti tako učenec mož odvisen od tako nepomembnega šefa, kakršnega ima Mendelssohn. »Baš tako je prav,« je odvrnil Mendelssohn, »kajti če bi bil jaz šef, tedaj tega človeka nikoli ne bi napravil za svojega knjigovodjo in sedaj bi bil ne zaposlen.«

VSAK DAN ENA

Pustilno in elegantno. (Tiskovna Togo)

Leto dni med Dajaki

ščit z 72 skalpi — Strupena puščica iz goščave — Doživljaji med lovci na glave

Angleški polkovnik Powell se je vrnil z otoka Bornea v Cejlon in pripoveduje zanimivo stvar, ki jih je doživel med tamkajšnjimi divjaškimi rodovi Dajakov. Ti rodovi so na slabem glasu kot lovci na glave. Kolonialne oblasti se že dolgo trudijo, da bi jim to lovsko strast odpravile, pa zaman.

Powell je prebil leto dni kot gost sultana kotejskega. Ta sultan vlada obsežnemu ozemlju, kjer je še danes dosti lovcev na glave. Tako je imel angleški polkovnik mnogo prilike, da je lahko proučeval navade in življenje teh divjaških rodov in sultan se je potrudil, da bi mu to proučevanje čim bolj olajšal. Ni pa mogel odvrniti vseh nevarnosti, ki so v zvezi z obsevanjem z Dajaki.

Sultan je Powella nekočkrat sam spremljal v ozemlje Dajakov. Pri obisku večjega naselja je vladar opazil, da se polkovnik zamen trudi pripraviti nekatere Dajake do tega, da bi mu prodali nekaj svojega orožja. Sultan je hotel napraviti svojemu belemu prijatelju veselje, poklical je poglavarja lovcev na glave k sebi, odvzel mu je pihalno cev in velik ščit ter ju daroval Powella. Polkovnik je hotel poglavarju potem izročiti večjo vsoto kot odškodnino, toda Dajak je ni hotel sprejeti. Zanj je imelo orožje neprepeljivo vrednost, kajti na ščitu je bilo pritrjenih nit manj nego 72 skalpov, ki jih je bil poglavar uplenil v mnogih letih.

Neki mešanec je potem Powella posvaril, naj se naslednje tedne pazi. Dajak namreč nikoli ne pozabi, če izgubi svoje orožje in svoj ščit, ki sta dokaza njegovega poguma. Ko je Powell kmalu potem potoval ob reki Kotej skozi goščavo, je imel stalen občutek, da ga nekdo zasleduje. Z žepnim zrcalom je pogledal, kaj se dogaja za njim in je zapazil rjavo postavko, ki je izginila v grmovje. V naslednjem trenutku mu je spodrsnilo in je padel in v isti sekundi je zazviljala nad njegovo glavo puščica, ki se je zarila globoko v deblo nekega drevesa. Šlo je za strupeno puščico, ki jo je bil tisti poglavar sprožil iz pihala nanj. Samo pardec ga je rešil smrti, kajti če bi ga bila puščica le malo oprasnila, bi kratek čas nato umrl za strašno zastrupitvijo.

Takšnih nevarnih doživljava je bilo več, a ne glede nanje, je imel Powell vendarle

dovolj prilike, da je lahko proučeval zanimive navade dajških divjakov. Tako je bil nekoč priča tekme dveh mladeničev, ki sta se borila za isto dekle. Vsa ves ju je pod poglavarjevim vodstvom povedla do »častne mlake«. Tam so zabili v tla dve debli. Tekmeč sta se morala nato potopiti v mlako. Z eno roko sta se držala vsak svojega debila, z drugo sta si zatiskala nosnice, da bi jima ne šla voda vanje. Tisti bi ostal zmagovalac, ki bi zdržal najdaljši čas živ pod vodo.

Če se pri takšni tekmi počezajo znaki, da je eden izmed tekmecev utonil, ga potegnejo iz vode, obenem pa tudi njegovega rivala. Oba obesijo za noge, da se jima izteče voda. Tisti, ki se prej ovesti, je zmagovalac. Prav pogosto pa se dogodi, da se ne prebudi več noben.

Za 3 milijone frankov draguljev ukradenih

Na ladji, ki obratuje med Folkestoneom in Boulogne sur Mer so iz prtljage neke bogate Angležinje na skrivnostnem način izginili dragulji v vrednosti 3 milijonov funtov. Na ladji so bili angleški in francoski policisti, ki so začeli stvar takoj preiskovati, toda doslej niso imeli nobenega uspeha.

Za vse primere

Računajo s tem, da se bo med svetovno razstavo v New Yorku na njenem prostoru nenadno rodilo najmanj tucat otrok. V vseh desetih sanitetskih postajah, ki so jih razdelili preko razstavišča, so pripravili zato vse potrebno tudi za takšne vesele dogodke. Te postaje bodo imele 100 strežnic in strežnice se morajo že sedaj izkazati z vsem znanjem glede pomoči pri porodih. Na zadnji svetovni razstavi v Chicagu se je zgodilo šest takšnih primerov.

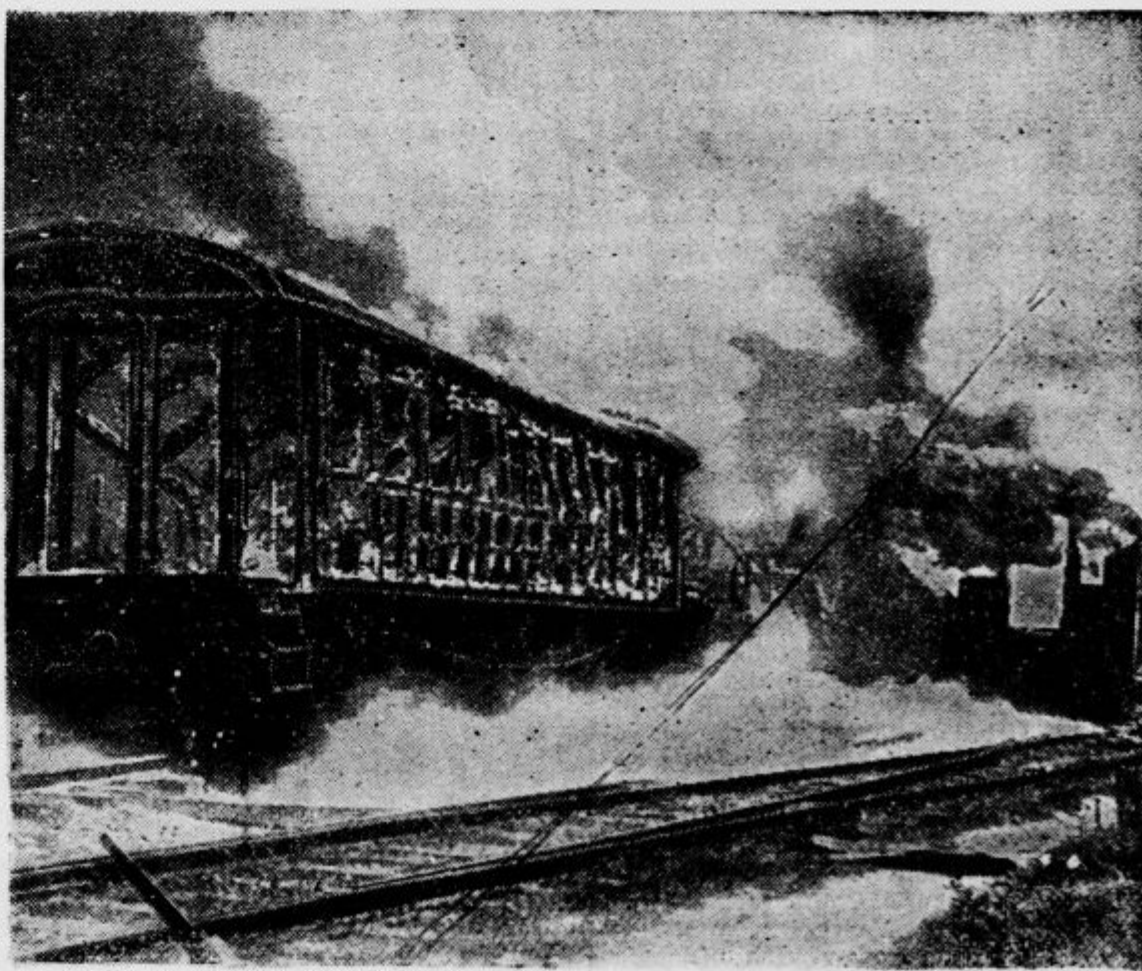
SLOVENKE PEREJO

svoje perilo z domačim milom. — To je

Hubertus

milo, ki lepše opere in dalj traja!

Grozote kitajsko-japonske vojne

Med enim zadnjih japonskih zračnih napadov na postajo Kiang ob železnici Peiping-Hankov je neki vlak zadel bomba. Ogenj, ki je nastal od tega, je uničil vse vagona

"JUTROVA" POSVETOVALNICA

Davčna

J. B., št. v. — Odlučba finančne direkcije, s katero Vam je priznana davčna olajšava za novo hišo v s. v. št. 152, je osnovana na določbi čl. 36 in 37 zak. o neposrednih davkih. Namesto osnovnega in dopolnilnega davka boste od te nove zgradbe plačevali za dobo 20 let samo 12 odstotno zgradarino brez samoupravnih dolič. Odmara za tekoče leto in tudi za del lanskega leta je pravilna, če se Vam zdi kosmata najemna vrednost letnih 4800 din primerna. Po čl. 36 zak. je kot stroške za vzdrževanje, upravo in amortizacijo odbiti od kosmate najemnine (najemne vrednosti) v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani in Novem Sadu 20 odstotkov, kar znaša v Vašem primeru 960 din, tako da služi za davčno osnovo čista najemna oziroma najemna vrednost 3840 din. 12 odst. zgradarina od tega znaša 460 din, 80 p ali okroglo 461 din. Davčna olajšava je torej v okviru zakonskih doličev v polnem obsegu upoštevana! —

Narodni iz P. — Čim nam sporočite svoj polni naslov, Vam na Vaše vprašanje odgovorimo obširneje. Da pa se ne boste vdajali brezplodnim nadam, Vam sporočimo že danes, da priznava finančna uprava takozvano davčno olajšavo v smislu zakonskih doličev samo za nove zgradbe in dele obstoječih zgradb, postavljenih z odobritvijo gradbenih oblasti. Za takšne zgradbe oziroma njihove dele je plačevati — kakor smo smiselno že zgoraj povedali — namesto osnovnega in dopolnilnega davka samo 6 odstotno 12 odstotno zgradarino brez samoupravnih doličev, 6 odst. zgradarina velja za nove zgradbe, ki so postale zavezane davku do 31. XII. 1931., 12 odst. zgradarina pa za nove zgradbe, ki so postale zavezane davku po tem roku. Plačevanja samoupravnih doličev se torej ne boste mogli ostrieti ne zlepa! —

R. I. K. — Mali obrtnik ste in kot tak pavšalirani, ali je pravilno, da plačate za isto obrt davek na poslovnih promet? Ali ni to v nasprotju s smislom pavšalnega davka? Zlasti in posebno, ker plačate tovarnarju, od katerega prejmete blago, prometni davek. — Vsi pavšalirani mali obrtniki so glede svojega obratovanja oproščeni plačevanja splošnega, toda ne skupnega davka na poslovni promet. Pravilno je, da obračunava Vaš dobavitelj skupni prometni davek od blaga, ki ga Vam po Vaših naročilih dobavlja, na ta račun, da Vas z njim obremenja. To blago tvori namreč samostojen davčni predmet, ki je zavezan skupnemu davku na poslovni promet. Takisto pa tvori samostojen davčni predmet tudi Vaši izdelki, od katerih morate po tar. postavki 476 kot proizvajalci plačevati 3,7 odstotni skupni davek na poslovni promet. Dvomimo, da bi se ne poslužili iste pravice, in da bi tega davka ne prevzeli na svoje odjemalce. —

F. D. B. — Radi zgradarino ste v večnem prepiru z materjo, ki ima do svoje smrti v hiši zgovorjen kot in pa še poseben užitek od hiše. Mat se vedno brani plačevati davek, Vi pa zopet menite, da se ta davek Vas ne tiče. Na čigavi strani je pravica? — Pred vsem je za takšne primere, ki žal niso redki, merodajna in obvezna odločba pogodba, ki jo še enkrat v vseh podobnostih kar najpogostejše proučite. Nedvomno bo v njo vnesena določba, kdo plačuje od dneva prevzema izročene posestve vse državne in druge davčine. Zakon o neposrednih davkih (čl. 33) pa določa, da plačuje zgradarino oni, ki uporablja zgradbo kot svojo (posestnik inmetnik), če pa gre za užitek ali naslaven zakup, uživalec, oziroma nasledstveni zakupnik. Do smrti pravica do užitka zgradbe je isto kakor užitek, samo da se v tem primeru ne plačuje davek na rente, marveč zgradarino. Kakorkoli naj že stvar premislite, moramo, uvažujoč vse stvarne momente, priti do zaključka, da je pravica na matrin strani. Zato Vam rano svetujemo, da ne tvegate pravde, ki je ne boste samo zgubili, marveč bo med materjo in sinom ustvarila neizbrisno stanje, ki lahko povzroči tudi propast družinskega imovina.

J. S., št. 1. — Skoro vse parcele ste posojali letos ponovno v ajdo, ki Vam je lani stajalo uspešno. Ves pridek k pa Vam je letos uničila dvakratna huda slana, tako da bo preostalo bilje, ki ste ga poželi, morda porabno le še za živinsko krmo. Ali je kakšen izglez za odpis davka in kaj naj v to s vrhu ukre ne? — Zakon veli, da se predpisani osnovni zemljinski davki odpisujejo v celoti ali deloma po tem, če in kolikor prizadejane letni škodo za več kot četrtino med drugim tudi mraz, (ki ga je istovetiti s slano), vihar, velika suša i. t. d., toda samo, če ni bilo prizadete le posamezne parcele, marveč le celotne. Kar obsežen kompleks je razumeti pod izrazom "celega krajine", tega kakor nikjer točno na naveda. Tudi posebna uredba o odpisu davka ob elementarni škodi iz leta 1923 tega nikjer ne pojasnjuje. Če imate pri roki Uradni list št. 118 iz l. 1928, proučite uredbo, ki je sveda tu v celoti ne moremo podati. Prosite za podporo banovino, ki Vam bo v okviru razpoložljivega kredita gotovo prikočila na pomoč, s prošnjo za odpis davkov pa po našem mnenju spričo pogojev, ki jih posiljate, znan, ne boste uspeli. —

F. N. L. — Davčni odbor Vas je letos obremenil z neobčajno visoko pridobitvijo, ki je pod nebelem pogojem ne boste zmogli. Tem manj, ker imate še za lansko leto obetane zaostanke, 30-dnevni pritožbeni rok, ki je potekel 19. t. m., ste radi boleznizamudili. Ali bi pritožba, če jo vložite po prteku pritožbenega roka, zavržena? — Zakon določa, da prekoračitev roka za največ 15 dni nima zakonskih posledic, ako se obenem z vloženo pritožbo opraviči s posebno važnimi razlogi. In ni dvoma, da bi bolezen n. bila važen razlog! Vložite torej potem pristojne davčne uprave takoj na reklamacijski odbor Dravske finančne direkcije v Ljubljani s 30 din taksiirano pritožbo, ki ji kot dokazilo po potrebi priložite zdravniško spričevalo. Če pa bi davčna uprava, pri kateri se predhodno informirajte, sprejela Vašo opravilno brez dokazila, kar se, če j referent uvidel, tudi zgodi, je za Vas tem boljše, ker si prihranite stroške in takso za zdravniško spričevalo. —

L. T. V. — Pritožiti se nam ravate proti odmeri pridobitve tako glede gostilniškega kot mešarskega obrata. Ali to lah-

ko storite z eno samo pritožbo? Kolikšna je taksa? — Zakon določa v čl. 133., da sme isti davčni zavezanec vložiti zoper več davčnih odmer eno pritožbo, če se mu je vročil tudi skupen odlok v teh odmerah. Ker ste po našem mnenju prav gotovo prejeli poseben plačilni nalog o odmeri pridobitve za gostilno in posebno obvestilo za mesarijo, morate tudi vsako odmero izpodbijati s posebno pritožbo, taksiirano s 30 din. —

I. C. C. — Češče imate posla z davčno upravo oziroma z njenim eksekutorjem, pa bi se radi seznanili z uredbo o eksekucijskem postopku radi neplačanih davkov. Kje bi jo dobili? — Z odobritvijo finančnega odbora narodne skupščine je izšla 19. XI. 1928, št. 145000 uredba o zavarovanju, pristisnem izterjevanju in neizterljivosti davkov, obsegajoča 100 členov. Uredba, ki je stopila v veljavo dne 1. I. 1929, je izšla v Službenih novinah št. 204 CI in v našem Uradnem listu št. 8 iz l. 1929. — Zgledite se pri županstvu, ki ima vse Uradne liste! —

Pravna

Družba z o. z. Lj. — Radi bi vedeli, ali jamčite tudi za razne davčne zaostanke družbe, katere družabnik ste in kako je s predmeti, ki ste jih družbi posodili. — Kot družabnik jamčite le z deležem in z obvezami v okviru pogodbe. Davčnih zaostankov niste dolžni plačati, kar ste tudi posodili kot oseba, lahko od nje terjate.

H. v. z. — Pri vas je bil nedavno sokolski pogreb in je bil župnik toliko nestrpen, da društvenega prapora ni pustil na pokopališču. Vprašate, kako daleč gre ta župnikova oblast in ali je bil upravičen, da izda tako prepoved. — Župnik ima gotovo diskrecijsko pravico, da pazi na pokopališču na mir in red. Nekateri uvidelni in pametni župni upravitelji se poslužujejo te diskrecijske pravice res diskretno, drugi zopet iščejo samo prilike, kako bi pokazali svojo oblast političnim nasprotnikom in se pri tem ne strajajo nikakih zlobnih sekatur. Po našem mnenju bi se bili morali pritožiti na sresko načelstvo zaradi neumestne prepovedi. Na ta način bi najbolje izvedeli, kako daleč gre župnikova oblast. On se namreč lahko z vsakim svojim ukrepom skrije za svoj nauk; menda vam je znano, da se da iz njega prav vse dokazati.

Maribor. — Zaročenec je razdeli zaročilo po sedmih letih in se poroči z drugo. Vprašate, kaj lahko ukrenete proti njemu. — Ako je razdeli zaročilo brez razloga in brez krivde z vaše strani, imate pravico terjati od njega povračilo resnične škode, ki ste jo imeli z nabavo stvari, katerih kot dekle ne potrebujete. Glede govorice, ki so nastale, imate odprto pot zasebne tožbe proti vsakomur, kdor je kaj žaljevala raznašal o vas. Tožba je mogoča samo v teku treh mesecev od dneva, ko ste izvedeli za žalitev, in to le, ako od dneva žalitve še nista pretekli dve leti. Drugih

sredstev proti nezvestemu zaročencu nimate, ako je dejanski stan tak, kakor ste ga sami popisali.

V. F. v. Lj. — Pred devetimi leti ste vstopili v neki red, pa ste po preteku dveh let izstopili, ker niste čutili veselja do tega poklica. Pri izstopu pa si je družba pridržala od vaše dote din 7000 in perilo ter obleko v vrednosti din 1000. Po daljšem obotavljanju z vaše strani in po prigovarjanju s strani družbe ste končno privolili in podpisali predložene listine, ker so vam menda grozili, da sicer sploh ne morete izstopiti iz reda. Pravite, da so izbrali vašo nevednost in duševno stisko, kar je zelo verjetno. Šele čez pet let ste slučajno izvedeli od neke svoje znanke, da so nji vrnil ves denar, perilo in obleko. Nato ste družbo terjali, pa niste dobili odgovora, vložili ste l. 1937. tudi tožbo, pa ste jo izgubili. Ni vzrok v pomanjkljivo sestavljeni tožbi, marveč v tem, da so vaše zahteve iz naslova zmotne zastarele v treh letih. Obnoviti bi se stvar dala, ako bi tožili predstojništvo, da vas je na nepošten način pripravilo do tega, da ste se odpovedali svoji doti. To bi bila pa že kazenska zadeva in breme dokazovanja nosite vi. Reda ne morete tožiti, ker ni živa oseba, ki bi bila lahko kaznovana, pač pa bi morali tožiti osebo, s katerimi ste se pogajali. Mislamo, da je stvar za vas izgubljena, kajti priči za svoje trditve ne boste mogli dokazati. Stvar ni bila zavežena na sodišču, temveč je zastarela, in sodišče ni moglo preko tega dejstva, naj so bile vaše navedbe še tako resnične.

F. S. R. — Vaši tački je umrla sestra, solastnica nekega posestva. Umrla nima po vaših navedbah nobenega drugega sorodnika. Vprašate, kolika dediščina pripada vaši tački. — Ako je slednja edini živeči sorodnik umrle, potem pripade vaši tački vsa dediščina po umrli sestri. Pišete, da je umrla sestra omožena. Ali nje mož še živi? Zapuščinska obravnava se je morala že vršila, ali pa se bo v kratkem. Ne navajate, da li je pokojnica zapustila oporoko. Povprašajte pri pristojnem sodišču glede zapuščinske obravnave.

S. M. R. — Kakor razumemo vaš dopis, je vaša sedaj že 18 let stara hčerka izgubila draginskega doklada, ko je pred dvema letoma izstopila iz meščanske šole. Ker pa ni dobila primerne službe posesta zidaj gospodinjstvo šole šolskih sester v Mariboru. — Po našem mnenju gre vaši hčerki zopet draginskega doklada. Vložite prošnjo na finančno direkcijo, priložite potrdilo, da se vaša hčerka še živi.

R. K. v. Lj. — Državni namestnik je kot upokojenec pristojen v kraj svojega zadnjega službovanja. Javite nam, kako predstojniki vašega mesta, ki še ni upokojen, tolmacha to zadevo.

Opomba: Nekateri vpraševalci nam pošiljajo vprašanja ob koncu tedna in žele, da bi imeli odgovore že naslednje nedelje. To je tehnično nemogoče. Nekateri odgovori zahtevajo vrhu vsega še podrobnejše proučevanje. Kar je doslej še izostalo, pride prihodnje na vrsto.

ŠAH
Mesec dni samo nas še loči od turnirja osmih najboljših šahistov sveta, ki se bo vršil v Amsterdamu in drugih holandskih mestih. Čeravno so zadnje čase glasovi o tem turnirju nekoliko utihnili, poročajo iz Holandskega, da so priprave zani v polnem teku in da se bo turnir vsekakor v redu vršil.

Pač pa poročajo nekateri časopisi iz Prage o odpovedi druge važne šahovske prireditve. Prav v kratkem bi namreč po pogodbi moral Flohr položiti kavčico 500 zalit dolarjev za match s svetovnim prvakom dr. Aljechinom, ki naj bi se prihodnje leto vršil na Češkoslovaškem. Sedaj pa so bile priprave za ta match radi političnega položaja ustavljene in ni misliti, da bi se v zgodnjem času obnovile. Flohr sam se še vedno mudi v Sovjetski Rusiji, kamor je odpotoval že pred tremi meseci.

Termin za šahovsko olimpiado, ki bo prihodnje leto v Buenos Airesu, je bil na željo nekaterih evropskih držav prestatljen s pomladi na julij. Svojo udeležbo je doslej prijavilo za 34 držav. Med njimi so seveda vse južnoameriške države in večina srednje-ameriških, dalje Kanada, Avstralija, Palestina, iz Evrope je doslej prijavljenih 16 držav, med njimi baje tudi Jugoslavija. Pričujejo se najmanj 6 nadaljnjih prijav, predvsem močnega svetovnega prvaka USA ter novega člana FIDE, Nemčije.

V Nemčiji so v teku velike tekme med šahovskimi reprezentancami nemških mest. 40 najboljših mestnih reprezentant po 8 mož je bilo razdeljeno v dve skupini, vsaka od teh pa vpeto v dva razreda. Prva skupina je tekmovala od 10.—12. septembra v Frankfurtu a. M. v prvem razredu s 14 reprezentancami je zasedel prvo mesto München, drugo Mannheim, tretje Dunaj. V drugem razredu (6 reprezentant) je zmagal Linc. Druga skupina bo tekmovala v oktobru v Berlinu, zmagovalci iz obeh se sestanejo potem v finalu.

Francosko prvenstvo v Nici je osvojil že tretjič Gromer z 9 in pol točkami iz 11. Razdelili je sicer prvo mesto v turnirju s Razmanom, toda po Bergerjevem sistemu je bilo njemu priznano prvenstvo. Tretji je bil Gotti, četrti Kan, peti Gibaud. Mednarodni glavni turnir, ki se je vršil istočasno, je prinesel zmago Opočenskemu s 7 in pol točkami iz 9. Drugi je bil Irec Reilly.

V založbi knjigarne A. Neubert (Praga, Hybernka 12) je izšla nova knjiga »Šahista začatečnik«. Avtor ji je prof. K. Zmatlik. Kakor že naslov knjige pove, je namenjena začetnikom v šahu, ki pa jih na originalen način, z mnogimi partijami in diagrami, uvaja tudi v znanje moderne teorije otvoritev in končnic. Knjiza ima nad 200 strani, stane pa broširana 18 Kč.

Turnir za prvenstvo Sovjetske Rusije, ki bi se moral vršiti jeseni, je preložen na prihodnje leto. Predtekmje za turnir so se vršile že v juniju v Leningradu ok. Kijevu. Za one mojstre, ki se jih niso mogli udeležiti, se vrši sedaj še v Moskvi izločilen dvokrožen četvermatch. Ob polovici vodi v njem Razorin, sledita Alatorcev in Rjumin, na zadnjem mestu pa stoji Kan.

V Örebro na Švedskem se je vršil koncem avgusta tradicionalni turnir za prvenstvo nordijskih zemelj, ki so se udeležili švedski, finski, danski in norveški zastop-

Lepa narodna svečanost v Slovenjem Gradcu

Proslava 20 letnice Jugoslavije in 30 let NSZ

Slovenjgradec, 20. septembra
V nedeljo dopoldne je priredila slovenjgraska podružnica Narodne strokovne zveze proslavo 20-letnice Jugoslavije in 30-letnice NSZ. Proslava je bila lepa manifestacija obmejnega narodnega delavstva.

Po promenaednem koncertu pred mestno hišo so se začele zbirati množice delavstva v kino-dvorani hotela Goll, ki je bila kmalu popolnoma napolnjena. Dvorana je bila okrašena z državnimi trobojnicami, kite svežega cvetja pa so obdajale sliko kralja Petra II. Proslavo je otvoril predsednik g. Bogdan Pušenjak, ki je pozdravil vse prisotno delavstvo, posebno pa zastopnike podružnice gđ. Francka Hafner iz Jesenic, g. Vladimira Kravosa iz Maribora, g. M. Markarja iz Mežice, g. Cesarja iz Črne, zastopnike Sokola g. Serajnika, CMD in SPD g. Germovška, Obrtnega društva g. Verčnika, legije koroskih borcev g. Druškoviča, Korosko kolo župe in SK. »Mislinja« g. Vinka Čajkoviča. Nadalje je izrazil neomajno udanost in zvestobo našega obmejnega narodnega delavstva vladarju kralju Petru II. Med navdušenimi ovacijami za kralja in Jugoslavijo je nato mestna godba zagrila državno himno.

Zatem je spregovoril o 20-letnici Jugoslavije g. Bogdan Pušenjak. V svojem govoru je nanizal zgodovino borb našega naroda za Jugoslavijo ter prikazal veliko delo, ki ga je naša država v teh dvajsetih letih izvršila. Izven vsake diskusije stoji za nas vprašanje narodnega edinstva, kajti mi se

iz nekega dnevnika in da je zanimiva, zaradi nauka, ki ga more vsako bistro oko v njem zaslediti:

Curib, 4. septembra: Varšava 83.115, Amsterdam 238.35 Berlin 176.45, Beograd 10.03, Praga 15.246, Milan 23.32, Bruselj 74.5750, København 94.8450, Budimpešta 86.550, Oslo 106.195, Chicago 4381.01.

Da dokažemo temu gospodu, da je naš klub »Metla« vzgojil že lep kader bistrih oči, ki se ne vstrajajo niti suhoparnih gospodarskih številk, jo prinašamo danes v našem kotičku. Rešitve naj s pošljejo, napisane na dopisnici s pripombo »Uganika kluba Metla«, do petka (poldne) na uradno »Jutra« v Ljubljani. Zreb bo razdelil med tiste, ki bodo nauk tečajnice pravilno rešili, nekaj lepih knjižnih nagrad.

Premikalnica

Ni bila težavna rešitev naše nedeljske premikalnice, same nekoliko potrpljenja je bilo potrebnega pri kombiniranju. Temu primerno se je tokrat odzval prav lepo števil reševalcev, ki so vsi do zadnjega rešili premikalnico prav. Rešitev izgleda takole:

p o v a b i m
k a m e n a r
p o l j o p r i v r e d a
j e g l i c
m e d i o b n i k
k r a v a j a d o l i n a
k o n d o r

Veljevo — Beograd — Maribor.
Zreb je izbral tel. nagradence: Šmid Angela, Celje, Narodni dom, prejem roman »Pater Kajetan«, Domicelj L. Ljubljana, šubičeva 9 prejme roman »Tigrovi zobje«, Hlebanja Josipina, Jesenice, Aljezeva 12, prejme »Roman treh srec, Fabrice Angela, Zagreb, Primorska 29, II. prejme roman »Blagajna v ilitega vojvode«, Preh Vladimir, Split, Jerina ul. 3., I. dobi roman »Misterija«.

Piro Alojzij, Novo mesto, Kandijška c. 7. K. n. d. Mihael, Ljubljana Devinska c. št. 5, Grušovnik Cilka, Sv. Lenart v Slov. gor., Brezovšek Adolf, Vransko in Durja Marija, Venezia, Marghera via Paolucci 62 dobijo vsak po eno knjigo revije »Življenje in svete«.

R A D I O

Podrobne sporede vseh evropskih radijskih postaj in obilo zanimivih branj dobit v tedniku za radio, gledališče in film »NAŠ VAL«, Ljubljana, Knaflijeva ul. 6

Nedelja, 25. septembra
Ljubljana 8: Vesel nedeljski pozdrav (plošče). — 8:15: Citraški dueti (gg. Hebein in Mezzoliti). — 9: Napovedi, poročila. — 9:15: Operetni venčki (plošče). — 9:45: Verski govor (dr. C. Potočnik). — 10: Prenos iz stolnice. — 11: Otroška ura: zvočna slika Mlada Breda. — 11:30: Jožek in Ježek ter plošče. — 12:30: Radijski orkester. — 13: Napovedi, poročila. — 13:20: Radijski orkester. — 17: Kmet. ura: O trzavi (g. Vladimir Kuret). — 17:30: Fantje na vasi pojo narodne, vmes igra šramel »Mumček«. — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura: Jugoslovan kamen za ceste in zgradbe. — 19:50: Klavirski koncert (g. Zlatko Demšar). — 20: Vesel nedeljski pozdrav (plošče). — 20:30: Koncert operne glasbe. Sodelujejo ga. Mila Kogejeva, g. Jean Franci in Radijski orkester. — 22:

Besede pomenijo:
Vodoravno: 1. število, 5. sport, 9. žensko ime, 10. razbojniško dejanje, 11. zelena pokrajina, 12. topla, 14. tropška žival, 16. posoda, 18. zgodovinski zapislek, 20. vulkanska masa, 22. sadje, 23. število, 25. plazilka, 28. književnik, 31. žensko ime, 33. turški državnik, 35. vojaška jedinica, 36. okras in obrambno sredstvo nekaterih živali, 37. afriška reka, 38. gora pri Beogradu, 29. turško mesto.

Navpično: 1. orožje, 2. števniki, 3. črevo, 4. temperatura, 5. nasoglasje, 6. del mesta, 7. poljski državnik, 8. žensko ime, 13. vrsta kamenine, 15. ptica, 17. evropska prestolnica, 19. del obraza, 21. del Ljubljane, 23. mesto v CSR, 24. znamenka toaletnih potrebščin, 26. grška boginja, 27. hunska kralj, 29. pritok Drine, 30. evropska prestolnica, 32. nasprotno od star, 34. starodavno dalmatinsko mestoce.

Rešitev križanke št. 44

Vodoravno: Soliman, boter, ep, Pat, ge, mora, Emil, Ikar, razbi, Abesinja, ml, lda,

zavedamo, da edino v močni, nedeljivi državi si bo naš delavec priboril tisto mesto, ki mu po njegovi veliki vlogi in vrednosti pripada. Nato je govornik podal razvoj socialne zakonodaje v zadnjih dvajsetih letih ter se končno spomnil bratskega češkoslovaškega naroda.

O 30-letnici Narodno strokovne zveze je govoril okrožni tajnik g. Vladimir Kravos iz Maribora. Podal je historiat velikih narodnostnih borb našega delavstva pred svetovno vojno, ki so dovedle l. 1908. do ustanovitve lastne narodne strokovne organizacije. Ako so bile te narodne organizacije pred 30 leti živa potreba našega delavstva, čutimo isto potrebo tudi danes. Le v slogi in enotnosti je moč našega nacionalnega delavstva, ki se mora posebno danes strinjati okoli svojih nacionalnih strokovnih organizacij.

Toplo pozdravljena je nato spregovorila o ženski v delavskem pokretu gđ. Francka Hafnerjeva iz Jesenic. Zanimiva in temperamentalna izvajanja so bila deležna navdušenega odobravanja. V imenu koroskega nacionalnega delavstva je pozdravil proslavo v izklesanih besedah g. Mlakar iz Mežice, nakar sta bila predvajana kulturna filma »Borski rudnik« in »Slapovi Krke«. Po kratkem zaključnem govoru predsednika g. Bogdana Pušenjaka je bila s himno »Hej Slovenie« ta veličastna proslava končana. Večer je bil v vseh prostorih Sokolskega doma družabni večer, ki je bil nad vse pričakanje krasno obiskan.

Napovedi, poročila. — 22:15: Reproduciran koncert plesne glasbe.

Beograd 20: Narodna glasba. — 21: Lahka godba in ples. — **Zagreb 20:** Ruske pesmi. — 22:20: Lahka glasba. — **Praga 19:30:** Program po napovedi. — **Varšava 21:** Zabaven spored. — 22:30: Lahka in plesna muzika. — **Sofija 18:** Orkester in plošče. — 19: Prenos opere iz Nar. gledališča. — 21:45: Lahka in plesna muzika. — **Dunaj 12:** Orkester. — 16: Lahka godba. — 18:20: Chopinov koncert. — 20:10: Pester glasbeni spored. — 22:30: Ples.

Ponedeljek 16. septembra
Ljubljana 12: Glasbene slike (plošče). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:20: Šramel kvartet »Štirje fantje«. — 14: Napovedi. — 15: Vskakemu nekaj (plošče). — 18:40: Poglavlje o ženski biologiji (ga. Božena Zajc-Lavričeva). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura: Zgodovina in pomen narodnih taborov 19:50: Zanimivosti (g. M. Javornik). — 20: Koncert Radijskega orkestra. — 21: Prenos Janáčkov Glogaiske maše iz Prage. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Koncert Radijskega orkestra.

Beograd 17:05: Narodna glasba. — 20: Lahka glasba s plošč. — 22: Ples. — **Zagreb 17:15:** Koncert orkestra. — 20: Prenos iz Beograda. — **Praga 19:30:** Program po napovedi. — 21: Koncert češke glasbe. — **Varšava 21:10:** Pester glasbeni spored. — 22: Lahka godba s plošč. — **Sofija 18:** Odlomki iz zvočnih filmov, orkester in p. tje. — 19:45: Simfonični koncert. — 20:45: Nadaljevanje koncerta. — 22: Lahka godba. — **Dunaj 10:30:** Lahka godba s plošč. — 12: Orkestralni koncert. — 16: Vesela muzika. — 18:20: Vojaška godba. — 20:10: Koncertni večer. — 22:30: Lahka in plesna glasba. — 12: Nočni koncert.

Torek 27. septembra
Ljubljana 12: Polke, valčki in koračnice (plošče). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:20: Koncert Radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 19: Pisan spored Radijskega orkestra. — 18:40: Kakšen pomen za življenje ima nauk o značaju (prof. E. Hrovat). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura: Jugoslovanška povojna književnost. — 19:50: 10 minut zabave. — 20: Sattnerjevi dvospevi. Izvajata gđ. Polka Zupanova in ga. Lida Kalin-Vodralova; pri klavirju prof. M. Lipovšek. — 20:45: Koncert Radijskega orkestra. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Prenos glasbe iz kavarn »Nebotičnik«.

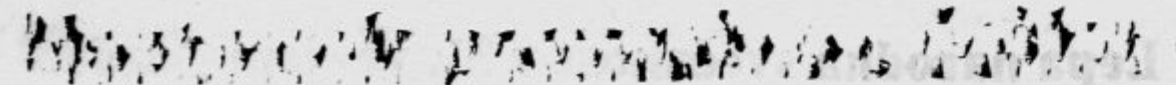
Beograd 16:45: Narodna glasba, orkestralne skladbe in plošče. — 20: Narodne pesmi in napovedi. — 21:45: Nadaljevanje koncerta. — 22:15: Lahka glasba. — **Zagreb 17:15:** Lahka godba orkestra. — 20: Mešan koncertni spored. — 22:15: Lahka godba. — **Praga 19:15:** Program po napovedi. — **Varšava 21:10:** Poljska kmečka svažba. — 22:20: Lahka glasba s plošč. — **Sofija 18:50:** Lahka godba orkestra, klavirske skladbe in petje. — 20:35: Ruke romane. — 21:15: Lahka glasba. — **Dunaj 10:30:** Vesela muzika. — 12: Komorni orkester. — 16: Lahka godba. — 17:10: Koncert orkestra. — 18:15: Plošče. — 19: Pesni in balade. — 20:10: Pester spored. 21:15: Pevska ura. — 22:30: Lahka glasba. — **B. rlin 19:** Prenos Beethovne opere »Fidelio«. — 22:30: Lahka glasba. — 24: Nočni koncert.

Križanka št. 45

1	2	3	4	5	6	7	8
9			10				11
12		13			14	15	
		16			17		
18	19				20		21
23	24				25	26	27
	28	29		30			
31	32			33			34
35				36			37
38					39		

at, Igor, vime, da, Eda, as, anoda, Grana.

Navpično: Ob, lopar, meter, ar, Semiramida, pok, gib, Rade, mati, biga, sirena, navada, Jama, ar, ad., delikatesa, vid.

Strahotna drama, ki se odigrava te dni pred našimi očmi, je ena izmed zgodovinskih faz tisočletnega trenja med Slovani, ki čuvajo svojo pradedovsko zemljo, in med pritiskom nemške sile, ki si hoče za vsako ceno utrditi pot na vzhod. V tej nekaki borbi, ki je v prejšnjih vekih za Nemci stala vsa Evropa, so podlegli polabski Slovani, Slovani ob Odri in nemstvo se je bližalo Visli, koje ustje jim je bilo že padlo v oblast. Obilno je k uspehu seveda pripomoglo tudi davno prokletstvo slovan-ske nesloge, ki je v zgodovini naših rodov nekaj stalni činitelj in pomagač tujemu pritisku.

Vsi ti in drugi činitelji so pripomogli, da te dni padajo meje politične tvorbe, ki je najstarejša v Evropi. Ko francoski narod še davno ni bil izoblikovan in ob meje Francije niti v Pirenejih niti ob Renu niti ob Atlantskem morju, niti v Provansi še dolgo niso bile začrtane, ko na britanski obali še ni bil pristal Viljem Osvajalec, da da britanskemu otočju politično osnovo, na kateri se je šele veliko kasneje razvila politična tvorba Velike Britanije, ko je nemški Karel Veliki udaril komaj prve temelje za bodočo Avstrijo, ko Nemčija in Italija še nista imeli nikakršnih določenih meja — je v Srednji Evropi že trdno stal značilni četverkotnik Šumava—Krušne gore (Sudeti) — Krkonos — Češkomoravska visoka planota. Zgodovinsko dejstvo najzastarejše, najčistiljivejše in najdaljotrajnejše meje na evropski celinii in daleč na okoli

manizacija že močno napredovala. Celo v notranjih, strnjeno čeških krajih so bili že znatni nemški otoki. Vlada kralja Karla IV. sicer ni ustavila pritoka naseljenecv, ker so pod Češko tedaj spadali še pomembni kraji Braniborske in Pomorjanske — Berlin je bil takrat pokoren Pragi —, zavr-la pa je pomenevanje češkega življa in mogočno dvignila češko narodno zavest. Nemški cesar Karl IV. sam je bil zaveden Čeh, ki je v Prago poklical celo glagolja-še, da bi tudi v cerkvi uvedel narodnega duha. Priseljenci so se v tej dobi močno odtujili nemstvu, osobito ker so se smatra-li politično za državljane češkega kralje-stva in nemško cesarstvo ni več uživalo ni-kakega ugleda. Češki življenj je bil od vrh tega kulturno toliko krepak, da je z lahko-to spravil pod svoj vpliv priseljene Nemce. Tuji doseljenci po mestih so se poslovanja-li postopoma in nemški priliv ni mogel več širiti germanizacije. Vendar boji med doma-čini in priselci niso prenehali.

V ta položaj je posegel husitski pokret in v toku XV. in XVI. veka zaključil proces poslovanja mest na Češkem in Morav-skem. Tudi položaj na kmetih se je močno zboljšal. Slaba stran husitskih bojev pa je bila ta, da se je v sedmih zmagovitih bit-kah in v treh velikih pohodih razredčilo če-ško prebivalstvo. Odpornost češkega življa je bila izpodkopana tudi z reformacijo, kaj-ti husiti so se versko kmalu navezali na pro-testante. Pomenevanje je zopet napredo-valo s priseljevanjem in nekdanje čisto če-

Zadnji val potujčevanja je nastopil v do-bi industrializacije, ko so nemška industrij-ska mesta privlačila češki prebetele in ga v velikem obsegu pomenevala. Ta proces je bil z velikim naporom nekoliko oviran, tra-jal pa je v večji ali manjši meri vse do osvobodjenja.

Po prevratu, ko je odpadla germanizaci-ji podpora Dunaja, so padale trdnjave po-

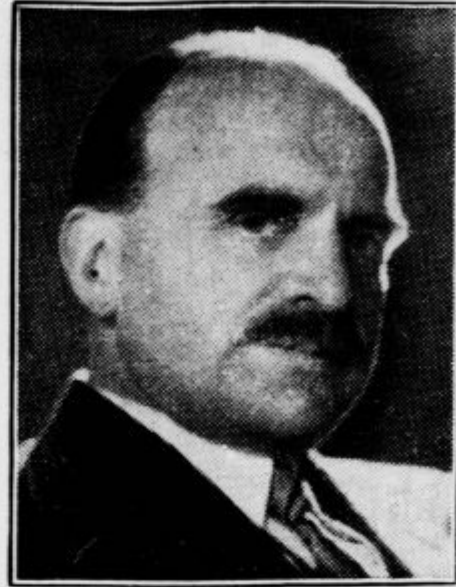
nemčencev druga za drugo: Brno, Igla-va, Moravska Ostrava, Prachatice, v drugih je pridobil češki element trdne pozicije.

Nova dva češkoslovaška ministra

Dr. Stanislav Bukovsky, minister brez portfelja, starosta ČOS

Dr. Peter Zenkl, minister brez portfelja, primator Prage

Iz spominov starega goriškega vzgojitelja

Nadučitelj Ivan Zorn je praznoval 80-letnico rojstva

Gorica, 23. septembra
Pod Sv. Goro, katero stražita svetovno- znana hriba, na desni Sv. Gabrijel, na levi pa Sabotin, leži prijazna in čedna vas Sol-kan (sedaj del goriškega mesta). Vsi bož-jepotniki prav dobro poznajo ta kraj. V tej največji vasi na Goriškem uživa zaslu-ženi pokoj po 46letnem službovanju osem-desetletnik g. Ivan Zorn. Spomini tega uglednega in zaslužnega vzgojitelja so tako zanimivi, da pač ne bo odveč, če se ne-koliko pomudimo ob njih.

Ivan Zorn se je rodil v Prvačini, v lepi vasi sredi vinorodne Vipavske doline, dne 21. septembra 1858. Početne šole je obiškoval v domači vasi, kjer mu je bil učitel-j njegov stric, pokojni Anton Zorn, oče poznejšega goriškega knezadškofa dr. Alojzija Zorna. Druge šole je obiskoval v Gorici in v Kopru, kjer je izvršil zrelostni izpit z drugimi 40 učiteljskimi vrst-komcem julija 1880.

Tedanji deželni šolski nadzornik vitez Anton Klodič je ustanovil nekaj let prej učiteljske v Kopru za dijake vsega takrat- nega Primorskega, to je za Goriško, Trst in Istro, torej za Slovence, Hrvate in Ita-lijane. Prva učiteljska služba je bila pod- deljena g. Ivanu Zornu in Kamenjah pod svim Čavnom na Vipavskem, kjer je tak- rat kaplanoval njegov brat g. Hilarij Zorn, ki je privatno študiral bogoslovje vede ter postal doktor bogoslovja in po- znejši dolgoletni profesor verstva na realki v Gorici.

Iz Kamenj je bil prestavljen leta 1882. v Gabrije onkraj Ajdovščine, leta 1883. pa v staro mesto Sv. Križ pri Ajdovščini kot nadučitelj-voditelj na ondotno dvorazred- nico. Šolskega poslojpa tedaj ni bilo, am- pak poučevalo se je v dveh privatnih majhnih sobah. Toda s podporo tedanjega veljavnega župana g. Filipa Trpina je do- segel toliko, da se je že čez par let (1885.) priredilo v razvalinah starega zapuščenega gradu grofov Attemsov novo, lepo šolsko poslopje s tremi šolskimi sobami in učite- ljevim stanovanjem. G. nadučitelj je takoj urenil zapušteni šolski vrt, kjer je učil učen-ce iz semen vzgojevati divjake, zlasti črešnjeve, jabolčne in hruškove, jih oskr- bovali in cepiti ter jih je potem cepljene med učenec razdeljeval. Tako se je v bliž- nji okolici množilo sadno drevje. Da mu je bila šola prva skrb, se razume po sebi. Zato pa je tudi bil vedno deležen ugodne kritike pri takrat običajnih krajevnih učiteljskih konferencah, ki jih je bil uvedel tedanji nadzornik France Vodopivec. V za- konu je bil g. nadučitelj popolnoma srečen. Imel je tri sinove in hčerko. Najmlajši sin in hčerka sta umrla že v nežni mla- dosti, starejši sin Avgust, ki je študiral realko ter je bil uslužben pri deželnem od- boru v Gorici, je umrl v vojni ter je po- kopan kot vojak v Pordenonu v Furlanji, drugi sin Emil pa je učitelj v Krškem ob Savi.

Leta 1894. se je preselil g. jubilan- ta lastno prošnjo na dvorazrednico v Vrtojbo pri Gorici, kjer je služboval, razen štirih vojnih let in dveh let na šestrazrednici v Solkanu, celih 32 let, torej do 1. novembra 1926. Ob njegovem prihodu v Vrtojbo tudi ni bilo šolskega poslojpa. Pouk se je vršil v dveh zasebnih tesnih sobah. Treba se je

bilo spet pobrigati za ustanovitev novega šolskega poslojpa. V ta namen je g. nad- učitelj tudi deloval in sicer pisмено in us- no v zvezi z županstvom in uspeh ni izo- stal, kajti že leta 1900. je zrasla krasna nova šola poleg ceste, nekako v sredini med obema občinama, med Gornjo in Dol- njo Vrtojbo. G. nadučitelj si je takoj ure- dil šolski vrt: en del za zelenjavo, drugi del pa za gojenje in cepljenje divjakov. Sploh je učil učenec po istem načrtu kakor prej v Sv. Križu na Vipavskem ter je raz- deljeval med učenec cepljena drevesca. Voja je sicer vzela mnogo plemenitih dreves, ki so bila vzgojena v šolskem vrtu, toda nekaj jih je še vendarle ostalo in ljudstvo mu je bilo zato zelo hvaležno.

Pojavila se je tudi na Goriškem trna us, ki je delala po Vipavskem in v Brdih veliko škodo. Cele vinograde je uničila. Zato je g. Zorn zasadil v šolskem vrtu ne- kaj divjih ameriških vinskih trt, kakor n. pr. portalis, rupestris, solonis, katerim ni trna us škodovala. Na te divje trte je učil učenec cepiti domačo trto v oko in v oko s prerezano piščalko. Ta način ceplje- nja se je kmalu potem razširil po goriški okolici, po Vipavskem in v Brdih, kajti dobremu cepivcu se je na ta način ceplje- nja prišlo 90 do 95 odstotkov cepljenih trt. To vrsto cepljenja je iznašel kmet Ko- zna Zorn iz Vrtojbe. S podporo županstva in nekaterih za napredek vnetih mož je g. jubilan deloval na to, da se je usta- novila in otvorila v Vrtojbi v šolskem letu 1921-22 obrtno-nadaljevalna šola in sicer za moški in ženski oddelek, ki je pod nje- govim vodstvom prav dobro napredovala, kar so pričale obrtne razstave ob zaključ- ku vsakega šolskega leta. Dalje se je g. Zorn prizadeval s podporo naprednih čini- teljev, da se je ustanovil v Vrtojbi leta 1922. kmetijski tečaj, katerega je obisko- vali šoli odrasli kmetiči mladeniči in ka- terega vodstvo so šolska oblastva tudi po- verila njemu. Tako ni bilo tedaj na Gori- škem vasi, kjer bi bile kakor v Vrtojbi tri različne šole: ljudska, obrtna in kmetijsko nadaljevalna šola. Za slednji dve se je po- zneje sezidala nova, moderna šolska stavba. Pouk v teh treh skupinah se v vasi še vedno nadaljuje.

Že leta 1898. (štiri leta po prihodu v Vr- tojbo) je Zorn ustanovil prekoristno dru- štvo za zavarovanje goveje živine, ki se vedno lepo napreduje ter je že marsika- teremu kmetovalcu pomagalo, da si je na- bavil drugo živinico namesto poginjenega. G. Zorn sam je bil društveni tajnik do svojega odhoda iz občine. Društvo se še vedno s hvaležnostjo spominja svojega ustanovitelja ter ga je letos na velikonoč- ni ponedeljek odbor povabil v Vrtojbo na skromno praznovanje 40letnice ustanovitve društva, da se mu je lahko še posebej za- hvallil.

Želim, da bi g. jubilan še dolgo užival zaslužni pokoj, kajti ljudstvo se ga pov- sod, kjer je služboval, s hvaležnostjo spo- minja kot svojega vsestranskega dobrotni- ka. Značilno je dovolj, da g. jubilan ni prekinil šolskega pouka zaradi bolezn niti en dan v vseh svojih 46 službenih letih ter je stopil v stalni pokoj zdrav in čvrst te- lesno in duševno.

Ena cesta, toda dva cestna odbora

Kako se razvija delo na cesti Novo mesto—Krško

Krško, 24. septembra
Dejstvo je, da so v vsej Sloveniji naj- slabše ceste na Dolenjskem. Naj le opi- šemo razmere pri banovinski cesti Novo mesto — Kronovo — Šmarjeta — Skoci- jan — Zameško — Smednik — Krško. Ta cesta je razdeljena v delokrog dveh cest- nih odborov. Pod novomeški cestni odbor spada cesta do vasi Zalog pri Skocijanu, dalje pa pripada krškemu cestnemu odbo- ru. Primerjali bomo dela obeh cestnih od- borov, sodbo naj izrečejo drugi.

Na cesti, ki spada pod novomeški od- bor, takoj opazimo, da nikjer ne ovira prometa cestni pesek, ki so ga napeljali za Jesensko posipavanje ceste; povsod so v razdalji približno 100 metrov na cestnem robu napravljene 4 metre dolgi in meter široki prostori, na katerih je nasut gram- oz. Vozniki se lahko umikajo drug dru- gemu. Na tem cestnem območju je pri št. Petru pri Novem mestu zelo nevaren ov- nek, nesreča se je tam prej zelo lahko zgo- dil, še posebno ker je živa meja ovirala razgled in lesena ograja je bila že napol podrt: pri karambolu je voznik lahko zletel v 5 metrov globok jarek. Ta del ceste so za okrog 60 cm dvignili in napravili močno leseno ograjo. Pri gradu Otočec so na nekaj mestih cesto razširili s tem,

da so odsekali dva metra brega. Na cesti Kronovo—Šmarjeta so ostre ovink 3 do 4 metre preložili in cesto zravnali. Nekako pol kilometra pred Šmarjeto sta bila po- sebno nevarna ovinka. Enega so odstranili na ta način, da so v dolžini več ko 100 metrov naredili novo cesto. Pri drugem ovinku so cesto razširili za okrog dva metra in med obema ovinkoma naredili nov betonski most. Ker so na tej cesti po- nekod ob neurjih hudourniki delno pre- pravili cesto in jo poškodovali, so na takih mestih položili hiter odtok vode. Tudi v Šmarjeti so cesto razširili in položili v okrog 100 metrov dolg kanal cementne ce- vi. V vasi Zalogu je napravljen nov žele- zobetonski most čez potok Raduljo, kate- rega nosilnost je 36 ton. Okrog 300 me- trov ceste v neposredni bližini te vasi so dvignili in en meter in na tem kraju na- pravili dva mosta, da voda ob poplavi hit- ro odteče. Prej je potok Radulja vedno preplaval ta del ceste, zdaj je nevarnost odstranjena za vselej. Od teh mostov dalje so cesto za en meter razširili v dolžini 300 metrov, vse do območja krškega cest- nega odbora.

Dela na cesti, ki spada pod območje kr- škega cestnega odbora, so v primeru z deli

novomeškega cestnega odbora malenkost- na. V Zakrakovju nekaj kilometrov pred Veliko vasjo so na treh mostovih popravili ograje, ker so bile prejšnje podrti, in na- redili nove betonske stebre z železnimi drogovi: vse to je narejeno preozko. Pri Krškem so cesto nanovo posuli, toda s pre- debelim peskom. Poleg tega so napravili še nekaj manjših reči, druga dela pa od- lagajo.

Potrebno bi bilo, da krški cestni odbor začne z resnim delom na več mestih. V Skocijanu že delj časa govorijo o potrebi vstavitve cementnih cevi ob hišah Globevn- nika do Ločeta: v 50 metrov dolgi jarek bi bilo treba dati cementne cevi in jarek zasuti. Ker je cesta zdaj preozka za pro- met, bi bila potem dovolj široka, voznja po bregu navzdol ne bi bila nevarna. Za to delo je bil že trikrat komisijski ogled. Prestarna cesta iz Skocijana v Bučko v Logičah dela že dolgo preglavice cestne- mu odboru. Dvakrat je bila že na kraju samem komisija in napravili so načrt, da se strmemu klancu izognejo na ta način, da cesto razširijo in napravijo velike ser- pentine. Za to delo so dobili od banske uprave 30.000 din podpore. Nekaj denarja so porabili za nabavo gramoza, z delom pa niso pričeli. Na cesti pri Stari vasi je nujno potrebna vstavitev cementnih cevi čez cesto, da se enkrat za vselej prepre- čijo poplave, ki nastajajo od hudournikov. Tudi bi bilo potrebno na onem mestu ce- sto razširiti v dolžini okrog 200 metrov. Četudi je bil tam že dvakrat komisijski ogled cestnega odbora, ni še ničesar na- pravljene. V bližini vasi Čučje mlake preplavi najmanjša povodenj ceste v viši- ni enega metra in v dolžini treh kilome- trov, da je ob taki priliki promet na cesti nemogoč. Avtomobilni podjetnik Novo mesto — Krško, ki prevaža tudi pošto, je moral vsa leta ob poplavih uporabljati še en avtobus, da je mogel redno vršiti promet. Potnike in pošto so z enega avtobusa na drugega prepeljavali s čolmi. To cesto bi bilo treba na več krajih dvigniti za 1 me- ter v dolžini 3 km. Za dvig te ceste je banska uprava dala 30.000 din. Kamenje za delo je nakupljeno in leži za cesto, delo se pa ne prične. Plavečavi morajo ležari- no in stroške, povzročene z raznimi tožba- mi. V bližini Hrvaškega broda pri kilo- metriskem kamnu 18.05 je cesta porušena še od lanskega leta v dolžini dobrih 4 me- trov in v širini 1 metra in sicer na zelo nevarnem kraju ob potoku. Ker je stara ograja porušena, služijo zdaj kot varnost- na naprava vrbove vrve. Lansko leto ogra- je ni bilo mogoče napraviti zaradi poplav; kaj je letos temu vzrok, ne vemo. Govori- se, da bodo to jesen začeli z delom, napra- viti pa bi morali poleti. Če bo jesen de- ževna, zaradi poplave spet ne bo mogoče naprej. Navedli smo gola dejstva, ki jih ne more nihče ovreči. Želimo samo, da cestni odbor krškega sreza ne bi tako za- ostajal za novomeškim.

Razočaranje

sezonskih delavcev

Letos je večje število sezonskih delav- cev odšlo iz Prekmurja in Podravine v tu- jino, kjer so upali, da bodo pri delu na polju mogli lepo zaslužiti. Mnogi delavci pa so se vrnili predačasno, ker v tujini ni- so dobili tega, kar so pričakovali. Pogod- be za delo v tujini so naši sezonski delavci sklenili doma z raznimi posredovalci, ki so obetali izredno ugodne pogoje. Te lepe ponudbe so marsikoga pripravile do tega, da se je odločil iti na sezonsko delo v pre- pričanju, da se bo na jesen vrnil z lepo vsoto prislužene in prihranjenega denarja.

Na žalost pa posredovalci, ki so vabili delavce na sezonsko delo, niso govorili resnice, in tako se vračajo delavci razoča- rani z dela nazaj v domovino. Delodajalci jim v večini primerov niso hoteli plačati toliko, kakor so se delavci dogovorili s po- sredovalci. Tudi delovni čas je bil mnogo daljši, kakor po dogovoru. Kako malo so mogli nekateri zaslužiti, dokazuje najbolj dejstvo, da so morali za kritje potnih stroškov pri povratku v domovino prodajati razne stvari, da so prišli do potrebnega denarja. Mnogi od njih priznavajo, da še nikdar v življenju niso tako pridno dela- li, kakor zdaj na sezonskem delu v tujini in da bi doma, če bi tako delali, zaslužili ne- primerno več. Mnogi delavci, ki so bili do- govoreni tako, da jim je gospodar dajal hrano, so se pritoževali, da je bila hrana na glede na težko poljsko delo prelahka in da so s svojim skromnim zaslužkom do- kupovali hrano, tako da jim ni ostalo od zaslužka skoraj ničesar.

Tako so zopet letošnje leto mnogi se- zonski delavci spoznali, da je še vedno najboljši kruh tisti ki ga reže domovina. Za drugo leto pa naj se vsakdo temeljito premisli, preden se odloči za delo v tujini, ki mu bo prineslo morda le dvomljiv uspeh in razočaranje.

SOKOL

Sokol Jezica. Zadnje mesece je bila te- lovalnica torišče živahnih priprav za druš- tveno telovalne tekme. Zlasti v minulem ted- nu so se oddelki posvetili temeljitemu treni- ngu. Danes od 8. ure naprej pa bo naš Sokol zbral čvrt svoje moči k tekam, ki naj v bratski borbi pokažejo prave in po- sameznih oddelkih, a tudi lep splošen telo- valni uspeh in napredek oddelkov kot o- celine. Zbrani ob novem praporu bodo naši telovalci pokazali novo, delavno smer na- šega društva, ki se mora v nadaljnjih letih ne le obdržati, nego tudi ojačiti. Samo s takim delom je mogoče okrepiti sokolske postojanke za potrebe sedanjih dni. Pri- jatilni resnega sokolskega dela, ogledite si naše današnje telovalne tekme v Sokol- skem domu! Zdravo!

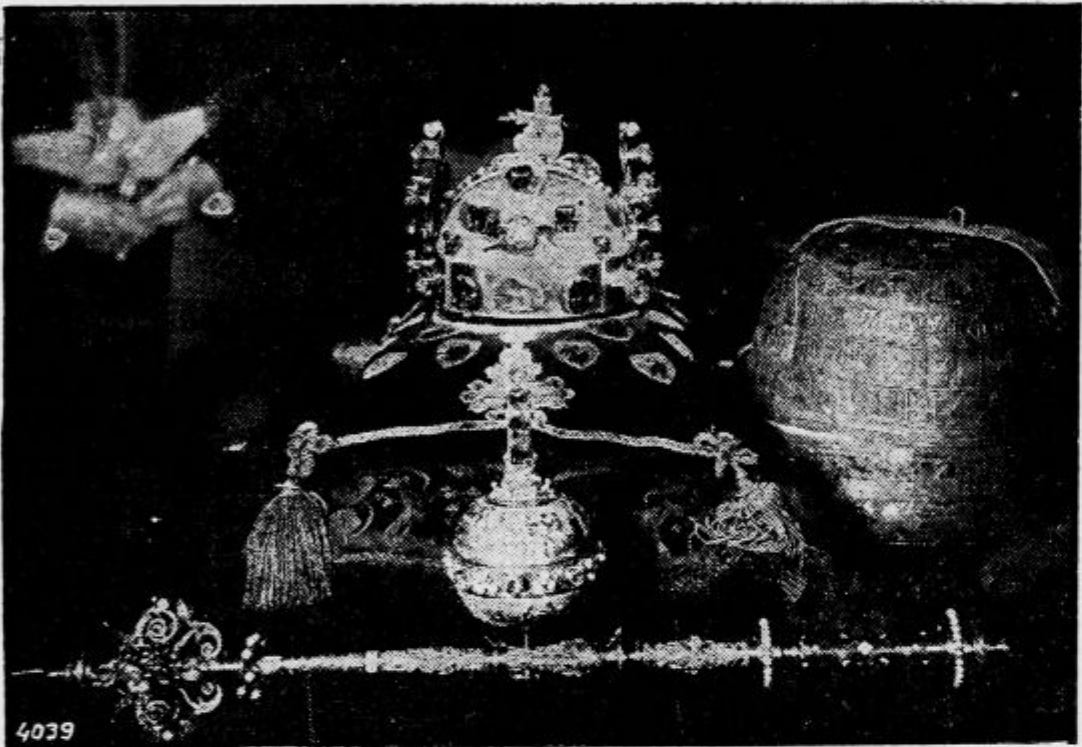
Iz življenja na deželi

TRŽIČ. Kino predvaja danes film »La Hatanera«.

JESIENICE. Zvočni kino Radio predvaja danes od 15. in 20. velifilm »Potopuh« z Erko Družovčičem in P. Hörbigerjem v glavni vlogi. Med dodatki tudi domače kul- turni tehnik Zora in Paramountov zvočni tehnik. — Sledi »Hi Samuraj«.

KRANJ. Kino Narodni dom prikazuje dan- es od 17. in 19. in 21. Borisa Karlofa in Charlija Chana v napetem kriminalnem filmu »Mefisto v operi«.

Darujte za »Zvončkov« sklad

Češke zgodovinske kronske dragocenosti

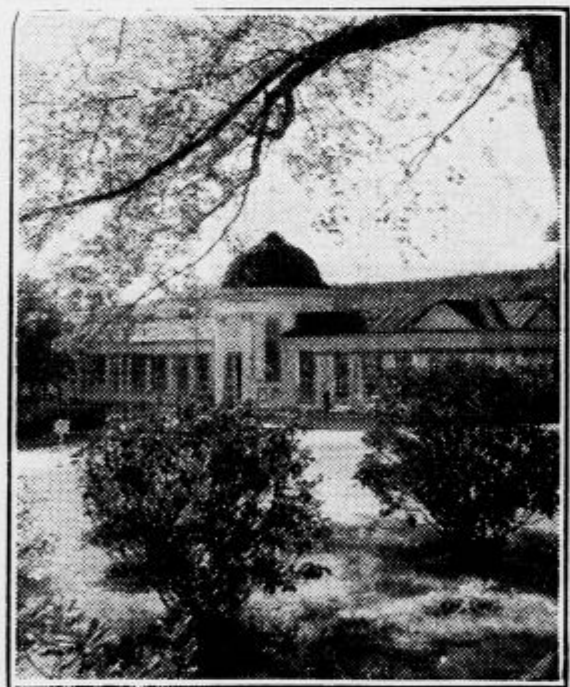
so namno meje slavnega kraljestva češkega, ki tvori jedro današnje Češkoslovaške.

Čehi so se priselili v današnjo Češko in Moravsko že v VI. veku, tedaj skoro so- časno, ko so naši predniki posedli naše kra- je. Prišli so razcepljeni v rodove (Čehi, Poljani, Dečani, Litomerici, Glomaci, Zli- čani, Hrvatje itd.) iz današnje Saške, Luži- ce in Slezije, ki so bile čisto slovanske dežele. Pod mitičnim knezom Přemyslom Otáčem so si ustanovili krepko državo in ime osrednjega plemena, ki je bilo nosilec državne misli, je postopoma prešlo na vse prebivalstvo Češke, Moravske in Slezije, ka- mor je segala moč države Přemyslovičev. Predaleč bi vodilo, ako bi hoteli opisovati boje za utrditev državne oblasti, omenimo naj le, da zgodovina beleži že l. 805. prvi napad Nemcev na češko ozemlje, ki ga je bil podvzel sin Karla Velikega. Odlej se medsebojni odnosi razvijajo v znamenju čestih nemških napadov.

Nova doba se pričena s pokrščenjem Čehov. Prvi praški škof je bil Nemec Diet- mar, ki je privedel s seboj mnogo Nemcev. Odkazal jim je selišča na cerkvenih po- sestvih, obenem pa so v deželo, odprto za- padni omiki, začeli prihajati nemški obrtni- ki in trgovci. Ti so se naseljevali pod gra- dovimi plemičev, pri cerkvah in duhovniških dvorih in prvi češki knez, ki je priseljen- cem dovolil razne ugodnosti, avtonomno sodstvo in notranjo nemško organizacijo, je bil Vratislav (1061—1092). V naslednjih dveh vekih so češki knezi izdatno razširili te privilegije. Nemška visja duhovšči- na in zlasti nemški redovniki so klicali v deželo nove nemške naseljenecv v vse več- jem številu. Meščanstvo Češke in Morav- ske je postajalo bolj in bolj nemško, ple- mstvo je podlegalo nemškemu vplivu in sam dvor je bil zatočišče Nemcev. Přemysla Otakarja II. so priseljenci imenovali narav- no »der Tutschin Ere«, t. j. slava nem- štva.

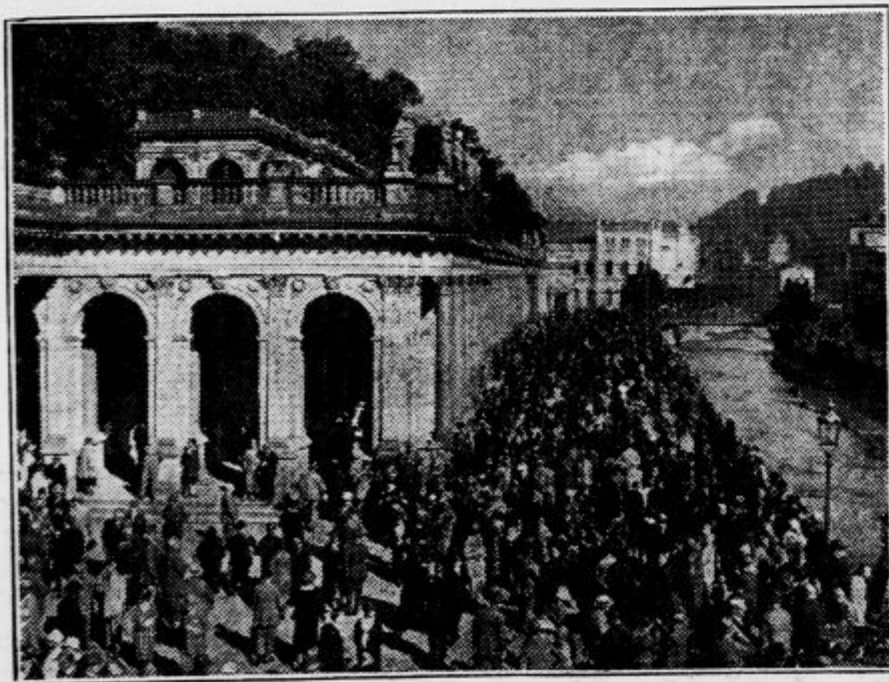
Přemyslu Otakarju II. se je uprlo češko plemstvo, ker je preveč podpiral meščan- stvo na škodo plemstva. To je bilo vzrok, da se je plemstvo uprlo in povzročilo propad tega velikega kralja v priu Rudolftu Habsburškemu. V svoji kratkovidnosti je manjše zlo pregledalo v večjim. V nasled- njem stoletju se je priseljevanje tujcev še- acer nadaljevalo, toda potujčevanje je pre- nehalo, ker je bil dvor Luksemburžanov iz- razito in zavedno češki. Vendar je bila gos-

ška mesta, gnezda husitstva. Žatec (Saaz), Letoměřice, Ustje (Aussig), Dečín (Tetchen) so podlegla tujemu vplivu. Branila so se na vse načine; danes nemško mesto Litome- řice je l. 1514. sprejelo sklep, da ne more biti sprejet v mestno zvezo, kdor ne zna če- ški. V tej dobi sta sev. in zapadni rob če- škega četverkotnika že pretežno nemška, po jeziku in kulturi, akoravno je prebiva- stvo silno mešane krvi.

Marijanske Lázně

Po nesrečni belogorski bitki (1620.) sta se Habsburg in protireformacija silovito zmesla nad Čehi. Dočim so pod Ferdinan- dom I. (1526.) bili plemstvo, meščanstvo in kmetstvo še pretežno češki in je po vsej državi, razen na dvoru, bil edini pravilni jezik češčina, je protireformacija pod Fer- dinandom II. zadala odločilni udarec če- štvu. Že l. 1621. je bilo umorjenih in izgna- nih 690 oseb, v naslednjih letih reakcije pa je bilo izgnanih okoli 30.000 rodbin, plemi- ških in meščanskih, najzavednejših in vi- soko omikanih. Na njih mesto so prišli tuji plemiči in nemški priseljenci, ki jih osla- bljeni češki življenj ni mogel več počestiti. Je- dro izobraženstva je bilo pobito in izgna- no. V glavnem je pomenevanje doseglo ono mejo, ki jo imamo danes med Nemci in Čehi v zgodovinskih deželah češke krone.

Prague, May

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopolni živitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Malim oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite Din 3.— v znamkah

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pismu obenem z naročilom, ali pa po poštini položnici na čekovni račun, Ljubljana št. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičeča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelak »Jutra«, Ljubljana.

Kam pa, kam?

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Preživite lep

popoldan ali večer v prijetni domačnosti v gostini. Pri univerzi v Zidovskih starih, Izborna vina in jedila, s katerimi postreže. Bistrica, ustvarja najboljše razpoloženje in zadovoljstvo, ki ga je vsakdo tako potreben. 22509-18

V tej zmedi

človek potrebuje razvedrila. Zato pri H. Kramarju in Dolencu, to tudi danes plač. 22713-18

Pozor!

Danes vsi v restavraciji Lloyd na vinski trgati se plesom. Priporočila se bujajo. 22745-18

Priznane izborne

domače kravice in pečenje nudi od danes naprej vsako soboto in nedeljo gostilna pri Panju. Vegova 10. Tudi novi sladi, vinjski meš, izborni dolenski cvetki in fina stasarska vina, od vsakega časti razna toplja in mra. Jedila, danes in vsak večer igranje, ki je k temu, da se v vseh kletih in gostilnah, ki se boste najbolje in kjer se boste zabavali. Vse ljudstvo vbi in se priporočila TONE HUC, gostilničar. 22728-16

Danes vsi k Jerneju

na Sv. Petra c. 85. Posreženo vam bo z dobri domačimi kravicami ter razna druga jedila vedno na razpolo. Točno prvoizvedba. Priporočila se gostilničar. 12769-18

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Mlado dekle

se dežele, pošteni staršev ali pošteno siroti, ki se razume vsaj nekoliko na kuhinjo, vajeno domačih del, stasajno in bistre glave takoj sprejme majhna družina kot služkinjo. Ponudbe na naslov: Gospa Blanka Podnar, Ljubljana, Alesčeva 16. 22793-1

Iščem modistiko

na predelavo lokalna na prometni točki. Naslov v vseh posloval. 22810-1

Trgovsko

pomočnico mlajšo mod, pošteno in prijazno, izkušeno v manufakturi, spekeriji itd. sprejem v trgovino z mešanim blagom. Nasl. v vseh posloval. 22814-1

Šoferja

z tovrstnemu avtomobilu sprejem. Ponudbe na področju Jutra v Celju pod »Trezene«. 22812-1

Kuharico

za boljše gostino z do. imi izkušenosti, iščem za takoj. Ponudbe na o. odd. Jutra pod šifro »Zmožna in točna«. 22760-1

Kuharica

potrebna takoj za gostilničarstvo kuhinjo plača 300 do 350 din. Piste takoj na gostino Solmi Boljever, Mornarska b. 22751-1

Mesarski pomočnik

izurjen v izdelavi raznovrstnih mesnih izdelkov, — franci takoj mesto. — Franc Ocvirk, mesarja, Povčeta 98, Ljubljana. 22581-1

Izprašanega

kurjača 1500 K.S. Ponudbe z overovljenimi prepisi sprejema v plačilni zahtevi na o. odd. Jutra pod »Izprašan kurjača«. 22561-1

Krojiljo

za triko perilo, sprejme Lina, tekstila tovarna, Ljubljana, Gregorčičeva 5. 22421-1

Prodajalko

mlajšo mod, sposobno za trgovino s spekerijo in izdelanimi pridelki sprejememo. Potrebno je nekoliko prakse, absolutna poštenost. Prednost malo moči z dežele in tiste, ki so nekoliko večje pisarniških del. Ponudbe prepiši na zahtevni referen. na o. odd. Jutra pod »Prodajalko«. 22583-1

Dobro kuharico

ki zna vse gospodinjske posle in dekle v pomoč pri gospodinjstvu sprejem. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Dobro kuharico«. 22594-1

Prvo kuharico

in svedičar-slaščičarko, sprejme prvovrstna večja restavracija. Ponudbe s popisi dosedanje prakse in navedbo zahtevane mesečne plače na o. odd. Jutra pod šifro »Strokovna dobra moč«. 22586-1

Pomočnica(co)

za deželo, mlajši, »gilen dobi službo v trgov. z meš. blagom«. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Notranjsko«. 22586-1

Postrežnico

k dvočleni družini sprejem. Naslov v vseh posloval. Jutra 22611-1

Kuharico

perfektno, stasajno samo stalno z večletnimi spričevali iščem. Nastop po dogovoru plača dobro. Ponudbe na poštini pred št. 45 Kranj. 22564-1

Abiturientka

učiteljica ki obvlada popolnoma slovenski jezik in je sposobna poučevati tudi francosko se sprejme takoj za privlačno nižji razred gimnazije izven dravske banovine. Prijave pod »Poštena in zmožna«. 22580-1

Šiviljske pomočnice

sprejemam. Nasl. v vseh posloval. Jutra. 22731-1

Delavca

neoznačenega, s kavico din 4.000 ali hranilno knjižico, sprejemam. Ponudbe pošl. na naslov: Jutra Celje. 22779-1

Pošteno postrežnico

in spretno sprejemam. Gajeva 8-III, levo, vrata 9. 22845-1

Prodajalko

po možnosti konfekcijske stroke sprejemam. Ponudbe pod »Zmožna« na o. odd. Jutra. 22608-1

Krojkaška

pomočnica sposobnega za velike ko. sprejemam takoj. Kristofč Maki, Godič 44, pri Kemniku. 22653-1

Godbenik

za salonski orkester in pouk kar največ instrumentov dobi mesto. Sokol, Novo mesto. 22673-1

Gospodinjstvo

pomočnico pridno in pošteno iščem. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Veselo do otrok«. 22672-1

Pletiljo

dobro izveščano, sprejemam takoj. Marija Tepla Novo mesto. 22674-1

Izurno pletiljo

sprejme takoj Accetto, Trnovski pristan 1. 22670-1

Kuharico

za deželo varčno in stasajno iščem takoj. Ponudbe po 300 na o. odd. Jutra. 22678-1

Inkasanta

in pisarniškega slugo za večjo pisarno iščem, ki ni bo po možnosti neoznačen, prost pošten, ki ima nekoliko več avtoritativno in popravila. Lastnoročno pisane ponudbe z navedbo dosedanje službe in referen. na o. odd. Jutra pod šifro »Primerna šolska izobrazba«. 22689-1

Cvetličarko

in vezalico sprejme cvetličarna v večjem kraju v Sloveniji. Ponudbe z navedbo dovedenega službovanja, prepisi pričeval in zahtevkom plače na o. odd. Jutra pod »Cvetličarko«. 22827-1

Natakarica

pridna, dobi službo v bližini Celja. Naslov v vseh poslovalnih Jutra. 22823-1

Prodajalko

in šiviljo sprejemam. Ponudbe na področju Jutra v Celju pod šifro »Takoj«. 22824-1

Mlajšega uradnika

korespondent za strov. sene trg. akademijo z znanjem in nemškega jezika, stroj. jepsa, z dobrimi rokopi. sprejemam. Ponudbe pod »Industrijsko podjetje v Beogradu«. 22827-1

Dobro kuharico

ki zna vse gospodinjske posle in dekle v pomoč pri gospodinjstvu sprejem. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Dobro kuharico«. 22594-1

Prvo kuharico

in svedičar-slaščičarko, sprejme prvovrstna večja restavracija. Ponudbe s popisi dosedanje prakse in navedbo zahtevane mesečne plače na o. odd. Jutra pod šifro »Strokovna dobra moč«. 22586-1

Pomočnica(co)

za deželo, mlajši, »gilen dobi službo v trgov. z meš. blagom«. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Notranjsko«. 22586-1

Postrežnico

k dvočleni družini sprejem. Naslov v vseh posloval. Jutra 22611-1

Kuharico

perfektno, stasajno samo stalno z večletnimi spričevali iščem. Nastop po dogovoru plača dobro. Ponudbe na poštini pred št. 45 Kranj. 22564-1

Abiturientka

učiteljica ki obvlada popolnoma slovenski jezik in je sposobna poučevati tudi francosko se sprejme takoj za privlačno nižji razred gimnazije izven dravske banovine. Prijave pod »Poštena in zmožna«. 22580-1

Šiviljske pomočnice

sprejemam. Nasl. v vseh posloval. Jutra. 22731-1

Delavca

neoznačenega, s kavico din 4.000 ali hranilno knjižico, sprejemam. Ponudbe pošl. na naslov: Jutra Celje. 22779-1

Pošteno postrežnico

in spretno sprejemam. Gajeva 8-III, levo, vrata 9. 22845-1

Prodajalko

po možnosti konfekcijske stroke sprejemam. Ponudbe pod »Zmožna« na o. odd. Jutra. 22608-1

Krojkaška

pomočnica sposobnega za velike ko. sprejemam takoj. Kristofč Maki, Godič 44, pri Kemniku. 22653-1

Godbenik

za salonski orkester in pouk kar največ instrumentov dobi mesto. Sokol, Novo mesto. 22673-1

Gospodinjstvo

pomočnico pridno in pošteno iščem. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Veselo do otrok«. 22672-1

Pletiljo

dobro izveščano, sprejemam takoj. Marija Tepla Novo mesto. 22674-1

Izurno pletiljo

sprejme takoj Accetto, Trnovski pristan 1. 22670-1

Kuharico

za deželo varčno in stasajno iščem takoj. Ponudbe po 300 na o. odd. Jutra. 22678-1

Inkasanta

in pisarniškega slugo za večjo pisarno iščem, ki ni bo po možnosti neoznačen, prost pošten, ki ima nekoliko več avtoritativno in popravila. Lastnoročno pisane ponudbe z navedbo dosedanje službe in referen. na o. odd. Jutra pod šifro »Primerna šolska izobrazba«. 22689-1

Cvetličarko

in vezalico sprejme cvetličarna v večjem kraju v Sloveniji. Ponudbe z navedbo dovedenega službovanja, prepisi pričeval in zahtevkom plače na o. odd. Jutra pod »Cvetličarko«. 22827-1

Natakarica

pridna, dobi službo v bližini Celja. Naslov v vseh poslovalnih Jutra. 22823-1

Prodajalko

in šiviljo sprejemam. Ponudbe na področju Jutra v Celju pod šifro »Takoj«. 22824-1

Mlajšega uradnika

korespondent za strov. sene trg. akademijo z znanjem in nemškega jezika, stroj. jepsa, z dobrimi rokopi. sprejemam. Ponudbe pod »Industrijsko podjetje v Beogradu«. 22827-1

Dobro kuharico

ki zna vse gospodinjske posle in dekle v pomoč pri gospodinjstvu sprejem. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Dobro kuharico«. 22594-1

Prvo kuharico

in svedičar-slaščičarko, sprejme prvovrstna večja restavracija. Ponudbe s popisi dosedanje prakse in navedbo zahtevane mesečne plače na o. odd. Jutra pod šifro »Strokovna dobra moč«. 22586-1

Pomočnica(co)

za deželo, mlajši, »gilen dobi službo v trgov. z meš. blagom«. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Notranjsko«. 22586-1

Postrežnico

k dvočleni družini sprejem. Naslov v vseh posloval. Jutra 22611-1

Kuharico

perfektno, stasajno samo stalno z večletnimi spričevali iščem. Nastop po dogovoru plača dobro. Ponudbe na poštini pred št. 45 Kranj. 22564-1

Abiturientka

učiteljica ki obvlada popolnoma slovenski jezik in je sposobna poučevati tudi francosko se sprejme takoj za privlačno nižji razred gimnazije izven dravske banovine. Prijave pod »Poštena in zmožna«. 22580-1

Šiviljske pomočnice

sprejemam. Nasl. v vseh posloval. Jutra. 22731-1

Delavca

neoznačenega, s kavico din 4.000 ali hranilno knjižico, sprejemam. Ponudbe pošl. na naslov: Jutra Celje. 22779-1

Pošteno postrežnico

in spretno sprejemam. Gajeva 8-III, levo, vrata 9. 22845-1

Prodajalko

po možnosti konfekcijske stroke sprejemam. Ponudbe pod »Zmožna« na o. odd. Jutra. 22608-1

Krojkaška

pomočnica sposobnega za velike ko. sprejemam takoj. Kristofč Maki, Godič 44, pri Kemniku. 22653-1

Godbenik

za salonski orkester in pouk kar največ instrumentov dobi mesto. Sokol, Novo mesto. 22673-1

Gospodinjstvo

pomočnico pridno in pošteno iščem. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Veselo do otrok«. 22672-1

Pletiljo

dobro izveščano, sprejemam takoj. Marija Tepla Novo mesto. 22674-1

Izurno pletiljo

sprejme takoj Accetto, Trnovski pristan 1. 22670-1

Kuharico

za deželo varčno in stasajno iščem takoj. Ponudbe po 300 na o. odd. Jutra. 22678-1

Inkasanta

in pisarniškega slugo za večjo pisarno iščem, ki ni bo po možnosti neoznačen, prost pošten, ki ima nekoliko več avtoritativno in popravila. Lastnoročno pisane ponudbe z navedbo dosedanje službe in referen. na o. odd. Jutra pod šifro »Primerna šolska izobrazba«. 22689-1

Cvetličarko

in vezalico sprejme cvetličarna v večjem kraju v Sloveniji. Ponudbe z navedbo dovedenega službovanja, prepisi pričeval in zahtevkom plače na o. odd. Jutra pod »Cvetličarko«. 22827-1

Natakarica

pridna, dobi službo v bližini Celja. Naslov v vseh poslovalnih Jutra. 22823-1

Prodajalko

in šiviljo sprejemam. Ponudbe na področju Jutra v Celju pod šifro »Takoj«. 22824-1

Mlajšega uradnika

korespondent za strov. sene trg. akademijo z znanjem in nemškega jezika, stroj. jepsa, z dobrimi rokopi. sprejemam. Ponudbe pod »Industrijsko podjetje v Beogradu«. 22827-1

Dobro kuharico

ki zna vse gospodinjske posle in dekle v pomoč pri gospodinjstvu sprejem. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Dobro kuharico«. 22594-1

Prvo kuharico

in svedičar-slaščičarko, sprejme prvovrstna večja restavracija. Ponudbe s popisi dosedanje prakse in navedbo zahtevane mesečne plače na o. odd. Jutra pod šifro »Strokovna dobra moč«. 22586-1

Pomočnica(co)

za deželo, mlajši, »gilen dobi službo v trgov. z meš. blagom«. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Notranjsko«. 22586-1

Postrežnico

k dvočleni družini sprejem. Naslov v vseh posloval. Jutra 22611-1

Kuharico

perfektno, stasajno samo stalno z večletnimi spričevali iščem. Nastop po dogovoru plača dobro. Ponudbe na poštini pred št. 45 Kranj. 22564-1

Abiturientka

učiteljica ki obvlada popolnoma slovenski jezik in je sposobna poučevati tudi francosko se sprejme takoj za privlačno nižji razred gimnazije izven dravske banovine. Prijave pod »Poštena in zmožna«. 22580-1

Šiviljske pomočnice

sprejemam. Nasl. v vseh posloval. Jutra. 22731-1

Delavca

neoznačenega, s kavico din 4.000 ali hranilno knjižico, sprejemam. Ponudbe pošl. na naslov: Jutra Celje. 22779-1

Pošteno postrežnico

in spretno sprejemam. Gajeva 8-III, levo, vrata 9. 22845-1

Prodajalko

po možnosti konfekcijske stroke sprejemam. Ponudbe pod »Zmožna« na o. odd. Jutra. 22608-1

Krojkaška

pomočnica sposobnega za velike ko. sprejemam takoj. Kristofč Maki, Godič 44, pri Kemniku. 22653-1

Godbenik

za salonski orkester in pouk kar največ instrumentov dobi mesto. Sokol, Novo mesto. 22673-1

Gospodinjstvo

pomočnico pridno in pošteno iščem. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Veselo do otrok«. 22672-1

Pletiljo

dobro izveščano, sprejemam takoj. Marija Tepla Novo mesto. 22674-1

Izurno pletiljo

sprejme takoj Accetto, Trnovski pristan 1. 22670-1

Kuharico

za deželo varčno in stasajno iščem takoj. Ponudbe po 300 na o. odd. Jutra. 22678-1

Inkasanta

in pisarniškega slugo za večjo pisarno iščem, ki ni bo po možnosti neoznačen, prost pošten, ki ima nekoliko več avtoritativno in popravila. Lastnoročno pisane ponudbe z navedbo dosedanje službe in referen. na o. odd. Jutra pod šifro »Primerna šolska izobrazba«. 22689-1

Cvetličarko

in vezalico sprejme cvetličarna v večjem kraju v Sloveniji. Ponudbe z navedbo dovedenega službovan

Kolesa

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali daja nje naslova 5 Din. Naj manjši znesek 17 Din.

Mosko kolo

Durkopp, dobro ohranjeno, napravljen v Cerkljani ulici 21, II. nadstropje, desno, (vrata 28). 22695-11

Stroji

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali daja nje naslova 5 Din. Naj manjši znesek 17 Din.

Čevljarstvo

razne transmise in železne za stroje ugodno na napravljen pri inženirski družbi z o. z. Ljubljana, Sv. Petra c. 72. 316-29

Gritzner ali Pfaff

šiv stroj kupim, l'om. na ogel. odd. Jutra pod »Placina«. 22543-29

Pletilne stroje

rabljeni št. 6-8 60-80 cm kupim. Ponudbe na ogel. odd. Jutra pod »Placina«. 22543-29

Poceni napravljen

več Singer, Pfaff in drugi šiv. stroje, kolesa, otroških vozov, radioaparate ter še nesteto vsakovrstnih drugih predmetov pri »Prometu« v Ljubljani, neposredno križanec cerkve. 22545-29

Šivalne stroje

in kolesa pred nakupom vas opozorjam, da si ogledate mozo zalogo pri prvotnih znamkah ter najnižje cene. Rabljeni šivalni stroje in kolesa vsemu v račun Triglav Resljeva 16. 22657-29

Ročni stroj

(Kurbel) dobro ohranjen, kupim, Ponudbe pod »Dobro ohranjen stroj na ogel. odd. Jutra. 22407-29

Furnir žaga

takoj napravljen za žaganje furnira od 2 do 10 cm, dolžina do 2,5 m, širina 80 cm, žaga je v popolnoma dobri stanju. Vprašati pri firmi Fran Kotnik, Verd. pošta Vrhnika. 22347-29

Pisalni stroj

dobro ohranjen (Kovčeg) poceni predložiti. Kovčegarjeva ul. 3-III, le. 22732-26

Nov šivalni stroj

damsko kolo, veliko pilasto preprogo zelo poceni prodam, Ponudbe pod »Dobro kupljeno«. 22733-29

Mizarji, kolarji!

Univerzalne in specialne stroje za mizarje, kolarje, sodarje, tovarne pohištva, upojenega pohištva, stotov, parketov, lesne industrije in vse ostale obrate, ki se bavijo z obdelovanjem lesa in izdelovanjem lesnih predmetov, najnovejših in konstruktivnih in nedosegljive v funkciji ter vse potrebne strojne orodje v garancirano najboljši kakovosti. Vam dobavi najkakovostnejše in najcenejše reprezentativne »Ellefeldi« (Vogel) in zastopnik večih družbin renomiranih in vodilnih tovarnih Nemčije, S. L. E. & K. O. J. O. S. Ljubljana, Miklošičeva cesta 18, telefon 38-56. 22725-29

Motorno žago

okroglo, za žaganje drv, prof. žaga je v obratu in se lahko tam ogleda. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 22832-29

Les

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali daja nje naslova 5 Din. Naj manjši znesek 17 Din.

90 kub. metrov

tesanega lesa 1619, 1621, 1824 4 do 9 m dolžine ugodno prodam v bližini Ljubljane. Ponudbe pod »200 fco« na ogel. odd. Jutra. 20574-15

Pohištvo

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali daja nje naslova 5 Din. Naj manjši znesek 17 Din.

Pohištvo

novi in že najdeni, ki ga želite prodati ali samo dati v shrambo sprejemem v »Svebon« in »Konsul« po dajo po zelo ugodnih pogojih. Kupec je v tem oddelku vedno do volj za dobro ohranjen pohištvo. Vse reklamirane predmete sam. Spo ročite nam na dopisnici ali ustno. Prevzeto pohištvo v naš komunistični oddelki preskrbimo sami. Ivan Mathian Ljubljana, Tyrševa cesta 12. 19-12

Spalnice, jedilnice

kuhinje po danih in lastnih željah po tako ugodni ceni. D. Lanočič Wolfova 12. 219-1

Spalnice

iz orohove korenine, imitacija oroha, kuhinje priznane solidno izdelane ne nudi nečezne komijske zaloga pohištva. Savelje, Stari trg. 22639-12

Elegantna jedilnica

modna, trd les, leskati, ugodno napravljen. Ljetočevič, 28. 22705-12

Pohištvo

za stanovanja, hotelne, kavarne, restorane, penzije, doleže najhitreje v največji zalogi pohištva.

»SAVA«

koparice že od 1600.-, Osmere 400.-, Kuhinjske opreme 700.-, Kuhinje, kredence 450.-, Osmere 500.-, Medraci 190.-, Mreže 85.-, Sprejemamo naročila po predloženih naših načrtih. Rožna dolina, Predjamska 11. 22706-16

TRGOVINA

Gajeva Nebotičnik 22833-12

Klavirska

harmonika 80 basov zelo poceni na prodaj v skladišču pri Figovcu. 22513-26

Gramofon

His Masters lase omara in 120 basov, popolnoma brezhibno ohranjeno ugodno prodam. Ponudbe na ogel. odd. Jutra pod »Amerika«. 22478-26

Klavir

skoro nov, oddam takoj v najem, Telefoniraj št. 2337 vsak dopoldan. 22634-26

Kromatična

harmonika popolnoma nova s 102 melodijami in 120 basovskimi tipkami, z dvema registroma, trogla, ugodno napravljen. Naslov v vseh posl. Jutra. 22659-26

Harmonika

klavirska 120 basov z ogel-trom in več drugih tiskovinskih poceni na prodaj pri Prometu na »prosti Križanec cerkve«. 22727-26

Gramofon kovčeg

s ploščami, ultraviolet aparat za masazo poceni napravljen, Wbrta, Cesta v Rožno dolino št. 20. 22785-26

Pianino

dobro ohranjen, kupim, Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 22790-26

Klavir

dobro ohranjen Bosendorfer prodamo po nizki ceni, Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 22780-26

Pianino

vzajem v najem, Ponudbe na ogel. odd. Jutra pod »Pianino«. 22775-26

Klavir

krtek, črn, brežben, kupim, Ponudbe na Jos. Mešter, kavarina Evropa, Ljubljana. 22752-26

Pianino

dobro ohranjen, prodam, Zajc Fran, Ljubljana VII, Brežčeva 8 (Celovška 114). 22806-26

Obrt

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali daja nje naslova 5 Din. Naj manjši znesek 17 Din.

Zdravniški

instrumentarij kompleten s pohištvo, dobro ohranjen zelo ugodno napravljen, Dopisi na pod. Jutra v Celju pod »Prilika 19. 22573-3

Koncesijo

na prodajo drug. kemijski, fotomaterijskih, oddam v lastne, vane po dovozu. Ponudbe na ogel. odd. Jutra pod »Drogerije«. 22648-30

Kapital

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali daja nje naslova 5 Din. Naj manjši znesek 17 Din.

Hranilne knjižice

zaščitenih zavodov, vrednostne papirje 3/0 obveznice, novčurjem stalno po najvišji ceni in proti takojšnemu plačilu v gotovini.

Alojz Planinšek

Ljubljana, Beethovnova 14, telefon 35-10. 510-16

Ureditev dolga

potom oddam in izvedenosti poravnati. Navesti »konsumirni« vseh in več drugih trgovskih obitnih poslih. Stroške kakovostne, stroške plačila in stroške plačila. Vse posli, kmetič, zaščitne, Edina konzervarna, konzervarna, konzervarna. 22634-26

LOJZE ZAJC

Ljubljana, Gledališka ul. 14, telefon 48-18. 120-17

Družabnika

z nekaj gotovine išče večje živilski podjetje v bližini Ljubljane. Ponudbe na ogel. odd. Jutra pod »Specialist«. 22510-16

Slovenka

z dobro oddajo restavracije v centru Zagreba, 180 abonenti in bogatim inventarjem išče kompanjo ali kompanjo, Pona na Publicitas, Zagreb, pod br. 50888. 22602-16

Trafiko

oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 22697-19

Uradniška posojila

aktivnim in upokojenim drž. uradnikom na večletno odplačevanje, poročenim brez porokov. Informacije daje naš pooblaščenec Franjo L. Klemen, Ljubljana, Gosposvetska c. 10. 22663-16

Vložite 400.000 din

zaslužiti si boste, Ponudbe na ogel. odd. Jutra pod »Spohalno«. 22706-16

Hranilne knjižice

zaščitenih zavodov, vrednostne papirje, delnice, kuponce, dobropise 3/0 obveznice, kupujemo po najvišjih cenah.

Različna posojila

Oblastv. dovolji, pisarna Rudolf Zore Ljubljana, Gledal. ul. 12. Tel. 38-10. 22742-16

Za posojilo

6.000 din vrnem v treh mesecih 7.000 din. Ponudbe na področju Jutra v Celju pod »Vknjžice«. 22916-16

Do din 200.000

bi vložili v rentabilno obliko. Obiskne ponudbe z navedbo, jamstvo je poslati na ogel. odd. Jutra pod »Sodelovanje zaželjeno«. 22511-16

Hranilne knjižice

Kmetičke hran. in pos. doma kupim. Ponudbe na ogel. odd. Jutra pod »Plačam v gotovini«. 22749-16

V najem

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali daja nje naslova 5 Din. Naj manjši znesek 17 Din.

Pekarno

dobro oddajo na delo, išče v najem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 22476-17

Gostilno

dobro oddajo oddam v najem ali prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 22588-17

Oddam hlev

v najem Poljanska cesta 57. 22624-17

Specerijsko

trgovino v industrijskem mestu oddam v najem. Ponudbe na ogel. odd. Jutra pod »Ugodno v najem«. 22590-17

Gostilničar

»meee« vzame dobro gostilno v najem ali na račun. Ponudbe takoj pod »Pošteni plačnik« na ogel. odd. Jutra. 22568-17

Lokali

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali daja nje naslova 5 Din. Naj manjši znesek 17 Din.

Lep lokal

vogalen, v novi hiši, na prometnem kraju, oddam takoj. Poizve se pri Mavricu, Bežigrad 1. 22566-19

Trgovski lokal

na promem kraju na deželi oddam v inventarjem. Ponudbe pod »Sifro Trgovski lokal«. 22519-19

Mlekarno

dobro vpljavno prodam Breg št. 8. 22507-19

Gostilno, trgovino

trifiko, lesno trgovino prav dobro vpljavno se da v najem. Odda se tudi gostilna in lesna trgovina posebej. Ponudbe na ogel. odd. Jutra pod »Sifro«. 22467-19

Trgovina

na prometnem mestu 10 minut od kolodvorja takoj na prodaj. Potreben kapital takoj 25.000. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 22479-19

Lokal

prilaven za trgovino z zelenjavo v manjšem mestu pod ugodnimi pogoji prodam. Ponudbe pod »Lokal« na ogel. odd. Jutra. 22589-19

Lep lokal

poceni oddam na Emonski cesti 2. 22619-19

Gostilna

v centru Zagreba vogal, trafika s 3 velikimi sobami, velik poltarni vrtni stanovanje, mesečni promet 100.000 din. Proda se za 70.000 din z inventarjem. Vprašati »agencija« Vila, Zagreb - Drškovičeva 6. 22550-19

Gostilno

na prometni točki, prevzeta v najem, zakon »a« breg, otrok. Njave na Gorenjskem ali na Notranjskem. Ponudbe na ogel. odd. Jutra pod »Dobro kuharica«. 22631-19

Velike svetle kleti

in garaje izven mestne meje (St. Vild) oddam. »čeka«. St. Petri 16. 22646-19

Velik lokal

prilaven za vsako oddam ali skladišče takoj oddam. Cerkvena ul. 21. 22643-19

2 pisarniška lokala

v centru išče za čimprej. Ponudbe nasloviti na ogel. odd. Jutra pod »Pisarniški lokali«. 22669-19

Trafiko

oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 22697-19

Trgovino

na prometnem prostoru 10 min. od kolodvorja, tako prodam. Potreben kapital takoj 25.000. Naslov v vseh posl. Jutra. 22479-19

Gostilno

dobro uvedeno, prodam z vrtom, ima tri prostore za lokal in stanovanje v hiši, radi neslogi družabnika nujno za prevezi. Cena din 15.000. Vprašati: Zagreb, Ki Marije ul. 23, prizemno levo, I. avtornik. 22408-19

prodam takoj po nizki

Brivsko-frizerski salon v Ljubljani, dobro ideo, cenl. Ponudbe na ogel. odd. Jutra pod »Lepa eksistenca«. 22719-19

Pekarno

z velikim prometom, dolgo obstoječo, prodam. Ponudbe na ogel. odd. Jutra pod »Sifro«. 22791-19

Mehanična

delavnica in trgovina koles, na prometni točki, radi odgovornosti takoj pod ceno napravljen. Koncesija na razpolago. Cenl. ponudbe na ogel. odd. Jutra pod »Velek promete«. 22777-19

Brivci!

prodam brivski salon na dobrem kraju, Naslov v vseh posl. Jutra. 22773-19

Zimsko črno sukno

eno kratko, ženski temni plašč, prodam ugodno. Vodnikova 27-I. Siska. 22764-19

Lepe lokale

oddam. Celovška 79. Ljubljana VII. 22809-19

Fotografski atelje

dobro vpljavno z lepim dohodkom napravljen. Za prvotnega fotografa krasna eksistenca. Pon. na ogel. odd. Jutra pod »Atelje«. 22403-19

Posest

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali daja nje naslova 5 Din. Naj manjši znesek 17 Din.

Malo posestvece

v ali pri Ptui kupim. Ponudbe na področju Jutra v Ptuiju pod »Gotovine«. 22413-20

Parcela za vilo

krasna lega blizu Trilave (Področje) ugodno napravljen. Kernc, Zg. Siska 230 (Brečjeva 32). 22332-20

Stanovanjsko hišo

novi v bližini Ljubljane kupim. Posredovalci, izključni! Ponudbe na ogel. odd. Jutra pod »350.000 din«. 22473-20

Tovarno za

bučno olje s stanovanjsko hišo, dobro vpljavno, lepo donos, kapaciteta 450 kg olja v 12 urah, prodam ali pa tudi stroje same, radi starosti in boljšosti za res ugodno ceno. Potreben kapital 450.000 Din. Dam tovarno tudi v najem. Dopisi na Tovarno olja, Maribor, Taborska. 22481-20

Parcelo

prilavno za izdajanje hišnih sodovnjak v izmeri od 1500 do 4000 m2 kupim v neposredni bližini Novega mesta. Ponudbe z navedbo površine, cene in oddaljenosti od Novega mesta na ogel. odd. Jutra pod značko »Sadovnjak«. 22477-20

Ugodna prilika!

Napravljeno trgovska hiša, dobro vpljavna z 8 sobami, oddam v najem, v bližini trgovskega kraja. Elek trika, vodnjak, vrt, vse v dobrem stanju. Nasl. v vseh posl. Jutra. 22572-20

Vilo z vrtom

za Bežigradom prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 22604-20

Novo hišo

v Ljubljani 4 stanovanjsko ugodno prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 22589-20

Dvostanovanjska

hiša s pritliklimi vrtom 20 minut od Zala, ca primerna za upokojenca se odda v najem. Poizve se odda v Francu Dobruhi, Trilave, ali pri Kačniku, Trbovlje. 22591-20

V Šostanju

napravljen v dobrem stanju nahajajoča se sedemstanovanjska hiša, pripravna tudi za vsako večjo obrt ali manjšo industrijsko podjetje. Hiša je stoji sredi mesta in ima precej obširen vrt, ki se bo prodal ločeno ali skupno s hišo najvišjemu ponudniku, pravna in licitacijska bo 10. oktobra 1938 ob 10 uri dopoldne v občinski pisarni v Šostanju. 22593-20

Velika

trgovska hiša dvostanovanjska, v sredini Celja, z velikimi skle dišči napravljen. Ugodna naložitev kapitala. Ponudbe področju Jutra v Celju pod »Mesto Celje«. 22818-20

Hišo

pritičeno zidano, z gospodarskim poslopijem, zelenjavnim in sadnim vrtom. Ljubljana, skrajni, prodam po primerni ceni. Prikladno za obrtnika ali upokojenca. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 22433-20

Stanovanje

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali daja nje naslova 5 Din. Naj manjši znesek 17 Din.

Kupim hišo

dvostanovanjsko za radi prezadovolje prodam za vsako ceno, Ponudbe na pod. Jutra Celje pod »Celje«. 22823-20

Štiristanovanjsko

vilo prodam. Rožna dolina c. X-13. 22667-20

Kupim vilo

BRITJE — MUKA?

Ne! Ako uporabljate WILLIAMS kremo za britje, a po britju osvežite kožo z nekaj kapljicami AQUA VELVA, ki takoj odstrani ranice, ki jih povzroča britev. Dobiva se v vseh boljših strokovnih trgovinah.

Za Britje

WILLIAMS

Nesrečen v zakonu preprosto iščem istočasno nesrečnico. Dopolni odd. Jutra pod št. 22614-25

Razno

Beseda 1 Din. davke 3 Din. za št. ali dala oje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dežne

plašče balon svila, veterni sukna, obleke, perilo itd. si nabavite najboljše in najcenejše pri Preskerju, Sv. Petra c. 14

Klavirji pianini

Warbinek

so prvostopne kvalitete, vredne cene krasnih instrumentov. Konkurrirajo ssem znanim inozemskim tvojim. Izredne tonske lastnosti in trajnosti, ki so plod dolgotrajne izkušnje v izdelavi klavirjev, prinesene. Izposojanje po najugodnejših pogojih.

Warbinek

tovarna klavirjev LJUBLJANA Miklošičeva cesta št. 4 pri Franciskanski cerkvi.

Sveže najfiniješe norveško

ribje olje

iz lekarne dr. G. PICCOLIJA v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam

INSERIRAJTE V »JUTRO«

Vinogradniki — trgovci z vinom

S cepljenjem mošta z VIERKOSE vinski injekcijo pretvorite navadno, poceni vino v okusna mnogokrat dražja vina odlične kakovosti (tokajsko, taragonsko, malaga, burgundsko itd.) po izbiri na enostaven, preprost način.

VAŠ DOHODEK SE S TEM ŠESTKRATNO POVEČA.

Vierkose se dobiva v lekarnah in drogerijah. Kjer ni na razpolago, se obrnite na glavno skladišče: APOTEKA, Dragutinova (Dunavska banovina).

Cena za 50 lit 35.—, za 300 lit 145.—, za 1000 lit 450 din. Pošilja se po povzetju. Odobreno od min. poljedelstva br. 74919-38

Trgovskega pomočnika

tekstilne stroke, ki je eventualno že potoval po dravski banovini, išče zagrebška en gros tvrdka. Ponudbe z navedbo plačilnih zahtev na oglasni oddelček »Jutra« pod št. »200«.

Draga Guštin prvo splošno prevoznništvo

s tovornimi avtomobili, LJUBLJANA, STRELIŠKA 24 naznanjam, da sem začela zopet redno poslovanje: tuzemstvo — Italija in obratno ter se priporočam za selitve in prevoze blaga.

Vremenski pregled preteklega poletja

Z 21. septembrom se je astronomsko pričela jesen. Meteorološko pa se je pričela že s 1. septembrom. Meteorološko poletje obsega meseca junij, julij in avgust. Povprečna temperatura za poletje znaša v Ljubljani normalno 18,6°. Letos je bila nekoliko višja in sicer 19,4°. Pretopla sta bila meseca junij, ki je dosegel letos 18,4°, namesto normalnih 17,7°, in avgust, ki je imel 19,8°. Najvišja temperatura zraka je dosegla 32,6° in sicer 28. junija. V juliju je bila najvišja 31,1° (27. julija) in 5. avgusta se je ponovno dvignila na 31,4°. Najvišje temperature niso bile tedaj prav visoke če pomislimo, da smo v Ljubljani že beležili 38°. Najnižja temperatura je bila v juliju in sicer je 11. v mesecu padla zjutraj na 7,7°. V teku letošnjega poletja smo torej kolebali med 7,7° in 32,6°, tedaj v amplitudi 24,9°. Letos 6. junija je temperatura padla še pod ničlo na -0,5°. Dnevov s temperaturo nad 30° je bilo v vsem poletju 17. Junij jih je imel 6, od 25. do 30., julij 8, ki so bili zabeleženi v dneh 1., 9., 10., 16. in od 27. do 30., avgust pa samo 3 v dneh 4., 5. in 6.

Zaradi višje zračne temperature je bila tudi množina vodnih hlapov v zraku večja. Povprečno doseže poletje 11,6 gramov vode v kubičnem metru zraka. Letos pa je doseglo povprečno 13 gramov. Pri povprečni temperaturi vsega poletja 19,4° more zrak vsebovati največ 17 gramov. Ker pa je vseboval samo 13 gr., je znašala njegova relativna vlaga samo 77%. In v resnici so vlagomeri pokazali 78%. Dan z absolutno najvišjo vlago je bil 5. avgust, ko je vsak kubični meter zraka vseboval 18,7 gr. vode. V juliju je bil 27. dan z 18 gr. in 28. junija je bilo 17,5 gr. Najmanjša vlaga je bila v zraku 24. avgusta in sicer samo 7,9 gr., 11. julija je imel 8,1 gr. in 1. junij 8,9 gr. Kot suhe dneve smatramo take, ko je pri visoki temperaturi vlaga v zraku zelo majhna. Takrat se zemlja hitro suši in rastline oddajajo mnogo vode. Tako je bil 25. junij zelo suh dan. Ob 2. popoldne je imel zrak pri temperaturi 31,2° samo 14,9 gr. vode od možnih 33,7 gr., v procentih tedaj samo 44%. Zelo suh je bil 9. julij s 40% in 24. avgust s 50%. Zelo soparni dnevi so taki, ko je pri visoki temperaturi vsebovanih mnogo odstotkov od možne vlage.

Poletne soparne dneve občutimo najbolj po tem, da se zelo potimo, tudi če samo mirno hodimo. Ker vsebuje zrak še itak mnogo vlage, ne more sprejeti še naše, ki bi jo rado oddalo naše telo. Soparni dnevi so značilni po tem, da je kmalu popoldne ob 2. uri relativna vlaga zelo visoka. Tako je bil v juniju najsopečnejši dan 3. junij s 70% vlage. Pri temperaturi 26° je vseboval kubični meter zraka 14 gr., med tem ko je pri najbolj suhem dnevu v tem mesecu, 25. junija vseboval 14,9 gr. Šele pri 31,2° zračne temperature. Dalje je bil zelo soparen dan tudi 6. julij z 88% vlage in 3. avgust celo z 91% vlage. Soparni dnevi se pojavijo poleti navadno tik pred dežjem ali nevihto. 66 vseh najbolj soparnih letošnjega poletja je deževalo.

Visoka relativna vlaga pogosto celo s 100%, pa se lahko pojavi tudi pri nizki absolutni vlagi, če na primer zračna temperatura zelo nizko pade. V Ljubljani je to zelo pogost primer, ker nastane ob takih prilikah navadno megla. Megleni dni je bilo v juniju 2, v juliju 5, v avgustu 9. V avgustu se pričenejo slovit ljubljanske jesenske megle. Vzemimo za primer 21. avgust. Tega dne je temperatura zjutraj padla na 15,6°. Pri tej temperaturi more zrak vsebovati samo po 13 gr. vode. Vlagomer je kazal 100%. Bila je tedaj megla. Vso odvisno vlago je zrak zaradi nizke temperature moral izločiti v obliki majhnih vodnih kapljic, ki so sestavljale meglo. Jasnno je, da je ob takih dnevih tudi rosa zelo močna. Saj travnate bilke so tiste, ki najbolj izžarevajo in oddajajo toploto, tako da je njihova temperatura nizka.

V letošnjem poletju je padlo nekoliko manj padavin kakor normalno. Normalno pade v vseh 3 mesecih 428 mm dežja, letos pa ga je padlo samo 396 mm. Zelo suh je bil junij z letošnjo množino 27 mm v primeri z normalno 152 mm. Tudi julij je bil za spoznanje presuh, padlo je 120 mm, namesto 132 mm. Zelo moker pa je bil avgust s svojimi 249 mm, namesto normalnih 144 mm. Tem razmeram so podobne tudi razmere padavinskih dni. V juniju jih je bilo samo 8 namesto 15 normalnih, v juliju 15 (normalno 14), v avgustu pa 19, med tem ko je normalnih samo 12. V vsem je bilo tedaj 42 padavinskih dni, normalnih je 41. Skupna vsota padavinskih dni bi torej bila normalna (celo 1 dan več), med tem ko je vsota padavin nekoliko pod normalno. Vse to kaže, da je bilo letos več popoldanskih neviht, ki so trajale kratek čas in dale malo dežja. V juniju je grmel 4-krat, v juliju 9-krat, v avgustu 15-krat v vsem torej 28-krat, med tem ko grmi v vsem poletju normalno samo 13-krat. Splošna karakteristika letošnjega poletnega dežja je tedaj: mnogo neviht, malo dežja. To pričajo tudi obilne toče, ki so nas letos obiskale. V Ljubljani ni bilo letos sicer nobene, pač pa je bilo podedelje s to vremensko katastrofo večkrat obiskano. Tudi največje padavine v teku enega dne niso visoke. Tako znaša največja dnevna množina, ki je padla 14. junija, 15 mm.

DVA POTNIKA

stanujoča v Ljubljani, za brezkonkurenčni predmet SPREJMEMO TAKOJ. Zasluzek mesečno din 3.000.—. Potrebna mala kavčija. — Samo mladi in agilni imajo prednost. Hitre ponudbe na oglasni odd. »Jutra« pod »Agilnost«.

čevlji in nogavice

trajajo še enkrat tako dolgo, če uporabljate Sanoped, prašek za čevlje Stane le 2.— Din. — Izdeluje drogerija M. JANCIGAJ — Ljubljana, Krekov trg.

6. julija 30 mm, 11. avgusta 48 mm. To so relativno majhne dnevne vsote, če smo v Ljubljani izmerili v avgustu že 124 mm, kot največjo množino padavin v enem dnevu.

Zračni pritisk se je držal več ali manj blizu normalne vrednosti 735 mm. V juniju znaša njegova povprečna vrednost 736,6 mm, v juliju 735,3 mm, v avgustu 733 mm. Za umevanje najvišje in najnižje doseženih vrednosti barometra si moramo ogledati premikanje različnih zračnih mas, ki so v obliki vetrov potovale preko našega ozemlja.

Skoraj vso prvo polovico meseca junija je pokrival vso Južno in Srednjo Evropo visok zračni pritisk, ki ga je povzročil severno afriški tropični visoki tlak. Od tega so se stalno odcepljale posamezne zračne mase in se valile nad naše ozemlje. Kakor nad severoafriškimi puščavami, se je tu zrak z višin spuščal k tlom, se dinamično segrel in branil, da bi se stvarjali oblaki. 8. junija je dosegel zračni pritisk svojo najvišjo vrednost 742 mm. Zavedati se moramo, da zračni pritisk v poletnem času zaradi segrevanja od strani sonca ne doseže visokih vrednosti. Topel zrak je vedno lažji od mrzlega. Do 16. junija se je visoki pritisk z Afrike odzno s Azorskih otokov umaknil na jug, na njegovo mesto pa je stopila bojna črta med južnimi in severnimi vetrovi, tako zvana polarna fronta, ob kateri so se stvorili zračni vrtnici (cikloni), ki so povzročili dež in nevihte. 13. junija je pritisk dosegel najnižje stanje 730,5 mm. V drugi polovici junija je zopet v glavnem prevladoval azorsko-afriški maksimum in z njim lepo vreme. 12. junija se je pritisk v barometru zopet dvignil na 741,4 mm.

V vsem mesecu juniju ni vreme »držalo«. Po treh deloma lepih dnevih je 3 dni deževalo, kar se je ponavljalo ves mesec. Prave kopalne sezone ni bilo. 2. julija je barometer kazal 729 mm, 7. julija 742,6 mm, ves mesec pa se je vrtil okoli normalne 735 mm. Kakor že omenjeno, je bila točno polovica meseca deževna. Še v izdatnejši meri lahko rečemo isto o avgustu, v katerem pa je bolj prevladoval nižek pritisk. Najvišji pritisk 739,9 mm je bil zaznamovan že 1. v mesecu. Nato je do konca meseca prevladoval pritisk pod normalno vrednostjo. 13. in 14. avgusta je padel na 727 mm, nakar se je do 18. popel samo do 736,8 mm in je proti koncu meseca stalno padal, tako da je 29. zopet dosegel 727 mm. Nad Evropo je ves avgust prevladovala stalna mejna fronta med južnimi in severnimi vetrovi. Južni vetrovi, topli in vlažni, in zato lahk, so se dvigali nad severne, pri čemer je prošlo do izločitve vodnih hlapov v obliki oblakov in dežja, ki so ga zaradi velikih količin vlage spremljale tudi nevihte. Ko se namreč vlaga izločuje iz zraka nastane tista toplota, ki je vzdrževala vlago v nevidnem plinskem stanju. Prosta. Ta toplota izgine nenadoma spet v hladno zemljo v obliki strele, ki ji pravimo tudi električna iskra. Zato je poleti tudi mnogo strel, ki čisto vžgejo domačije in ubijejo ljudi in živali.

Podoben potek vremena je imel tudi prvih deset dni v septembru menjajoče se lepo in slabo vreme. 11. septembra pa je preplaval Evropo zopet visok pritisk z Azorov in z njim lepo vreme. Ves čas kaže barometer nad normalno. Ljubljansko kotlino kaže v vremenskem pogledu sicer stalno jutrnja megla, ki pa dopoldne izgine, tako da imamo nato do večera najlepše vreme, ki privablja še marsikatero kopalca na bregove vod. Lepega zgodnjega jesenskega vremena se zlasti veselo vinarji, ker ob takem vremenu se v zrelem grozdju tedaj sladko vino in tam, kjer ni toča poškodovala zaroda, tudi obilno trgata.

Docent dr. Oskar Reya

Starosta kamniškega sreza

Najstarejši prebivalec kamniškega sreza je brez dvoma stari ključar pri sv. Lenartu v Pšajnovici Anton Pestotnik, ki jo krepko maha že v 99. leto. Pšajnovica je majhna vas na desnem obronku hribov, ki oklepa romantično Tuhinjsko dolino. Tam je stari Pestotnikov oče preživel skoro vse svoje življenje razen par dni, ko se je mudil na obisku pri otrokih. Od zgodnje mladosti navezan na domači kos zemlje, je pridno kmetoval in delal platno iz lanu. Še danes je najizrazitejši predstavnik te stare domače obrti, saj je nad trideset stoletja sedel pri statvi in tkal platno. Še pred 5 leti je skoro vsak dan polni čas posvetil svojemu obrti. Zdaj ne tke več in tudi posetva ne upravlja več sam. Ko je praznov 95-letnico, ga je izročil svojemu 56-letnemu sinu Matiji, ki je izmed sinov edini ostal v domačem kraju. Dva sinova, Jože in Gregor, živita v Ameriki, Janez v Hamburgu, Tone in Jaršah, hči Marija v Savljah pri Ljubljani. Ivana pa v domači vasi.

Kljub visoki starosti je Pestotnik oče še vedno čil in krepak. Pot z vrha hriba v dolino mu je igrača. Še vedno ima vzravnano postavlo, slis, dobro, čita pa dnevno po par ur brez odal. Zanimivo je da v svojem življenju ni nikdar kadil in tudi ne pije alkoholnih pijač. Sam pravi, da najbrž ni spil niti dveh litrov vina. Spomin ima še izbornem v vsak dan mora pripovedovati domačim, kaj je bral v časopisih. Če ga vprašajo, kaj ga je ohranilo tako svežega in zdravega, bo odgovoril: »Zdravi zrak Tuhinjske doline, ki je nisem nikoli zapustil.«

Trdnemu predstavniku našega zdravstva kmečkega rodu želimo, da bi tako čil in krepak dočakal stoletnico in še nekaj let čez!

NARODNA

TISKARNA LJUBLJANA KNAJLJEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN PREPROSTE IN NAJFINIŠE

Reklamna tombola po ameriškem načinu Organizira jo Bran-i-bor za začetek oktobra

Ljubljana, 23. septembra

V Ameriki živi velik gospodarstvenik, Herbert Casson, Znanost je v svoji domovini v času najobutnejše gospodarske krize načrt, ki naj bi gospodarski in trgovski svet te velike države razgibal in ga usmeril v nove tokove delavnosti in zasluzka. Njegova osnovna misel je izhajala iz ugotovitve, da se gospodarske krize pojavljajo v aritmetični zapovrstnosti in je treba ob njih nastopu mobilizirati vse svoje odporne sile, če hočemo krizo preostati brez posebne škode.

Casson je izmislil nov način reklame, organiziral je po vseh večjih mestih srečanja. Trgovci so mu poslali dobite v blagu, katero so hoteli lansirati na trg, opremljene z bogatim in prepičevalnim reklamnim materialom v obliki okusnega zavoja za vsak dobiček. Srečolova so se pridobitniki udeležili stoodstotno.

Organizacija Bran-i-bor, ki ji je ravno danes posvečena posebna naloga obrambe

narodnih interesov, to in onstran državnih meja, je reklamno akcijo Cassonovega načrta povežala s svojim finančnim načrtom. Ključ je naše meje so vsak dan obupnejši. Odzivi se moramo vsi — mnogo lažji pa je odziv gmotno šibkega naroda, če obramba od njega ne zahteva gotovine, pač pa mu z malimi žrtvami večja promet in s tem blagostanje.

Cassonov veliki načrt naj bi se realiziral v Ljubljani v pričetku oktobra. Srečke se bodo prodajale po 2 dinarja. Načrt predvideva okoli 10.000 dobitkov, od teh 10% večjih. Sreč bo 30.000, verjetnost dobitka je torej 1 : 3. To razmerje bo pod uradno kontrolo zajamčeno vsakemu prodajalcu srečk. Sodelujejo vsi slovenski pridobitniki v Ljubljani in tisti, ki imajo posojalnice v našem mestu.

Da je interes za novi način reklame velik, dokazujejo številni dobitki, ki vsak dan prihajajo v prostore Bran-i-bora. Odzvali so se tudi nekateri banke, da bodo dobitki tudi v denarju.

Jalovec — suženj?

Ni mnogo gora, ki bi imele kakor Jalovec slikovito, piramidasto podobo, ki se odraža kot nekaj posebnega, od katerega kolih vrha Julijcev ga gledamo. Jalovec (2643 m) je kralj Planice, planiških vrhov. Dolina Planice je postala svojeno znana po edinstveni skakalnici na svetu. Ni ga prospekta, ni članka ali razprave o tej dolini, da ne bi bil brez izrazite, ostro rezane siluete Jalovca, gore, ki privablja resne planince in plezalce iz mnogih evropskih držav.

Dostop na Jalovec ni težak, pač pa dolgotrajen in zahteva precejšnjo vztrajnost. Vzpornan nanj ne smemo podcenjevati, kajti prehod iz Planice skozi hladni in z ledom napolnjeni ozebnik (couloir) je prav resen. Tu ograza planinca padajoče kamene skoro ob vsaki uri in skoro ob vsakem letnem času, posebno pa v poznem poletju. Pozimi in pomladi drvi skozi ozebnik plazovi. Ob Vratih, ob najozjemem in najbolj strmem delu ozebnika zgoraj, se večkrat sproži nagradeno kamjenje, tudi večje skale, ki pridejo zaradi strmine in gladke ledene podloge takoj v močan nallet. Gorje tistemu, ki se je znašel v tej mrzli gori. Kdor hoče na Jalovec, mora poznati dobro vse te objektivne nevarnosti, vedeti mora, kdaj nastopajo, da se jim pravočasno izogne, in biti mora tudi dobro opremljen. V zgornjem delu ob Vratih je ozebnik zelo strm, včasih skoroda prevesen, poleg tega pa je tu napolnjen z ledenimi snegom. Le redki so dnevi, ko moreš brez cepina in derez priti skozi Vrata, ne da bi grozilo spodrsanje, ki bi se končalo verjetno zelo žalostno. Da bi se izognili vsem tem nevarnostim, so že pred vojno nadelali in zaznamovali pot na Jalovecovo skrbino (2110 m), od tod pot šitami in po južnem grebenu na vrh. Ta pot, ki je še danes dobro uporabna, ki pa se zaradi dolžine in izgube na višini ni obnesla, se začne ob vstopu v Jalovec ozebnik, kjer krene proti vzhodu in nudi pot šitami kratko, lahko in prav zanimivo plezanje do Jalovecove skrbine. Nadaljnji del poti poteka po italijanski strani.

Markirani sestož z južnega grebena proti vzhodu je lahko življenjsko nevarno. Nadelana pot zvali planince, a pod grebenom naenkrat izgine. V kratkem, a strmem žlebu je nevarno snežišče, katerega pa ne moreš obiti. Na tem precej strmim prehodu, kjer je tudi skala zelo krhka, ni nobenega klina nobene žice, spomladaj zakrije markacije sneg, tako da se neizvežban planinec ne more znajti. Samo ta nedostatek je treba popraviti.

Pred meseci nas je presenetila vest, da namerava SPD nadelati na Jalovec pot po severozapadnem grebenu, to je od Kotovega sedla. Navdušeni popravljalec narave ali pa kak planiški romar je že označil z nijnim, to prekrasno rdečo barvo na

Iz Hrastnika

h— Zvočni kmet Sokol predvaja danes film »Metropolitan«.

h— Svoje delavnice opusti zaradi starosti s 1. oktobrom naš dolgoletni mizar-ski mojster G. Peter Bauerheim. Izučil se je v Celju; nato je delal kot pomočnik v Gradcu, Laškem, Celju in drugod. Samosvojil se je pred 45 leti v rojstnem kraju Hrastniku. Isto leto se je poročil z gospo Jero in pristopil h gasilskemu društvu, pri katerem je zdaj častni član. G. Bauerheim je bil daleč naokrog znan kot izborni mizar in vsikdar zaveden Slovence. Pod pezo 71 let je zdaj primoran prepustiti delavnico svojemu bivšemu učencu in pomočniku G. Janku Brunu. Upamo, da je s tem pogodil pravega naslednika. G. Brun je delal že v večjih delavnicah in je absolviral delovodsko šolo v Ljubljani. Zelimo G. Bauerheimu še mnogo zadovoljnih let, G. Brunu pa srečen začetek!

h— Na naslov državnih železnic. V letošnjem šolskem letu se vozi iz Hrastnika v Celje v šole 40 dijakov in dijakinj. Ti se odpeljejo z vlakom zjutraj ob pol 7. iz Hrastnika in se vrnejo v Hrastnik z vlakom šele ob 17. Njihovim tovarišem z Zidanega mosta se godi bolje. Zidan-mostčan se odpeljejo iz Celja že ob 1/4. z vlakom, ki vozi v Zagreb, in so doma ob 14.18. Hrastničani pa morajo čakati v Celju ali pa na Zidanem mostu, da lahko pridejo ob 17. v Hrastnik. Temu bi se dalo odpomoči. Z Zidanega mosta vozi po prihodu osebnega vlaka iz Celja (četrt ure nato) tovorni vlak v Hrastnik. Ali bi se ne dal temu vlaku priklopiti osebni voz, s katerim bi naši dijaki nadaljevali pot v Hrastnik? Ta vlak bi tudi uporabljal lahko naši obrtniki in trgovci, katerim je odhod ob 11. iz Celja dostikrat prezgoden.

h— Tombola protituberkulozne lige je prinesla srečo res potrebnim. Brezposelnih delavcev Avgust Pal pri St. Vida pri Ptujju je v soboto prišel v Hrastnik iskati dela, katerega ni dobil, pač pa je zadel motorno kolo, s katerim se je odpeljal domov. Radio-aparat je dobil Jožef Romih, rudar iz Trbovelj, žensko kolo Justa Fabijanovca z Matice, moško kolo pa neki gospod iz Ljubljane. Tudi ostali dobitki so prišli v prave roke. Vsi, ki so kaj dobili, so bili prav zadovoljni, saj so bili

sivi pečini, novo smer, koder naj bi potekala v bližnji bodočnosti udobna in varna romarska pot. Rekl bodo, da je potreba po novi poti velika, da je to želja mnogih članov. Da! Društvo mora upoštevati želje svojih članov, saj od njih živi, in take želje so tudi dobrodošle, kajti društvo postane z nadlavo in slovesno odprtivjo nove poti agilno.

Menda ne bo dolgo trajalo in že bodo goro nabadali z dolgimi železnimi klini, okovali z močnimi ostrogami, ki bodo vzdrazale težo vsakega planinskega trebušnika in napeli močne jeklene vrvi skozi dolge, z lesom in cementom v steno nemajno pritirane kline. Ni ravno neprijetno vlačenje svoje malenkosti po tako lepo nadelani poti navzgor, zlasti če se ta malenkost zaveda, da bo planinska oštarija kmalu na vidiku. Zahvalimo, da take oštarije na Jalovec ni in da tudi velike, zidane, večnadstropne »koče« ne bo.

Gospodje! Jalovec nikar novih poti, novih okov, da bi bila zmaga nad njim lažja. Severnozapadni greben in vzhodna stena, preko katere grmijo spomladni in po pršenem snegu močni plazovi, naj ostaneta nedotaknjena. Gora bo izgubila na svoji vrednosti in mikavnosti. Nadelava povsem nove poti na Jalovec ne bo značila nikakega napredka v našem planinstvu, naši alpinistiki, ampak še velik, globok korak nazaj.

Z zavarovanimi stezami so bile in še bodo prizadene resnim planincem in plezalcem velike izgube, ker so s tako stezo uničene in razvrednotene mnoge smeri, skakljenega je pa tudi mnogo vselja planinarski mladini. Če je glavna nevarnost odstranjenja, je za borbenega mladeniča vzpenjanje na gore skorajda brez vrednosti. Planinec je na zavarovani poti kakor otrok, na katerega je treba na vsakem oglu paziti in varovati, namesto da bi se boril z vsemi duševnimi in značajnimi silami proti težkosti. Kakor stroj se dvigne in sope, puhlo, brezutno, oči so uprte le v žico in kline. Kjer teh ni, sledi velikim značilnostim svoje poti in boljši s strahom za naslednjo minjajočo liso in ne vidi drugega kakor rdeče, rdeče. Če pa je rdečo barvo za hip izgubil, se že jezi: »Kam je ta jazbec skril markacijo?«

V strmih stelah in zračnih grebenih se vzgaja mladi rod, tu se krešejo neupogljiv značaj v plemeniti borbi. Tu zmaguje jasna volja pred strahopetnostjo, mehkužnostjo in lenoto.

Nedotaknjen naj ostane Jalovec, ta simbol vsakega resnega planinca, plezalca, zimskega alpinista! Ta podoba drznosti, poguma in svobode naj izživa in navdušuje mladi plezalski rod k delavnosti in borbenosti.

—E—

dobitki res lepi in praktični. Upamo, da je vodstvo protituberkulozne lige tudi zadovoljno z gmotnim uspehom, da bo lahko vršilo med nami svoje človekoljubno delo še nadalje.

h— Pogreba gospe Marije Žabkarjeve rojene Majcen, se je udeležilo veliko občinstva, zlasti žena. Pokojna gospa je bila v Hrastniku dolgo let blaginčarka na železniški postaji, pozneje v Velenju, nato pa v Mariboru. Na vseh postajah, kjer je službovala, je bila z občinstvom zelo prijazna, pri postajnikih pa kot izborna moč in pri tovariših kot dobra koleginja zelo priljubljena. Zato so se pa udeležili lepega pogreba njene tovarišice iz Maribora in drugod v velikem številu. Pri grobu se je v krasnih besedah poslovil g. Pelan iz Maribora. Prinesel ji je zadnje pozdrave od vsega osebja glavnega kolodvorja in od članov Jadranske straže. Novo gomilo je pokrilo mnogo svežih vencev. Trije so bili od tovarišev iz Maribora. Venec s trakovi v narodnih barvah je bil od UNŽB. Naj v miru počiva v domači zemlji! Prizadetim našo sožalje!

Iz trpežnega, LODNA nudi nepremotljivega športne damske in moške plašče od din 240.— naprej, iste fantovske in dekliske od din 150.— naprej.

F. I. GORIČAR — Ljubljana Sv. Petra cesta 29.

Čitajte in širite »JUTRO«

JACKSON GREGORY:

HČI SOLNCA

Roman.

»Od tod bi lahko človek v svojih rokah odnesel milijon dolarjev domov.«

Spet se je ozrl naokrog. Kar mu je bilo v roki, je vtaknil v žep. Tedaj se je spet spomnil Zoraidinih klopotač. Poostiril je previdnost in tako ušel nevarnosti, na katero do tistega trenutka ni bil pripravljen. Med dvema kupoma dragocenosti je zevala v tleh odprtina, po nekaj čevljev široka na vsako stran. Sklonil se je. Močan prepričanje mu je udaril v obraz. Izprva mu pogled ni daleč prodrl, potem pa je razbral, da drži odprtina nekaj čevljev navpično navzdol, nato pa iznenada zavije, mnogo bolj strmo, kakor je bila pot, po kateri je bil prišel.

»Kdor bi padel semle noter«, si je mislil, »ga ne bi bilo več nazaj. Le kam bi prišel?«

Nekaj minut je napejal oči do skrajnih sil. Polagoma mu je slika postala jasnejša. Kar je videl, je bil samo košček nečesa. A zvedel je, kam bi padel tod. Svetloba tam doli je bila slabotna, a kar je razbral, je bilo košček vrta zlatega tezuškega kralja.

»To je drugi skrivni vhod«, si je dejal, »o katerem pa Zoraida ničesar ne ve. Če bi človek padel vanj, bi mu pač sapo zaprla, a najbrž bi pristal v

66 kakšnem grmovju. Življenje bi ga najbrž padec ne veljal. Samo nazaj ne bi mogel splezati.«

Stopil je nazaj in se še enkrat ozrl naokrog. Nobenega koraka ni več storil, ne da bi se bil prej prepričal, ali ni spet kakšne pasti pred njim. Na nasprotni steni prostora je našel drugo odprtino in nov hodnik, ki je bil strm in gladek kakor prvi. Tudi skozenj je videl malo svetlobe zunanjega sveta. Kljub slabotni luči je lahko na drugem koncu predora razločil grmovje in nekaj pritlikavih dreves.

»Je to še en podzemski vrt?« se je začudil. »Ali pa je odprti svet pred menoj?«

Globoko je srknil vase svežega zraka, ki je prihajal do njega. Zdelo se mu je, kakor da je čistejši in svežji, kakor da prinaša samo solnce s seboj.

»To bi bila vesela komedija«, si je dejal, »če bi bil tole stranski izhod za naju, medtem ko bi Rios stal zgoraj na straži!«

Tedaj je čisto rahlo začul Bettyin glas. Okrenil se je in planil. Spet in spet je začul njen klic, ki je bil zmerom silnejši, zmerom bolj divji. Potem je pridružen odjeknil strel.

XXI.

Zaklad starih Actekov.

Ko je tekkel, je Kendrick zmerom iznova klical Betty, da prihaja. Nazadnje, po strahotnih trenutkih plašnega prisluškovanja, je začul, da Betty odgovarja. Spotaknil se je, a je tekkel dalje. Ko je zagledal luč v odprtini, je obenem uzrl Betty. Stala je ob izhodu, bila je napeto vznemirjena od vrha do tal, prsti so tiščali puško. Planil je po stopnicah

navzgor in k njej. Pred njim je ležal Ruiz Rios na tleh, bledega obraza, z roko se je stiskal za ramo, vso oškropljeno s krvjo. Kraj njega je ležal revolver, ki mu je bil padel iz roke.

»Jaz — sem ga — ustrelila!« je zastokala Betty.

»Prav se mu je zgodilo«, je zaklical Kendrick iz vsega srca. Odvzel ji je puško in stopil k Riosu, medtem ko si je Betty s tresočimi rokami zakrivala obraz. »Zdaj ste torej dobili svoje?«

Beden je bil videti Rios. A ko je uprl oči v moža, ki je stal pred njim, je spet zasijal v njih njegov stari, zlobni pogled. Malo se je preganil in je spet tiho obležal.

»Moja rama je šla k vragu«, je zaječal.

»Srečo imate, da ste sploh še živi«, ga je resno zavrnil Kendrick. »Kaj pa iščete tu?«

»Izkrvavel bom!« Zdrnil se je od strahu. »Za pet ran božjih, ustavite mi kri!«

Kendric si ni mogel kaj, da si ne bi ogledal rane. S studom se je spet vzravnal.

»Samo mišica je zadeta«, je rekel hladno. »Kost pa ni ranjena in robovi rane so čisti. Živeli boste, da boste lahko ugnali še kaj prida svinjarji.«

Rios je sedel. Previdno je s prsti otipal ranjeno mesto in počasi mu je strah izginil z obraza. Sovraštvo in zvitost sta se mu vrnili v oči.

»Vi ste torej našli zaklad«, je rekel. »Najprej se morate sporazumeti z mano, preden se ga dotaknete.«

»Spet pretiravate, Rios«, mu je jezen odvrnil Kendrick. »Meni se povsem zdi, da niti malo niste v položaju, ko bi mi lahko ukazovali. Boga zahvalite, če vam bova dala prosto pot. Če sva našla zaklad

ali ga nisva, to vam nič mar.«

Tako je bil zaposlen z Riosom, tako živo je razmišljal o tem, kaj naj napravi z njim, da ni niti malo opazil, kdo se je medtem pojavil v ozki tesni, ki je držala k izhodu kanjona. Betty pa je spustila roke in vzklila v grozi:

»O! Izgubljeni smo!«

Sele zdaj je opazil, da je za Riosom prišla Zoraida in se z zmagovalnim posmehom pasla nad njunim presenečenjem.

»Kdo se je drznil, kakorkoli ravhati z nečim, kar je po pravici moje?« je trdno vprašala. »Mislila sta, da mi bosta ušla. Zdaj vaju imam v pasti!«

Kendric je zavijtel puško in jo nameril nanjo. »Če se morava prebiti, se bova prebila«, je kratko rekel.

Nepričakovano naglo je Zoraida odgovorila, preden je utegnil napraviti korak. Iz nedrij je potegnila srebrno piščalko in oster žvižg je glasno presekalo tiho samoto.

»Dvajset oboroženih ljudi me je čulo«, je rekla izzivalno. »Tamle doli so pripravljeni. Samo prisluhnite — lahko boste čuli, kako prihajajo.«

Odsekani klici, nagli koraki po kamenju — vse to je kazalo, da je Zoraida govorila resnico. Trenutek je Kendrick okleval neodločen. Vhod je bil ozek, lahko bi ga bilo braniti — a pri tem ni smel pozabiti na Betty, ki je sicer stala za njim, a ni bila dovolj krita. Razen tega je bil še Rios, ki je bil kljub rani nevaren sovražnik, Zoraida in pa zaklad tam doli, ki si ga ni hotel dati izpuliti pred nosom...

Vaš život u knjizi života
POPULARNO IZDANJE

KARMAH
EKSPERIMENT, PSIHOGRAFIOLOG

NAŠ ŽIVOT
I OKULNE TAJNE

Knjiga vsebuje:

1. GRAFOLOGIJO,
2. PSIHOLOGIJO,
3. HIPNOTIZEM,
4. HIROMANTIJO,
5. FRENOLOGIJO,
6. ASTROLOGIJO,
7. SPIRITIZEM,
8. SANJE,
9. 200 FOTOGRAFIJ.

Knjiga je tiskana v hrvatskem jeziku.
Knjiga se pošlje takoj!
Cena 30.— din.
Denar naj se pošlje na ček. rač. 17.455

KARMAH UPRAVA ŽALEC

Diamant
PLETILNI STROJI

najnovejša konstrukcije poznano kvalitetno delo.

Igle za pletilne stroje
vseh strojnih sistemov

ADOLF FÜHR
LJUBLJANA

Masarykova c. 19. Tel. 20-60

SENZACIJA KOZMETIKI

GLA/OVITI D'PACCINI IZ ČIKAGA.
JE S SVOJIM SENZACIONALNIM PRE-
PARATOM POVRNIL ŽENI AKTIV-
NOST IN MLADOST.

ZA ŽENE OD 40 LET NAPREJ
MORANA HORMON AKTIV
KREMA DIN. 60.— VRNE ŽENI AK-
TIVNOST IN MLADOST.

OD 30-40 LET MORANA HOR-
MON KREMA (IZ MIJAH ZLEZ)
DINARA 50.—

OD 18-30 LET MORANA VITA.
MIN KREMA (VIŠOKIH GORA) DIN. 40.—

TE NOVITETE TAKOJ OD/TRANIJO
GUBE, MIAHAVO KOŽO, NEREDE KOŽO
MLADO/TNO NAPETO Z BARŽUNA
TIM TENOM.

MORANA LEPOTA RA/TLINJ.
KI PUDRI V VEH NIJAN/AN DIN. 25.—

MORANA /PLIT

INSERIRAJTE V „JUTRU“

Preproge

razne vrste kupite najceneje pri
SEVER — Marijin trg 2

VEČ STO VAGONOV BUKOVH DRV

tudi okroglice od 6 do 20 cm meterske dolžine, postavljenih na prvo postajo, kupimo. — Detajlirane ponudbe pod šifro »Mesečno 40 do 60 vagonov« na oglasni oddelek »Jutra«.

Iščemo in kupimo vsako količino ŽAGANJA

po ugodni cen. Dobava skozi celo leto. Ponudbe pod: »Naloženo v vagon« na oglasni oddelek »Jutra« v Ljubljani.

NIČ VEČ PLEŠAVOSTI - JAVNE ZAHVALE

Vaša voda »MORANA« je zares odlična, na sebi sem jo preskusil. Izvršil sem kuro petih steklenic. Javno izražam svoje priznanje, že davno mi je izginil prhljaj in ponehalo izpadanje las. Vsa gola mesta so zopet pokrita z mladimi lasmi.

Iveša Božo, Ljubljana.

»MORANA« je edino zdravilo, ki mi je pomagalo. Z uporabo »MORANE« je izginil prhljaj in lasje so mi porasli.

Jurjevič Nikola, Zagreb.

Moji lasje so vsak dan bolj izpadali; skoro sem postal popolnoma plešast. Prijatelj so mi priporočili vašo MORANO, kateri se imam zahvaliti, da mi je vrnila lase. MORANO priporočam vsakomur.

MORANA je odlična, moje prijateljice so me pripravile, da sem jo uporabila, pa mi je pomagala. Moji lasje, ki so prej dnevno izpadali in postali redkejši, so zdaj zopet bujni, zdravi in močni. MORANO priporočam vsakomur.

Matilda Kilašek, Maribor.

Javno dajem svoje priznanje, da je vaše zdravilo MORANA čudodelna voda, ki je napravila čudeže na moji glavi. Kar sem prej uporabljal, vse je bilo brez koristi. Vaša reklama v listih me je zvalila, da sem poskusil MORANO. Zdaj se zahvaljujem Bogu in vaši MORANI, da so mi postali lasje zopet gosti in da nisem več plešast. Josip Rategič, Trbovlje.

Moje prijateljice so me napotile na vašo MORANO. Takoj sem jo začela uporabljati. Javljam, da zaslužijo MORANA vso pohvalo in priporočilo.

Anka Jandrič, Ivančgrad.

Z zahvalami nadaljujem v nedeljo 2. oktobra. Cena veliki steklenici MORANE s poštnino in omotom din 50.—

»MORANA« — SPLIT.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

HIŠA v Beogradu

nujno naprodaj za din 1.250.000 v gotovini in 1.000.000 din dolga po 7%. Nova, davka prosta. Luksuzna. Parter in 5 nadstropij. Letna renta 295.000 din. — Pojasnila daje »ARGUS«, Beograd, Terazije br. 1.

Delnice

Pivovarne Laško — kupim.

Ponudbe na podružnico »Jutra« v Celju pod: »Takojšnje plačilo«.

Dobro eksistenco

nudimo kupcu po vsej Jugoslaviji najboljše vpeljanega, dokazljivo rentabilnega podjetja za predelavo lesa v bližini Zagreba zaradi odstopanja. Strokovnjak na razpolago. Dovolj dobrih naročnikov. — Prevzem takoj mogoč. — Potrebno cca. 100.000 din. Ponudbe na Publicitas d. d. Zagreb, Ilica 9 pod 59800.

DENAR

boste najbolje plasirali, ako kupite hišo za rento v Beogradu. Ugodno kupljena hiša v Beogradu je poleg tega največja gotovost vloženega kapitala, ki prinaša trikratne bančne obresti. Požurite se z nakupom, kajti cene hišam gredo kvišku — Beograd napreduje. Zahtevajte ponudbe in podatke kakor tudi fotografije za vse hiše do cene, ki vas zanima.

BOVAN

Beograd, Knez Mihajlova 5, telefon 27-978
palaca Ta-Ta ali
Albin Adamić, Ljubljana, Gosposvetska c. 7

Poslovni prostori

v enonadstropni dvorišni zgradbi na Aleksandrovi cesti se ODDAJÓ v NAJEM januarja ali pozneje enemu ali več interesentom. — Informacije hišnik Aleksandrova 10.

Zastopnika

proti proviziji, ki potuje s svojim avtom, vpeljanega pri trgovcih, išče vpeljana zagrebška tekstilna trdka s skladiščem. — Ponudbe z referencami na ogl. odd. Jutra pod št. »100«.

Oklic.

Dne 5. oktobra 1938 ob 9. uri se bo vršila na predlog prijavljenih dedičev in v skladu s sodnega sklepa z dne 20. IX. 1938. — O 141/37-35 na kraju samem v Vrhpolju št. 20

prostovoljna javna DRAŽBA

v zapuščno švarc Alojzije, posestnice v Vrhpolju šte. 20, spadajočih nepremičnin. Prodala se bo hiša šte. 20 v Vrhpolju z vsemi zemljišči v skupni izmeri 8 ha 85 a 58 m². Prodajalo se bo v 19 skupinah in znašajo najmanjši ponudki za vse skupine Din 149.600.—. Izključna cena za posamezne skupine ter plačilni in drugi pogoji so razvidni iz dražbenih pogojev, ki so na vpogled v notarski pisarni v Kamniku in v občinski pisarni v Kamniku.

V Kamniku, dne 23. septembra 1938.

ANTON ZEVIK,
javni notarski sodni poverjenik.

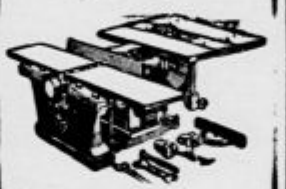
FORTUNA

Elektro univerzalni stroj v vsako mizarstvo delavnico!

RESITELJ MALE OBRTI IN STRAH NAŠIH

KONKURENTOVI!

Din 6.800.—

»Mizarstvo mojster Kahne Višnja gora sporoča: Kot srečni posestnik »Fortune« stroja model B se vam najpriporoča za vašo delavnico. Vašo promptno in solidno postrežbo. Zagotavljam vam moje vsestransko priporočilo.«

PETER ANGELO

d. z. o. z.

stroji za obdelavo lesa

LJUBLJANA,

Tyrševa 36.

Sistem Wertheim

ZANESLIV!

VARUJE

VASO IMOVINO

DOBIVA SE

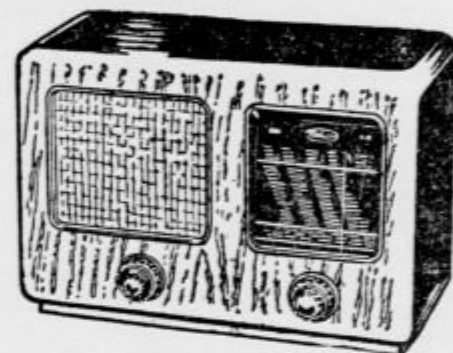
POVSOD.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Kaj pravijo Beneš, Hitler in Chamberlain?

To Vam pove vsak dan radijski aparat

RADIONE 439 A

Kdor ima ta aparat, je zmeraj zraven, kjer se kaj zgodi. — In glasba tega aparata! Če bi bil ta aparat vijolina, bi nosil ime STRADIVARI!

Zahtevajte takoj prospekt in cenik od

„RADIO“

družba z o. z. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7.

Ne oklevajte pri izbiri čistilnega sredstva! Temveč zahtevajte pri nakupu

„Domače čistilo SLAVIN“

To je prvovrstno in ceneno čistilo domače proizvodnje, katero sijajno očisti vse kovine, štedilnike, točilne mize, porcelan, vso kuhinjsko posodo itd. itd.

ZAPOMNITE SI!

Najugodnejši nakup manufakture

NA OBROKE!

Vedno najnovejši vzorci! Ogromna izbira!

— Obrnite se tozadevno na našo pisarno

NARODNI MAGACIN

SV. PETRA C. 27/L.

Naročniki „Jutra“ so za-

varovani za 10.000 Din.

ZAHVALA

Za številne dokaze iskrenega sočutja, za številno spremstvo ob pogrebu naše nepozabne mame, stare mame, gospe

Marije Tehovnik

vilgo SKODLARJEVA

izrekamo prirčno iskreno zahvalo. Posebna zahvala pa velja obema gg. zdravnikom, dalje preč. domači duhovščini kakor tudi gg. iz Knobleharjevega zavoda ter vsem darovalcem prekrasne cvetja. Naša zahvala zlasti vsem našim dobrim sosedom, številnim prijateljem in znancem ter vsem, ki ste nam pisмено izrazili svoje sožalje in ste lajšali našo boleost v dneh ločitve od ljubljene mame. Vsem in vsakemu posebej naša iskrena zahvala.

ZG. ŠIŠKA, dne 24. septembra 1938.

Rodbina KAVČIČEVA; FANI, hči; MIHAEL, zet.

Mestni pogrebni zavod

Občina Ljubljana

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da je po dolgi, mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, za vedno zatisnila svoje blage oči naša ljubljena hčerka, sestra, teta in svakinja, gospodična

ANICA BUČAR

uradnica poštne direkcije v Ljubljani.

Pogreb naše drage pokojnice bo v nedeljo, dne 25. septembra 1938 ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Opekarska cesta 20, na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA — BEOGRAD, dne 24. septembra 1938.

URSULA, mama; FRANCI, VLADO, MILAN, bratje; SLAVA, TILKA, sestre; VIKTOR KINK, svak; ANKA BUČAR, roj. STARČ, svakinja; nečaki in nečakinje ter ostalo sorodstvo.

NEGA LEPOTE

Šminkati se treba znati!

Ali ni to največja umetnost žene? Predvsem je treba znati izbrati šminke. V presenetljivi izbiri šminke PASTEL boste našli, milostiva gospa, ono nianso, ki zares odgovarja Vaši polti. Svetle, nežne in baržunaste šminke FARDS PASTEL Vas bodo navdušile.

FARDS
PASTEL

BOURJOIS
Parfumeur - Paris

ZAHTEVAJTE
BRESPLAČNI PODUČNI
CENIK
NAJPODPOLNEJŠIH
GLASBILA
NAJVEČJE DOMAČE STROJNE TVRME
F. SCHNEIDER
MR. DVORSKI DOBAVITELE
ZAGREB
NIKOLIĆEVA 10

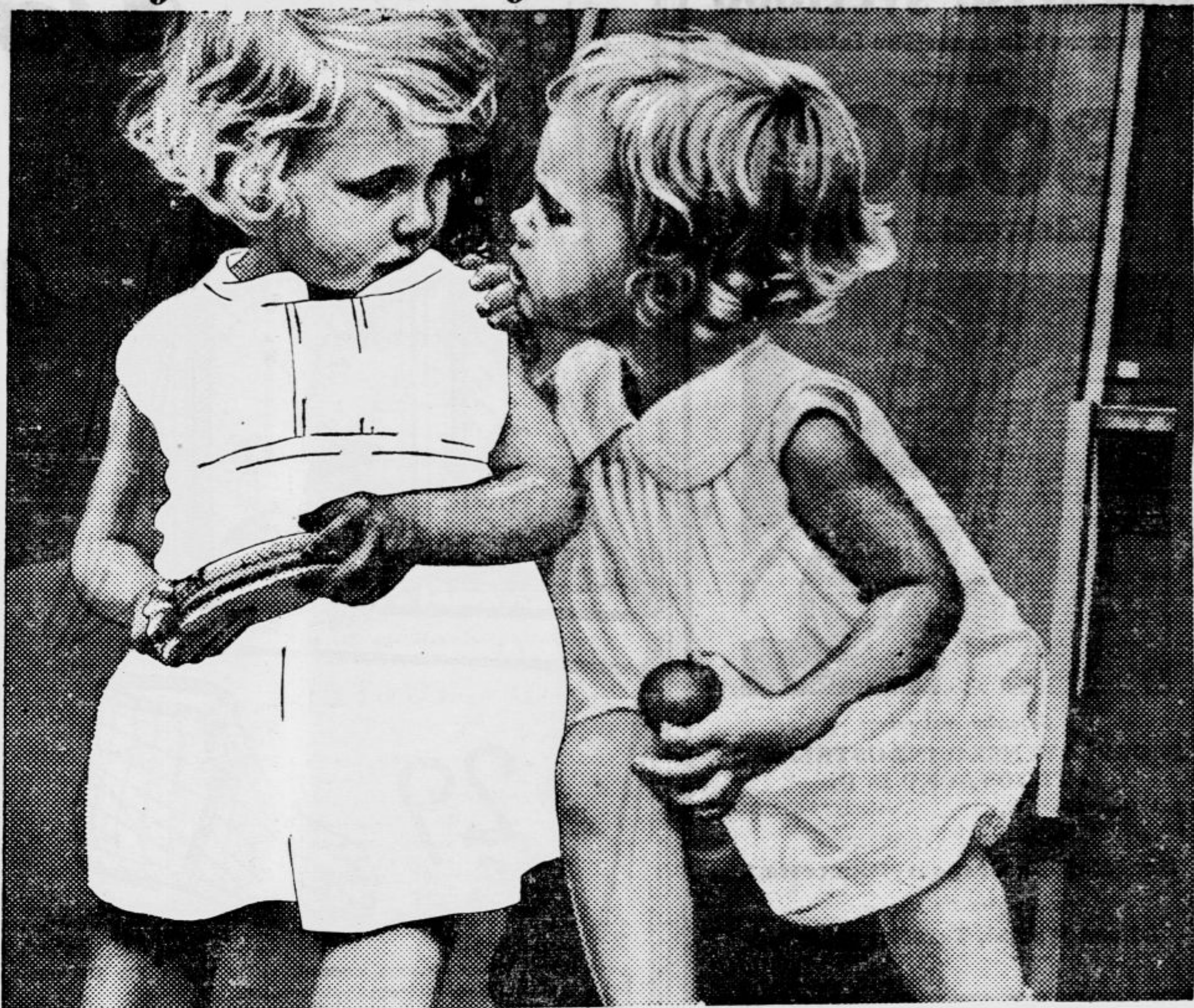
Novi naslovi
Franciskanska ul. 8.

Cunje

krojaške odrezke, stari papir, tekstilne odpadke, ovčjo volno, govejo dia-ko (aravoo), — kupi vsa-ko množino ARBEITER, Maribor, Dravska ul. 15.

INSERIRAJTE
V »JUTRO« !

Mati je mislila, da je Ivankina obleka bela..

... dokler ni videla poleg nje Vere v Radion beli obleki!

Njen materinski ponos je užaljen! Ivanka je videti naravnost zanemarjena poleg sosedinega otroka? In vendar je obleka sveže oprana, pa je tako sivkasta!

Da, popolnoma belo je perilo le tedaj, če je popolnoma čisto, če so odpravljeni iz tkanine prav vsi tudi najmanjši delci nesnage. To napravi Radion s kisikovimi mehurčki, ki se razvi-

SCHICHT^{OV}

RADION

NI ČISTEJŠE BELINE OD RADION BELINE

jajo pri kuhanju in pronicajo neprestano skozi tkanino. Odstranijo tudi zadnjo sled nesnage, tako da zgubi perilo sivkasti odsev. Brez primera belo - to je Radion belo perilo.

Ako

se spredaj pečete
a zadaj Vas zebe,
spomnite se, da

**PATENTIRANA
TRAJNOGOREČA PEČ
IZ KURJENJEZ DRVNI**

daje radi svojega
horizontalnega kro-
ženja enakomerno
toploto

ZAHTEVAJTE BREZPLAČEN PROSPEKT:
„ZEPHIR“ D.D. SUBOTICA
SAMOPRODAJA:
LJUBLJANA: Venceslav Breznik
CELJE: D. Rakusch
MARIBOR: Pinter & Lenard
BREŽICE: Löschnigg & Schmidt

»JUTRO« ZAVARUJE!

**JADRANSKA
PLOVIDBA D.D.**

SUSAAR

Brza parobrodna služba iz Benetk in Sušaka v Dalmacijo. Odhod iz Sušaka v nedeljo ponedeljek, torek, četrtek in petek ob 17. uri. — Turistovske proge iz Sušaka (in Benetk) v Dalmacijo ter iz Sušaka (in Trsta) v Grčijo po zmernih pavšalnih cenah. — Dnevno večkratna zveza z vsimi kopališči in letovišči jugosl. obale — Prospekte in navodila daje direkcija na Sušaku ter vsi uradi »Putnika« in družbe »Wagons-Lits« (Cook).

Dne 3. oktobra t. l. ob pol 9. uri se bo vršila pri okrajnem sodišču v Ljubljani v sobi številka 16

DRAŽBA ENONADSTROPNE VILE

na Vodovodni cesti št. 41. V vili je troje stanovanj ter je davka prosta do konca leta 1951. Sodno je bila ocenjena na Din 359.200.—, najmanjši ponudnik pa znaša Din 179.600.—. Pred dražbo je vložiti varščino v znesku Din 35.920.—.

ŽIMNATE MADRACE Z

VLOGO

**50 MEHKE IN TRPEŽNE.
TAPECIRANO POHIŠTVO
Z ELITA VLOGO JE ZELO
LEPO IN TRPEŽNO. —
AVTOSEDEŽI Z ELITA
VLOGO SO ZELO
TRPEŽNI**

ELITA IZDELUJE

»WEKA« MARIBOR

ALEKSANDROVA 15

**ZOLČNI
KAMENČKI**

Poslanj SALVAT-čaj
oper zolčne kamne
in boleznj žolčnega
mehurja dobite pri
glavnem zastopniku:
ekaral pri Sv. IVANU,
Zagreb. Kaptol št. 17
Prospekte o zdravlje-
nju pošljemo zastonj.
Ogl. reg. št. 27870

**STALNA
RAZSTAVA
POHIŠTVA
„BOR“**
FRANC KREGAR
& CO.
Vižmarje 57, St. Vid

BOTOT NJEGOVI
SEDANJI
IZDELKI:

Skoro dvesto let stara
in preskušena svetovna
znamka

Pasta za zobe v tubah:
rožnatih — se ne peni
belih — se peni
Novost števil. 407
Okusno, peneče se sredstvo
za čiščenje zob.

NAVEČJA DOMAČA TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI

BARHEND
vzorčasti
8.50

CREPPE
MAROCENE
moderne
barve
34

CREPPE
DE CHINE
v vseh barvah
18

Tkanine
za damske obleke
in kostume

VOLNENA
tkanina za obleke
razne barve
27

TKANINA
za kostume in
plašče
50

Krasna
1.a volnena
tkanina gladka
40

Sternceki CELJE 20

UMNI-K-IZ-NOKURU-IZ-NASTONJ

Močnejšo svetlobo pri avtomobilu ameriške fabrikacije

Vam nudijo

BOSCH

reflektorski vložki

Generalno zastopstvo:

**JUGOSLAVENSKO INDUSTRIJSKO
I TRGOVAČKO D. D.**

Zagreb, Gunduličeva 17.

Telefoni: 22-652, 22-615

Bosch-postrežba Ljubljana:

Kraljič Jože, Gosposvetska cesta 1

Bosch-postrežba Maribor:

Alfred Marini, Tržaška cesta 16

Varujte svoje zdravje!

Kupite tople copate!

39

3515-9506

Lahke in udobne damske copate iz močne klobučevine, z usnjenim podplatom in nizko peto.

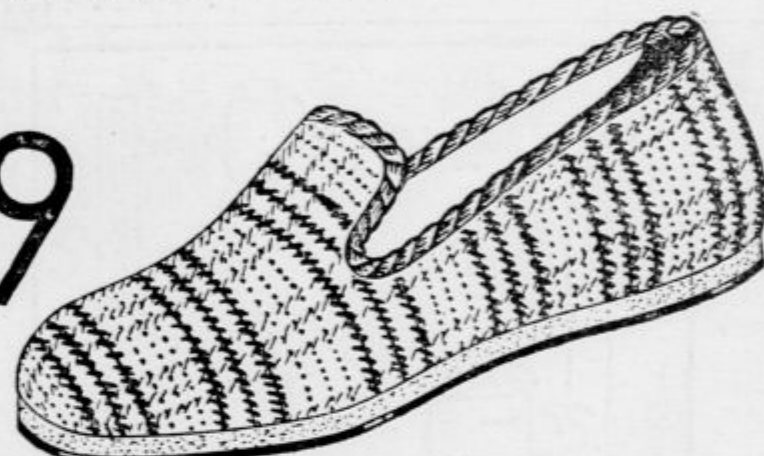
29

7052-57

Vašim otrokom napravite veliko veselje, ako jim kupite te tople klobučevinaste copatke.

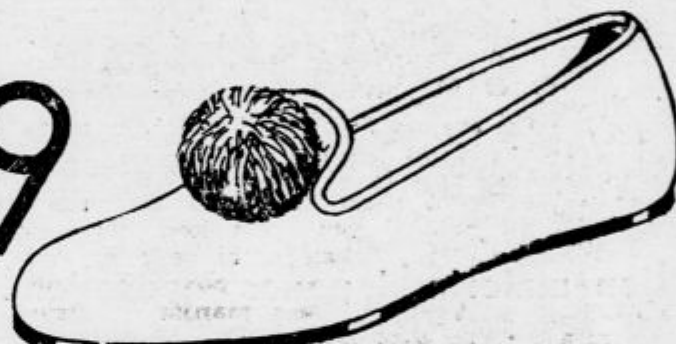
39

7017-42

Udobne domače copate za gospode, v katerih se utrujene noge dobro odpočijejo.

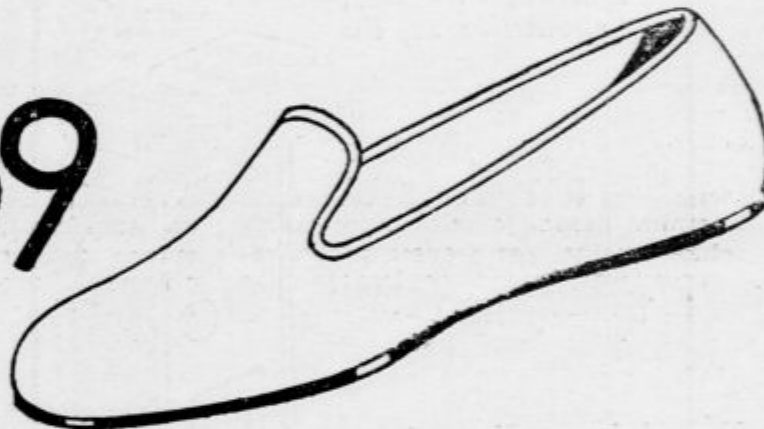
29

5715-99

Lahke copate za dom z elastičnim usnjenim podplatom in lepim okrasnim čopkom.

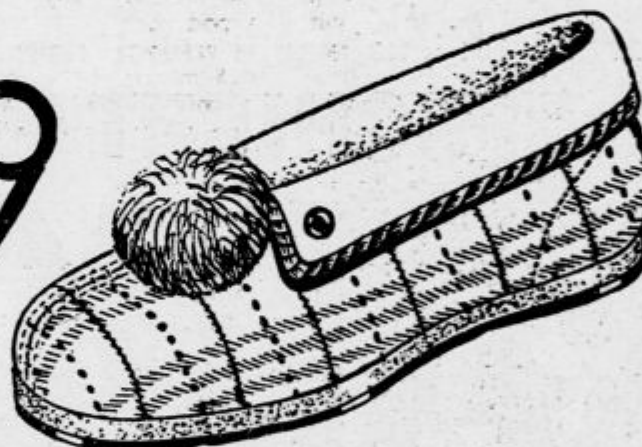
39

7517-49

Elegantne in lahke moške copate z lahkim usnjenim podplatom.

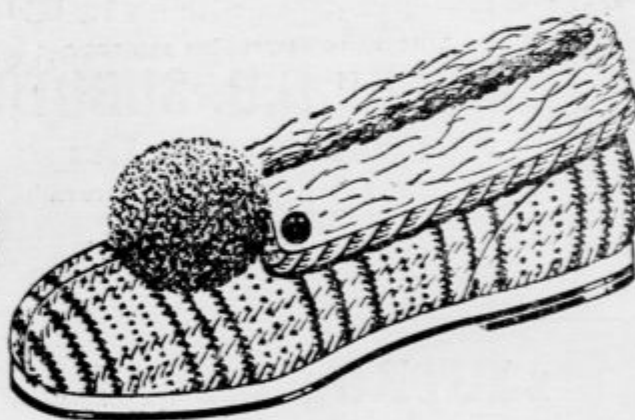
29

7225-44

Tople copate za dom iz mehke karirane klobučevine z usnjenim podplatom in klobučevinastim medpodplatom.

39

7026-24

Domače copate iz volnenega dubla z elastičnim usnjenim podplatom in nizko peto. Izdelane so iz čiste volne, obšite s svileno vrstico in okrašene z okusnim čopkom.

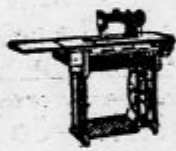
Bata

Gostilna „DOM“ Jesenice

prostor novo moderno opremljeni, dobre pijače, vse jestvine, sprejemajo se abonenti. — Za dobro postrežbo jamči

SENICA MARICA

gostilničarka — Sokolski dom

Oroški vozički
najnovejših modelovDvokolesa
mokokril, tricikljiŠivalni stroji
pogreznjivi

Po zelo nizki ceni! Ceniki franko!

TRIBUNA F. BATJEL, LJUBLJANA, Karlovska cesta 4.
Podružnica: Maribor, Aleksandrova cesta 26.

NA OBROKE DOBITE POVSOD!

Za isto ceno kot proti gotovini pa le pri:

ANASTAS PAVLOVIČ

največje manufakturno skladišče v Jugoslaviji. Ustanovljeno l. 1844.

BEOGRAD — ZAGREB — LJUBLJANA

Oglejte si našo zalogo V GAJEVI ULICI 5, pasaja »Nebotičnika«.

ALOJZ ŠPETIČ, komis. trg.

BRZOPARILNIKI

z bakrenim ali jeklenim v ognju pocinkanim kotlom

KOTLI ZA ŽGANJEKUHO

vseh sistemov, kakor tudi pralni kotli, bakreni in aluminijasti kotli za sadne soke, tovarniške naprave itd. — najceneje pri trdku „Kotlarka“ dr. z o. z. LJUBLJANA, Kolodvorska 23. Tel. 37-92. Zahtevajte prospekte!

Prostovoljna javna DRAŽBA

**Dne 29. septembra ob 15. uri SE PRODA na
licu mesta na prostovoljni javni dražbi
enostanovanjska hiša z vrtom (vila)
v Ljubljani, Mišičeva ulica 2,**

obstoječa iz kleti, pritličja, 1. nadstropja in mansarde. V kleti, ki se nahaja pod vso hišo, poleg drvarnice, lepa praonica. V pritličju velika predsoba, kuhinja, 3 sobe in pritlikline. V I. nadstropju: 4 sobe in velika moderna kopalnica. V mansardi 2 sobi, ostalo podstrešje. Zazidana ploskev 178 m², vrta 1.022 m². Na vrtu lesena garaža. Dražbeni pogoji in vsa pojasnila v odvetniški pisarni dr. STANKA JUGA, Ljubljana, Selenburgova ul. 3-II.

ZAHVALA

Ob bridki in nenadomestljivi izgubi iskreno ljubljene soproge in zlate mamice, gospe

MARIJE GAŠPARIČEVE

smo prejeli mnogo ustmenih in pismenih iskrenih izrazov sožalja, za katere se vsem iskreno zahvaljujemo.

Prav posebno zahvalo izrekamo domačim pevcem za ganljive žalostinke, dalje vsem darovalcem prekrasnih vencev in cvetja ter vsem sorodnikom in sploh vsem, ki so nepozabno pokojnico spremlili v tako lepem številu na njeni zadnji poti.

POLJČANE, 22. septembra 1938.

Globoko žalujoča rodbina GAŠPARIČEVA

ZAHTEVAJTE BRESPLAČNI CENIK

HOHNER

NAJPODPOLNEJŠE
HARMONIKE
SVETA

GENERALNO ZASTOPSTVO
F. SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIČEVA 10

**Tisoče zahval
prejema »MORANA«**

SMRT
PLEŠAVOSTI

„MORANA“ SPLIT
DELA CUDEŽ!

„LASJE PRESTANEJO TAKOJ IZPADATI INZRASTEJO NA PLESASTEM MESTU — ODSTRANI PRHLJAJ itd. JACA IN HRANI LASNE KORENINE.“

POSILJAMO PO POVZETJU STEKLIN. 50-

**Oglasi v „Jutru“ imajo
vedno največji uspeh!**

CELULOIDNE
ŠCITE ZA VRATA

**CELULOID
V PLOSCAH**
naročajte pri
F. Zrnec
Ljubljana,
Kopitarjeva ul. 1

Parkete

vseh vrst
izdeluje in dobavlja
po nizki ceni
Leo Paulin
tovarna parket in
furnirja, parna žaga.
Pošta: Straža
pri Novem mestu.
**Naročniki „JUTRA“
so zavarovani
za 10.000 Din.**

PREVOZE

premoga, drv, moke, selitve itd. v vseh tudi
vagonskih količinah Vam izvrši točno in po
najnižjih cenah z avtomobil ali konjsko
vprego prevoznitvo
A. SEMENIČ
Privoz št. 13, Ljubljana
TELEFON 36-92.

Celuloidni ščit,

pri vratnih ključkah vam prihrani več-
kratno pleskanje. Vrata bodo vedno
čista. Dobavlja jih
SEMEIČ V.
Privoz 13, Ljubljana — tel. 36-92.
Celuloid je na zalogi v vseh barvah.
Sprejmemo se dobri akviziterji.

SOKOLSKO OKREVALIŠČE »PETROVO« v Kranjski gori

potrebuje za ves obrat

NAJEMNIKA

Pismene ponudbe brez posrednika z vsemi dokazili usposobljenosti in prakse
je vložiti do 30. septembra. — Nastop 25. novembra t. l. — Poročeni
zrelejših let imajo ob enakih pogojih prednost. — Pojasnila daje dnevno
med 16. in 18. uro in ponudbe sprejema
**JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA, LJUBLJANA, NARODNI DOM,
TOMANOVA ULICA.**
Inserirajte v »Jutru« !